

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

*Heves Megyei Önkormányzati Hivatal
Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft*

2014. szeptember

A Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) dokumentumot jóváhagyta a Heves Megyei Közgyűlés 150/2014. (IX.26.) számú határozatával

A PROGRAM KIDOLGOZÁSÁBAN RÉSZT VETTEK

Heves Megyei Önkormányzat részéről

Szabó Róbert
elnök, Heves Megyei Közgyűlés

Dr. Barta Viktor
megyei főjegyző

Oroján Sándor
elnök, Heves Megyei Közgyűlés Megyei Fejlesztési és Nemzetközi Ügyek Bizottsága

A Heves Megyei Önkormányzati Hivatal Területfejlesztési és Területrendezési Osztálya részéről

Domján Róbert, osztályvezető

Mann Roland

Fejes Richárd Zsolt

Hekeliné Blahó Katalin

Szabó László

Macz Orsolya

Kovács Richárd

Margitics Dániel

Boda Eszter

A Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség knKft részéről

Göndör J. Tibor, ügyvezető

Dr Balassáné Besenyei Tímea

Telek Orsolya

Török Lilla Gabriella

Tartalom

1.	A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása	7
1.1.	A tervezési előzmények bemutatása	11
1.2.	A tervezésbe bevont szakmai szereplők rövid bemutatása, ezek felelősségi körének felvázolása	12
1.3.	Az eddig lezajlott társadalmisítási folyamat bemutatása különös tekintettel a megyei koncepció elkészítésére	13
1.4.	A megyei stratégiai programhoz kapcsolódó társadalmisítási folyamat bemutatása	14
1.5.	A Területi Hatásvizsgálat megállapításai	15
1.6.	A megyei stratégiai program tervezése során figyelembe vett mérföldkövek, határidők és döntési pontok rögzítése	16
1.7.	A Heves Megyei Területfejlesztési Koncepció (2014-2020) célrendszerének rövid bemutatása	16
2.	Stratégiai Program	24
2.1.	Prioritás: A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával	28
2.1.1.	intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	30
2.1.2.	intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil energiagazdálkodás megteremtése az energiainport függőség csökkentése érdekében	35
2.1.3.	intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése	37
2.2.	Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés	40
2.2.1.	Intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	42
2.2.2.	Intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése	44
2.3.	Prioritás: Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés	48
2.3.1.	intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	50
2.3.2.	Intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával	53
2.4.	Prioritás: Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése	56
2.4.1.	intézkedés: A munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése	58
2.4.2.	intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása	61
2.4.3.	intézkedés: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével	66
2.4.4.	intézkedés: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	71
2.4.5.	intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében	73
2.5.	Prioritás: Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése	78
2.5.1.	intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása	81
2.5.2.	intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem	85
2.5.3.	intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet	90
2.5.4.	intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések	94
3.	A végrehajtás keretrendszere	100

4.	A monitoring rendszer keretei	106
4.1.	Az indikátorok meghatározásának módszertani alapelvei	106
4.2.	A program céljainak értékelése	108
1.	Megyei tervezést meghatározó körülmények.....	110
1.1.	A megyei tervezési folyamat logikája	110
1.2.	Operatív Programok szerkezete 2014-2020.....	111
1.3.	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program rövid bemutatása	111
1.4.	A területfejlesztési partnerek fejlesztési elképzelésének megismerése	112
1.5.	Támogatás segítségével, illetve együttműködésben megvalósítandó programok.....	113
1.6.	A 2007-2013 tervezési időszak forrásfelhasználásának tapasztalatai	116
2.	Operatív Program célrendszere	122
2.1.	Prioritás: A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával	122
2.1.1.	intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	124
2.1.2.	intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil energiagazdálkodás megteremtése az energiainport függőség csökkentése érdekében.....	129
2.1.3.	intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése.....	131
2.2.	Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés	139
2.2.1.	Intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	140
2.2.2.	Intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése	141
2.3.	Prioritás: Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés	151
2.3.1.	intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	152
2.3.2.	Intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával	155
2.4.	Prioritás: Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése	162
2.4.1.	intézkedés: A munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése	163
2.4.2.	intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása	166
2.4.3.	intézkedés: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével	171
2.4.4.	intézkedés: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	176
2.4.5.	intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében	178
2.5.	Prioritás: Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése	198
2.5.1.	intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása	200
2.5.2.	intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem	204
2.5.3.	intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet	209
2.5.4.	intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések	213

ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0008

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

Stratégiai Program

*Heves Megyei Önkormányzati Hivatal
Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft*

2014. szeptember

Rövidítésjegyzék, fogalommagyarázat

ÁROP	Államreform Operatív Program
CLLD	Közösségvezérelt helyi kezdeményezések
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
ÉMRFÜ	NORDA Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.
EMVA	Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alap
ETHA	Európai Tengerügyi és Halászati Alap
Gazdálkodó Szervezet	Az állami vállalat, az egyéb állami gazdálkodó szerv, a szövetkezet, a lakásszövetkezet, a gazdasági társaság, az európai részvénytársaság, az egyesülés, az európai gazdasági egyesülés, a közhasznú társaság, az egyes jogi személyek vállalata, a leányvállalat, a vízgazdálkodási társulat, az erdőbirtokossági társulat, a végrehajtói iroda, továbbá az egyéni vállalkozó. Az állam, a helyi önkormányzat, a költségvetési szerv, az egyesület, a köztisztület, valamint az alapítvány gazdálkodó tevékenységével összefüggő polgári jogi kapcsolataira is a gazdálkodó szervezetre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni, kivéve, ha a törvény e jogi személyekre eltérő rendelkezést tartalmaz [Ptk. 658. § c.) pont]
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
Global Grant	Közvetett támogatás eljárásrend, a kisebb összegű támogatások szétosztásával az Irányító Hatóság külső (pályázati úton kiválasztott) közvetítő szervezetet bíz meg a rugalmasabb és gyorsabb lebonyolítás érdekében.
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IKT	Információs és kommunikációs technológia
K+F	Kutatás-fejlesztés
K+F+I	Kutatás-fejlesztés és innováció
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KKV	Kis- és középvállalkozások
MAHOP	Magyar Halgazdálkodási Operatív Program
MEFEB	Megyei Fejlesztési és Nemzetközi Ügyek Bizottsága
METEK	Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum
NTH	Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal
OECD	Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió
RETEK	Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum
TDM	Turisztikai desztináció menedzsment
TÉSZ	Termelői értékesítői szervezet
Tftv.	„A területfejlesztésről és területrendezésről” szóló 1996. évi XXI. törvény
TISZK	Térségi integrált szakképző központ
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
VP	Vidékfejlesztési Program

1. A tervezési folyamat eljárásainak, a tervezés tárgykörének és körülményeinek leírása

A megyei önkormányzatok területi tervezési feladatait a „Magyarország helyi önkormányzatairól” szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény**, „A területfejlesztésről és a területrendezésről” szóló **1996. évi XXI. törvény**, valamint a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló **1600/2012. (XII.17.) Korm. határozat**, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló **1115/2013. (III.8.) Korm. határozat** jelöli ki.

„**Magyarország helyi önkormányzatairól**” szóló **2011. évi CLXXXIX. törvény** 27. § (1) bekezdése – amely 2012. január 1-én lépett hatályba - a megyei önkormányzatok szerepkörét alapvetően megváltoztatta: „**A megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely törvényben meghatározottak szerint területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el.**”

„**A területfejlesztésről és területrendezésről**” szóló **1996. évi XXI. törvény** (a továbbiakban: Tftv.) a megyei önkormányzatok feladat és hatáskörét szabályozó törvények közül meghatározó jelentőségű, a benne foglaltak szerint a megyei önkormányzatok két legfontosabb feladata a megyei szintű területfejlesztés és a területrendezés.

A hatályos Tftv 11.§ (1) bekezdése alapján a megyei önkormányzat a területfejlesztéssel összefüggő feladatok ellátása keretében:

- aa) az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepcióval összhangban - a megyei jogú városok önkormányzatának egyetértésével, valamint a fővárosi kerületi önkormányzatok többségének egyetértésével - kidolgozza és határozattal elfogadja a megyei és a fővárosi területfejlesztési koncepciót, illetve - a megyei és a fővárosi területfejlesztési koncepció és a megyei területrendezési terv figyelembevételével - a megyei és a fővárosi területfejlesztési programot, a területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős miniszter állásfoglalásának beszerzését követően,
- ab) részt vesz az országos fejlesztési és területfejlesztési koncepció, valamint az operatív programnak kidolgozásában, a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával és észrevételeik figyelembevétel,
- ac) előzetesen véleményezi az országos, valamint a megyét vagy a fővárost érintő ágazati fejlesztési koncepciókat és programokat a megyei jogú városok önkormányzata és fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,
- ad) előzetesen véleményezi a térségi területfejlesztési koncepciókat és programokat,
- ae) a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről,
- af) részt vesz a határ menti megyék határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programjainak tervezésében, kidolgozásában;
- b) a területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatos feladatok ellátása keretében:
 - ba) nyomon követi és értékeli a megyei vagy fővárosi területfejlesztési koncepció és a megyei vagy fővárosi területfejlesztési programok végrehajtását,
 - bb) dönt a hatáskörébe utalt fejlesztési források felhasználásáról,
 - bc) monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a területi operatív programok irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,
 - bd) figyelemmel kíséri az operatív programok megyében vagy a fővárosban jelentkező feladatainak megvalósítását, beleértve a megyehatáron átnyúló és más nemzetközi programok végrehajtását a megyei jogú városok önkormányzata és a fővárosi kerületi önkormányzatok kötelező bevonásával, észrevételeik figyelembevételével,
 - be) más megyei önkormányzatokkal és az államigazgatási szervekkel közösen, monitoring bizottság vagy más döntéshozó szerv útján közreműködik a határon átnyúló nemzetközi fejlesztési programok irányításában, részt vesz azok lebonyolításában, végrehajtásában,
 - bf) dönt a Kutatási és Innovációs Alapnak a miniszter által a megyei önkormányzat hatáskörébe utalt pénzeszközeinek pályázati kiírásairól, illetve felhasználásáról,

- bg) a megye gazdaságának és foglalkoztatásának fellendítése érdekében gazdaságfejlesztési, befektetés ösztönző tevékenységet lát el, aminek elősegítése érdekében külön szervezetet hozhat létre vagy megállapodás alapján más szervezettel működhet együtt;
- c) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében:
- ca) összehangolja illetékességi területén az államigazgatási szervek, a települési vagy kerületi önkormányzatok, a megyei jogú város önkormányzata, a gazdasági és civil szervezetek fejlesztési elképzeléseit,
 - cb) területileg összehangolja a politikai és a területi szerepéből, továbbá a nemzetközi és határon átnyúló együttműködésből adódó feladatait, biztosítja azok összhangját,
 - cc) a települési önkormányzatok felkérése alapján elősegíti a helyi önkormányzatok területfejlesztési társulásainak szerveződését,
 - cd) szakmai kapacitásával segíti a területfejlesztési önkormányzati társulások és a térségi fejlesztési tanácsok tervező, döntés-előkészítő, fejlesztési célokat feltáró, pályázatokat megalapozó tevékenységét,
 - ce) a térségi gazdaságfejlesztő szervezet útján koordinálja a megye területén az ipari parkok és a szabad vállalkozási zónák tevékenységét, az önkormányzatok és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit a megye gazdasági szereplőivel együttműködve,
 - cf) vizsgálja és értékeli a megye vagy a főváros társadalmi és gazdasági helyzetét, környezeti állapotát, adottságait, a vizsgálatok során felhasznált információkat és a vizsgálatok eredményeit a területi információs rendszer rendelkezésére bocsátja,
 - cg) kölcsönös információcserével segíti a területfejlesztési és területrendezési információs rendszer működését, információkat biztosít a területi tervek készítéséhez, valamint fogadja a törvényben szereplő megyei szintre delegált feladatok elvégzése érdekében a központi adatbázisok adatait,
 - ch) a területfejlesztési koordinációval kapcsolatos feladatok ellátása érdekében önkormányzati rendeletet alkot a települési önkormányzatok, a megye területén székhellyel vagy telephellyel rendelkező gazdálkodó szervezetek által a megye vagy a főváros területén uniós, központi vagy helyi önkormányzati költségvetési forrásból megvalósítandó fejlesztéseinek koordinációjáról.

Előzőekből egyértelműen látszik, hogy a Tftv. jelentősen kibővítette a megyei önkormányzat területfejlesztéssel kapcsolatos feladat és hatáskörét. A megyei önkormányzatok eredményes munkájának – megyék közötti, megyén belüli illetve megyehatáron átnyúló koordináció – elősegítése érdekében az alábbi szervezetek tevékenykednek:

- **Regionális Területfejlesztési Konzultációs Fórum** (kötelező), melynek tagjai a régióba tartozó megyei önkormányzatok közgyűléseinek elnökei, feladata a regionális döntések véleményezése, a megyei önkormányzatok döntéshozatalának összehangolása. Titkársági feladatairól a megyék megállapodása szerinti a megyei önkormányzat gondoskodik.
- **Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórum** (kötelező), melynek tagjai a megyei jogú városok egy-egy delegáltja és ugyanennyi taggal a megyei önkormányzat delegáltjai. Feladatai előzetes állásfoglalás a megyei önkormányzat közgyűlésének területfejlesztést érintő ügyeiben. Titkársági feladatairól a tagok megegyezése szerinti közgyűlés munkaszervezete gondoskodik.
- **Térségi Fejlesztési Tanács** (létrehozható, de megalapítása esetén jogi személy), mely a régió-, illetve a megyehatárokon túlterjedő, vagy egyes kiemelt területfejlesztési feladatok ellátása céljából megyei önkormányzatok közgyűlései által létrehozott szervezet. Tagjai a tanács illetékességi területén működő megyei önkormányzatok közgyűléseinek elnökei és az érintett megyei önkormányzat képviselői. Titkársági feladatairól megállapodás alapján valamelyik önkormányzat vagy elkülönült munkaszervezet gondoskodik.

Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanács:

A területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.) 15. § (8) bekezdése szerint a térségi fejlesztési tanács tagjai a tanács illetékességi területén működő megyei közgyűlések elnökei és az érintett megyei közgyűlés képviselői (így érintett Heves Megyei Önkormányzat, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat, a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat és a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat). A Tisza-tó TFT 1/2012. (II.01.) számú határozatával a Tanács elnökének Szabó Róbertet, a Heves Megyei Közgyűlés Elnökét választotta meg. A munkaszervezeti feladatokat 2012. február 1-től a Heves Megyei Önkormányzati Hivatal látja el.

2012. december 17-én jelent meg a **Magyar Kormány 1600/2012 (XII.17.) Korm. határozat számú határozata**, melynek legfontosabb megállapításai kiemelt figyelemmel a megyék területfejlesztési feladatira:

- Célok és elvek a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezéséhez:
 1. **Integrált forrástervezés**, ide értve a vidékfejlesztési forrásokat is,
 2. Fejlesztési források **60 %-át** közvetlenül **gazdaságfejlesztésre** kell fordítani,
 3. Területiség elvének figyelembe vétele, különös tekintettel a **területi operatív programok tervezésére**, mely **során biztosítani kell a megyék hatékony közreműködését**,
- **Operatív programok** szerkezete.
- További javaslattétel a források **területi koordinációjának** keretére, oly módon, hogy a **megyék meghatározó szerepet** kapjanak a **területfejlesztési források felhasználásának tervezésében**.

A 2013. március 8-án megjelent **1115/2013 (III.8.) Korm. határozatban** rögzített főbb megállapításai:

- Általános elvek, szempontok a további tervezési folyamathoz:
- 4. a **fejlesztések** integrációjának és a térségi programoknak a **szintjei és beavatkozási egységei**:
 1. a **megyék**,
 2. a megyei jogú városok térségei,
 3. a helyi közösségek és települések együttműködésén alapuló kisvárosi térségek, valamint
 4. az egyes országos szempontból kiemelten kezelendő speciális, funkcionális térségek legyenek.
- 5. a **megyei szinten a területfejlesztési programokban** megfogalmazásra kerülő fejlesztések és a megyei tervezés az ágazati szintű stratégiákkal és reformokkal összhangban, az országos szinten kialakított programkeretbe, valamint az uniós kohéziós politikai rendszerbe illeszkedve, egységes formában, összehangoltan valósuljon meg.
- 6. A megyei és helyi fejlesztéseknek kiemelten a fenntartható és a foglalkoztatást bővítésére épülő gazdasági növekedéshez kell hozzájárulniuk.
- 7. Minden operatív programban szükséges érvényesíteni a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatásának szempontját.
- **Szakmai iránymutatás és koordináció biztosítása a megyék**, valamint a megyei jogú városok **számára**.
- **Megyék és a megyei jogú városok az útmutatások alapján bocsássák fejlesztési elképzeléseiket a nemzetgazdasági, és az érintett miniszterek rendelkezésére**.
- Irányelvek kidolgozása a várostérségi integrált programok tervezési térségeinek lehatárolására.
- **Stratégiai megállapodás** előkészítése a **Kormány és a Megyei Önkormányzatok között**, az uniós finanszírozású fejlesztések programjának végrehajtásáról.
- Javaslattétel a közösségvezérelt helyi fejlesztések alkalmazásának módjára és az ehhez szükséges feltételek biztosítására.

A tervezési folyamatot az alábbi jogszabályok befolyásolták:

- **A Kormány 1805/2013. (XI. 12.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban hatályos regionális támogatási térkép koncepciójáról**, melyben meghatározásra került, hogy mekkora lehet maximálisan a versenyszabályok alá tartozó tevékenységekhez beruházási támogatás formájában nyújtható állami támogatás.
- **A Kormány 475/2013. (XII. 17.) Korm. rendelete a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség megszüntetésével összefüggő egyes kérdésekről**
- **A Kormány 1012/2014. (I. 17.) Korm. határozata a Fejlesztéspolitikai Koordinációs Bizottságról**
Az európai uniós forrásokból megvalósuló fejlesztéspolitika végrehajtásának összehangolása érdekében a Kormány a fejlesztéspolitika területén hozandó kormányzati döntések megalapozott előkészítése és a Miniszterelnökség központi koordinációs tevékenységének ellátása érdekében, javaslattevő, véleményező, döntés-előkészítő, koordináló szervként Fejlesztéspolitikai Koordinációs Bizottságot hoz létre.
- **Az Országgyűlés 6/2014. (II. 7.) OGY határozata a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló 1/2014. (I. 3.) OGY határozat módosításáról**

- **A Kormány 1051/2014. (II. 7.) Korm. határozata a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2014. évi munkatervéről**
- **A Kormány 25/2014. (II. 7.) Korm. rendelete egyes területrendezésről szóló kormányrendeletek módosításáról, ami módosította az alábbi rendelkezéseket:**
 - A területrendezési hatósági eljárásokról szóló 76/2009. (IV. 8.) Korm. rendelet módosítása
 - A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet módosítása
 - A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési tervek készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről és az eljárás részletes szabályairól szóló 282/2009. (XII. 11.) Korm. rendelet módosítása
- **A Kormány 27/2014. (II. 7.) Korm. rendelete egyes fejlesztéspolitikai tárgyú kormányrendeletek módosításáról**, mely rendelkezik az NFÜ megszüntetésével összefüggő kérdésekről , illetve tartalmazza azt, hogy „Az SZPI átadja a 2014–2020-as programozási időszak területi együttműködési programokkal összefüggő területi alapú tervezéssel, az intézményrendszer kialakításával, a tárgyalási mandátum képviselésével kapcsolatos feladatokat és az ahhoz tartozó dokumentációt a Miniszterelnökség, mint irányító hatóság és nemzeti hatóság részére.”
- **A Kormány 30/2014. (II. 11.) Korm. rendelete az EU Önerő Alap felhasználásának részletes szabályairól szóló 285/2012. (X. 9.) Korm. rendelet és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer átalakításával összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról.**
- **A Kormány 60/2014. (III. 6.) Korm. rendelete a támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringjáról és nyilvántartásáról**
- **A Kormány 1122/2014. (III. 6.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti Partnerségi Megállapodás elfogadásáról és Európai Bizottság számára történő benyújtásáról.**
- **A Kormány 1152/2014. (III. 20.) Korm. határozata a 2007–2013 közötti európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer szervezeti kereteiről.**
- **A Kormány 96/2014. (III. 25.) Korm. rendelete a közreműködő szervezetek útján ellátott feladatok központi költségvetési szerv által történő átvételéről.**
- **A 126/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet A 2014–2020-as programozási időszakban a transznacionális és interregionális együttműködési programok végrehajtási intézményeiről és a 127/2014. (IV. 10.) Korm. rendelet Egyes kormányrendeleteknek a közreműködő szervezetek útján ellátott feladatok központi költségvetési szerv által történő átvételével összefüggő módosításáról.**
- **A 1225/2014. (IV. 10.) Korm. határozat A 2007–2013 közötti európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer-átalakítás végrehajtásával kapcsolatos feladatokról**
- NORDA feladatkörének kibővítése a korábbi MAG által menedzselt ROP-os projektek átvételével
- **A Kormány 1286/2014. (V. 5.) Korm. határozata a 2014–2020. évekre szóló Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program tervezete jóváhagyásáról és azzal összefüggő egyes kérdésekről**
- **A Kormány 1334/2014. (VI. 6.) Korm. határozata a Strukturális Alapok és a Kohéziós Alap forrásaira épülő, 2014 és 2020 közötti egyes ágazati és területi operatív programok elfogadásáról**

és az Európai Bizottság számára történő benyújtásáról- ebben a határozatban kerül jóváhagyásra a TOP Brüsszelnek küldendő változata is.

- **A Kormány 1298/2014. (V. 5.) Korm. határozata a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról-** a korábbi kistérségek helyett a járások közötti forráselosztás rögzítése, Eger MJV számára allokált forrás módosítása

1.1. A tervezési előzmények bemutatása

Az előzőekben részletezett megyei feladatok közül kiemelkedő jelentőségű a Tftv. 13. § (2) bekezdésének b) pontjában megfogalmazott tervezési feladat: **„a megyei jogú város önkormányzata bevonásával kidolgozza és elfogadja – az országos területfejlesztési koncepcióval összhangban – a megye hosszú távú területfejlesztési koncepcióját , illetve – a megyei területfejlesztési koncepció és területrendezési terv figyelembevételével – a megye fejlesztési programját és az egyes alprogramokat”**

Ezen tervezési munka során „a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól” szóló **218/2009. (X.6.) Korm. rendelet**ben meghatározottak követendők. A rendelet 12. § (1), (2) és (4) bekezdése alapján **„a megye területfejlesztési koncepciója előkészítő és javaslattevő fázisból áll. Az előkészítő fázisban megszerezni és értékelni kell a fejlesztésre ható tényezőket, valamint vizsgálni kell a fejlesztés lehetséges irányait. Az előkészítő fázis részét képezi a területfejlesztési partnerségi terv végrehajtása és a helyzetértékelés. A területfejlesztési koncepció elfogadására jogosult megyei önkormányzat ... dönt arról, hogy az ... előkészítő fázis elkészült munkarészei megfelelnek-e a további tervezés alapjául.”**

Az Eszterházy Károly Főiskola nyerte el 2012 szeptemberében Heves megye területfejlesztési koncepciójának elkészítését, a megyei önkormányzat hatályos Vagyonrendelete által szabályozott meghívásos pályázati eljárás keretében. A kiválasztási eljárást követően **a konkrét tervezői munka ellátására felállításra került egy** széles tudásbázison alapuló **Tervezői Munkacsoport**, melyet az Eszterházy Károly Főiskola saját szakembereinek bevonása mellett a Károly Róbert Főiskola szakembereinek közreműködésével biztosított. A helyzetelemző munka módszertanilag korábbi fejlesztési dokumentumok feldolgozása, hatályos (terület)fejlesztési tervek elemzése, statisztikai mutatók analízise és alkalmazása, projektelképzelések áttekintése, illetve célzott partneri kör bevonása keretében zajlott. A dokumentumban bemutatásra kerül a megye helyzetének komplex belső (társadalmi, gazdasági, környezeti) elemzésén túl a megyére ható külső környezeti tényezők vizsgálata is. A helyzetelemzés primer és szekunder forrásokra támaszkodó megalkotásán túl az egyes fejezetek végén egy rövid összefoglalás is található a könnyebb áttekinthetőség kedvéért, valamint a dokumentum végén található egy összefoglaló SWOT-analízis is.

Heves Megye Közgyűlése 2012. november 30-i ülésén tárgyalta meg első alkalommal a készülő új „Heves Megyei Területfejlesztési Koncepció (2014-2020)” **helyzetértékelő munkarészét** és akként döntött, hogy az **megfelel a további tervezés alapjául.**

A helyzetértékelő munkarész közgyűlési megtárgyalását követően a tervezői munka tovább folytatódott a koncepció javaslattevő munkarészének megalkotásával. Problémafa módszerrel elemzésre került a SWOT analízis, illetve a cselekvési területek mélyebb összefüggései. A tervezési folyamat során közel 30 területfejlesztési partner mutatta be jövőképét, fejlesztési elképzeléseit. Mindezek feldolgozását követően célfa felállítására került sor, melynek keretében megfogalmazásra kerültek a lehetséges megoldási javaslatok. Ezek szintetizálását követően meghatározásra kerültek a megoldáscsoportok, melyek továbbgondolásából született meg a javaslattevő munkarész négy komplex célja.

A területi célok meghatározásához összevetésre kerültek a helyzetértékelés során kidolgozott tematikus térképek, a megyei területrendezési terv térképi állománya, valamint a párhuzamosan készülő, új Országos

Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióban bemutatott térképek, térszerkezeti irányelvek. Mindezekből az a következtetés adódott, hogy a megye három főbb területegységre bontható, melyek eltérő fejlesztési programcsomagot igényelnek.

A Heves Megyei Önkormányzat 2013. április 26-án ismételten tárgyalta és 45 napos véleményezési eljárásra bocsátotta a „Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020)” helyzetelemző és javaslattevő részt tartalmazó egyaránt tartalmazó egyeztetési anyagát a 218/2009. (X.6.) számú Kormányrendelet 19.§-ban foglaltaknak megfelelően. A dokumentációhoz tett észrevételek, javaslatok, vélemények megküldésének határideje 2013. június 11. napja volt. A véleményezésre jogosult szervezetektől beérkezett észrevételeket és javaslatokat a Heves Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársai átvették és beépítették a dokumentumba.

Jogsabályi előírásoknak megfelelően 2013 szeptemberében elkészült a koncepció helyzetelemző és javaslattevő részdokumentumainak **területi** (gazdasági, társadalmi, környezeti) **hatásvizsgálata** is.

A Heves Megyei Közgyűlés a „Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020)” címet viselő dokumentumot 6/2014. (II.14.) közgyűlési határozatával fogadta el.

1.2. A tervezésbe bevont szakmai szereplők rövid bemutatása, ezek felelősségi körének felvázolása

Heves megye területfejlesztési **konceptiójának elkészítését** 2012 szeptemberében az Eszterházy Károly Főiskola nyerte el. A konkrét tervezői munka ellátását az **Eszterházy Károly Főiskola** saját szakembereinek bevonásán túl a **Károly Róbert Főiskola** szakembereinek közreműködésével biztosított. Az elkészült „**Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020)**” helyzetelemző és javaslattevő részdokumentumainak **területi** (gazdasági, társadalmi, környezeti) **hatásvizsgálatát jogszabály írja elő.** A hatásvizsgálatot a vonatkozó jogszabályi előírások mentén a Heves Megyei Önkormányzat megbízásából a **NORDA Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit. Kft.** végezte. Ezen feladatra a NORDA Nonprofit Kft. három ajánlattevő dokumentált módon történő felhívása alapján került kiválasztásra.

Az **Államreform Operatív Program (ÁROP)** keretében 2013. április 15-én könnyített elbírálású pályázati felhívás jelent meg a „Területfejlesztési tevékenység támogatása a konvergencia régiókban lévő megyei önkormányzatok számára” címmel. A **projekt átfogó célja a megyei önkormányzatok tervezési dokumentumai előkészítésének támogatása,** az ehhez szükséges megyei tervezői kapacitások megerősítése.

A tervezői és területfejlesztési szakmai munka megerősítése érdekében a Heves Megyei Önkormányzati Hivatalnál 2,5 fős szakmai létszám növelésére került sor, amellyel együtt járó személyi kiadási többlet a nyertes ÁROP pályázat keretében kerülhet elszámolásra. A létszámbővítés keretében két fő területfejlesztési ügyintéző és 0,5 fő igazgatási ügyintéző foglalkoztatása valósult meg a Területfejlesztési és Területrendezési Osztályon. Ennek következtében **a programozáshoz kapcsolódó tervezési munka** az immár 6 fős **Területfejlesztési és Területrendezési Osztály** humán erőforrás bázisán indult meg.

A létszámbővítés ellenére egyes tervezési feladatok – azok nagysága és az ütemezett határidők rövidsége következtében – külső szakértők bevonásával kívánta a Heves Megyei Önkormányzat biztosítani. Az ÁROP pályázatban megjelöltek szerint az Önkormányzat „Elemzések és területi hatásvizsgálat elkészítése” tárgyában a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (Kbt.) 122/A. § alapján hirdetmény közzététele nélküli eljárást folytatott le, melynek eredményeként a nyertes ajánlattevő a **NORDA Nonprofit Kft. lett.** Ennek értelmében az NFM/NGM által javasolt elemzési feladatok, valamint a megyei területfejlesztési program területi hatásvizsgálatának elvégzésére a regionális ügynökség feladata.

Az operatív programozási feladatoknak is alapját képező megyei területfejlesztési részdokumentumok közül a gazdaságfejlesztési és ágazati tématerületek kidolgozására szintén a 2011. évi CVIII. törvény (Kbt.) 122/A. §

alapján hirdetmény közzététele nélküli eljárást folytatott le a megyei önkormányzat, melynek eredményeként a nyertes ajánlattevő a **Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.** lett.

1.3. Az eddig lezajlott társadalmisítási folyamat bemutatása különös tekintettel a megyei koncepció elkészítésére

A 2014-2020 időszak tervezési feladatainak megalapozása érdekében a fejlesztési elképzelések feltérképezése már 2012. év első felében elkezdődött, amelynek keretében a települési önkormányzatok megkeresésén keresztül kívánta a megyei önkormányzat megismerni a lakosság, a vállalkozások, a civil szervezetek, a kistérségi társulások és maguk a települési önkormányzatok fejlesztési elképzeléseit. Ezen munkával párhuzamosan kezdődött el a **Partnerségi Terv elkészítése 2012 júliusában**, amelyet a megyei önkormányzat hivatalán belül működő **Területfejlesztési Munkacsoport** szakemberei állítottak össze. A tervben meghatározásra kerültek a partnerségbe bevonni kívánt célcsoportok, a partnerekkel folytatandó kapcsolattartás módja, eszközei és ütemezése, a társadalmisítással kapcsolatos rendezvények és azok menetrendje, az eredmények értékelésének és felhasználásának módja. **A Partnerségi Tervet a Közgyűlés 134/2012. (IX. 28.) közgyűlési határozatával fogadta el.**

A Területfejlesztési Munkacsoport a megyei koncepcióalkotáshoz kapcsolódó tevékenységek előkészítése érdekében került az önkormányzat hivatalán belül felállításra, amelynek szervezeti felépítése és feladata a Partnerségi Tervben került megállapításra. A munkacsoport végzi a szakmai egyeztetések lebonyolítását és koordinálását, valamint a társadalmisítási folyamat végrehajtását. Ennek egyik eszköze a koncepcióalkotási folyamat aktusainak önkormányzati honlapon történő folyamatos megjelenítése és a partnerekkel történő folyamatos kommunikáció biztosítása. A www.hevesmegye.hu honlapon külön menüpont került kialakításra annak érdekében, hogy az információkat a lehető leggyorsabban és legszélesebb körben el lehessen érni.

Miután Heves Megye Közgyűlése a 2012. november 30-i ülésén a koncepció helyzetértékelő munkarészét alkalmasnak tartotta a további tervezés alapjául egyrészt megkezdődött a javaslattevő munkarész kidolgozása, másrészt folytatódott a tervezési folyamat társadalmisítása. A koncepciókészítés társadalmisításának lépései kronológiai sorrendben a koncepció részeként bemutatásra került, ezért jelen dokumentumban kizárólag a folyamat legfontosabb állomásait mutatjuk be:

- **Területfejlesztési Egyeztetési Fórum ülése (2013. március 19.):** A fórumon a Szakmai Tanácsadó Kerekasztal személyes véleményezésre felkért szervezetei vettek részt (Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata, Heves Megyei Kormányhivatal, Eszterházy Károly Főiskola, Károly Róbert Főiskola, Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, Heves Megyei Agrárkamara, Magyar Turizmus Zrt. Észak-magyarországi és Tisza-tavi Regionális Marketing Igazgatóság, Bükk Nemzeti Park Igazgatóság, NORDA Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.) Az itt felsorolt szervezetek képviselői a fórumon elmondhatták véleményüket a koncepció javaslattevő fázisával kapcsolatban.
- **„Tervezés Hete” elnevezésű fórunsorozat (2013. március 25-29.):** A „Tervezés Hete” elnevezésű területfejlesztési fórunsorozat a járásközpontokat érintette: Eger, Heves, Füzesabony, Hatvan, Pétervására, Bélapátfalva, Gyöngyös. A járási székhelyeken a helyi gazdasági, közigazgatási, civil és szakmai képviseletek is elmondhatták véleményüket, észrevételeiket a bemutatásra kerülő javaslattevő fázisról, bekapcsolódhattak a területfejlesztési munkafolyamatba. A rendezvényeken jellemzően a települési polgármesterek, helyi vállalkozók, civil szervezetek képviselői vettek részt, ezzel biztosítva, hogy a helyi tudás, a helyi problématerkép, és a megoldási javaslatok is bekerülhessenek a dokumentumba. A konzultációs fórunsorozat 7 helyszínén közel 200 résztvevő, több mint 50 javaslata hangzott el a koncepció szakmai iránymutatásaival kapcsolatban. A legtöbb esetben a hozzászólók a bemutatott megyei javaslattevő fázist széleskörűnek, a problémákra és azok megoldási lehetőségeire fókuszáló dokumentumként jellemezték.
- **Területfejlesztési Konferencia (2013. április 10.):** A konferencia témája a szomszédos megyék területfejlesztési koncepcióinak illetve a társadalmisítás tapasztalatainak szakmai bemutatása volt.

- **Területfejlesztési Egyeztetési Fórum ülése (2013. április 16.):** A fórumon a Szakmai Tanácsadó Kerekasztal személyes véleményezésre felkért szervezetei vettek részt, melynek témája a társadalmasítás folyamatának és eredményeinek bemutatása volt.

A 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet részletesen szabályozza a koncepció közigazgatási egyeztetésének rendjét. A rendeletben nevesített, véleményezésre feljogosított szervezeteknek az egyeztetési dokumentáció közvetlenül megküldésre került véleményezés céljából. A fenti jogszabály értelmében a kidolgozásért felelős szerv, azaz a Közgyűlés feladata az egyeztetési eljárás megindítása, ezért a **Közgyűlés 2013. április 26-án** ismételten **tárgyalta és 45 napos véleményezési eljárásra bocsátotta a „Heves Megye Területfejlesztési Koncepciója (2014-2020)”** helyzetelemző és javaslattevő részt tartalmazó egyaránt tartalmazó egyeztetési anyagát. A dokumentációhoz tett észrevételeket és javaslatokat a Heves Megyei Önkormányzati Hivatal munkatársai azok beérkezését követően átvezették, illetve beépítették a dokumentumba.

1.4. A megyei stratégiai programhoz kapcsolódó társadalmasítási folyamat bemutatása

A megye hosszú távú fejlesztési céljait koncepcionális szinten rögzítő tervezési dokumentumának, a **megyei területfejlesztési koncepciónak az elkészítését követő tervezési feladata** a középtávú stratégiák, **programok elkészítése.** A megyei önkormányzatok által kidolgozandó fejlesztési programok tartalmazzák a területfejlesztési, a vidékfejlesztési és az egyéb szakterületek koncepcionális fejlesztési elgondolásait. A megyei területfejlesztési program **stratégiai és operatív részből áll.**

A program készítés jogszabályi háttérét rögzítő 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 13. § (1) pontja szerint „a területfejlesztési koncepciók és programok kidolgozásának része az állampolgárok, a tervezéssel érintett területen működő érdekképviselők, társadalmi szervezetek és vállalkozások tervezésbe való bevonását részletező partnerségi terv”. A partnerségi terv a tervezés folyamatában meghatározza a bevonandó célcsoportot, valamint az egyes tervezési elemekhez és fázisokhoz kapcsolódó bevonás tervezett eszközeit és részvételi formáit, illetve a bevonás célját. Ezen társadalmasítási feladat eredményes és hatékony ellátása érdekében **összeállításra került a készülő „Heves Megyei Területfejlesztési Program (2014-2020)” partnerségi terve.**

A megyei területfejlesztési program elkészítésének megalapozása és a széleskörű partnerség biztosítása érdekében 2013. október hónapban **projektgyűjtésre került sor,** mely a Nemzeti Tervezési Hivatal által kiadott „Iránymutatás a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához” című szakmai anyagban **meghatározott tématerületi csoportosításnak megfelelően zajlott.**

A települési önkormányzatokat személyesen keresték fel a megyei önkormányzat által megbízott kollégák, a válaszadás így teljeskörű volt. A gazdasági szféra fejlesztési igényeinek megismerése érdekében több, mint 600 gazdasági társaságnak, vállalkozásnak került megküldésre a projektgyűjtő kérdőív, köztük a megye foglalkoztatási és adózási szempontokból vezetőnek számító TOP 50 cégnek is. Direkt megkereséssel éltünk további területfejlesztési partnerek irányába (pl. kamarák, főiskolák, nemzeti parkok, KLIK, SZGYF, stb.) is. Az projektgyűjtés minél szélesebb kiterjesztése érdekében felhívás jelent meg a megyei területfejlesztési kiadványban, valamint a megyei önkormányzat honlapján is.

A Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) dokumentumot a Heves Megyei Közgyűlés 2013 november 29-i ülésén társadalmasításra alkalmasnak találta. A Közgyűlési határozat értelmében, a vonatkozó jogszabálynak megfelelően 2013. december 5-én megindult a 45 napos véleményezési eljárás, melynek keretében a Programot közzétettük a megyei önkormányzat honlapján, illetve megküldésre került a jogszabályban meghatározott szervezeteknek és a Partnerségi Tervben szereplő területfejlesztési partnereknek. A társadalmasítás eredményeként 53 db általános valamint 92 db a stratégia célrendszeréhez kapcsolódó vélemény került megfogalmazásra, azaz összesen 145 db észrevétel érkezett hozzánk a társadalmasítás folyamán.

A társadalmasítás során az alábbi 16 szervezet élt véleményezési jogával:

- Belügyminisztérium
- Emberi Erőforrások Minisztériuma
- Honvédelmi Minisztérium
- Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium
- Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
- Vidékfejlesztési Minisztérium
- Külügyminisztérium
- Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Önkormányzat
- Nógrád Megyei Önkormányzat
- Pest Megyei Önkormányzat
- Magyar Faluszövetség
- Magyar Közút Nonprofit Kft.
- Magyar Államvasutak
- Heves Megyei Autósport Szövetség
- Heves Megyei Vízmű Zrt.
- Tiszavíz Vízerőmű Kft.

A partnerség kiterjesztése és a Program minél szélesebb körű megismertetése érdekében a Heves Megyei Önkormányzat 2013. december 9-12. között szervezte meg a „Tervezés Hete” elnevezésű rendezvénysorozatot, melynek keretében Heves megye mind a hét járási központjában bemutatásra került a megyei területfejlesztési program. A fórumorozaton több mint 250 fő vett részt és számos vélemény megfogalmazódott a tervdokumentum vonatkozásában. A társadalmasítást követően a tervezői csapat a beérkezett véleményeket feldolgozta és a lehetőségek szerint beépítette.

A megyei tervezés folyamán – a koordinációs feladatoknak eleget téve - az alábbi szervezetekkel történt közvetlen egyeztetés:

- Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara
- Heves Megyei Kormányhivatal Munkaügyi Központja
- Egererdő Zrt.
- Heves Megyei Kormányhivatal Vadászati és Halászati Osztály
- Nemzeti Agrárgazdasági Kamara
- NORDA Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség Közhasznú Nonprofit Kft.
- Eger Megyei jogú Város Önkormányzata
- Heves megyei LEADER közösségei

2014. június 16-20 között újabb Tervezés Hete rendezvénysorozat került megszervezésre, mely egyben a járási szintű koordináció követelményét is teljesítette.

1.5. A Területi Hatásvizsgálat megállapításai

Az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Korm. rendeletben meghatározottak alapján, a NORDA Észak-Magyarországi Regionális Fejlesztési Ügynökség bevonásával elkészült a Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálata. 2014. február 25- én fejeződött be a területi hatásvizsgálat 45 napos társadalmasítási folyamata. A területi hatásvizsgálat többek között az alábbiakat fogalmazza meg Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) vonatkozásában:

- „A Program elején javasoljuk a Konceptióra épülő rövid helyzetértékelő rész beemelését, és annak bemutatását, hogy a javasolt intézkedésekkel, beavatkozásokkal mely kiinduló pontból hová kíván eljutni a Program.
- Javasoljuk a Programban megjelenő indikátorokat áttekinteni annak érdekében, hogy a program előrehaladása gazdasági, társadalmi, környezeti szempontból, és a Program hatékonyságát tekintve minél pontosabban, lehetőleg más programokkal összehasonlítható módon mérhető legyen.
- A Stratégiai célok esetében javasoljuk az intézkedések számát áttekinteni, a jelentkező átfedéseket kiküszöbölve kevesebb intézkedésbe foglalni az elérendő célokat. A megfelelő belső koherencia, valamint a célokhoz kapcsolódó fejlesztési fókuszok biztosíthatják a legnagyobb, kedvező irányú társadalmi hatások elérését.
- Az egyes fejlesztési területek mindegyike hozzájárulhat a megye gazdasági fejlődéséhez, valamint kedvező társadalmi folyamatokat generálhat. Ugyanakkor a Konceptió helyzetértékelése alapján jól látszik az egyes kitérési pontok gazdasági súlya, szerepe például a foglalkoztatásban, mely a 2.1.3. prioritás esetében tűnik a legjelentősebbnek. Összességében az első stratégiai cél felöleli a megye adottságainak megfelelő gazdaságfejlesztési prioritásokat. A magasabb hozzáadott érték, valamint a javuló versenyképesség biztosításához elsősorban az innováció támogatásának beemelésére lehet megfontolandó, tekintettel arra, hogy a gazdasági fejlődésre annak jelentős hatása lehet.
- A Program többek között turisztikai erőforrásként tekint a Tisza-tó fejlesztési területre; említi a térség természetvédelmi területeit, arra elsősorban ökoturisztikai desztinációként tekint. A Program alapvetően jó környezetvédelmi szemléletét erősítve javasoljuk az érintett stratégiai célok között nevesíteni az ökológiai állapot megőrzésének szükségességét. A Program megvalósításánál figyelembe kell venni a Tisza-tó egyedülálló természeti értékeit. Az intézkedéseknek alkalmazkodniuk kell a terület biodiverzitásának, vizes élőhelyeinek megőrzését szolgáló stratégiákhoz és területi védettséget adó egyezményekhez illetve a Nemzeti Park Igazgatóság kezelése alatt álló területekhez.”

A területi hatásvizsgálat általánosságban megállapítja, hogy a Program megfelelő formában történő megvalósítása esetén várhatóan eléri a kívánt társadalmi és gazdasági hatásokat, vagy azok egy jelentős részét anélkül, hogy kárt okozna, vagy a meglévő gazdasági és társadalmi problémákat elmélyítené.

1.6. A megyei stratégiai program tervezése során figyelembe vett mérőszámok, határidők és döntési pontok rögzítése

A megyei területfejlesztési koncepció elfogadása:	2014. február 14.
Megegyi területfejlesztési program (stratégiai és operatív rész) jóváhagyása társadalmisításra:	2013. november 30.
Megegyi területfejlesztési program (stratégiai és operatív rész) miniszteri jóváhagyás megszerzése:	2014. július 31.
EU források felhasználását segítő részdokumentumok:	2014. szeptember 30.
Megegyi projektgyűjtés:	2014. szeptember 30.
Területi koordináció, partnerség biztosítása:	2014. szeptember 30.

1.7. A Heves Megyei Területfejlesztési Koncepció (2014-2020) célrendszerének rövid bemutatása

Jövőkép

„Heves megye a megfelelően képzett és képezhető, egészséges humán tőkére támaszkodó, innováció-orientált, versenyképes és kiszámíthatóan fejlődő gazdaságával, természeti erőforrásainak fenntartható használatával és társadalmi erőforrásainak, közösségeinek folyamatos fejlesztésével, munkahelyek teremtésével és egyre javuló közbiztonságával 2030-ra a nemzetgazdaság fontos szereplőjévé válik.”

Ennek a jövőképnek az elérését megvalósító program szlogenszerűen az alábbi módon fogalmazható meg: **HEVES MEGYE MAGYARORSZÁG HARMONIKUSAN FEJLŐDŐ, ÉLHETŐ MEGYÉJE.**

Átfogó célok

A1. Komplex, integrált foglalkozás-intenzív gazdaság

Heves megye versenyképességének erősítéséhez és gazdasági felzárkózásához elengedhetetlen tényező a **rendkívül alacsony foglalkoztatási ráta emelése**. Ezt egyrészt a gazdaságilag fejlett területek tekintetében megfelelő infrastruktúrával rendelkező, **magas hozzáadott értékű munkahelyek** létesítésével lehet megoldani, valamint elő kell segíteni a K+F+I gazdasági tevékenységet végző KKV-k letelepedését, illetve fejlődését. Másrészt, az északi és déli gazdaságilag fejletlen, munkahelyhiányos területek foglalkoztatottságának érdekében, képzettségi és mobilitási állapotukra tekintettel, rövid és középtávon meg kell találni a **kisebb hozzáadott értékkel rendelkező**, betanított- és segédmunkára, közmunkára épülő közérdekű, szolgáltató tevékenységek fejlesztési lehetőségeit is. A megfelelő számú és minőségű munkahelyek biztosításához a külső források, **befektetések térségbe való vonzása**, illetve a befektetés-ösztönzés erősítése szükséges. A munkaerőpiac kínálati oldalát tekintve előtérbe kell helyezni az **aktivitás növelését**, a munkaerő piaci igényeknek megfelelően biztosítani szükséges a **piacképes tudással rendelkező munkaerőt** az általános, közép és felsőfokú oktatási intézmények infrastruktúrájának fejlesztésével, szakképzések bővítésével, új felnőttképzési modellek bevezetésével. A hátrányos helyzetű, munkanélküli lakosság korlátozott lehetőségei miatt kiemelten fontos, hogy segítsük a munkaerőpiacra való belépésüket és tartós beilleszkedésüket, valamint különböző képzésekkel segítséget nyújtani az első szakma megszerzéséhez. Az esélyegyenlőség biztosítása érdekében kiemelt célkitűzés a munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű egyének széleskörű, speciális, személyre szabott felkészítő programokkal történő támogatása, mellyel elősegíthetjük a társadalmi csoportok közötti és a területi különbségek csökkentését. A foglalkoztatás és aktivitás növelése érdekében nagy hangsúlyt kell fektetni az **álláskeresés ösztönzésére, vonzóvá kell tenni a munkát** az inaktívak számára, illetve lehetőséget kell teremteni az újrakezdetre. A munkaerő-piaci esélyek javításának fontos eszközét jelentik továbbra is a hátrányos helyzetűek foglalkoztatását ösztönző járulék-kedvezmények.

A2. Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom

Az országos tendenciával párhuzamosan Heves megyében is megfigyelhető a születések számának folyamatos csökkenése. A **népesedési folyamatok az országos adatokhoz képest is nagyon kedvezőtlenek**. A jelenlegi romló tendencia megállítása, visszafordítása csak a **családok megerősítésével, a gyermekvállalás feltételeinek javításával** lehetséges, ehhez azonban elengedhetetlen egy perspektivikus, kiszámítható, biztos jövőkép biztosítása a fiatal generáció számára. A megye népességének az országosnál nagyobb hányada sorolható a szegény rétegbe, és társadalmi szinten is **érzékeny a különbségek növekedése az egyes rétegek és térségek között. A társadalmi felzárkóztatás és a társadalmi szolidaritás** Heves megyében kiemelt célként jelenik meg mind a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, mind a fogyatékos személyek tekintetében. Az **eredményes integráció** elképzelhetetlen a különböző társadalmi (felzárkóztató) programok és szociális szolgáltatások nélkül, ugyanakkor a sikerhez szükség van minden fél tevékenyes és aktív közreműködésére. A megye kulturális örökségének fontos eleme a **nemzetiségi sokszínűség**, melynek megőrzése a helyi identitás erősítését is segíti. Fontos a **népesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodásának elősegítése**. Az **oktatás** (köz-, szak- és felsőfokú oktatás) fejlesztésével mindenki számára meg kell teremteni a minőségi tudás elérését, a készség, képesség fejlesztésének a lehetőségeit. Fontos továbbá a **környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése a környezeti nevelés, szemléletformálás, fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások, illetve a környezeti információkat biztosító rendszerek támogatásával és pályázati forrás biztosításával**. Cél a hosszú távú gazdasági potenciált és életfeltételeket biztosító természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése, az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára mind mennyiségben, mind minőségben, az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása, a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.

A3. Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet

Heves megye természeti, kulturális értékeinek és épített környezetének egyedülálló elemei kiemelkedő vonzerővel bírnak nemcsak országos, hanem nemzetközi viszonylatban is, ezért megővésük és harmóniájuk megteremtése a megye társadalmi, gazdasági fellendülése érdekében a jövőben is alapvető célkitűzéseink között szerepel. **Építészeti emlékeink ápolása nemzeti identitásunk egyik záloga**. Törekedni kell történelmi emlékeink megőrzésére, bemutatására, eredeti vagy új funkcióval történő hasznosítására. A műemlékek állagmegővése és lehetőség szerinti felújítása érdekében a főbb műemlék-tulajdonosok (egyházak, önkormányzatok, kincstár) összefogása indokolt. Nagy hangsúlyt kell fektetni a megye **vonalas infrastruktúrájának fejlesztésére**, ezen belül is a megye északi és déli útszakaszainak a Hatvan-Gyöngyös-Eger tengelyre történő rácsatlakozására, a városokat elkerülő utak kiépítésére, a településeket összekötő közúthálózat korszerűsítésére, a közösségi közlekedés feltételeinek javítására, valamint intermodális csomópontok létrehozására.

Kiemelt jelentőséget kell tulajdonítanunk a **települések, településrészek rehabilitációjának**, arculatuk javításának is. A települések leromlott állapotú településközpontjainak, településrészeinek, közösségi, közművelődési tereinek rehabilitációjához szintén pályázati források biztosítása szükséges a célból, hogy építészeti, kulturális értékeinket megőrizhessük, településeinket szebbé, vonzóbbá varázsoljuk, táji, tájképi jellegzetes értékeinket megőrizzük. Támogatni kell a településeket saját környezetük fejlesztése érdekében a rendezett környezet kialakításában. Törekedni kell a zöldfelületek növelésére, folyamatos gondozására. Az épített környezet korszerűsítése tekintetében kiemelt hangsúlyt kell

fektetni az épületenergetikai szempontok érvényesítésére, **energiahatékonysági korszerűsítésekre**, arra, hogy a tartós anyagokból épített épületek hosszú távon anyag-és energia megtakarítást eredményezzenek, megelőzve a fölös hulladékképződést és az energiapazarlásból eredő környezeti terhelést. **Heves megye** nemzetközi szinten is **kiemelkedő természeti erőforrásokkal, értékekkel rendelkezik**. Megyénk **védett értékeinek** felkutatása, megőrzése, fenntartása, természetvédelmi kezelésük ösztönzése és széles körben történő megismertetése kiemelt feladat, melynek érdekében különböző bemutató helyek, tanösvények, vadas parkok kialakítása javasolt. A fentiekben megfogalmazott célok a sokszínű és változatos adottságainkra való tudatos építkezést, az épített és természeti környezet harmóniájának és ezáltal a **környezetvédelem és gazdaságfejlesztés ésszerű egyensúlyának** megteremtését kell, hogy szolgálják.

Specifikus célok

S1. Kitorési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

Heves megye 2014-2020-as tervezési időszakára vonatkozóan stratégiai célként fogalmazódott meg a kitorési pontokra épülő gazdaságfejlesztés – a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés jegyében – mely a megye főbb húzóágazatainak fejlesztését tűzte ki célul. A megye - gazdasági, foglalkoztatottsági és értékteremtő fejlődése érdekében - fő adottságait kiemelten az energiatermelés, gépípar, feldolgozóipar, élelmiszeripar, valamint a turizmus támogatása jelenti.. Az élelmiszeripar költséghatékonyságának, illetve foglalkoztató erejének növekedése érdekében támogatni szükséges a **magas hozzáadott értékkel** rendelkező termékek kifejlesztését és gyártását, a helyi termékek piacra vitelének erősítését valamint a wellness és a turisztikai ágazat helyi élelmiszerszektorral való együttműködésének fokozását. A **megújuló energiák** abszolút felhasználásának és arányának növelése egyaránt stratégiai prioritásként kezelendő mind az energiatartósság, mind a CO₂ terhelés csökkentése érdekében. Célként szerepel, hogy az exportra termelő gépípar, műszipar, járműalkatrész-gyártás továbbra is a gazdasági növekedés, foglalkoztatás bővítés megtestesítője legyen. A turizmus a megye gazdasága szempontjából kiemelt jelentőségű. Multiplikátor hatásaként hozzájárul a foglalkoztatottság, a jövedelmek, a szolgáltatások, valamint a turizmus súlyának GDP termelésben való növekedéséhez.

S2. Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum

Heves megye 2014-2020-as tervezési periódusára vonatkozóan létfontosságú stratégiai célként fogalmazódott meg a helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum, melynek keretein belül valósítandó meg a megye vidéki területein élők életminőségének javítása, helyi termékpályák kialakítása, a helyi közösségek erősítése valamint a mezőgazdaság, a halászat, az erdő- és vadgazdálkodás versenyképességnek növelése. Az agrárszektorra technológiailag fejlett élelmiszer-feldolgozóipart kell építeni, mely hozzájárul a termékek hozzáadott értékének növeléséhez, munkahelyeket képes teremteni és nem utolsó sorban nagymértékben javítja az agrárvertikum jövedelmezőségét is. Az agrárszektor fejlődése hosszú távon a vidéki életminőség javulását eredményezi.

S3. Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom

Heves megye 2014-2020-as tervezési időszakára stratégiai célként fogalmazódik meg az érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom fejlődésének elősegítése az identitástudat növelésével, a közösséghez tartozás érzésének erősítésével, az egészségmegőrzés fontosságának megértésével, az egészséges életmód elterjesztésével, a generációk tisztelőtén alapuló egészséges családmódellek létrejöttével, a gyermekek vállalásának ösztönzésével, odafigyelés, gondoskodás és segítségnyújtás a családon és a közösségeken belül. A nevelés, a képzés és készségfejlesztés alapjai az innováció fogadására nyitott társadalomnak, amely összefügg a kulturális értékek őrzésével és az egészséges identitástudat kialakításával. Fontos célkitűzés a társadalmi különbségek mérséklése, továbbá a lakosság biztonságérzetének növelése. Mind a versenyképes gazdaság feltételeinek megteremtésében, mind a szegénység elleni küzdelemben kiemelt jelentőségű az oktatás feltételeinek javítása, ösztöndíjrendszerek kialakítása, a szakképzés gazdasági igényekhez történő igazítása.

S4. Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet

A városok és térségeik fenntarthatósága a hosszútávú fejlődés alapját képezik, hiszen a népesség a városokban koncentrálódik. A városok és a vonzásukban lévő falvak (vidék) egymásra vannak utalva, fejlődésük közösen, integráltan hajtható végre. Heves megye versenyképes gazdasága megteremtésének és fenntartásának elengedhetetlen feltételei a gazdasági, infrastrukturális fejlesztések megvalósításában, az élhetőbb környezet kialakításában, az életminőség feltételeinek javításában, a települések, térségek sokszínű együttműködésében és a hátrányos helyzetű térségek és rétegek felzárkóztatásában testesülnek meg. Ezen célon belül került megfogalmazásra az elérhetőség feltételeinek javítása, a környezeti beruházások ösztönzése a stratégiai erőforrások védelme érdekében, az infokommunikációs fejlesztések, valamint a fenntartható település- és térszerkezet célját szolgáló intézmény- és közösségfejlesztési elképzelések.

Területi célok

T1. Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése

Heves megyét kelet-nyugati irányban átszelő **Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely”** része az Észak-magyarországi régió térszerkezeti gerincének. A fejlettségi tengelyhez tartozó kistérségek gazdasági súlya meghatározó, ami abban is megmutatkozik, hogy míg a lakosok 68,6 %-a él a hozzájuk tartozó településeken, addig ebben a három kistérségben működik a megyei összes befektetett saját tőke 90 %-a és ezzel összefüggésben itt realizálódik a hozzáadott érték 89,7 %-a is.

A megye középső sávjában húzódó, az országos közlekedési infrastruktúra-hálózatok tengelye és azok csomóponti térségei, a **Hatvan és Gyöngyös** városias települési környezete, **Kál-Kápolna-Kompolt** térsége, valamint az **Eger-Füzesabony** településhálózati csomópont alkotják az Alföld és a hegyláb menti településláncolat tagjait. Ezen térségben az átlagos településméret lényegesen nagyobb, mint Heves megye északi és déli területein, így egyben a megye három legnépesebb városa és vonzáskörzete alkotja a gazdasági tengely magterületeit. Ez az intenzív használatú tengely a megye gazdasága és foglalkoztatása, intézményrendszere szempontjából egyaránt meghatározó, ezért Heves megye fejleszthetőségét, terhelhetőségét ez határozza meg. Itt koncentrálnak az utak, az M3-as autópálya (Helsinki közlekedési folyosó része), a vasutak, a megye nagyobb városai, a lakosság több, mint kétharmada, valamint az itt meglévő feldolgozóipari gyártási tapasztalatokra építve itt települtek le a jelentősebb területi igényű, nagyrészt zöldmezős beruházásokkal a tőkeerős, főleg külföldi tulajdonú vállalkozások.

A tengelyhez tartozó városok gazdaságélénkítésének alapja az elérhetőség javítása, így még a **hiányzó gyorsforgalmi úthálózati kapcsolatok** (Eger-Füzesabony közötti M25-ös út) **szakaszos** – 251. számú Maklár-Andornaktálya elkerülő út 10 km-es, valamint a 2501-es összekötő út 2,5 km-es hosszban történő – **fejlesztése, kiépítése** mellett biztosítani kell a megyén belüli **észak-déli irányú közlekedési kapcsolatok erősítését**, a szomszédos megyék gazdasági térségeinek jobb megközelíthetőségét. Kiemelt jelentőségű az **intermodális csomópontok létrehozása** (Eger, Gyöngyös). Vasúti szempontból fejlesztésre szorul az erősen leromlott pályaállapotú 80. sz. (Hatvan-Szihalom) fővonal. A Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” versenyképes gazdaságának megőrzéséhez és fejlődéséhez nélkülözhetetlen a jelenleg is itt koncentrálnak az **innovációs potenciál fejlesztése, a vállalkozói aktivitás növelése** a kis- és középvállalati szektor helyzetének javítása érdekében. A K+F+I folyamatok tervezett fejlesztése a gazdasági tengely innovációs potenciáljának és teljesítményjavításának alapvető feltétele. A „gazdasági tengely” mentén működő **nemzetközi és hazai cégek itt-tartása** a térség gazdasága szempontjából (termelés, adók, foglalkoztatás, export, stb.) kiemelt jelentőségű feladat, hiszen az itt felhalmozott és kiépített műszaki rendszerek hosszú távon a fejlődési folyamatok motorjaként tudnak működni. A már letelepedett nemzetközi cégek megtartása, valamint az új letelepedések ösztönzése érdekében **erősíteni kell a hazai és helyi beszállítói együttműködéseket, partnerhálózati rendszerek kiszélesítését** (pl. fejlesztésben részt vevő szállító, rendszerbeszállító beszállítóinak felkutatása, stb.). A Hatvan-Gyöngyös-Eger tengely **logisztikai és ipari parkjaiban, iparterületein** már letelepült, illetve letelepülő vállalkozások fejlődéséhez, bővüléséhez nélkülözhetetlen a meglévő és potenciális **telephelyek infrastrukturális fejlesztésének biztosítása**, valamint a munkaadók igényeinek **megfelelő munkaerő biztosítása**. A „Tarna-Rima-menti Fejlesztési Övezet” (Füzesabony és Kál-Kápolna-Kompolt településhálózati csomópont) kedvező közlekedés-földrajzi adottságainak köszönhetően **jelentős fejlesztési potenciállal** rendelkezik a „gazdasági tengely” térségben. A Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” térségében – köszönhetően egyedülálló természeti, kulturális és épített környezeti adottságainak (Mátra, Bükk, Eger, jelentős termál- és gyógyvíz-készlet) – **kiemelkedő a turizmus jelentősége**. A **térség kiemelkedő desztinációja Eger**, mely nemzetközi és országos vonzerőkkel, turisztikai potenciállal bír. Különösen fontos feladat a **gyógyvizeinkre épített egészségipar pozicionálása**, felhasználva a rendelkezésre álló gyógy tényezőket a mozgásszervi- és értelességek rehabilitációjában. Az idegenforgalom számára a **Mátra** – mint hazánk legmagasabb hegysége – által nyújtott **üdülési-rekreációs lehetőség** értékelhető, „kapuvárosával” Gyöngyössel együtt különösen kedvezőnek. Az aktív pihenés lehetőségeinek bővítése területén a Mátra és a Bükk hegységet feltáró, keresztül szelő kerékpárút fejlesztésében nagy lehetőség rejlik. Komoly turisztikai tényezőként kell számításba venni a **Hatvan város által megkezdett és tervezett turisztikai beruházások**. A térségben található az ország 22 történelmi borvidéke közül kettő, a Bükk hegység déli lankáin elterülő **Egri borvidék** és a Mátra déli lejtőin, kelet-nyugat irányban a Tarna és a Zagyva folyók által határolt területen a **Mátrai borvidék**. A szőlészet-borászat terén **kiemelt célkitűzés a termőterület stabilizációja, a versenyképesség javítása, az árbevétel növelése**, turisztikai termékínálatba való beépítése. Tekintettel arra, hogy a térséget túlzottan **nagy intenzitású** (közlekedési tengely, bányászat által megbolygatott területek) **táj és területhasználati tevékenység** érintette elkerülhetetlen az átalakított környezet elfogadható esztétikai látványt nyújtó, a tájba illeszkedő felületekké való alakítása, **tájrehabilitáció és tájrekonstrukció megvalósítása** (Hatvan-Lőrinci, Gyöngyösoroszi, Visonta, illetve Eger-Bélapátfalva környéke).

T2. Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése

A megye „gazdasági tengelyétől” északra fekvő térségét – a megyén kívüli szomszédos területek aprófalvas területeihez hasonlóan – a **kicsiny lélekszámú, többségében 1000 fő alatti települések** jellemzik. A **térség népességmegtartó ereje gyenge**, melynek a megyehatáron túli, hasonlóan periférikus helyzetű, elmaradott területek hátrányos helyzete sem kedvez. munkaerő, termelési tradíciók) követően, érdemi külső erőforrások bevonásával (pl. többlettámogatás, kedvezmények), a fejlődés magterületeként szolgáló **térségi központok (Pétervására, Bélapátfalva) megerősítésével, az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztésével indulhat meg** leghatékonyabban és leggyorsabban.

A térség gazdasága inkább ipari, turisztikai központú, kiegészülve gyenge mezőgazdasági szektorral. A jövőbeni fejlesztések célja, hogy a gazdaság arányait tekintve kiegyenlítettebb legyen és új munkahelyek létrehozásával biztosítsák a térségben élők megélhetési lehetőségeinek javulását, különösen – a helyi igényekhez igazodva – a szolgáltató ágazat, az erdőgazdálkodás szerepének erősödésével. Ezt támasztja alá, hogy az üzleti jellegű szolgáltatások (pl. turizmus, kereskedelem, stb.) kevésbé nagyüzemi és tőkeigényes jellegűből adódóan inkább harmonizálnak a térség adottságaival. A **térségben működő vállalkozások túlnyomó része mikro- és kisvállalkozás**, melyekre általánosan jellemző, hogy tőkeszegények, rendkívül instabilak és többnyire hitelképtelenek. A nemzetközi és hazai trendek figyelembe vételével felül kell vizsgálni a térségben található recski és gyöngyösoroszi **színesfémérc** (rézérc, cinkérc) nemzetgazdasági szintű jelentőségét, **rentábilis kitermelésének és hasznosításának** lehetőségét. A befektetések ösztönzésének nélkülözhetetlen eleme a befektetésbarát viszonyok kialakítása mind gazdasági, mind humán erőforrás, mind pedig adminisztratív oldalról. A pétervásárai járás részét képezi a Kormány által meghatározott **szabad vállalkozási zónának**. Az Észak-hevesi térség versenyképességének növelése érdekében olyan **infrastrukturális beruházásokra** is van szükség, amelyek **összekötik a megye északi és déli területeit**, ezzel megteremtve az elmaradott, fejlesztésre váró északi települések kedvezőbb **elérhetőségi feltételeit**. Meg kell teremteni a megye gazdasági súlypontterületeinek gyors, valamint megfelelő teljesítőképességű és kapacitású közlekedési utakkal való összekötését, ezáltal is biztosítva a **mobilitás lehetőségeit** a munkahelyekkel jobban ellátott és kedvezőbb életkörülményeket biztosító helyszínekre. A térségben az **erdőgazdálkodás** kiemelkedő szerepéhez hozzájárul az a lényeges szempont, hogy a hozzákapcsolódó tevékenységek (szaporítóanyag termelés, fakitermelés, erdőművelés, erdészeti termékek begyűjtése, feldolgozása, felfeldolgozás), folyamatosan foglalkoztatási lehetőséget nyújthatnak. A vadászati turizmus iránt megnövekedett igény felértékelte a **vadgazdálkodás** jelentőségét, melynek a térségben jelentős hagyományai vannak. Az Észak-hevesi térség **turisztikai potenciállal rendelkező területei számára kitérési pont, a természeti adottságok vonzerővé fejlesztése** és ezzel összhangban a **fogadókapacitás elemeinek kiépítése**. Az Észak-hevesi térség részben a megye legjelentősebb természetvédelmi területéhez, a Büki Nemzeti Park területéhez tartozik. A turisztikai fejlesztések során különös hangsúlyt kell, hogy kapjon a gyógy- és termálvizek komplex kiaknázása (pl. Bükkszék, Parádfürdő, Mátraderecske - szén-dioxidos mofetta), hasznosítása, az egészség-, az öko-, a lovas- és a bakancsos turizmus szerepvállalása, a vadászat és a tavak (létrehozandó víztározók) intenzívebb bevonása a turizmusba. A térség fejlődéséhez elengedhetetlen a fenntarthatóság figyelembe vételével a települések közötti együttműködés erősítése, a gazdasági (pl. erdőgazdálkodás) és idegenforgalmi célkitűzések összehangolása, valamint a humán erőforrás fejlesztése.

Az Észak-hevesi térség fejlesztésének megkerülhetetlen eleme a **roma lakosság** problémaköre. Ezen társadalmi csoport helyzetét nem csupán szociális problémaként kell értelmezni, hanem, mint komplex társadalmi kérdéskört. A helyzet kezelésének beavatkozási területei: oktatás, iskolai fejlesztés, képzés, közösségi művelődés, társadalmi kirekesztés elleni küzdelem, foglalkoztatás, szociális, egészségügyi komplex problémakezelés.

T3. Dél-Heves és a Tisza-tó térségének helyi értékekre épülő fejlesztése

Dél-Heves jelentős társadalmi, gazdasági, környezeti válságoktól sújtott térség. Hagományosan agrárkarakterű, régtől fogva elmaradott, funkcióhiányos és súlytalan kisvárosi vonzáskörzet, az egyedi sajátosságokat nélkülöző, nagyobb centrumoktól távoli belső periféria klasszikus példája. A jó adottságú termőterületek ellenére a mezővárosi szerepkör csökkenése Heves környékén is érzékelhető volt az elmúlt évtizedekben, a rendszerváltozásnak is egyik legnagyobb vesztese a térség. **Fekvése, elérhetősége** viszonylag **kedvező**, hiszen sem Budapesttől, sem pedig az M3 autópályától nincs túlságosan messze és 2 vasútvonal is érinti, ugyanakkor az autópályához vezető utak állapota általánosan nagyon rossznak mondható, sőt a térséget keresztülszelő 31-es főút esetében is halaszthatatlanná vált a 11,5 t tengelyterhelésre való burkolat megerősítéssel együtt a teljes rekonstrukció. A közlekedés fejlesztésének feladata a hiányzó (É-D irányú és a Jászság felé a megyehatáron átvezető útvonalak, 31-es főút menti kerékpárút, valamint a Kisköre-Pusztataskony között új tiszai híd) közlekedési hálózati elemek és közlekedési létesítmények megvalósítása, valamint a **meglevő hálózati elemek állapotának javítása. A megyén belül a térségnek kiváló agrár adottságai**, jó termőképességű mezőgazdasági területei vannak, azonban a folyószabályozások, a nagyüzemi mezőgazdasági művelés és napjaink egyre szélsőségesebb időjárása következtében a térség vízhiányossá, aszályal, árvízzel, belvízzel egyaránt veszélyeztetett területté vált. A vízrendszer rehabilitációja, a vízkészletekkel való ésszerű gazdálkodás javíthatja a természeti, gazdasági és közvetve a társadalmi állapotokat is. A termő- és élőhelyi adottságokhoz nem kellően alkalmazkodó területhasználat racionalizálása érdekében, a gyenge termőhelyi adottságokkal rendelkező, valamint a természetes élőhely megőrzési területeken művelési ág váltás, extenzifikáció, az árvízvédelmi célokkal összehangolt gazdálkodás kialakítása (**Tisza menti öko- sztráda**), pusztai – legeltetési tájgazdálkodás, élőmunka igényes kertészeti kultúra szükséges. A térségben a mezőgazdasági termékfeldolgozás szinte teljesen hiányzik, ennek fejlesztése elengedhetetlen a foglalkoztatás bővítése érdekében.

Jók a **megújuló energiahasznosítás** feltételei. A geotermikus energiát potenciálisan kiaknázható, lezárt vagy működő kutak majd minden településen rendelkezésre állnak (pl. a mezőgazdasághoz kapcsolódóan üvegház-fűtési célokra kiválóan felhasználhatóak). Az egyéb szóba jöhető energiaforrások közül a víz-, nap-, szélenergia hasznosítása az Alföld természeti adottságai alapján megalapozottnak tekinthető. Biomassza hasznosítás elsősorban a mezőgazdasági- illetve zöld hulladékokra alapozható. A térség gazdasági fejlődésének egyik legnagyobb gondja a **gyenge iparosodottság**. A más városokban működő vállalatok kis gyáregységei a rendszerváltást követően megszűntek, vagy leépültek. Hevesen kijelölt Ipari Park áll a vállalkozások és a befektetők rendelkezésére, és elsősorban a fémipar tekintetében rendelkezésre áll

munkakultúrával rendelkező lakosság is. A befektetők számára vonzó befektetési és fejlesztési környezetet kell kialakítani, Ezt segítheti, hogy a Hevesi járás része a Kormány által meghatározott **szabad vállalkozási zónáknak**. Az életfeltételek és a helyi gazdaság javításával egyidejűleg kiemelt figyelmet kell fordítani arra, hogy **a fiatal generáció a vidéki térségekben maradjon**.

A térségben nagy arányú a szociálisan hátrányos helyzetű társadalmi réteg. Jellemző az inaktív magas aránya, a népesség elöregedése, amelyek egyre nagyobb szociális terhet jelentenek a helyi önkormányzatok számára. A mélyszegénységben élő, illetve roma társadalmi integrációs törekvések sikeréhez szükséges egyéni és közösségi kompetenciák megszerzése érdekében fontos, hogy megteremtjük az összhangot a különböző helyi képzések és a foglalkoztatás lehetőségei között. **A szociális felzárkóztatás, a mélyszegénység kezelése, a társadalmi lejtőn való lecsúszás megállítása,** a demográfiai feszültségek kezelése a képzési programok mellett önszorgó, közösségfejlesztő, közmunka- és egyéb foglalkoztatási típusú programokkal, valamint szociális és egészségügyi fejlesztések segítségével valósulhat meg.

A térség legfőbb idegenforgalmi vonzereje a Tisza-tó. A tó és környékének természeti adottságai Európában is egyedül állóak, a térség több olyan adottsággal is rendelkezik, melyek a turisztikai kereslet legújabb irányzataihoz kapcsolódnak. Páratlan természeti kincseire alapozva cél egy kiegyensúlyozott, egyedi arculatú **ökoturisztikai fejlesztés**, összhangban a természeti-, környezeti terhelhetőségnek megfelelő aktív turizmus fejlesztésével. A fő vonzerők közül az Európa fő madárvonulási útvonalának részét képező nemzetközi rangú vizes élőhelyek, a tóra épülő horgászati, fürdési, és vízi sportolási lehetőségek, a tiszai evezés, hajózás, a kerékpározás emelhető ki. További, eddig ki nem használt ökoturisztikai potenciált hordoz a térség másik jelentős védett természeti értéke a szikes növénytársulásáról és gazdag állatvilágáról híres Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet. A térség fejlesztése komplex feladat, ahol a fejlesztések jelentős részét a Tisza-tó és a hozzá kapcsolódó különféle táji, térszerkezeti, társadalmi és gazdasági rendszerek kölcsönhatásán keresztül lehet megvalósítani. Ezt a feladatot Heves megye kizárólag a tavat övező három másik megyével való szoros együttműködés keretében tudja hatékonyan megvalósítani, mely együttműködés koordinálásában, összehangolásában kiemelt szerepe van **a Tisza-tó Térségi Fejlesztési Tanácsnak**.

Horizontális elvek

H1. Humán tőke fejlesztése

Ezek között az egyik legfontosabb a **munkakultúra** fejlesztése, mint ahogy – horizontális jelleggel – minden egyes hatékony és fenntartható fejlesztésben is megkerülhetetlen ez a tényező. A társadalmi-gazdasági-környezeti fejlődés és a munkavégzés kultúrája között tehát szoros oda-vissza (kölcsön)hatás fedezhető fel, azaz fejleszteni kell ez utóbbi szegmensét, hogy aztán a megye életképességének növekedéséhez egy minőségi(bb) munkakultúra meghatározó mértékben tudjon hozzájárulni. Közösségünk érdeke az, hogy az itt élő emberek közül minél többnek – különösen a tehetségeseknek – a **szellemi potenciálja erősödjön**, s minél inkább felhasználhatóvá váljék, méghozzá úgy, hogy minél inkább elősegítse a megye lakossága céljainak megvalósítását. Kíváncsún lenné **megyén kívüli tehetséges fiatalok megyébe vonzása**, s velük együtt jelentékeny számú helyi tehetség megyén belül való képzése is, hiszen így – a tapasztalatok szerint – relatíve nagyobb számban maradnának a megyében munkavállalóként, alkalmazottként.

H2. Természeti tőke értékeinek megőrzése

Az önkormányzatok aktív és cselekvő közreműködésével, a lakosság tevőleges támogatásával és egyetértésével olyan program kidolgozása és megvalósítása, amely a **fenntartható fejlődés** elvére épül. A fenntarthatóság területi programjának segítségével egy olyan térség szerveződik (térség, járás, megye), amelyet a lakosok otthonnak tekintenek, abban ők és gyermekeik, a városok falvak mai és leendő polgárai otthon vannak. A fenti cél megvalósításához a fenntartható fejlődés három dimenziója (természeti, társadalmi, gazdasági) közötti dinamikus-harmonikus együttműködést kell tudatosan megteremteni. A bennünket körülvevő környezeti és természeti rendszerek megővése és körültekintő fejlesztése az emberi **életminőség javításának** egyik alapfeltétele, és egyben a fenntartható gazdasági és szociális fejlődés meghatározó tényezője. Emellett a lakosság életfeltételeinek javítását szolgálja a mindennapi ellátást biztosító szolgáltatások, technológiai rendszerek gyors és egyszerű elérhetősége is.

H3. Gazdasági tőke növelése

A megye **versenyképességének** javítása érdekében a természeti adottságokban rejlő lehetőségek fenntartható hasznosítására célszerű törekedni a legjobb elérhető technikák és a környezetközpontú irányítási rendszerek alkalmazásával, az ipari ökoszisztéma kiterjesztésével és a környezetvédelmi ipar, illetve a környezettechnológia előtérbe helyezésével. A versenyképesség fokozása érdekében a közlekedési infrastruktúra fejlesztése elengedhetetlen. A hosszútávú versenyképesség alapját az oktatás fejlesztése jelentheti. A magasabbban képzett munkavállaló nagyobb hozzáadott érték előállítására képes, mely mellett a társadalomra is kevesebb terhet róva, maga is teljesebb és jobb minőségű élet él. Heves megye versenyképes gazdaságának megteremtéséhez hozzájárulhatnak az infokommunikációs technológiákra alapozott innovációk. Az IKT eszközök használatával felgyorsul a kommunikáció és az információáramlás, mely javítja a gazdasági **hatékony**ságot. A területi innovációs potenciál fejlesztése a korszerű IKT infrastruktúra kiépítése, valamint a kis- és középvállalati szektor helyzetének javítása révén érhető el. Az **innovációs kapacitás bővítéséhez**

szükség van a felsőoktatási intézmények, a kutatóhelyek és a vállalati szektor együttműködésének javítására. A sikeres innovációk és a hatékony K+F jelentősen hozzájárulnak egy terület versenyképességéhez. Ugyanakkor a foglalkoztatást előtérbe helyező szociális gazdaság megvalósítása a megyében sürgető feladat, amelyhez főként „soft”, azaz szervezési, piaci és ún. társadalmi innovációkra van szükség. A szociális gazdaság elsősorban a munkaigényes, ún. „low-tech” tevékenységekre (nem a „high-tech” alapú versenygazdaságra) alapul, miközben piacgazdasági feltételek között fenntartható és fejlődik, és szimbiózisban van a versenygazdasággal.

H4. Társadalmi tőke erősítése

Az **együttműködés**, akár vertikálisan (a különböző területi szintek között), akár horizontálisan (adott területi szinten belül a különböző típusú szereplők között) nagyon fontos alapelv az európai regionális politikában. A megye területfejlesztésének megvalósításakor arra kell törekedni, hogy a fejlesztéseken keresztül a térség szervesen beintegrálódjon a régió, az ország és Európa térszerkezetébe. A megye társadalmának megújítása és megerősítése, valamint a társadalmi elégedettség elérése érdekében javítani kell az **esélyegyenlőségi** célcsoportok kilátásait, az elszegényedett rétegek felemelkedését, a diszkriminációval sújtott nemzetiségek integrációját. Elő kell segíteni a társadalmi felzárkózást és a különböző okokból hátrányos helyzetű társadalmi csoportok integrációját a munka világába. A megyén belüli térségi esélyegyenlőség erősítéséhez kiegyensúlyozott területi kiegyenlítés, a perifériák és az elmaradott térségek felzárkóztatása, a térségi sajátosságoknak megfelelő térségi fejlődési pályák kialakítása szükséges. Az **információs társadalom** megteremtéséhez alapvető fontosságú a társadalom egyes rétegei között kialakuló digitális szakadék, valamint a digitális írástudatlanság felszámolása. Az innovatív szemlélet, a megújulni képes, újdonságokra nyitott társadalom azonban elengedhetetlen a sikeres fejlesztések megvalósításához.

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) és Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020)
célrendszereinek kapcsolata

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) célrendszere	Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) prioritásai				
	A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával	Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés	Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés	Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése	Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése
Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés	+++	+++	+	+	+
Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum	+	+	+++	+	++
Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom	+	+	+	+++	+++
Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet	+	++	+	++	+++
Hatvan-Gyöngyös- Eger „gazdasági tengely” erősítése	+++	+++	+	+	++
Az Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése	++	++	+	++	+++
Dél-Heves és a Tisza-tó térségének helyi értékekre épülő fejlesztése	++	++	+	++	+++

Jelmagyarázat:

- + gyenge kapcsolódás
- ++ közepes kapcsolódás
- +++ erős kapcsolódás

2. Stratégiai Program

A Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) dokumentumban már kialakításra került a stratégiai célrendszer. Meghatározásra kerültek a területi és komplex célok, valamint azok prioritásai, a prioritások intézkedései azonban indikatív felsorolásként jelentek meg. A Stratégiai Program célrendszere követi a Konceptió célrendszerének struktúráját, azonban az intézkedések pontosításra kerültek a jelenleg ismert Operatív Programok alapján, azonosítva azok intézkedéseit a megyei célrendszer releváns elemeivel.

A Stratégiai Program célrendszere:

Prioritás	Intézkedés	Beavatkozás
2.1 Prioritás: A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával	2.1.1. intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	2.1.1.1. beavatkozás: Innovatív vállalkozói tevékenységek támogatása
		2.1.1.2. beavatkozás: Beszállítói kapcsolatok fejlesztése
		2.1.1.3. beavatkozás: A vállalkozások munkahelyteremtő támogatása
		2.1.1.4. beavatkozás: Iparterületek infrastruktúra- és szolgáltatás fejlesztése
		2.1.1.5. beavatkozás: Piacra jutás segítése
		2.1.1.6. beavatkozás: Kisvállalkozói tőkejuttatási programok kidolgozása
		2.1.1.7. beavatkozás: Munkahelyi képzések támogatása a vállalkozások számára
	2.1.2. intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil energiagazdálkodás megteremtése az energiaimport függőség csökkentése érdekében	2.1.2.1. beavatkozás: Vállalkozások megújuló energia hasznosítását és energia-hatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása
		2.1.2.2. beavatkozás: Helyi energia ellátását biztosító kiskapacitású erőművek létesítése
		2.1.2.3. beavatkozás: Stabil energiabázis megteremtése, energetikai szerkezetváltás támogatása
	2.1.3. intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése	2.1.3.1. beavatkozás: Technológiai fejlesztések és K+F+I támogatása a megyei élelmiszer-feldolgozóipar versenyképességének növeléséért
		2.1.3.2. beavatkozás: A borágazat technológiai fejlesztésének támogatása

2.2.Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés	2.2.1. Intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	2.2.1.1. beavatkozás: Szállás és szolgáltatásfejlesztés
		2.2.1.2. beavatkozás: Új innovatív megoldások és turisztikai attrakciók létrehozása a helyi gazdaság élénkítéséhez való fokozottabb hozzájárulás érdekében
		2.2.1.3. beavatkozás: Megyei turisztikai együttműködések erősítése a turisztikai desztinációk köré szerveződő gazdasági szereplők között
		2.2.1.4. beavatkozás: Humánerőforrás feltételeinek javítása
	2.2.2. Intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése	2.2.2.1. beavatkozás: Egészség és gyógyturizmus fejlesztése
		2.2.2.2. beavatkozás: Kulturális örökségre alapuló turizmus fejlesztés
		2.2.2.3. beavatkozás: Ökoturizmus fejlesztése
		2.2.2.4. beavatkozás Bor- és gasztronómia turizmus fejlesztése
		2.2.2.5. beavatkozás Aktív turizmust szolgáló feltételrendszer kialakítása

2.3.Prioritás: Versenyképes agrárrium, helyi termék központú vidékfejlesztés	2.3.1. intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	2.3.1.1. beavatkozás: Technológia fejlesztések támogatása a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás jegyében
		2.3.1.2. beavatkozás: Mezőgazdasághoz kapcsolódó innovatív tevékenységek támogatása
		2.3.1.3. beavatkozás: Fiatalok gazdák képzésének, induló tevékenységének támogatása, szaktanácsadási rendszer működtetése
		2.3.1.4. beavatkozás: A szőlészet és a magas élőlétféle-igényű kertészeti kultúrák támogatása
		2.3.1.5. beavatkozás: A hal-, erdő- és vadgazdálkodás támogatása
		2.3.1.6. beavatkozás: Az állattenyésztés ágazatának támogatása
	2.3.2. intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával	2.3.2.1. beavatkozás: Rövid ellátási lánc (REL) kialakításának támogatása helyi piacok létrehozatalával
		2.3.2.2. beavatkozás: Helyi termékek előállításának támogatása
		2.3.2.3. beavatkozás: A háztáji gazdálkodás támogatása

2.4.Prioritás: Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése	2.4.1. intézkedés: A munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése	2.4.1.1. beavatkozás: Bölcsődei szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása
		2.4.1.2. beavatkozás: Óvodai szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása
		2.4.1.3. beavatkozás: Családi napközik fejlesztése
		2.4.1.4. beavatkozás: Gyermekjóléti szolgáltatások erősítése
		2.4.1.5. beavatkozás: A részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése
	2.4.2. intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása	2.4.2.1. beavatkozás: A lakosság felvilágosítását szolgáló programok
		2.4.2.2. beavatkozás: Az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
		2.4.2.3. beavatkozás: Az egészségügyi szakemberhiány pótlásának támogatása
		2.4.2.4. beavatkozás: Az egészségügyi intézmények műszerezettségi, informatikai fejlesztése
		2.4.2.5. beavatkozás: Idősek életét támogató ellátások és szolgáltatások bővítése, minőségének javítása
		2.4.2.6. beavatkozás: A szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás és a szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése
	2.4.3. intézkedés: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével	2.4.3.1. beavatkozás: A hátrányos helyzetű fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljutásának és bennmaradásának elősegítése (ösztöndíj rendszer)
		2.4.3.2. beavatkozás: Fiatalok első munkahelyhez jutásának elősegítése (gyakornoki program)
		2.4.3.3. beavatkozás: A letelepedés elősegítése a képzett fiatalok megtartására (bérlet program)
		2.4.3.4. beavatkozás: Munkaerő piaci igényekhez igazodó felnőttképzési programok elindítása a foglalkoztathatóság biztosítása érdekében
		2.4.3.5. beavatkozás: Komplex felzárkózási programok
		2.4.3.6. beavatkozás: Foglalkoztatási Paktum létrehozása és működtetése
		2.4.3.7. beavatkozás: közfoglalkoztatás támogató rendszer létrehozása
	2.4.4. intézkedés: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	2.4.4.1. beavatkozás: Sporttáborok támogatása, erdei iskolák korszerűsítése
		2.4.4.2. beavatkozás: Az egészséges testmozgás koncepcióján alapuló rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein
		2.4.4.3. beavatkozás: Sportlétesítmények korszerűsítése, építése (kivéve tornatermek,) diáksport versenyek rendezése és közösségi szabadidős programok támogatása
	2.4.5. intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében	2.4.5.1. beavatkozás: Általános, közép- és felsőfokú oktatási intézmények és tornatermek infrastrukturális fejlesztése, eszközigényeik fejlesztése
		2.4.5.2. beavatkozás: Felsőoktatási intézmények és gazdasági szereplők együttműködésének fokozása
		2.4.5.3. beavatkozás: Távközlés, a nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek támogatása, hatékonyabbá tétele
		2.4.5.4. beavatkozás: Az iskolai tehetséggondozás megerősítése
		2.4.5.5. beavatkozás: A gazdaság igényeihez igazodó szak- és felnőttképzés kialakítása.

2.5.Prioritás: Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése	2.5.1. intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása	2.5.1.1. beavatkozás: Közúthálózat-fejlesztés
		2.5.1.2. beavatkozás: Intelligens közösségi közlekedés
		2.5.1.3. beavatkozás: Vasút szerepének növelése
		2.5.1.4. beavatkozás: Kerékpárút hálózat fejlesztése
	2.5.2. intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem	2.5.2.1. beavatkozás: Ivóvíz minőségének javítása, távlati vízbázisvédelem
		2.5.2.2. beavatkozás: Ár- és belvízvédelem
		2.5.2.3. beavatkozás: Hatékony hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése; folyékony hulladék elvezetése és kezelés
		2.5.2.4. beavatkozás: Közvilágítás korszerűsítése
		2.5.2.5. beavatkozás: Természetvédelmi területek és értékek megóvása
		2.5.2.6. beavatkozás: Barnamezős területek hasznosítása
		2.5.2.7. beavatkozás: Környezeti tudatosság ösztönzése
	2.5.3. intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet	2.5.3.1. beavatkozás: Az önkormányzati közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztései
		2.5.3.2. beavatkozás: Az épített környezet fejlesztése a vonzó települési arculat megteremtése érdekében (A vidéki természeti- és kulturális örökség védelmének támogatása)
		2.5.3.3. beavatkozás: A közösségi terek fejlesztése az életminőség javítása céljából
		2.5.3.4. beavatkozás: Települési infrastruktúra fejlesztések a közbiztonság javítása érdekében
		2.5.3.5. beavatkozás: Leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi megújítása
		2.5.3.6. beavatkozás: A helyi identitás megerősítése és közösségformálás
	2.5.4. intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések	2.5.4.1. beavatkozás: Vállalkozások informatikai fejlesztéseinek támogatása
		2.5.4.2. beavatkozás: Közsféra informatikai fejlesztése; elektronikus közszolgáltatások elérhetővé tétele, megismertetése
		2.5.4.3. beavatkozás: Az információs társadalom kiépítéséhez szükséges hálózatok fejlesztése
		2.5.4.4. beavatkozás: Digitális írástudatlanság felszámolása, IT-technológiák használatának ösztönzése

2.1. Prioritás: A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával

Heves megye 2014-2020-as tervezési időszakára vonatkozóan a Koncepciójában stratégiai célként fogalmazta meg a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztést.

A prioritás átfogó célja Heves megye gazdasági életének fellendítése, a térségi és helyi gazdaság fejlődésének, jövedelemtermelő képességének támogatása, valamint a jelenlegi munkahelyek megtartása mellett újabb munkahelyek létrehozásának ösztönzése a vállalkozások innovatív tevékenységének elősegítése a vállalkozási környezet javítása révén. További cél az energetikai szerkezetváltás és a stabil energiagazdálkodás megteremtése, amelynek eredményeként csökkenhet a megye energiaimport függősége.

Magyarország célul tűzte ki a 20-64 év közötti népességre vonatkozó foglalkoztatási ráta 75%-ra emelését az Európa 2020 Stratégia keretein belül. A cél eléréséhez Heves megyében szükséges a megye gazdaságában kulcsszerepet játszó vállalkozások fejlesztése, munkahely teremtetési képességük megerősítése, továbbá a megyében jellemző élelmiszeripari, gépipari és turisztikai vállalkozások fejlesztésének segítése.

Heves Megye vállalkozásai jellemzően alultőkésítettek, termék és technológia-fejlesztésük korlátok között működik. Kiemelt cél, hogy a vállalkozások könnyebben jussanak hozzá a termékek, technológia- és kapacitás célú fejlesztéseikhez és eredményesebb működésük támogatását szolgáló pénzügyi forrásokhoz és eszközökhöz.

A megye vállalkozásainak versenyképességére a 2013-as évben bevezetett intézkedések (kedvező kisvállalkozói adózás, Szabad Vállalkozói Zónák, MNB gazdaságélénkítő hitelcsomag) várhatóan pozitív hatással lesznek, de további komplex programokra lesz szükség a vállalkozások növekedési potenciáljának javítása, gazdasági teljesítményének erősítése érdekében.

Az energetikai beruházások egyrészt a megye vállalkozásai számára nyújtanak további lehetőséget a versenyképességük növelése érdekében, másrészt a helyi energia ellátást biztosító kiskapacitású erőművek révén a megye önkormányzatai számára válhat elérhetővé az energiafüggettség csökkentése és az energetikai kiadásai minimalizálása. Heves megye legnagyobb foglalkoztatója a Mátrai Erőmű Zrt. fejlesztései révén a stabil energiabázis további biztosításának megteremtésével a hagyományos erőművi kapacitás megerősítésre kerülhet. Az Észak-Magyarországi Innovációs Stratégiával összhangban az élelmiszeripari KKV-k K+F+I képességek fejlesztésével, valamint a hazai **élelmiszerbiztonsági kutatási tevékenységek összehangolásával és kiterjesztésével** a gazdasági szféra szereplői is hozzájárulhatunk a hazánkban előállított élelmiszerek versenyképességének növeléséhez.

Heves Megye Területfejlesztési Koncepciója (2014-2020) célrendszeréhez való kapcsolódás:

- 1. Átfogó cél: Komplex, integrált foglalkozás-intenzív gazdaság:** Heves megye versenyképességének javításához elengedhetetlen a foglalkoztatottak számának növelése. A koncepcióval összhangban a megyei programban is kiemelkedő célként jelenik meg a foglalkoztatottság növelése. A prioritásában szereplő egyes intézkedések célja a megye gazdaságának fejlesztése melynek egyik eszköze a rendkívül alacsony foglalkoztatottsági ráta növelése. A vállalkozások, az energetikai szektor és az élelmiszeripar fejlesztése egyaránt hozzájárul a megyei foglalkoztatottság javításához ezzel is erősítve Heves megye gazdaságát.
- 2. Átfogó cél: Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom:** Egy térség versenyképességének növelése elképzelhetetlen az adott térség társadalmi potenciáljának fejlesztése nélkül. Egy fejlődő, stabil gazdaságú megye esetében a pozitív társadalmi folyamatok is konszolidálódnak, azaz a gazdasági fejlődés szoros összefüggésben áll a társadalmi folyamatokkal. A koncepcióban megjelenő fejlesztési területek közül jó néhány visszaköszön a program ezen prioritásának egyes intézkedéseiben, úgy mint a munkavállalók képzése, a hosszú távú gazdasági potenciált és életfeltételeket biztosító természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése, és a megújuló energia helyi kiaknázásának lehetősége.
- 3. Átfogó cél: Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet:** A megye iparterületeinek ésszerű, a helyi adottságokhoz igazodó fejlesztése hozzájárul ahhoz, hogy a koncepcióban megfogalmazott épített környezettel történő összhang megteremtése az ipari területekkel

kapcsolatban is megvalósulhasson. A koncepcióban megjelenő energiahatékonysági korszerűsítések megvalósítása mind a vállalkozások mind az önkormányzati szféra számára elengedhetetlen, hiszen a megye gazdaságának fenntartható fejlesztése csak abban az esetben lehetséges, ha az egyes beruházások energiahatékonysági korszerűsítésekkel egészülnek ki.

1. **Specifikus cél: Kötőési pontokra épülő gazdaságfejlesztés:** a Koncepció célrendszerével összhangban a program célrendszerében is markánsan megjelenik a gazdaságfejlesztés. A munkahelyteremtést indukáló beruházások kiemelt jelentőséggel bírnak mindkét dokumentumban. A kötőési pontként meghatározott iparágak visszaköszönek a program vonatkozó prioritásán belül, így az élelmiszeripari, energetikai, gépipari ágazatokat érintő fejlesztések a megye gazdaságfejlesztésének továbbra is meghatározó alapját képezik. A megye vállalkozásainak a program beavatkozásai mentén történő fejlesztése iparágtól függetlenül elsősorban a munkahelyteremtést szolgálja, az önkormányzatok ipari területekre vonatkozó fejlesztései pedig a helyi gazdaságfejlesztésben jelenthetnek mérföldkövet.
2. **Specifikus cél: Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum:** A koncepcióban megjelenő foglalkoztatás centrikus agrárvertikum fejlesztése egybecseng a programban szereplő, az élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése című intézkedésben foglaltakkal. A programban megjelenő, az élelmiszeripar fejlesztésére vonatkozó egyes beavatkozások tovább támogatják az élelmiszer, feldolgozóipar technológiai fejlesztését, melynek eredményeként az agrárszektor fejlődése hosszú távon a vidéki életminőség javulását eredményezi.
3. **Specifikus cél: Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom:** A prioritásban megfogalmazott foglalkoztatás fejlesztése, a munkahelyteremtés hozzájárul a koncepcióban megjelenő stabil családi háttér kialakításához, továbbá lehetőséget nyújt a gyerekről, gyedről visszatérő anyák foglalkoztatására.
4. **Specifikus cél: Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet:** A koncepcióban megjelenő versenyképes megyei gazdaság megteremtésének és fenntartásának elengedhetetlen feltétele a gazdaság infrastrukturális fejlesztéseinek megvalósítása, ezáltal pedig lehetővé válik az élhetőbb környezet kialakítása, az életminőség feltételeinek javítása, továbbá a települések, térségek sokszínű együttműködése és a hátrányos helyzetű térségek és rétegek felzárkóztatása.

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

Tematikus célkitűzések:

1. a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése;
3. a KKV-k versenyképességének fokozása
4. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
8. a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

Beruházási prioritások:

1. (b) A vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
3. (a) A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt

3. (c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása
3. (d) a kkv-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
4. (b) a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése
8. (a) Üzleti inkubátorházak létrehozása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikrovállalkozások és a cégalapításokkal való támogatása

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- VP 3. prioritás Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozását és értékesítését, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása
- TOP 1. prioritás: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
- TOP 3. prioritástengely- Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
- KEHOP 5.prioritástengely - Energhatékonyaság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
- GINOP 1. prioritástengely – Kis és Középvállalkozások
- GINOP 2. prioritástengely - K+I
- GINOP 7. prioritástengely – Pénzügyi eszközök

2.1.1. intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése

A területi versenyképesség mérésére leggyakrabban alkalmazott mutató, az egy főre eső GDP alapján a megyék összesített rangsorában Heves a 12. pozíciót foglalja el. Észak-Magyarország hazánk leggyengébben teljesítő régiója, melyen belül Heves megye gazdasági teljesítménye a legjobb, de így sem éri el az országos átlag 70%-át. A területi versenyképesség szempontjából meghatározó munkatermelékenység és foglalkoztatottság vonatkozásában a régióon belül Heves megye helyzete kedvező, de országos viszonylatban elmaradottnak tekinthető. Mindezek mellett a megyében működő vállalkozások méret szerinti szerkezete sem optimális, hiszen a 8.168 vállalkozás 0,2 százaléka nagy-, 1,4 százaléka közép-, 98,3 százaléka pedig kisvállalkozás. Ez utóbbi döntő hányada, 94,8 %-a mikro vállalkozás.

Természetesen az, hogy méretnagyság és ezáltal **foglalkoztatás tekintetében növekedésre legyen képes a vállalkozás** olyan **vállalkozói környezetet** kell kialakítani, amely **elősegíti a növekedésre hajlandó vállalkozások versenyképességének javulását**, ezen belül az **export teljesítményét**, a **beszállítói eredményeit**, vagy az **innovációs teljesítményét**.

A jelenleg működő vállalkozások munkahelyteremtéssel járó fejlesztési elképzeléseinek közvetett támogatása, valamint az országos viszonylatban alacsonynak számító megyei beruházási kedv ösztönzése érdekében tehát a megyei gazdaságfejlesztésre vonatkozó programcsomag azokat az intézkedéseket foglalja magába, amelyek közvetlen hatást gyakorolhatnak a megyei gazdaság verseny- és jövedelemtermelő képességére, a húzóágazatok letelepedésére és fejlődésére.

Az intézkedés két fő irányát a megyei beruházási aktivitás növelése és a foglalkoztatási helyzet javítása jelenti. Ezen intézkedés keretében támogathatók a vállalkozások újszerű tevékenységéhez kapcsolódó beruházások, hiszen az eredeti ötletek, a sikeres innovációk és a hatékony kutatás-fejlesztés jelentősen hozzájárulnak egy-egy terület versenyképességének, termelékenységének növeléséhez.

Az intézkedés a vállalkozások munkahelyteremtő képességének és termelékenységének javítását infrastruktúra-, termék- és technológiafejlesztési beruházások (pl. üzemcsarnokok kiépítése, gépbeszerzés) támogatásával kívánja ösztönözni.

Az intézkedésben helyet kap a vállalkozások piacra jutásának elősegítése, s ezáltal versenyképességük és exportpotenciáljuk növekedése érdekében elengedhetetlenül szükséges marketing tevékenységek támogatása is.

Tekintve, hogy Eger, Gyöngyös, Hatvan, ezek agglomerációi, illetve ezek ipari parkjai adják a megye gazdasági teljesítményének közel 80%-át a megyei gazdaságfejlesztési elképzelések között meghatározó arányt képvisel a megyei ipari parkok, nem ipari park jogállású iparterületek és inkubátorházak terület előkészítését és infrastrukturális fejlesztését célzó projekttervek támogatása.

A részben vagy egészben önkormányzati érdekeltségű ipari parkok (a Bélapátfalvai, a Hatvani, a Hevesi Ipari Park) vállalkozói infrastruktúra fejlesztése a helyi önkormányzatok bevonásával, a betelepülni szándékozó vállalkozások ösztönzésével, a város térszerkezeti, gazdasági, civilizációs megújítását, modernizációját hivatott szolgálni.

A nem önkormányzati érdekeltségű ipari parkok (Egri Ipari Park Kft., Mátrai Erőmű ZRt., valamint a Siroki Ipari Park Kft.) és a területükön működő KKV-k közvetett fejlesztési forrásokhoz juthatnak, elsősorban kisléptékű infrastrukturális beruházásaikhoz, különböző szolgáltatásaik minőségi fejlesztéséhez munkahelyteremtő képességük javítása és a gazdasági súlyuk további növelése érdekében.

A megyei inkubátorházak támogatása jellemzően a fiatal, induló vállalkozások létrehozását, mikro-vállalkozások növekedését célozza, de emellett strukturált üzleti környezet kialakításával megalapozza a már működő vállalkozások továbbfejlődésének lehetőségeit, irányait és előmozdíthatja a vállalkozások közötti együttműködések kialakulását is.

A KKV-k számára a **külső finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés könnyítése** önmagában is fontos, de egyben további célok elérését is szolgálja. A vállalkozások a külső források segítségével valósítják meg fejlesztéseiket, bővíthetik piacukat belföldön és külföldön, valamint ezek segítségével javíthatják tőkehelyzetüket is. Ezen forrásokhoz való jobb hozzáférés egyben a versenyképesség javítását is szolgálja. Mindezek eléréséhez fontos feladat a vállalkozások pénzügyi felkészültségének javítása mellett a finanszírozási források elérhetőségének megkönnyítése a közvetítő intézmények együttműködésének, érdekeltségének növelésével.

A később kidolgozásra kerülő eljárásrendekben megjelenhet a lehetősége egy megyei közvetítő nonprofit szervezet létrehozásának a kkv-kat célzó támogatások közvetítése céljából.

2.1.1.1. beavatkozás: Innovatív vállalkozói tevékenységek támogatása

A gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés nagymértékben függ az innovatív cégek számának és az általuk K+F+I tevékenységre fordított fejlesztési forrásaik növekedésétől. Hangsúlyos szerepet kell, hogy kapjon **a kutatás-fejlesztés támogatása az eredeti ötletek felkarolásával, megvalósításuk támogatásával**. A nemzetgazdaság vérkeringésébe való tudatos bekapcsolódás érdekében kiemelt fontosságú a megyei nagyvállalatok K+F+I vonzása, hiszen a gazdaságban spontán keletkező, üzleti haszonnal kecsegtető új tudás kiaknázását elsősorban a jelentős K+F+I tevékenységet végző, tudás- és technológiaintenzív vállalkozásoknál várhatjuk.

A vállalati szektor versenyképességének javítása a vállalati önálló kutatás-fejlesztési és innovációs potenciál fejlesztésén és a technológia-intenzív vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzésén keresztül valósítható meg. A vállalati szektor versenyképességének, növekedési potenciáljának javításához jelentősen és közvetlenül hozzájárul a vállalati önálló K+F potenciál fejlesztése, illetve a technológia-intenzív vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése is. Ezért kiemelten fontos a vállalati önálló termék, szolgáltatás és technológia fejlesztések elősegítése, a versenyképes-, és high-tech technológiák megvásárlása és adaptálása, az új technológiák, védelem alatt álló új márkanevek, új vagy továbbfejlesztett termékek piacra történő bevezetésének támogatása, továbbá a megújuló energiaforrásokat előállító berendezések és a megújuló energiát hasznosító gépek, tüzeléstechnikai berendezések, bizonyos alkatrészek gyártásának fejlesztése is.

A K+F tevékenységet folytató vállalkozások száma Heves megyében 2010-ben valamivel több, mint 100 volt. Ezen vállalkozások K+F ráfordítása 2011-ben 2,17 milliárd forint volt, azonban az össz K+F ráfordítás megyei szinten 3,3 milliárd forint volt.

Magyarország nemzeti vállalása a 2014-2020-as tervezési időszakra a K+F ráfordításokra vonatkozóan az, hogy ezen ráfordítások bruttó hazai termékre viszonyított szintjét 1,8 %-ra kell növelni, illetve, hogy a vállalati ráfordítás aránya érje el az összes K+F ráfordítás 2/3-át. Ezen utóbbi vállalás Heves megyére nézve lényegében igaz, ha a 2011-es évet nézzük. Azonban a vállalkozások K+F ráfordításainak további növelése elengedhetetlen a megye innovatív fejlődése számára és ezáltal a gazdasági fejlődése számára.

A beavatkozás célja, hogy áthidalja a kutatás és innováció kezdeti szakaszában felmerülő finanszírozási nehézségeket, elősegítve ezáltal az áttörést jelentő innováció és kutatási eredmények gyakorlatba való átültetését és kereskedelmi bevezetését. Az intézkedés olyan vállalkozások részére kíván segítséget nyújtani, amelyek konkrét kihívásokra keresnek innovatív megoldásokat, amelynek eredményeként újszerű vállalkozói tevékenységek alapját képező technológia és termékfejlesztések valósíthatók meg.

Kedvezményezettek köre: Gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani

2.1.1.2. beavatkozás: Beszállítói kapcsolatok fejlesztése

A vállalkozások versenyképessége tekintetében komoly növekedési tényező, ha képesek a főleg exportra termelő magyar illetve multinacionális tulajdonú cégek beszállítóivá válni. A vállalkozás **beszállító**nak tekinthető, ha valamilyen végtermék előállításához szükséges alkatrészt vagy részegységet gyárt vagy szolgáltatást nyújt más vállalkozás számára. **A beszállítói kapcsolat akkor igazán értékes, ha túlnő az egyszerű termékszállításon, és mindkét fél számára meghatározó partnerséggé fejlődik.**

A beszállítói körben végzett felmérések alapján nem csak a kisebb méretű vállalkozások, hanem a nagyvállalkozások is nyitottak a beszállítói együttműködésekre. A beszállítói kapcsolatok azokban az esetekben tudnak meghatározókká válni, amikor a beszállítók az értéklánc valamely fontos elemében vesznek részt – jellemzően a gyártás, fejlesztés vagy kutatás valamelyik részében.

Magyarországon a beszállítói hálózat fejlettsége a régiós átlagot meghaladja, de nyugat-európai mércével mérve elmaradott. Pedig a beszállítói potenciál óriási, mivel nem csak a hazai gyártóknak, hanem a külföldi vállalatoknak is elemi érdeke, hogy a magyarországi beszállítói hálózatot bővítsék.

A hazai vállalatok számára a beszállítói szerep elnyerése számos előnnyel jár. A sikeres beszállítók nagy volumenben rendelő, korrekten fizető, adott esetben műszaki segítségre is kész, a műszaki fejlődés élvonalában álló megrendelőket nyernek. Emellett a beszállítói rendszerben a termelési kultúra vívmányai, a hálózati hatások előbb-utóbb az összes érintett iparágra és vállalkozásra is átáramlanak. Fontos szempont emellett, hogy a beszállítói háttér fejlettsége előbb-utóbb az élömunka költségeivel összemérhető jelentőségű mérlegelési szemponttá válhat a további beruházási projekteknél.

A beszállítói szerep megszerzése ugyanakkor nem könnyű, és csak a piaci feltételeket elfogadni és betartani képes vállalatok számára realitás.

A duális gazdasági térszerkezet oldásának, a kis-és középvállalkozások erőteljesebb integrációjának feltétele a beszállító hálózatok erősítése, amelyet az elérhetőség oldaláról is támogatni kell. Ezért biztosítani kell a beszállítók és a multinacionális vállalatok közötti sokoldalú és rugalmas elérhetőséget.

Az **integrált beszállítói, logisztikai hálózat fejlesztése** magába foglalja a **technológiai fejlesztést, a telephelyi infrastruktúra-fejlesztést** (beleértve az informatikát és telekommunikációt), a technológiai transferek gyorsítását (know-how, licence, szoftver, stb.), a **rugalmasabb szakképzési-átképzési rendszer kialakítását, továbbá a szakember utánpótlás-letelepedés feltételeinek megteremtését** (szabadidős, rekreációs infrastruktúra). A korszerű logisztikai hálózati rendszer kiépítése szükségessé teszi a telephelyfejlesztés mellett az anyagmozgatás, csomagolótechnika fejlesztését az eszközbeszerzések és a logisztikai infrastruktúra szükséges fejlesztése mellett.

Az **üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése, továbbá a beszállítóvá válás feltételeinek való megfelelés** kiemelten fontos terület a kkv-szektor versenyképességének, hatékonyságának és sikerességének javítása érdekében. Ehhez elengedhetetlen az alapvető vállalkozói és üzleti ismeretek fejlesztése, a vállalkozásvezetők általános és specifikus menedzsment ismereteinek, készségeinek fejlesztése, valamint a vállalkozói tapasztalatszerzés elősegítése. Ennek keretében képzéseket, tanácsadást, mentorálást, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk a vállalkozások számára, valamint vállalkozásfejlesztési szolgáltatásokkal, fenntartható üzleti modellek kialakításának támogatásával segítjük a kezdő vállalkozásokat az elindulásban.

A nemzetközi termelési láncokhoz kapcsolódó ágazatokban működő vállalkozások fejlesztéseinek támogatása keretében kiemelten támogatjuk a **hazai vállalatok erősebb bekapcsolódását a termelési láncba**. Ez

jellemzően egy vagy több hazánkban jelen lévő multinacionális vállalathoz kapcsolható **beszállítói programokban részt venni képes vállalatok támogatását jelenti**. Ezen támogatás révén kívánjuk elérni, hogy a hazai vállalkozások teljesíteni tudják a beszállítói programokban szükséges feltételeket.

A **vállalkozói együttműködések ösztönzése keretében támogatandó** a hazai és határon átnyúló klaszterek, beszállítói hálózatok, valamint egyéb vállalati együttműködések kialakítása és továbbfejlesztése. A beszállítói hálózatok, valamint egyéb vállalati együttműködések és együttműködési hálózatok ösztönzésének célja a hazai gazdasági szektor és a külpiaci potenciállal rendelkező vállalkozások közötti együttműködések elősegítése. Az intézkedés végrehajtásának eredményeként várhatóan növekedni fog a vállalkozói együttműködésekben, klaszterekben és beszállítói hálózatokban résztvevő vállalkozások száma, ezáltal erősödik a vállalkozások közötti bizalom.

Kedvezményezettek köre: gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani

2.1.1.3. beavatkozás: A vállalkozások munkahelyteremtő támogatása

A megye vállalkozásai a megyei munkaerőpiaci helyzet alakításában jelentős szereppel bírnak. A megye foglalkoztatási helyzetének javítása kulcskérdés, amely kérdés esetében a megyei vállalkozások beruházásainak, fejlesztéseinek támogatása kiemelten fontos.

A megyei székhelyű társaságok 2012. évben 56,8 milliárd Ft-ot fordítottak beruházásokra, mely 7,8 százalékkal több az előző évinél, ellentétben az országos kismértékű csökkenéssel. A legnagyobb mértékű (2,7 milliárd Ft) bővülés az építőiparban, és az energia ágazatban (2,2 milliárd Ft) következett be, de közel egy milliárd Ft növekedés történt az élelmiszeriparban is.

A fejlesztések eredményeként a megyei székhelyű beruházásokra fordított források növekedését és ezzel összefüggésben a munkahelyek számának növekedését várjuk.

A megye gazdaságának méret nagyság szerinti szerkezetére továbbra is jellemző a tőkeszegény kisvállalkozások (azon belül a mikro vállalkozások) magas részaránya, a kevés számú, de nagy teljesítményértéket realizáló nagyvállalkozás és egy meglehetősen alacsony hányadot képviselő középmezőny.

Az árbevétel tekintetében továbbra is meghatározó a nagyvállalkozások szerepe, ugyanis az igen kisszámú nagyvállalkozás a megyei nettó árbevételnek már több mint felét, az export 83 százalékát, a belföldi eladásoknak is már mintegy negyedét produkálta, s e cégek biztosították hozzáadott érték közel felét is. A vállalkozásoknak mindössze 1,4 százalékát kitevő, csupán 114 közép vállalkozás részesedése a teljesítménymutatókból az elmúlt évhez képest minden tekintetben valamelyest mérséklődött, a megyei nettó árbevételnek közel ötödét, az exportnak 13 százalékát, belföldi értékesítés majdnem negyedét bonyolította, s ők termelték meg a hozzáadott érték több mint ötödét. Súlyuk tehát a teljesítménymutatók alapján 13-24 százalék körüli. A vállalkozások túlnyomó részét (98,4%) kitevő, összesen 8.036 kis-vállalkozáshoz kötődik a befektetett tőkével összhangban az összes bevétel és a hozzáadott érték előző évinél valamivel nagyobb hányada, 28-28 százaléka. A megyei szintű külpiaci értékesítésből gyakorlatilag változatlanul 3,9 százalékkal részesednek, ugyanakkor a belföldi eladások döntő, növekvő hányadát, több mint felét továbbra is ők bonyolították.

A beavatkozás keretében célunk a megyei forrásokból támogatott vállalkozások beruházásainak és árbevételüknek a növelése, továbbá értékesítésük fellendítése. A megyei, önkormányzatok által elvégzett üzleti infrastruktúra-fejlesztéseket kiegészíthetik a térségben működő helyi **érdekű vállalkozások célzott, kisösszegű munkahelyteremtő beruházásai**, amelynek keretében új **munkahelyteremtést célzó vállalkozás fejlesztési beruházások** támogatására nyílik lehetőség (a vállalkozások megvalósuló infrastrukturális és technológiafejlesztése (pl. üzemcsarnokok kiépítése, gépbeszerzés), új **munkaerő bér és járulék támogatása**).

Kedvezményezettek köre: Önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Béalápátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.4. beavatkozás: Iparterületek fejlesztése és szolgáltatásfejlesztés az ipari parkokban és inkubátorházakban és egyéb iparterületeken működő vállalkozások számára

Heves megye célkitűzései között szerepel az üzleti infrastruktúra és inkubációs szolgáltatások, az üzleti környezet fejlesztése a magyar KKV-k versenyképességének növelése érdekében. Ennek megvalósításához járulnak hozzá az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak a betelepült vállalkozások számára nyújtott – fejlődést elősegítő – szolgáltatásokban megvalósuló háttér és kedvező fejlesztési környezet biztosításával. A vállalkozói infrastruktúra helyi szintű eredményes fejlesztéséhez azonban szükség van a helyi önkormányzatok bevonására is. Az infrastruktúrafejlesztés egyik fontos eszköze az ipari parkok, ipari területek, inkubátorházak működésének elősegítése, fejlesztése. Az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak korszerű fizikai infrastruktúrát biztosítanak a területükön működő vállalkozások termelő/szolgáltató tevékenységéhez, továbbá elősegítik a vállalkozások együttműködését és innovációs tevékenységét.

Az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak működésének elősegítése érdekében elengedhetetlen szállítási, raktározási, azaz logisztikai fejlesztések bevezetése. Az ipari parkok számára fontos útszakaszok bővítése, javítása nagyban hozzájárulna a vállalkozások versenyképességének javításához. Mindezek mellett inkubátorházak kialakítása, és fejlesztésük támogatása is nagy segítséget jelentene a kezdő és a fiatal, növekedni vágyó vállalkozások számára.

A beavatkozás keretében az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak infrastrukturális fejlesztésére kerül sor, továbbá az ipari parkokban, inkubátorházakban és ipari területeken működő vállalkozások, azon belül kiemelten a KKV-k közvetve jutnak fejlesztési forrásokhoz, elsősorban a különböző szolgáltatásaik fejlesztéséhez. A szolgáltatásfejlesztések ez esetben kisléptékű, az infrastrukturális beruházásokhoz képest kisebb összegű támogatásokat jelentenek. A minőségi szolgáltatások hozzájárulnak a versenyképesség növeléséhez, ezáltal pedig a KKV-k munkahelyteremtő képességének javításához és a gazdasági súlyuk további növeléséhez.

Kedvezményezettek köre: Önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, BÉlapátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.5. beavatkozás: Piacra jutás segítése

A vállalkozások versenyképességének javításához és exportpotenciáljuk növekedéséhez is egyaránt hozzájárul a marketing tevékenységeik támogatása. A piacra jutás segítése során jelen intézkedés keretében a vállalkozások marketing tervének kidolgozása, a marketing tervben szereplő tevékenységek megvalósításának támogatására kerül sor. Az intézkedés eredményeként bővülnek a vállalkozások belföldi eladásai, ezáltal nő a nettó árbevételük és összességében javulnak a teljesítménymutatóik. Az intézkedés keretében célunk továbbá a beszállítói hatterminél teljesebb kialakítása érdekében workshop-ok, rendezvények, partnertalálkozók támogatása. Az intézkedés hozzájárul a külső tőkebefektetések ösztönzéséhez, a hatékony térségmarketinghez, a térségi gazdasági célú beruházások ösztönzéséhez.

Kedvezményezettek köre: gazdálkodó szervezetek, önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, BÉlapátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.6. beavatkozás: Kisvállalkozói tőkejuttatási programok kidolgozása

A beavatkozása vállalkozások versenyképességének növelését tűzi ki célul azok forráshoz jutási lehetőségeinek pénzügyi eszközök alkalmazásával történő javítása révén.

A gazdaság fenntartható növekedésének biztosítása érdekében fontos a vállalkozások teljesítményének erősítése, versenyképességének javítása. A finanszírozási forrásokhoz nem, vagy nem megfelelő mértékben hozzájutó vállalkozások verseny- és foglalkoztatási képességének fejlesztését forrásbevonási lehetőségeik javításával is ösztönözni kell. Ennek érdekében a szükséges finanszírozási források rendelkezésre állását hitel-, faktoring-, lízing- illetve tőkeprogramokkal, továbbá nagyobb kockázatvállalást ösztönző garanciatermékek működtetésével kell biztosítani, önállóan, illetve vissza nem térítendő forrásokkal kombinálva.

Kedvezményezettek köre: pénzügyi intézmények, megyei vállalkozásfejlesztési alapítvány, tőkealap kezelők

Kapcsolódó kistérségek: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Belpátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.7. beavatkozás: Munkahelyi képzések támogatása a vállalkozások számára

A munkahelyen belüli szakmai képzéseknek kiemelt jelentősége van mind a gazdasági növekedés, mind a munkanélküliség megelőzése és kezelése szempontjából. A vállalkozások humán erőforrás fejlesztésre fordított kiadásai egyre fontosabb indikátorai hatékonyságuknak és versenyképességüknek. A vállalkozások életképességének, működőképességének, fennmaradásának szempontjából meghatározó, hogy a munkáltatók és munkavállalók képzését megtérülő befektetésnek tekintik-e, lehetőséget teremtenek-e munkavállalóiknak tudásuk és készségeik folyamatos fejlesztésére, megújítására.

A beavatkozás célja, hogy az alkalmazottak foglalkoztathatóságának javítása révén a vállalkozások versenyképességét növelje, és ösztönözze a foglalkoztatókat munkavállalóik tudásának folyamatos fejlesztésére. Továbbá a képzésekkel megteremtse a tudatos emberi erőforrás gazdálkodás alapjait Heves megye vállalkozásainál.

Kedvezményezettek köre: Vállalkozások, kamarák

Kapcsolódó eljárások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Belpátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.2. intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil enegriagazdálkodás megteremtése az energiaimport függőség csökkentése érdekében

A versenyképesség egyik alapvető feltétele – ami összecseng a környezetbarát, erőforrás-hatékony, valamint alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé való elmozdulással – a vállalati szektor energiahatékonyságának javítása. Ezen felül az energiahatékonyság növelésének eredményeképpen csökkennek a gazdasági szféra energiaköltségei is, ami javítja a termékek és szolgáltatások versenyképességét. A versenyképesség javítása hozzájárulhat az export bevételek növeléséhez, továbbá az import energiahordozók felhasználásának csökkenésével javul a külkereskedelmi mérleg. Heves megye nap- és geotermikus energia, valamint biomassza terén jelentős kiaknázatlan potenciállal rendelkezik, éppen ezért a megújuló energiák abszolút felhasználásának és arányának növelése egyaránt kiemelkedő fontosságú. A megújuló energiák hasznosítását indokoltá teszi a lakosság, az ipar és a szolgáltatások növekvő energiaigénye, a gazdaságosság növelésének és a környezetterhelés csökkentésének szükségessége. Az energiafüggetlenség irányába való elmozdulás elősegítése érdekében ki kell használni a meglévő helyi energiaforrásokat, illetve megújuló energia adta adottságokat és lehetőségeket. A gazdasági szféra mellett a lakosság és a közfeladatot ellátó rendszerek is jelentős energiafelhasználók. A lakosság és a közszféra energiamegtakarítása, a hozzájuk kapcsolható tevékenységek energiahatékonyságának növelése szintén jelentős mértékben hozzájárul a beavatkozás céljának eléréséhez.

A hazai vállalatok a témakört érintően a következők: a megújuló energiaforrások részaránya 14,65%-ra nő, 10%-os teljes energia-megtakarítás vállalása, üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10%-os növelése az EU Emisszió-kereskedelmi Rendszerének hatálya alá nem tartozó szektorokban.

Az intézkedések együttes céljaként tűzi ki a gazdasági növekedést, a hatékony erőforrás-felhasználás, valamint az ahhoz kapcsolódó környezeti hatások szétválasztását. A beavatkozás célja a fosszilis energiahordozókat kiváltó megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése és az energiahatékonyság növelésére irányuló zöldgazdasági fejlesztések támogatása.

2.1.2.1. beavatkozás: Vállalkozások megújuló energia hasznosítását és energia-hatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása

A megújuló energiaforrások felhasználása elmarad az EU átlagtól ezért a megújuló energiafelhasználás és az energiahatékonyság növelése kiemelt fontosságú az ország és Heves megye számára egyaránt. A megújuló és alternatív energia hasznosításának elsődleges célja gáz- és kőolajimport-függőség csökkentése. A területek adottságainak megfelelőbb kihasználása pozitív hatással lehet a gazdasági fejlődésre, az alapvető szolgáltatásokhoz, az infrastruktúrához és a közjavakhoz való egyenlő hozzáférésre, valamint a természeti és kulturális kincsek körültekintő, megtartó és fenntartó kezelésére. A fenntartható környezeti, gazdasági, társadalmi fejlődés megköveteli, hogy fosszilis energiakészleteink kimerülésének elkerülése érdekében új, alternatív, illetve megújuló energiaforrásokat használjunk fel szükségleteink ellátására. A megújuló energiaforrások széleskörűen hozzájárulnak a nemzetgazdasági célok teljesítéséhez (munkahelyteremtés, GDP növelése, ellátásbiztonság stb.), ezért stratégiai cél azok felhasználásának a lehetőségek határáig történő növelése. Az Európai Parlament és Tanács RED irányelve alapján hazánkban 2020-ra a megújuló energiaforrások részaránya legalább a 13%-ot el kell, hogy érje a bruttó végső energiafogyasztásra vetítve. A Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervünkben [2010-2020] a kormány olyan intézkedések fogantatását vázolta fel, mely ennél magasabb, 14,65 %-os részesedés elérését is lehetővé teszik, ezáltal is ösztönözve a megújuló energiaforrások nagyobb arányú felhasználását, hozzájárulva a zöldgazdaság fejlesztéséhez. Az intézkedés keretében elsősorban azon gazdálkodó szervezetek fejlesztési elképzeléseit kívánjuk támogatni, amelyek esetében a megújuló energia felhasználásának bevezetése és az **energetikai fejlesztések a termeléshez kapcsolódóan** jelennek meg. Továbbá támogatni kívánjuk a megye vállalkozásainak **épület-energetikai korszerűsítéseit**, amelynek keretében a következő tevékenységek elvégzése támogatandó: energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek; az épületek hőtechnikai adottságainak javítása, hőveszteségeinek csökkentése (utólagos küldő hőszigetelés, nyílászáró-csere); fűtési, hűtési és használati meleg víz rendszereinek korszerűsítése; világítási rendszerek korszerűsítése; megújuló energiafelhasználással kombinált épületenergetikai fejlesztésekhez kapcsolódó tevékenységek.

Jelen beavatkozás keretében **a biomassza, geotermikus energia, továbbá víz- nap- és szélenergia hasznosítását támogatjuk**. A bioenergia-hasznosítás szempontjából előtérbe kell, hogy kerüljenek a **mezőgazdasági (Dél-Heves térsége), erdészeti és ipari melléktermékekkel dolgozó decentralizált energiatermelő egységek (Észak-Heves térsége)**. Az energetikai célú felfelhasználás esetében szükséges a **tüzelőberendezések hatékonyságának növelése**, vagy az **erdészeti és faipari hulladékok, melléktermékek hasznosításának preferálása**. Fontos, hogy **a megyében elérhető geotermikus energiaforrások hasznosításra kerüljenek**, hiszen jelentős potenciál rejtőzik benne.

Kedvezményezettek köre: vállalkozások

Kapcsolódó járássok: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Belpátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.2.2. beavatkozás: Helyi energia ellátását biztosító kiskapacitású erőművek létesítése

A beavatkozás keretében támogatni kívánjuk olyan kiskapacitású erőművek létesítését, amelyek egy-egy helyi intézmény energiával történő ellátását biztosítani képesek. A helyi megújuló energiaforrásokra alapozva (napenergia, szélerőmű, biomassza erőmű, geotermikus erőmű) olyan kiserőművek létrehozásának támogatása a cél, amelyek segítségével az adott település önkormányzati intézményeinek energetikai ellátását biztosítani lehetséges.

Kedvezményezettek köre: önkormányzat, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Bélapátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.2.3. beavatkozás: Stabil energiabázis megteremtése, energetikai szerkezetváltás támogatása

A Nemzeti Energiastratégia 2030-val összhangban a stabil energiabázis megteremtése a cél Heves megyében is. Ennek érdekében támogatandó a megyében lévő fosszilis energiahordozó gazdaságos kitermelésének fejlesztése, továbbá a megye meghatározó energiatermelői fejlesztéseinek támogatása. Az energiaszabályozás megteremtése nemzeti gazdasági érdek, az energiaexport csökkentése, a magyar energiahordozók kitermelése hozzájárul Heves Megye és a hazai stabil energiabázis megteremtéséhez.

Kedvezményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok

Kapcsolódó járások: Gyöngyösi, Egri, Hevesi

2.1.3. intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése

Az Észak-magyarországi régió hazánk egyik legelmaradottabb térsége (a GDP a hazai átlag 64%-a, mely a legkevesebb a hét régió között), melyben **nagy a mezőgazdaságban, illetve élelmiszeriparban foglalkoztatottak aránya, tehát az** élelmiszeripar a magas fejlődési potenciált hordozó ágazatok közé tartozik. A beavatkozás indokoltságát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Heves megyében az élelmiszer (kiegészítve ital és dohány) gyártással foglalkozó regisztrált vállalkozások száma 2012-ben 593, míg a működő vállalkozások száma 309 volt. Az élelmiszeriparban (kiegészítve ital és dohány) dolgozók száma 2012-ben 2933 fő volt. Az utóbbi években az országos átlagnál nagyobb mértékben esett vissza a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya, ami az élelmiszeriparra döntő kihatással bírt, különös jelentőséggel bírnak az ágazat fejlődését elősegítő innovációk. A mennyiségileg telített európai élelmiszer piacon, és bizonyos mértékig a hazai piacon is, az innováción alapuló, megkülönböztethető előnyöket nyújtó minőségi, nagyobb hozzáadott értékű, biztonságos, új termékek iránti igény egyre növekszik. A KKV-k K+F+I képességek fejlesztésével, valamint a hazai **élelmiszerbiztonsági kutatási tevékenységek összehangolásával és kiterjesztésével** a gazdasági szféra szereplői számára is hozzájárulhatunk a hazánkban előállított élelmiszerek versenyképességének növeléséhez. Az élelmiszerbiztonságnak az életminőségben játszott szerepe miatt rohamléptekkel fejlődik az élelmiszeranalitika. A nemzetközi szinten is elfogadott, így külföldön is piaci előnyt jelentő nyomon követési rendszerrel nélkülözhetetlen a követett paraméterek listájának kibővítése és a mérési módszereknek a folyamatos fejlesztése, illetve új megbízható paraméterek bevezetése a biztonság átfogó garantálása érdekében. A nyomon követési rendszer elsődleges haszna a kockázati faktorok csökkentése, a termék előállításával kapcsolatos rizikók minimalizálása a felelősség megjelölésével: a működő rendszer biztosítja, hogy egyértelműen azonosítható legyen az eljárás, mellyel a terméket előállították: az alap- és segédanyagok származásától kezdve a teljes gyártási ciklus minden lépésén át a vevőig történő átadásig.

2.1.3.1. beavatkozás: Technológiai fejlesztések és K+F+I támogatása a megyei élelmiszer-feldolgozóipar versenyképességének növeléséért

A beavatkozás támogatást nyújt a feldolgozóipari vállalkozások telephelyeinek kialakítására, az infrastrukturális bázis bővítésére. A feldolgozóipari vállalkozások termelési folyamatainak korszerűsítése, eszközállományuk javítására irányuló fejlesztések és gépbeszerzések, járműparki fejlesztések valósulnak meg. Az intézkedés fontos elemét képezik a technológiai fejlesztések, melyek elősegítik az új termékek bevezetését, ugyanakkor a magas hozzáadott értéket jelentő egészséges termékek előállítását is. A fejlesztések hatására a megyei hagyományokon alapuló agrár- és élelmiszer-feldolgozó vállalkozások új, korszerű, magas hozzáadott értéket képviselő termékek gyártására lesznek képesek, erősödhet piaci helyzetük, a helyi gazdaság felélénkül. A fejlett infrastrukturális háttérnek és a helyi adottságoknak köszönhetően a térség befektetőket vonz, ami hozzájárul a

foglalkoztatás bővüléséhez. A K+F+I tevékenységek kapcsán erősödő feldolgozóipar és termékkínálat képes a megye gazdasági kapcsolatait kiterjeszteni, az új piacok erősítik a termelési-feldolgozási együttműködéseket, illetve a beszállítói-logisztikai hálózatok kialakulását. A magas hozzáadott értékkel rendelkező termékek és szolgáltatások iránt növekvő piaci igény figyelhető meg, melyek kifejlesztése és gyártása hozzájárul az élelmiszeripar költséghatékonyságának, valamint foglalkoztató erejének növekedéséhez. A felfutó élelmiszertermelés pedig magával vonja a kapcsolódó ágazatok (gépipar, csomagolóanyag ipar, szolgáltatások stb.) fejlődését is. Az innovációs szemlélet erősödése az élelmiszerlánc mentés és az innovációs hálózatokba történő módszeres tevékenység eredményeként az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások megkülönböztethetően jobb minőségű és az értékekkel arányos árú termékeket tudnak előállítani, melynek köszönhetően nő versenyképességük. Valamennyi vállalkozás típusnál a versenyképesség javításában nagy szerepe van az innovációnak. A kkv-k valódi kitörési pontja egyrészt a magasabb hozzáadott értékű, különleges igényeket kielégítő termékek előállítása, másrészt a helyi, megyei ellátás biztosítása lehet. Ehhez azonban nem csak innovációra, hasznosítható kutatási fejlesztési eredményekre, hanem hatékony technológiai fejlesztésekre is szükség van. Jelen intézkedés ezeket hivatott támogatni.

Kedvezményezettek típusai: vállalkozások, felsőoktatási intézmények tudáscentrumai

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Bélapátfalvai, Füzesabonyi, Hevesi, Hatvani

2.1.3.2. beavatkozás: A borágazat technológiai fejlesztésének támogatása

A térségben található az ország 22 történelmi borvidéke közül kettő, a Bükk hegység déli lankáin elterülő Egri borvidék és a Mátra déli lejtőin, kelet-nyugat irányban a Tarna és a Zagyva folyók által határolt területen a Mátrai borvidék. Mindkét borvidéken ősi hagyományai vannak a szőlészeti-borászati tevékenységnek. A szőlészeti-borászat terén kiemelt célkitűzés a termőterület stabilizációja, a versenyképesség javítása, az árbevétel növelése, melynek eléréséhez többek között erősíteni kell az összefogást, minőségben és gazdaságosságban versenyképes terméket kell előállítani. Az intézkedés célja a termőterületek nagyságának stabilizálása, optimalizálása. További cél az újratelepítések, az ültetvénykorszerűsítések, az alkalmazott borászati technológiák fejlesztésének támogatása. Biztosítani kell továbbá az eredetvédelmi és minőségi előírásoknak, garanciáknak való megfelelést, valamint a hagyományos export piacok megőrzése mellett új, fizetőképes piacokat kell találni.

Kedvezményezettek típusai: vállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani

A prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.1.1. intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma	fő
	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő önkormányzatok száma	db
	A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljesmunkaidő-egyenérték
2.1.2. intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabli energiagazdálkodás megteremtése az energiainport függőség csökkentése érdekében	Energetikailag korszerűsített épületek száma	db
	Energia megtakarítás mértéke	KWh
	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
2.1.3. intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése	Beruházási támogatásban részesült üzemek, gazdaságok száma	db

2.2.Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés

Heves megye természeti, kulturális és épített környezete egyedülálló adottságainak (Mátra, Bükk, Tisza-tó, Eger, jelentős termál- és gyógyvíz-készlet) köszönhetően kiemelkedő a turizmus jelentősége. Alapvetően 3 nagy turisztikai magterület alakult ki: Gyöngyös-Mátra, Eger-Bükk, Tisza-tó. Az elmúlt években mindegyik területen komoly fejlődés ment végbe, amelyet a vendégforgalmi adatsorokkal és bevételekkel egyértelműen igazolni lehet. Heves megye kereskedelmi szálláshelyein 2013. I. félévben 197,8 ezer vendég, 421,3 ezer vendégéjszakát töltött el, amelyek száma 16–16%-kal emelkedett 2012 I. félévéhez képest. A belföldi vendégek számának alakulásában szintén 15%-os növekedés figyelhető meg. A külföldről idelátogató vendégek 95%-ban európai országokból érkeztek a megye kereskedelmi szálláshelyeire, a legtöbben Lengyelországból. Heves megyében a kereskedelmi szálláshelyeken 2013. január-júniusban 5,6 milliárd forint bruttó bevétel keletkezett, melynek 48%-a szállásdíjból, 22%-a vendéglátásból származott a fennmaradó rész szállásdíjba foglalt egyéb bevétel, egyéb, illetve wellness szolgáltatás volt. A turisztikai és rekreációs piacon való eredményes érvényesülés érdekében szükséges a megye változatos, a komplex időtöltés lehetőségét maximálisan biztosító (mintegy az ország turisztikai keresztszektjét leképező) turisztikai vonzerőihez illeszkedő infrastruktúra és a kapcsolódó vendéglátó szolgáltatások rendszerének térségi szinten összehangolt fejlesztése. Kiemelt fontosságú a turisztikai térségek erősítése, illetve a különböző kínálati elemek térségenkénti harmonizálása, hogy Heves megye kiemelten versenyképes célterületként jelenjen meg a hazai és nemzetközi turisztikai piacon. Fontos szempont, hogy fejlesztések a komplex élményszerzés biztosítására és a szezonális csökkentésére irányuljanak. Olyan turisztikai termékcsoportok és turisztikai fejlesztések támogathatók, amelyekkel megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg és melyek révén új munkahelyek jönnek létre az idegenforgalmi szektorban. Az egyedi, önmagában is piac képes turisztikai attrakciók létrehozása, fejlesztése és támogatása az egyes térségekben az eltöltött vendégéjszakák növekedéséhez, megyei és helyi szinten pedig, az addicionális költségéből származó bevételek növekedéséhez járulnak hozzá. A turisztikai keresletet alapvetően befolyásoló tényező a célterület elérhetősége és az igénybe vehető turisztikai infrastruktúra állapota (megközelíthetőség, közlekedés) – melyeket az "Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet" c. prioritás, "Az elérhetőség feltételeinek javítása" c. intézkedése tartalmazza. A turistafogadás feltételeinek javítása összetett feladat, mely a rendelkezésre álló közlekedési eszközökön túl három tényező – szolgáltatás, attrakció, szállás - szinergiája alkotja, melyek együttműködésével lényegesen csökkenthető a szezonálisitást. E három tényező olyan teljes körű turisztikai szolgáltatást nyújthat, mely hozzájárulhat Heves megye versenyképességének javításához, egyrészt azzal, hogy jelentősen nőhet az itt tartózkodás időtartama, másrészt pedig azokkal a járulékos hasznokkal, melyek multiplikátorhatásként hatnak a turisztikai ágazatban.

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) célrendszeréhez való kapcsolódás:

1. **Átfogó cél: Komplex, integrált foglalkozás-intenzív gazdaság:** A megye gazdasági életében a turizmus meghatározó ágazat. A prioritás céljai között szerepel a szezonális csökkentése valamint a hozzáadott érték növelése melyek elősegítik az ágazat jövedelmezőségének növekedését. Kiemelt helyen szerepel a helyi gazdaságban való szerepvállalás erősítése, ami új munkahelyek létrehozását segítheti. Külön beavatkozás foglalkozik a turisztikával kapcsolatos szakemberképzéssel, mely a piac képes tudással rendelkező munkaerő bővítéseként megfogalmazott cél elérését segíti.
2. **Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom:** A turisztikai fejlesztések hozzájárulnak mind a települési környezet fejlesztéséhez, mind a munkahelyteremtéshez, melyek elősegíthetik a fiatal generációk helyben maradását. Elsősorban az ökoturisztikai fejlesztések járulhatnak hozzá a környezettudatos szemléletformáláshoz, környezeti neveléshez, de további szerepe lehet ebben az egészségturisztikai és kulturális turisztikai termékkínálat növekedésének is.
3. **Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet:** A kulturális örökségre alapuló turisztikai fejlesztések szolgálhatják leginkább az épített örökség megőrzését, a helyi identitás erősítését. A beruházások összekapcsolódhatnak településrészek rehabilitációjával, településképi fejlesztésekkel is, így további értékmegőrzést generálhatnak. Az ökoturisztikai fejlesztések, továbbá az aktív turizmus egyes ágazatai (pl. kerékpáros-, lovasturizmus) hozzájárulhatnak

a természeti értékek védelméhez, fenntartásához, széleskörű megismertetéséhez, melyek mind a víztestek jó ökológiai állapotba hozatalát, mind az erdőállomány védelmét segíthetik.

1. **Specifikus cél: Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés:** A gazdaságfejlesztésben egyre fontosabb szerep jut a turizmusnak. Heves megye gazdaságának is egyik húzóágazata, mely multiplikátor hatásaként hozzájárul a jövedelmek, a kereslet, a szolgáltatások és főként a foglalkoztatottság növekedéséhez. A kereslet növekedéséhez nagyobb tempójú beruházások párosulhatnak, melyek következtében egyre nagyobb a kínálat is. A turizmus fejlesztése a Koncepció első specifikus céljában kiemelkedő helyet kapott, mindkét dokumentumban markánsan megjelennek a munkahelyteremtő beruházások.
2. **Specifikus cél: Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum:** Heves megye vidéki térségeinél megjelenik a turizmus feltörekvő ágazata, a falusi turizmus, mely a falun élők számára megélhetési módszert kínál, ezáltal hozzájárul az életminőség javításához is. Számos kedvező adottságokkal rendelkeznek – vidéki öko-, bor és gasztronómia turizmus, népi kultúra, a hagyományok és a vidéki épített örökségek - évről évre egyre több külföldi turistát vonz a megyébe, növelve ezzel a térség bevételét és a munkahelyek számát. A stratégiai programban megfogalmazott bor és gasztronómia turizmus, illetve az épített kulturális örökségek fejlesztésre vonatkozó intézkedés segíti az ágazat fejlődését.
3. **Specifikus cél: Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadására nyitott társadalom:** Az egészségtudatos szemléletmód, az egészséges életmód felértékelődése és elterjedése következtében az egészségturizmus gyors növekedése figyelhető meg. A koncepcióban megfogalmazott egészségtudatos társadalom fejlesztése ezáltal kapcsolódik a Stratégiai programban megfogalmazott egészségturizmus fejlesztéséhez.
4. **Specifikus cél: Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet:** A turisztikai keresletet alapvetően befolyásoló tényező a célterület elérhetősége, valamint az igénybe vehető turisztikai infrastruktúra állapota. A Koncepcióban megfogalmazottnak megfelelően a turistafogadás feltételei közé tartozik a közösségi közlekedés biztosítása, a kerékpárutak összefüggő rendszerének létrehozása, mely összecseng a Stratégiai programban megfogalmazott az elérhetőség feltételeinek javítása elnevezésű intézkedés. A Koncepcióban megfogalmazott környezeti beruházások ösztönzése, stratégiai erőforrások védelme kis mértékben ugyan, de kapcsolódik a stratégiai programban megfogalmazott ökoturizmus fejlesztéséhez, hiszen több védett természeti területünket látogató központok kialakításával védhetünk meg. Szerepet kap a környezet védelme, szeretete, a természet és a táj értékeinek megőrzése.

Kapcsolódó Operatív Programok:

TOP 1. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

TOP 2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

GINOP 6. Turizmus

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

8. a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását

3 a KKV-k versenyképességének fokozása

3 (c) a termék és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése

2.2.1. Intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése

A intézkedés az egyedi szolgáltatások iránt növekvő igényeknek megfelelő speciális turisztikai termékek fejlesztésére, a vendégfogadás feltételeinek megteremtésére, az együttműködések erősítésére, valamint a megfelelő humánerőforrás biztosítására irányul, melyek jelentősen hozzájárulhatnak a látogatók számának, illetve áttételesen a vendégéjszakák számának, valamint a turisták költségének és elégedettségének növeléséhez. A versenyképesség növelése érdekében jelentős hozzáadott értéket adhat az innováció a turizmus területén, a területi felzárkózást tekintve pedig a helyi termékek fejlesztései és a helyi gazdaság kialakítása terén is. Várható eredménye a piacon jól pozícionált megyei kínálat létrejötte, hatékony működtetése, melynek hatására várhatóan növekedni fog a látogatók száma, a turisztikai árbevétel nagysága, illetve javul a kapacitás kihasználtság.

2.2.1.1. beavatkozás: Szállás és szolgáltatásfejlesztés

Heves megye turizmusának meghatározó eleme a belföldi vendégkör, melynek növekedése az utóbbi időben a legtöbb térségben stagnál ezért az átlagosan eltöltött vendégéjszakák számának növelésére, a húzó turisztikai ágazatok szolgáltatásai színvonalának és minőségének javítására kell koncentrálni. A turisztikai szállás és szolgáltatásfejlesztés esetében a turisztikai vagy kiegészítő szolgáltatások színvonalának és minőségének javítására irányuló beruházásokat kívánjuk támogatni. A beavatkozás a színvonal javítása mellett a szálláshelyekhez kapcsolódó célcsoport-specifikus és komplex szolgáltatáscsomagok kialakítására koncentrálni. Fontos szempont, hogy a fejlesztések infrastrukturális és szolgáltatói oldalon tapasztalható hiányosságainak, a komplex élményszerzés biztosítására és a szezonális ingadozások kiküszöbölésére koncentrálnak. A szolgáltatások fejlesztése elsősorban, olyan helyszíneken fontos, ahol magas a szálláshelyek kihasználtsága, így a kapacitásbővítés nagy valószínűséggel arányosan új vendégéjszakákat is generál. Az új szálláshelyek, valamint szolgáltatások kapacitásbővítésével a beavatkozás eredményeként új munkahelyek jöhetnek létre.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, turisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, civil szervezetek, egyházak

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Füzesabonyi, Hatvani, Belpátfalvai, Hevesi

2.2.1.2. beavatkozás: Új innovatív megoldások és turisztikai attrakciók létrehozása a helyi gazdaság élénkítéséhez való fokozottabb hozzájárulás érdekében

A fejlesztések során kizárólag az innovatív, unikális attrakciók támogathatók. A beavatkozás az önmagában is piacképes, nagyobb tömegek mozgatására is alkalmas, turisztikai vonzerővel bíró attrakciók bevezetésére koncentrálni. Jelen beavatkozáson belül olyan innovatív megoldások és fejlesztések kerülhetnek megvalósításra, melyek a látogatót egy bizonyos helyszín meglátogatására ösztönzi. Ez lehet természeti vagy kulturális örökség, vagy tudatos emberi tevékenység eredményeképpen létrejött létesítmény, melyet kifejezetten a látogatók szükségleteinek kielégítésére hoztak létre. A nemzetközi trendek által is jelzett változások közül az egyedi szolgáltatások iránt fokozó igényeknek megfelelő speciális turisztikai termékek fejlesztése képezi a legmagasabb lehetőséget. A termékfejlesztésnél törekedni kell a nagy vonzerőt jelentő attrakciók tudatos fejlesztésére, illetve a többi attrakció ennek komplementereként való felhasználására. A meglévő, jól működő, potenciálisan több látogatót is vonzani képes attrakciók versenyképesebb piacra-vitelére kell koncentrálniuk. A turisztikai attrakciók fejlesztése és támogatása az egyes térségekben az eltöltött vendégéjszakák növekedéséhez, megyei és helyi szinten pedig az addicionális költségből származó bevételek növekedéséhez járulnak hozzá. A kiemelt nemzeti örökség és kulturális értékek turisztikai attrakcióként való bemutatása olyan nemzetközi szinten is egyedi vonzerőt jelent, mely sajátos motivációjú magas fizetőképes keresettel rendelkező turistákat tud megszólítani és utazásra késztetni.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, turisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, civil szervezetek, egyházak,

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Füzesabonyi, Hatvani, Bélapátfalvai, Hevesi

2.2.1.3. beavatkozás: Megyei turisztikai együttműködések erősítése a turisztikai desztinációk köré szerveződő gazdasági szereplők között

A fejlődő turisztikai attrakciók, szolgáltatások és szálláshelyek, valamint a turizmusban érdekelttek összefogásán alapuló turisztikai intézményrendszer együttes hatása, hogy a gazdasági válság ellenére a vendégéjszakák száma 10%-kal nőtt. A felmerülő külső negatív tényezők – a megyébe érkező turisták által eltöltött vendégéjszakák számának és költségüknek alacsony volumene – ellen a megye turisztikai szolgáltatóinak egységes és összehangolt marketing és értékesítési tevékenysége nyújthat védelmet. A beavatkozás keretében a helyi/terségi turisztikai kínálat megszervezésében és marketingjében kulcsfeladatokat végző, közösségi turisztikai szervezetek kapacitásainak erősítése a cél, a megyei együttműködések fejlődésének érdekében, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkákat. A hatékony desztináció menedzsment rendszer kialakításához marketing és menedzsment tevékenységgel kell ösztönözni az együttműködést, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkát. A marketingkommunikációval javulna a turisták desztinációkhoz köthető, információkkal való ellátottsága és biztosítaná a turizmusban szereplők naprakész üzleti információkkal való ellátását. A turizmusbarát fogadási feltételek biztosításának érdekében ösztönözni kívánjuk a vállalkozói együttműködések és együttműködési hálózatok kialakulását és továbbfejlődését, illetve a határon átnyúló kapcsolatok megerősítését. Az együttműködés erősítendő a határon túli magyar desztinációkkal, a határon átnyúló tematikus úthálózatok (zarándok utak, borutak) fejlesztése a több desztinációt átfogó termékfejlesztés érdekében.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Hatvani

2.2.1.4. beavatkozás: Humánerőforrás feltételeinek javítása

A vendégigények folyamatos alakulásának köszönhetően nagy hangsúly kell, hogy kapjon a képzés és a folyamatos továbbképzések, mind a szállodaipar, mind a turizmus más területeinek vonatkozásában.

Általános tény, hogy a turisztikai ipar továbbra is jelentős munkaerő-feltevő ágazat, így elengedhetetlen, hogy a piaci igények változására képzési szinten is folyamatosan reagáljon. A beavatkozáson belül lehetőség nyílik gyakorlatorientált és korszerű szakmai törzsanyagon nyugvó képzési rendszerek kialakítására, a szakemberképzés megerősítésére, a megfelelő szolgáltatási színvonal elérése érdekében. A képzések során, a turizmus területén dolgozó szakemberek a felmerülő feladatok megoldására alkalmas specifikus ismereteket sajátítanak el, a hatékonyabb vállalkozói és szervezeti működtetés érdekében. A beavatkozás turizmusban részt vevők képzése (alap, közép és felső) humán erőforrás fejlesztése, továbbképzések, átképzések, szakképzési formák népszerűsítése, idegenforgalmi kommunikáció, korszerű technológia alkalmazásokra irányul. Várható hatása, hogy növekszik a szolgáltatások színvonala, illetve a foglalkoztatottság is.

Kezdeményezettek köre: Non profit szervezetek, helyi önkormányzatok és intézményeik, felnőttképzési intézmények akkreditációval rendelkező képzőintézmények, oktatási intézmények, kamarák, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

Kapcsolódó járások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2. Intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése

Az Észak-magyarországi régióban összesen 21 gyógyvíz található. A gyógyturizmus által érintett települések közül a régióban összesen 4 település (Eger, Gyöngyös-Kékestető, Parád, Miskolc -Lillafüred) gyógyhelyminősítést is kapott. A turizmus új motivációjaként kell megemlíteni az egészségügyi szolgáltatásokon alapuló keresletet, amelynek lényege, hogy az orvosi szaktudást a turisztikai szolgáltatásokkal egészíti ki. A gyógyturizmusra épülő intézkedés a tematikus utak menti gyógytényezőkön alapuló infrastrukturális fejlesztéseken kívül, az orvoslási szolgáltatásokra irányuló, megfelelő infrastruktúra kiépítését is megcélozza. A tematikus utak a megyében egy-egy megformált, együttműködésekre épülő, a látogatók számára felkínált helyek, melyek így a turistáknak jobban láthatóvá és érthetővé, megismerhetővé teszik napjainkban a múltunk és természetünk értékeit, úgy hogy meglévő régiós vonzerőkhöz hozzárendeli, hozzá kapcsolja az igénybevételt segítő turisztikai alapszolgáltatások széles körét. Az egészségturizmus az egészség megőrzésében kiemelkedő jelentőségű, de a mozgásra sarkalló ökoturizmus, az aktív kikapcsolódás válfajait összegyűjtő addicionális vonzerővel rendelkező természetjáró, kerékpáros, lovas termékek fejlesztése is hozzájárul a megújuló és egészséges társadalom kialakulásához. Növekvő érdeklődés mutatkozik a vendégek körében a kulturális és vallási turizmus iránt, így a várak, kastélyok, kúriák, templomok, kegyhelyek iránt is. A kulturális rendezvények évről évre egyre több turistát vonzanak a térségbe, nem csak belföldről, hanem külföldről is egyaránt. Jelentős potenciál van a sportturizmusban, mely kapcsolt szolgáltatásaival egyre fontosabb szerepet játszik. A beavatkozás intézkedéseinek átfogó célja a térség jövedelemtermelő képességének javítása és új munkahelyek teremtése és a gyógyturizmusban érintett települések száma növekedése. A beavatkozás az egymást kiegészítő fejlesztéseket preferálja, elősegítve a szolgáltatások összehangolását az vendégek által a térségben eltöltött átlagos 3-5 napos tartózkodási idő növekedéséhez

2.2.2.1. beavatkozás: Egészség és gyógyturizmus fejlesztése

Az egészségturizmus fejlesztésének az egészségüggyel közös átfogó célja a megyei kínálat nemzetközi versenyképességének és jövedelmezőségének javítása. A gyógytényezők jobb kihasználása érdekében összehangoltan kell kezelni a kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásokat, a specifikus és általános turisztikai szolgáltatásokat. Jelen beavatkozáson belül kiemelt cél az egészségturizmus, mint a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékének fókuszált fejlesztése. Ennek keretében megvalósul Heves megye természeti örökségét képező természetes gyógytényezők helyszíneinek fejlesztése annak érdekében, hogy nemzetközileg is elfogadott gyógyhelyekké, gyógydesztinációvá váljanak. Gyógyvizeink megfelelő kihasználtságával a megfelelő fajlagos költséssel rendelkező vendégeket kell megcélozni és fokozni szükséges a gyógyturisztika rangjához méltó, magas színvonalú szálláshelyek kínálatának fejlődési ütemét. A beavatkozás keretében a megye és Magyarország természeti örökségét képező természetes gyógytényezők helyszíneinek fejlesztése valósulhat meg. Cél a minősített gyógyhelyek számának, szolgáltatásainak bővítése a tematizálásban rejlő lehetőségek figyelembe vételével. A fejlesztéseknél törekedni kell, hogy a gyógyfürdőkben magas színvonalú egészségügyi szolgáltatások kerüljenek kialakításra. A gyógyfürdők megfelelő szolgáltatás-fejlesztéssel be tudnak kapcsolódni a műtétek utáni korai rehabilitációs ellátásba, ezáltal új szegmensként helyet kapnak az orvosi szolgáltatásokon alapuló szolgáltatások. Az orvosi ellátásra épülő szolgáltatásoknak köszönhetően lehetőség nyílik a hagyományos küldőpiacok megtartása mellett a keleti vendékek megnyerésére is. A színvonal javítása mellett a szálláshelyekhez kapcsolódó célcsoport-specifikus és komplex szolgáltatáscsomagok kialakításának támogatása – állandó orvosi ellátás a szakma által nemzetközileg is elismert módon, szanatórium jellegű szállodákkal, betegségmegelőző, kondicionáló felhasználás orvosi ellenőrzéssel, fakultatív terápiákkal – kiemelt fontosságú. A gyógyturisztikai települések összességében az átlagosnál nagyobb népességűek, így a beavatkozás hozzájárul a népességcsökkenés folyamatának lassulása, megállításához is. A gyógyturisztikai termékek kialakításában fontos szerepet kell kapnia a K+F+I tevékenységnek, melynek elsődleges feladata a gyógyhatások kutatása, dokumentálása, hatósági elfogadásának megalapozása.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.2. beavatkozás: Kulturális örökségre alapuló turizmus fejlesztés

A turizmusfejlesztést szolgáló beavatkozás az örökségvédelemhez és annak turisztikai hasznosításához közvetlenül kapcsolódó infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztési igényeket kívánja kielégíteni. A kulturális turizmuson belül, kedvező adottságai miatt, különösen fejleszthető területek a kulturális örökségre és értékekre épülő, rendezvényturizmus, történelmi turizmus, vallási turizmus. A kulturális örökség vonzerőinek fejlesztése, terméké válása akkor lehet turisztikai szempontból sikeres, ha egymással szoros kapcsolatot építő hálózatba szerveződnek, más turisztikai attrakciókkal és kapcsolódó szolgáltatásokkal együttműködnek, környezetükbe integrálódnak. Ilyen fejlesztések lehetnek például a kastélyokat, várakat bemutató tematikus utak, kulturális helyszínek bemutatása, kegyhelyek hálózatai vagy zarándok utak infrastrukturális fejlesztése. A vallási turizmus fejlesztése esetén elsősorban a Magyarország történelmében és kulturájában folyamatosan meghatározó jelentőséggel bíró egyházi jogi személyek tulajdonában álló, illetve általuk kezelt helyszínek fejlesztése támogatható - zarándokhálózatok, vallási emlékhelyek, kegyhelyek, zarándokhelyek.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.3. beavatkozás: Ökoturizmus fejlesztése

Az ökoturizmus számos gazdasági fejlődési lehetőséget biztosít, abban az esetben, ha turisták megfelelően informáltak, illetve az utazásszervezők szakmailag megfelelően járnak el. Sokszor azonban a bevételek nem tudják kompenzálni a turisták által okozott károkat. Éppen ezért szükséges látogatóközpontok kialakítása, melyek kiindulópontként szolgálnak a védett természeti területek felkereséséhez. Szerencsére sokan szívesen vesznek igénybe szakvezetést, és igény mutatkozik látogatóközpontok iránt is. A már létező látogató-központok általában még nem működnek közönségszolgálati funkcióban. A mozaikos területi elhelyezkedés több védett természeti terület esetében több látogatóközpont kialakítását is indokolhatja. Azonban ezek kihasználtsága éves szinten nem kielégítő. Lehetőséget kell teremteni ezen intézmények egyenletesebb kapacitáskihasználtságára, akár más rendezvények vagy foglalkozások megtartásával. Az ökoturizmus vonatkozásában a legfontosabb hangsúlyt kell, hogy kapjon a környezet védelme, szeretete, a természet és a táj értékeinek megőrzése. Jelen beavatkozáson belül érinteni szükséges a természetjáró infrastruktúra állapotának javítását is, bizonyos esetekben kiépítését.

A túraútvonalak folyamatos karbantartása, és új az új túraútvonalak kijelölése elengedhetetlen feltétele ezen turisztikai szegmens fejlődéséhez. A beavatkozás célja, hogy a természeti értékek turisztikai attrakcióként való bemutatása a terület teherbíró képességének figyelembe vételével történjen. A megye rurális térségei az Északi-Középhegység, Zemplén – Börzsöny tegyének középső harmadát foglalják el a Bükk és a Mátra vonulataival, hatalmas ökoturisztikai potenciált rejtve magába. A tájak kapcsolódása egyben ökológiai kapcsolatot is biztosít Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád és Pest-megye felé melyez célszerű összehangolt programok megvalósításával kiaknázni.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.4. beavatkozás Bor- és gasztronómia turizmus fejlesztése

A Heves megye területén lévő borvidékeket indokolt történeti térségként kezelni, illetve támogatni. A borturizmus gazdasági fejlődése érdekében célként fogalmaztuk meg a települések és a borvidéki területek közötti kapcsolatok kialakítását, a borvidékek termelőinek összefogásának ösztönzését, valamint a borturizmus feltételrendszerének összehangolt kialakítását. A megye gasztronómiai adottságainak kiaknázását jelentősen segítheti a borturizmus, hiszen a bor és gasztronómia turizmus népszerűsége egyre növekszik. Több helyi gasztronómiai érték is megtalálható a megyében, melyek kiválóan alkalmasak arra, hogy a fő vonzerőhöz, a borhoz kapcsolódva kiegészítsék annak kínálatát. A bor és gasztronómia adottságai azonban közel sincsenek a

lehetőségekhez mértén kihasználva. Cél az együttműködések erősítése és infrastrukturális fejlesztések révén a bor-utak komplex turisztikai szolgáltatásokká alakítása, és a tájjellegű gasztronómiai adottságok hangsúlyosabb megjelenítése a vendéglátóhelyeken.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.5. beavatkozás Aktív turizmust szolgáló feltételrendszer kialakítása

Az aktív turizmus részben önállóan, másrészt turisztikai termékcsoporthoz részeként jelenleg is fontos Heves megye turisztikai kínálatában. Az aktív turizmus jelentőségét növeli, hogy egy része a sportolással, más elemei, vonzerői a természettel, annak kikapcsolódást, maradandó élményt nyújtó szerepével vannak szoros összefüggésben. Heves megye adottságainak köszönhetően az aktív turizmus részeként megjelenik a lovas-, kerékpáros-, téli sportturizmus egyaránt.

Ahhoz, hogy a **kerékpáros turizmus** dinamikus fejlődő ága legyen az idegenforgalomnak, megfelelő mennyiségű kiépített kerékpárútra, illetve ezek egy hálózatba történő egyesítésére van szükség. Több fejlesztés történt már a kerékpárutak kiépítésében és kijelölésre került több száz km-nyi hegyi kerékpáros pálya a Bükkben és a Mátrában, hagyományossá váltak nagy tömegeket megmozgató sikeres versenyek. Célként fogalmazható meg a különböző csomópontokon létrejövő túráközpontokat szolgáltatás fejlesztése, ahol a kerékpáros túrázók térképekhez juthatnak, lehetőségük nyílik kerékpárok kölcsönzésére és szervizelésére.

A **lovasturizmus** Európa- szerte, hiányzó termék, így tudatos marketingtevékenységek kidolgozásával hozzájárulhatunk a bevételek növekedéséhez, a külföldi piac megtartásához, illetve a belföldi piac kiépítéséhez. Mivel a túra- és tereplovaglás a kedvelt lovas-programok közé tartozik, célszerű lenne legalább megyei szinten, a lovas istállók és szolgáltatók együttműködésére épülő lovas hálózati rendszer kialakítása. A lovasturizmus gazdaságosságának javítása, a lovaglás, sportolás, szállás, vendéglátás, kulturális programok összekapcsolt és összehangolt rendszerének kidolgozása szükséges. A beavatkozás előnyben részesíti a lovas terápia szolgáltatások bővítésével a módszer alkalmazásának elterjesztését, a magyar lovas kultúra népszerűsítését. A szezonális megszűntetése érdekében alkalmassá kell tenni a lovas szolgáltatókat, hogy időjárástól függetlenül végezhesék lovas turisztikai szolgáltatói tevékenységüket.

A beavatkozás a meglévő téli sporttelepek kihasználtságának növelésére is irányul, hogy a gyermek és fiatal korosztály körében a téli sportok gyakorlásának lehetősége növekedjen. A síelésre alkalmas helyek megközelíthetőségének, illetve a parkolási lehetőségek javítása mindenütt jelentős infrastrukturális beruházási igénnyel jelentkezik.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Gyöngyösi, Belpátfalvai, Egri, Hevesi, Pétervásárai, Hatvani, Füzesabonyi

Prioritáshoz kapcsolódó output indikátorok

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.2.1. intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	Támogatott turisztikai vállalkozások száma	db
	Támogatott turisztikai vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma	db
	Támogatott attrakciók száma	db
2.2.2. intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése	Természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások száma	db
	Vendégéjszakák száma	db
	Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel	Ft

2.3.Prioritás: Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés

A mezőgazdaság nem csak Heves megye, de gyakorlatilag egész Magyarország számára jelentős gazdasági potenciált jelent. A megye talajadottságai kedvezőek a szántóföldi növények termesztéséhez. A szőlőtermesztéshez szükséges legkedvezőbb adottságok mind jelen vannak, ennek köszönhetően két, kiemelkedő gazdasági lehetőségeket magában rejtő borvidék is található a megyében. A borvidékek különböző részeinek (pl. Debrői körzet) markáns önálló jellege erősítendő, így növelhető a megye borászati jövedelmezősége. A mezőgazdaságban az adottságoknak megfelelő termelés szükséges (pl. kevesebb búza fajta), mely a gazdálkodók részéről nagyobb együttműködést és egységesítést igényel. Több szempontból is fontos az integráció, melyben a termelői értékesítői szervezetek (TÉSZ) és az integrátorok kulcsszerepet játszhatnak.

Jelenleg 3500 hektáron folyik a nagy élőmunka-igényű gyümölcsstermesztés, melyet érdemes növelni. Ez gazdaságélénkítést és munkahelyek létrejöttét eredményezné. 500 hektáron végeznek dinnyetermesztést, melynek bővítése szintén munkahelyek létrejöttével járna. A megyében üzemel Magyarország legnagyobb gombatermesztéssel foglalkozó üzeme. Az üzem a kutatástól a konzervkészítésig felöleli az ágazatot. A klímaváltozásból adódó magasabb átlaghőmérséklet, nagyobb potenciális párolgás, szélsőséesebb csapadéeloszlás és a kevesebb nyári csapadék okozta problémák nagymértékben sújtják az agrárszektor, melyek kezelésére célszerű az öntözési rendszerek korszerűsítése valamint tározók építése. Sok esetben az agrárvállalkozások gyenge versenyképességét az elavult technológia eredményezi, azaz a mezőgazdaság jövedelmezőségének növeléséhez – valamint a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítendő – technológiai fejlesztések szükségesek. Emellett nagy hangsúlyt kell fektetni a környezetkímélő gazdálkodási formák elterjesztésére is. A kutató intézetek és a gazdálkodó szervezetek együttműködésének erősítésével elérhető, hogy a kutatási eredmények mihamarabb átültetésre kerüljenek a gyakorlatba. Az állattenyésztés terén is fejlesztésekre van szükség, hiszen a mutatók elmaradnak a lehetőségektől. A megye állatállománya csökken, ez akadályozza az egyébként jó potenciálokkal rendelkező tejipar fejlődését is, mely ágazat versenyképességéhez továbbra is nagy szükség van a tejtámogatásokra. Építeni kell továbbá a magyar hús iránti egyre növekvő külföldi keresletre. Kiemelt jelentősége lehet a magas genetikai értékű húsmarha- és juhtenyésztésnek, ugyanis ez utóbbi amellet, hogy kiaknázatlan piaci lehetőségeket rejt (pl. bárányhús), az ágazat hozzájárul a környezetvédelemhez (fenntartható gyepgazdálkodás).

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) célrendszeréhez való kapcsolódás:

1. **Átfogó cél: Komplex, integrált foglalkozás-intenzív gazdaság:** Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) célrendszerének, első átfogó célja a foglalkoztatás-intenzív gazdaságra való törekvéstől szól, melyhez szorosan kapcsolódik a többek között magas élőmunka igényű mezőgazdaság, ugyanis az agrárium képes emelni az alacsony foglalkoztatási rátát. A megye húzó gazdasági ágazatai közé tartozik a mezőgazdaságtól elválaszthatatlan élelmiszeripar és a szőlészet-borászat is. Az agrárium technológiai fejlesztése és a mezőgazdasághoz kapcsolódó innovatív tevékenységek támogatása további munkahelyeket képes eredményezni Heves megyében. A helyi termék előállítás és azok piacra jutása elősegítheti a helyi gazdaság fejlődését.
2. **Átfogó cél: Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom:** A mezőgazdaság fejlesztése következtében létrejött munkahelyek eredményeként nagy mértékben javulni tud Heves megye demográfiai helyzete. A népesség folyamatos csökkenése, az alacsony születésszám és az elvándorlások által sújtott térségekben ezek a folyamatok megfordíthatók idővel, amennyiben a primer szektor által nyújtott munkahelyek tartósan megmaradnak és az ágazat fejlődése biztosított lesz. A helyi gazdaságfejlesztés nem csak ezekhez a célokhoz tudja hozzásegíteni Heves megyét, de további jelentős társadalmi szerepet is képes betölteni a környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése, a környezeti nevelés, valamint a fenntartható termelési eljárások és fogyasztási szokások révén.
3. **Átfogó cél: Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet:** Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) e prioritásában meghatározott célok elérése

szorosan összefügg a megye infrastrukturális állapotának fejlesztésével. Az átfogó célban meghatározott természeti erőforrások védelmét valamint azok fenntartható hasznosítását szolgálja a klímaváltozáshoz alkalmazkodni képes mezőgazdaság létrehozása. A megye vidéki térségei kiemelten gazdagok természeti, kulturális és épített örökségekben, melyek védelme elősegíti a Konceptió harmadik átfogó céljában meghatározott célkitűzéseket.

1. **Specifikus cél: Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés:** Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) dokumentum első specifikus célban kapott helyet az élelmiszeripar fejlesztése. Az élelmiszeripar a mezőgazdaságra épül, így szorosan kapcsolódik a vidékfejlesztéshez. Heves megye kiemelt céljai között szerepel a mezőgazdasági termelés és feldolgozás jövedelemtermelő képességének javítása, a meglévő technológiák hatékonyságának növelése, valamint a munkahelyteremtés. A mezőgazdaság ágazatában működő mikro-, kis- és középvállalkozások fejlesztése további kapcsolódási pontot jelent.
2. **Specifikus cél: Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum:** A Konceptió második specifikus célján alapul Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) jelen prioritása. A Konceptió vidékfejlesztési céljai között szereplő fenntartható agrárszerkezet létrehozása és a hozzáadott érték növelése termékpálya modellek tudatos kialakításával elnevezésű prioritások a Program e részében kerülnek bővebb kifejtésre. Megjelenik mindkettő tervdokumentum céljai között a klímaváltozás jegyében történő technológiai fejlesztések, az állattenyésztés fejlesztés, a fiatal gazdák kérdésköre illetve a helyi termékek piacra jutásának támogatása.
3. **Specifikus cél: Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom:** A Konceptió társadalmi jellegű specifikus célkitűzésének fontos eleme a szegénység megszüntetése és a foglalkoztatottság növelése és a képzett helyi fiatalok megtartásának elősegítése. Ezeket segíteni tudja a Program jelen prioritásának helyi gazdaságfejlesztési eszközei.
4. **Specifikus cél: Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet:** Az elsődleges kapcsolódási pont a Konceptió utolsó specifikus célja és a Program vidékfejlesztési prioritása között a természeti erőforrások védelme, az azok hatékony felhasználása, melyek elengedhetetlen feltételei a versenyképes, jövedelmező és a klímaváltozáshoz alkalmazkodni képes mezőgazdaság megteremtésének és kiemelten fontosak a vidéki térségek fenntartható fejlesztésében.

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása

- 3 (a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt
- 3 (c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatás, létrehozása

(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása

- 5 (a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
- 5 (b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenállóképesség biztosítására és a katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése

(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

- 8 (b) foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését

(9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

- 9 (b) A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben
- VP 2. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése
- VP 3. Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozást és értékesítést, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása
- VP 4. A mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
- VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban
- VP Fiatal gazdálkodók tematikus alprogram
- TOP 1. Térségi gazdaság-fejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

2.3.1. intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása

Ahogy a Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) Helyzetelemzés, Helyzetértékelés dokumentumban is bemutatásra került, Heves megye jelentős mezőgazdasági potenciállal rendelkezik, elsősorban a szőlőtermesztés és a hozzá kapcsolódó tevékenységek révén. Heves megyében 2011-ben 864 volt a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halgazdálkodás ágazatában működő vállalkozások száma. Ugyan a többi gazdasági szektorral összevetve a foglalkoztatottak száma tekintetében alulmarad a mezőgazdaság, mind országos mind megyei szinten, de mint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióból (OFTK) kiderül, az elmúlt időszakban termelékenység szempontjából a legnagyobb javulást a mezőgazdasági szektor érte el, amely termelékenységét a vizsgált időszak alatt csaknem megháromszorozta. A kapcsolódó gazdasági tevékenységek révén a mezőgazdaság ma is kiemelten fontos szerepet vállal a vidéki térségek gazdaságában és foglalkoztatásában, valamint jelentős exportképességet érhetünk el általa. A mezőgazdaság képes lehet az alacsonyan képzett munkavállalók egy részét foglalkoztatni. Heves Megyei Területfejlesztési Konceptiójának (2014-2020) Javaslattevő munkarésze is külön prioritásként kezeli az agrárszektor, kijelölve azokat a fő célokat, melyek elérésével jelentősen nőhet a megye vidéki térségeiben élők jóléte. A mezőgazdaság kapcsán különösen fontos a fenntarthatóság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a környezetkímélő gazdálkodási formák elterjedésének elősegítése. A mezőgazdaság szerepét mi sem mutatja jobban, mint hogy az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió által rögzített tíz, nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő ágazat között szerepel, amelyek a magyar gazdaság kitörési pontjait képezhetik.

A meglévő, üzemelő gazdaságok bel- és külpiazi versenyképességének megteremtése és/vagy fokozása érdekében történő beavatkozások összessége, amely magában foglalja a növénytermesztési- és állattartási technológiák fejlesztését, innovatív technológiák bevezetését, állategészségügyi- és állatjóléti fejlesztéseket és a produktív termelés érdekében szükséges, esetleges szerkezeti változtatásokat. Az agrárgazdasági piacaink kevés kivételtől eltekintve csak a megfelelő minőségű, azonos színvonalú termékek befogadására nyitottak. Annak érdekében, hogy a piaci igények kielégítése hazai áruval megtörténhessen, elengedhetetlen a minőségi termelésre való ösztönzés, illetve fontosságának felismertetése.

2.3.1.1. beavatkozás: Technológia fejlesztések támogatása a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás jegyében

A klímaváltozásból adódó magasabb átlaghőmérséklet, nagyobb potenciális párolgás, szélsőségesebb csapadéeloszlás és a kevesebb nyári csapadék okozta problémák nagymértékben sújtják az agrárszektor, melyek kezelésére célszerű az öntözési rendszerek korszerűsítése valamint tározók építése. A beavatkozás célja nagyobb termőterület bevonása az öntözött területek körébe, illetve a meglévő öntözési rendszerek víztakarékosabb, hatékonyabb vízfelhasználást célzó berendezésekre való cseréje az egyes gazdaságokon

belül. Ezzel jelentősen nőhet az egyes ágazatok versenyképessége, különösképpen a jelenleg aszályérzékeny területeken. Sok esetben az agrárvállalkozások gyenge versenyképességét az elavult technológia eredményezi, azaz a mezőgazdaság jövedelmezőségének növeléséhez – valamint a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítendő – technológiai fejlesztések szükségesek. Emellett nagy hangsúlyt kell fektetni a környezetkímélő gazdálkodási formák elterjesztésére is.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Egri, Gyöngyösi,

2.3.1.2. beavatkozás: Mezőgazdasághoz kapcsolódó innovatív tevékenységek támogatása

Az EU mezőgazdaságának hozzájárulása létfontosságú szerepet játszik Európában a tudásalapú biogazdaság építésében, az élelmiszer-biztonság és – biztonságosság problémáinak megoldásában, az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésében és a foglalkoztatottságmegőrzésében. Miközben a világ élelmiszerigénye emelkedik és az élelmiszertermelés fokozódó nehézségekkel találja magát szemben az éghajlatváltozás és a piacok ingatagsága miatt, most fontosabb, mint valaha, hogy az EU fenntartsa mezőgazdasági tevékenységét és annak versenyképességét. A jövőben egyre inkább felértékelődik az agráriumban megvalósuló innováció szerepe, és ehhez az Európai Unió forrásokat is biztosít a 2014-2020-as időszakban. Az új vidékfejlesztési programban lehetőség lesz a magyar mezőgazdaság, élelmiszergazdaság szereplői számára támogatást igénybe venni az agrárinnovációt érintő együttműködésre, az innovációs fejlesztések megvalósítására.

Kezdeményezettek köre: kutató intézmények, vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.3.1.3. beavatkozás: Fiatal gazdák képzésének, induló tevékenységének támogatása, szaktanácsadási rendszer működtetése

A beavatkozás célja a mezőgazdaság kihívásai közé tartozó, a népesség általános elöregedésével összhangban lévő gazdálkodói átlagéletkorának növekedésének ellensúlyozása, valamint a mezőgazdasági vállalkozók képzettségi hiányosságainak részbeni ellensúlyozása, kiemelten a mezőgazdasági vállalkozást először indító gazdálkodók körében. Kiemelt cél a megyében az elöregedő gazdátársadalom utánpótlása. A következő generációk megfelelő szakmai ismeretekkel való ellátása nélkülözhetetlen a versenyképes agrárium megteremtéséhez, ezért támogatni kell a fiatal gazdálkodók induló tevékenységét, különben ellehetetlenedik a primer szektor. Az EU Youth Employment Initiative (YEI) kezdeményezésének keretében Magyarországra is kerülnek források a fiatalok munkanélküliségének csökkentése érdekében, amelyek az ESZA forrásokkal együttesen használhatók fel. A megfelelő tudás elsajátítása mellett lényeges az egyéni és csoportos tanácsadói hálózat kiépítése és működtetése, ezért az intézkedés keretében szaktanácsadási rendszer kiépítése és működtetése is támogatást kap. A megfelelően működő szaktanácsadás nagy segítséget nyújt a fiatal és idősebb gazdálkodóknak egyaránt.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek, kamara

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.3.1.4. beavatkozás: A szőlészet és a magas élőlomunka-igényű kertészeti kultúrák támogatása

Az intézkedés egyik célja a szőlészet – és ezzel a hozzá kapcsolódó ágazatok – versenyképességének növelése. További cél a magas élőlomunka-igényű kertészeti kultúrák támogatásával csökkenteni a megye munkanélküliségi rátáját. Heves megye két történelmi borvidékkel is büszkélkedhet, így a gazdasági fejlődés jelentős belső potenciálra épülhet. A megye déli területeinek természeti adottságai kedveznek a kertészeti kultúráknak. Az agrárszektorban a gazdasági világválság okozta negatív következmények (pl. megszűnő munkahelyek) kezelésének egyik módja, hogy nagyobb hangsúlyt kapnak a nagy élőlomunka igényű ágazatok, mint például a kertészet, ahol a többi ágazathoz képest alacsonyabb a gépesítés mértéke. A zöldségek és gyümölcsök mellett a gyógy- és fűszernövények valamint a gomba és az erdei gyümölcsök termesztése és feldolgozása is kiváló lehetőségeket biztosít a megye számára. A kertészet élőlomunka-igénye számos vidéki család számára jelent és jelenthet megélhetést. Az ágazat fejlődését segíthetik az állami és önkormányzati megrendelések (pl. közétkeztetés).

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi

2.3.1.5. beavatkozás: A hal-, erdő- és vadgazdálkodás támogatása

Az intézkedés célja a hal-, erdő- és vadgazdálkodás versenyképességének támogatása. A halgazdálkodás területileg elsősorban a Tisza-tó és térségére koncentrálódik, de nagy potenciált rejlík a szilvásváradí pisztráng tenyésztésében is. Az intézkedés keretében támogatásra kerülnek a halgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása. Erdősült területekben gazdag Heves megye, ennek köszönhetően jelentős potenciál rejlík az erdő- és vadgazdálkodásba. A halgazdálkodás amellett, hogy az élelmiszeriparnak alapanyagot biztosít, kiemelt turisztikai és rekreációs jelentőséggel bír, melyre érdemes a jövőben építeni Heves megyében. A Tisza-tóban – mely Magyarország legnagyobb mesterséges tava 127 km²-es kiterjedésével – az állóvizekre jellemző szinte minden halfaj megtalálható. Az ország minden pontjáról és külföldről is érkeznek ide horgászni, tehát jelentős a turisztikai potenciál és az ebből eredő bevétel. Az erdő- és vadgazdálkodás szintén támogatandó terület. Utóbbira a vidék számára jövedelmet jelentő vadászati turizmust és vadhús feldolgozókat is érdemes telepíteni.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, többségi önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó járások: Hevesi, Füzesabonyi, Egri, Gyöngyösi, Bélapátfalvai, Pétervásárai, Hatvani

2.3.1.6. beavatkozás: Az állattenyésztés ágazatának támogatása

Az állattenyésztés legfontosabb célja a hús-, tej-, és tojástermelés, valamint a textil- és bőripar számára fontos nyersanyag biztosítása. A növénytermesztés és az állattenyésztés elválaszthatatlan egymástól: a növénytermesztést segíti az állattenyésztés (trágyázás), és fordítva (takarmánynövény-termesztés). Az állattenyésztés legfontosabb célja az állati termék előállítás. A haszonállatokat anyagi nyereség reményében tenyésztik. Ide tartozik a szarvasmarha-tenyésztés, sertés-tenyésztés, juhtenyésztés, kecsketenyésztés, lótenyésztés, baromfitenyésztés, nyúltenyésztés, prémesállat-tenyésztés, halászat. Fontos feladata az állattenyésztésnek a gyepterületek és a növényi melléktermékek (pl. húsmarha- és juhtartás) hasznosítása, valamint a nemzeti parkok területén a természetvédelmi célú legeltetési állattartás is. Napjainkban egyre inkább előterébe kerül a gazdasági állatok sport, kedvtelés, szabadidő eltöltése érdekében történő tartása (pl. lótartás). Jelentős szerepet játszik az állattenyésztés az őshonos, régi állatok fenntartása, a génmegőrzés, a vidéki turizmus, az ökológiai állattartás, és speciális hazai állati termékek (hungaricumok) előállítása szempontjából (pl. magyar-szürke marha, racka juh, mangalica sertés), de emellett kulturális örökségünk részei és fontos történelmi és esztétikai értéket is képviselnek. Az állattenyésztési melléktermékek közül az istállótrágya a talaj tápanyag- és szervesanyag-utánpótlása szempontjából ma is jelentős.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, többségi önkormányzati tulajdonú vállalkozások

2.3.2. Intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával

Mára bebizonyosodott, hogy a létező problémákra gyakran nem lehet tartós, fenntartható megoldást találni tisztán külső erőforrások felhasználásával. A prioritás indokoltságát mi sem bizonyítja jobban, hogy az Európai Unió 11 tematikus célkitűzése között is szerepel az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása. Ha a döntések a térségek közösségein kívül születnek meg, nem mindig tudják reálisan felmérni a helyi közösség érdekeit. A külső erőforrások ezért önmagukban nem kínálhatnak megoldást e térségek leszakadásának megakadályozására. Ha a javainkat térségünkön belül tartjuk, térségi szereplőknek adjuk át, az végső soron az egész helyi közösség hasznára válik. A belső erőforrások megtestesülhetnek a térség humán erőforrásában, de természeti és gazdasági erőforrásaiban is. Különösen gondolnunk kell urbanizálódó világunk olyan felértékelődő javaira, mint a tiszta, stresszmentes környezet, az egészséges termékek, a környezetet nem terhelő energia, nem kihasznált helyi ásványkincsek, elfeledett hagyományok. Ugyanilyen erőforrást jelent az együttműködés, a helyi társadalom és a gazdaság szereplőinek minél gyakoribb érintkezése, javaik cseréje. A térségi fenntarthatóság, így a helyi gazdaságfejlesztés térségi autonómiát erősítő, az információk, az energia, a pénz, a termékek és a nyersanyagok minél hosszabb térségen belüli áramoltatását szorgalmazó gondolata kulcskérdés a vidéki térségek felzárkóztatása terén. Az alapanyag termelés és élelmiszer-feldolgozás terén kitörési pontot mind az alapanyag termelés, mind a feldolgozás számára a magasabb hozzáadott értékű, kiemelkedő minőségű termékek előállítása jelenthet, kihasználva a kiváló beltartalmi értékekkel rendelkező alapanyagok által nyújtott lehetőségeket. Ezek alapján törekedni kell a különleges minőségű, ill. különleges fogyasztói igényeknek megfelelő termékek előállítására, a rés piacok igényeinek kielégítésére. Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság. A mikro- és kisméretű élelmiszer feldolgozó kapacitásoknak különösen jelentős szerepük van a helyi, regionális ellátásban, a foglalkoztatásban. . Ugyanakkor tökeszegénységük, innovációs elmaradásuk, piaci és szakmai ismereteik hiánya miatt jelentős részük követő, vagy inkább csak túlélő stratégiát folytat. Felismerve a helyi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepüket, meg kell teremteni a fejlődésre képes mikro- és kisvállalkozások piaci versenyképességének stabilizálásához szükséges feltételeket. A helyi erőforrásokból előállított helyi termékek kiemelkedő gazdasági potenciállal bírnak és egy helyi fejlesztési stratégia fontos elemét képezhetik. A helyi gazdaságok elérhetik azt az áttörést, hogy a helyben, magas színvonalon előállított és feldolgozott termékeknek jelentős szerepük legyen a piacon. Ilyen méretű térhódításhoz számos feltételnek teljesülnie kell, mint például a helyi termékek körüli megfelelő marketingtevékenység.

2.3.2.1. beavatkozás: Rövid ellátási lánc (REL) kialakításának támogatása helyi piacok létrehozatalával

A helyi termékek árusításához helyi kiskereskedelmi piacok és helyi kisboltok létrehozatalára van szükség, melyek hozzájárulhatnak a helyi termelők által előállított, a tömegcikknekél egészségesebb és jobb minőségű élelmiszerek elterjedéséhez. Ezért az intézkedés elsősorban a helyi termékek árusításának infrastrukturális háttérének létrehozását hivatott támogatni, főként helyi piacok építésével. Továbbá fontos elérni, hogy jelentősen csökkenjenek az árusok adó- és egyéb adminisztratív terhei, valamint ésszerűsíteni szükséges az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági elvárásokat. A vidéki vállalkozások a „rövid ellátási lánc” révén is számos fejlődési előnyhöz juthatnak. Például a nyersanyagok és a végső fogyasztók közötti ellátási láncban szereplő vállalatok számának csökkentésével növelni lehet a termelésben résztvevők részesedését a végső árból. A kevesebb áttétel költségmegtakarításokat jelenthet a fogyasztók számára is, és mindenki számára könnyebb nyomon követni, hogy honnan származnak a nyersanyagok. A közvetlen értékesítés (az eredeti termelő és a végső fogyasztó között) a legrövidebb ellátási lánc.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek, szövetkezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.3.2.2. beavatkozás: Helyi termékek előállításának támogatása

Heves megye természeti adottságai, a növénytermesztés és az állattenyésztés kistermelői szinten is figyelemreméltó hagyományai szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy a tömegesen előállított termékekhez jobb minőségű áruhoz jussanak a magyar fogyasztók. A helyi termékek széles körű előállítása hozzájárul a környezetvédelemhez, a környezettudatos fogyasztói magatartás terjesztéséhez, az egészséges életmód elterjedéséhez, segít munkahelyeket teremteni hátrányos helyzetű társadalmi rétegek számára valamint növeli a vidéki gazdaság jövedelemtermelő képességét, továbbá elősegíti a hagyományőrzést. Az intézkedés támogatja a kizárólag helyi terméket előállítók számára a technikai és a termeléshez szükséges infrastrukturális adottságok létrehozását. Támogatás vehető igénybe ezekhez kapcsolódóan új építmény, épület építésére, meglévők felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá a magas minőségű és feldolgozottsági fokú termékek előállítását szolgáló gép és eszközbeszerzésekre.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.3.2.3. beavatkozás: A háztáji gazdálkodás támogatása

A beavatkozás célja a korábban jól működő, sikeres és sok család megélhetését biztosító háztáji gazdálkodás visszahozatala, újjáélesztése. Ennek egyik szegmense lehet a hagyományos, őshonos baromfifajták háztáji, szabad tartásának újbóli bevezetése. A kezdeményezés sikerének feltételei a baromfitartás ismereteinek megosztása, felelevenítése, a takarmány megtermelése és a termékek (tojás, hús) értékesítésének megszervezése. A hosszú távú célok között szerepel az élelmiszer termelés fellendítése a megye vidéki térségeiben, valamint az állattartás, a háztáji növénytermesztés, a házi termékfeldolgozás, a közösségi összefogás és mindezekről a tudásmegosztás elősegítése. Fontos a hagyományos baromfifajták génmegőrzése azok természetes élőhelyén, a háztáji baromfiudvarban, a paraszt porták udvarán. Az állattartás közösségi alkalmakat is teremthet a tapasztalatok megosztása, az egyes munkafolyamatok (pl. kopasztás), vagy kapcsolódó rendezvények kapcsán.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Output indikátorok meghatározása prioritásonként

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.3.1. intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	Beruházási támogatásban részesült üzemek, gazdaságok száma	db
	Támogatott induló gazdaságok száma (fiatal gazdák támogatott üzleti tervvel)	db
2.3.2. intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával	Újonnan létrehozott helyi piacok száma	db
	Felújított helyi piacok száma	db
	Támogatott háztartások száma	db

2.4.Prioritás: Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése

Ezen prioritás a helyzetelemzésben feltárt társadalmi folyamatokat érintő hiányosságokra, nehézségekre kíván reagálni, hiszen Heves megye népessége az országos adatokkal összhangban fogy (2001 – 2011 között 5,2 %-al) főként a megye északi részén nagyfokú előregedés jellemző (bélápátfalvi és pétervásárai járás hányaduk 16%), a megye városainak népesedési viszonyai rendkívül kedvezőtlenek. A legjelentősebb népesedési veszteség a legnagyobb munkanélküliséggel terhelt, a legalacsonyabb képzettségi színvonalú népesség által lakott, a legelőregedetebb településeket jellemzi. A legsúlyosabb munkanélküliséggel sújtott térségekben egyes települések szegregációs spirálba kerültek, a tartósan munkanélkülivé vált, alacsonyan képzett és sok esetben hátrányosan megkülönböztetett emberek lakhatási körülményei és egészségi állapota rosszabb a többségi társadalom tagjaira jellemző átlagnál. A többségi és kisebbségi társadalom tagjai közötti szakadék mélyül, a kirekesztés fokozódik, az integráció egyre nagyobb nehézségekbe ütközik, ezért javulás csak hosszú távon, az oktatás és foglalkoztatás biztosításától remélhető. Ezen prioritás keretei közt a humán erőforrások fejlesztése áll a középpontban. A prioritás a család mint érték előtérbe helyezését, az egészséges társadalom kialakítását, a társadalmi különbségek mérséklését és ezáltal a szegénység megszüntetését, a sportos életmódra nevelő programokat, a korszerű gyakorlati tudás biztosítását, a kultúra szerepének növelését fogalmazza meg. A prioritásban kialakításra kerülő hat beavatkozás keretében az egyének és a társadalmi hálózatok megerősítése és infrastrukturális beavatkozások révén javul a megye népességének változásokhoz való alkalmazkodóképessége, képzési szintje, illetve fizikai és mentális egészsége. A prioritás megvalósulása, illetve nyújtott szolgáltatásai révén növekszik a népesség aktivitása, javulnak foglalkoztatási esélyei, illetve nő a megye népességmegtartó ereje.

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) célrendszeréhez való kapcsolódás:

1. **Átfogó cél: Komplex, integrált foglalkozás-intenzív gazdaság:** Heves megye vonatkozásában az egyik legfontosabb cél a foglalkoztatottak számának növelése. A program prioritásában szereplő intézkedések közül a fiatalok első munkahelyhez jutásának támogatása, a nők munkaerő piacra történő visszatérését biztosító intézményrendszer fejlesztése, a rész- és távmunka lehetőségének szélesítése, a közfoglalkoztatást támogató rendszer létrehozása, illetve a foglalkoztatási paktum létrehozása és sikeres működtetése mind-mind előteremti a munkanélküliség csökkentését, áttételesen a szociális problémák enyhítését, így a megye nemzetgazdasági szempontból is érezhetően erősödni fog. A piacképes tudással rendelkező munkaerő biztosítása a vállalkozások számára szintén elengedhetetlen. Ennek záloga az általános, közép- és felsőfokú oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése továbbá a komplex felzárkóztatási, illetve a munkaerő piaci igényekhez igazodó felnőttképzési programok elindítása amelyek szintén erősítik Heves megye gazdasági potenciálját.
 2. **Átfogó cél: Produktív, képzett, a környezetével harmóniában élni képes társadalom:** Heves Megye értéktudatos és befogadó társadalmának megteremtése a hosszútávú versenyképesség záloga. A Program ezen prioritásában megjelenő egyes intézkedések közül a gyermekvállalás feltételeinek javítása, a társadalmi felzárkóztatás és a befogadó társadalom megteremtése, az oktatás fejlesztése szerepet játszanak a felnövekvő generációk helyben tartásában. Elengedhetetlen az egészséges és környezettudatos életmódra nevelés és ennek infrastrukturális hátterének fejlesztése (pl. erdei iskolák). A társadalmi felzárkóztatás, a lakónépesség szellemi, erkölcsi, tudásban, készségekben és értékekben való gyarapodása szintén hozzájárul ezen átfogó célhoz.
 3. **Átfogó cél: Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet:** A szociális-, egészségügyi- és sportlétesítményekkel kapcsolatos beruházások hozzájárulnak az épített környezet fejlesztéséhez, továbbá az energiahatékonyság növeléséhez is. A komplex felzárkóztatási programok szervezése, a hátrányos helyzetű fiatalok ösztöndíj rendszere segíthetik a szegregálódott településrészek rehabilitációját.
-
1. **Specifikus cél: Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés:** Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) dokumentum első specifikus céljában kapott helyet a vállalkozások munkahelyteremtő támogatása illetve a munkahelyi képzések támogatása a vállalkozások számára.

Heves megye kiemelt céljai között szerepel a munkahelyteremtés, ezt segítik a Program jelen prioritásainak gazdaságfejlesztési eszközei.

2. **Specifikus cél: Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum:**
Elsődleges kapcsolódási pont a Konceptió specifikus célja és a Program értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése prioritása között a képzési, továbbképzési és gyakorlati tudás megszerzése többek között a fiatal gazdák részére is. Kiemelt cél mindkét tervdokumentum vonatkozásában a fiatal mezőgazdasági termelők gazdaságalapításának, valamint a birtokstruktúra átalakításának előmozdítása, a mezőgazdasági munkaerő korstruktúrájának javítása, a vidék népességmegtartó képességének növelése és a mezőgazdasági tevékenység hosszú távú fenntartása.
3. **Specifikus cél: Érték- és egészség tudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom:**
A Konceptió társadalmi jellegű specifikus célkitűzésének fontos eleme a szegénység megszüntetése és a foglalkoztatottság növelése. A Konceptió jelen specifikus célján alapul Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése címet viselő prioritása amelyen belül a munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése, az egészséges társadalom kialakítása, a társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével, a sport a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére illetve a korszerű gyakorlati tudás biztosítása, az oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése a Program ezen részében kerülnek bővebb kifejtésre.
4. **Specifikus cél: Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet:**
Az elsődleges kapcsolódási pont a Konceptió utolsó specifikus célja és a Program jelen társadalmi jellegű prioritása között az önkormányzati közszolgáltatásokat nyújtó intézmények fejlesztései, az épített környezet fejlesztése, a közösségi terek fejlesztése, a közbiztonság javítása, a leszakadó településrészek fizikai és társadalmi megújítása illetve a helyi identitás-közösségformálás megerősítése.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 1. prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
 2. prioritás: Befogadó Társadalom
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 4. prioritás: Célzott munkahely-teremtés, megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés
 5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Területfejlesztési Operatív Program
 1. prioritás: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében; 3. specifikus cél: A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése; 6. intézkedés: A szociális alapszolgáltatásokhoz (bölcsőde, családi napközök stb.), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése
 4. prioritás: A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése; 1. specifikus cél: A társadalmi befogadást és az esélyegyenlőséget, valamint az életminőséget segítő helyi szinten elérhető önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása; 1. intézkedés: Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése
- Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

- (8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
 - 8 (h) – a nemek közötti egyenlőség biztosítása, a munka és a magánélet összeegyeztetése;
 - 8 (j) – aktív és egészséges idősödés;
- (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
 - 9 (a) – beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra;
 - 9 (d) - aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására;

- (10) Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás
10 (a) – oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;

2.4.1. intézkedés: A munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése

Az intézkedés keretében a megye területén élő családok előtérbe helyezésére fókuszálva azok megerősítése fogalmazódik meg. A megye népességének 29 %-a nőtlen illetve hajadon (2001-hez képest 5,9 százalékponttal emelkedett a hányaduk), 46 %-a házas, 13 %-a özvegy, 11 %-a elvált (2001-hez képest 3,1 százalékponttal nőtt a részesedésük) családi állapotú. A család kifogyhatatlan erőforrás, mivel ereje a szeretetből fakad. Ha erősek a családok, erős Heves megye is. A családok képezik a társadalom gazdasági, humán és szociális tőkéjét, ezért különösen fontos értékteremtő tevékenységük méltó erkölcsi és anyagi elismerése. A családban történő nevelkedés biztonságosabb minden más lehetőséghez képest. A család létrejöttének biztos alapja a házasság (2001-hez képest 9,2 %-al csökkent a házasságok aránya a megye területén). A család akkor tölti be szerepét, ha az anya és az apa, tartós és szilárd kapcsolata a gyermekek iránti felelősségben teljesedik ki. A gyermekek születése és a családok gyarapodása nélkül nincs fenntartható fejlődés és gazdasági növekedés. A gyermekvállalás nem eredményezheti a család szegénységbe süllyedését. Hazánkban még többségben vannak azok a munkáltatók, akik a családi életnek, a gyerekvállalásnak csak a rövid távú hátrányos következményeire koncentrálnak, pedig köztudott, hogy a kiegyensúlyozott és stabil családi kapcsolatok nemcsak hogy a munkavállaló munkahelyen történő eredményesebb helytállását garantálják, de a családbarát munkahelyek a magasan képzett munkaerő megtartásához is hozzájárulnak. Az intézkedésen belül megye területén élő családok életminőségének javítása, s ezáltal a gyermekvállalás elősegítése, a családbarát munka, a munkahelyi egészségfejlesztés meghonosítása, a részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése továbbá az idősek aktív életmódjának támogatása a fő cél. A népesedési kihívás sikeres kezelése érdekében cél egyrészt a család intézményének megerősítése a családokat segítő közösségek és szolgáltatások javításával, a generációk közötti szolidaritás erősítésével, másrészt az 50 év feletti személyek társadalmi szerepének megerősítése és az aktivitásuk fenntartása fogalmazódik meg.

2.4.1.1. beavatkozás: Bölcsődei szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (bölcsődei férőhelyek szükség szerinti bővítése, bölcsődei intézmények infrastruktúra fejlesztése, meleg étkezés biztosítása)

A gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

Jelen beavatkozás célja a Gyermekvédelmi törvény által nevesített gyermekjóléti alapellátások köréből a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődék infrastrukturális feltételeinek javítása, a bölcsődei szolgáltatások fejlesztése, és új férőhelyek létesítése.

Kezdeményezettek köre: A fenntartó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.2. beavatkozás: Óvodai szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (óvodai férőhelyek szükség szerinti bővítése, óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése, meleg étkezés biztosítása)

Ezen beavatkozás keretében a 3 éves kortól kötelező óvodáztatás miatt 2014-től esetlegesen fellépő férőhelyhiány miatti óvodai kapacitásbővítés biztosítása illetve az óvodai ellátások infrastrukturális fejlesztése (meglévő épületek felújítása, korszerűsítése, indokolt esetben új építése) és eszközbeszerzésével.

Az óvodai feladatellátó helyek fejlesztései során a hiányzó kapacitások kiépítése, egészséges és motiváló környezet kialakítása valósulhat meg. Ezen beavatkozás keretei közt megvalósuló fejlesztések az egészséges környezet és a hatékony oktatási-nevelési feltételek megteremtésével növelik a minőségi oktatás-nevelési intézményrendszerhez való kirekesztés nélküli hozzáférés lehetőségeit. Kiemelt célként fogalmazódik meg a napközbeni kisgyermekellátás, különösen az óvodák kapacitásának és infrastruktúrájának fejlesztése illetve a közoktatási intézmények szervezeti keretei között működő óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása, a feladat ellátási helyek célirányos beruházásainak (infrastruktúra- és eszközfejlesztés, korszerűsítés) támogatása és férőhelybővítése a minőségi nevelés megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása érdekében, ezzel együtt egészséges, motiváló környezet megteremtése az óvodás korú gyermekek számára. Az óvodák kapacitásbővítésének célja a települések népességmegtartó képességének, a települések fiatal, képzett munkaerőt megtartó lehetőségeinek növelése, a helyi szükségletekre és településszerkezetre épülő közszolgáltatások racionális és költséghatékony működésének kialakítása.

Kezdeményezettek köre: A fenntartó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, indokolt esetben közvetett módon gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.3. beavatkozás: Családi napközik fejlesztése

A gyermekvédelmi törvény a kisdetek napközbeni gondozását a gyermekjóléti alapellátások körébe sorolja és a már régóta működtetett bölcsődék mellett a családi napközik létrehozásának és működtetésének lehetőségét is megteremti, a törvény ugyanis minden települési önkormányzat ellátási lehetőségeként fogalmazta meg a napközbeni ellátások közül a családi napközi biztosítását. A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. Ezen intézkedés amellett, hogy kiegyenlíti a bölcsődékkel való lefedettség területi különbségeit, alternatív lehetőségeket biztosítanak elsősorban a speciális helyzetek megoldására. A családi napközi alapesetben legfeljebb 5–7 kisgyermek napközbeni ellátását biztosíthatja. Alapvetően abban különbözik minden más gyermekintézménytől, hogy nem hagyományos intézményi formában működik, és szélesebb korosztályt fed le (a 20 hetestől a 14 évesig), így a gyermekeknek a bölcsőde, az óvoda, az iskolai napközi vagy tanulószoba helyett megfelelő nappali felügyeletet biztosít, a statisztikai adatok tanúsága szerint azonban a családi napközit is elsősorban a bölcsődei korosztály veszi igénybe. Az intézkedés célja a Gyermekvédelmi törvény által nevesített gyermekjóléti alapellátások közül a családi napközik elérhetővé tétele a szolgáltatáshiányos településeken élők számára, a családi napköziben dolgozók szakmai kompetenciáinak fejlesztése, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtésével, új férőhelyek kialakításával és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével (meglévő épületek felújítása, korszerűsítése) és eszközbeszerzésével.

Kezdeményezettek köre: A fenntartó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, indokolt esetben közvetett módon gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.4. beavatkozás: Gyermekjóléti szolgáltatások erősítése (családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés, káros szenvedélyek megelőzését szolgáló tanácsadás, szabadidős programok szervezése stb.)

A gyermekjóléti alapellátás hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez, jólétéhez, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez. A családgondozói szolgálat személyes segítő kapcsolat keretében, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával valósítható meg. Ezen intézkedés keretében a megye területén a gyermekjóléti szolgáltatás minden településen történő biztosítása mellett a családsegítés, mint szociális alapszolgáltatás a lakosság számától függetlenül minden településen biztosítható kell, hogy legyen. A gyermekjóléti feladatok megvalósulását a komplex családgondozás, a családlátogatások, a felvilágosítások, információnyújtás, a tanácsadás, vagy családterápiába, mediációba való közvetítés, a családkonzultációs lehetőségek, a segítő beszélgetések, kérelmek, beadványok segítése, adományok közvetítése, intézményi támogató levelek megküldésével szükséges elérni. Az intézkedés keretében a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásról való tájékoztatás, a támogatáshoz való hozzájutás segítése, a tanácsadás (*mentálhigiénés, nevelési*), a szociális válsághelyzetben élő várandós anya segítése, támogatása, a hivatalos ügyek intézésének segítése, szükség esetén támogatások megállapításának, ellátások igénybevételeinek kezdeményezése illetve a gyermek számára olyan szabadidős programok szervezése a cél, amelyek a családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatásainak enyhítését célozzák.

Kezdeményezettek köre: Gyermekjóléti szolgálatok, területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, napközbeni ellátást nyújtó intézmények, átmeneti gondozást nyújtó intézmények

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.5. beavatkozás: A részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése

A munka és a magánélet megfelelő összehangolására többféle eszköz áll rendelkezésre, és a jó gyakorlatok, ha lassan is, de fokozatosan terjednek hazánkban. A részmunkaidős munkaviszony és a távmunkavégzés már régebb óta létező forma. 2012-es adatok szerint a részmunkaidős foglalkoztatás nagyon alacsony Magyarországon, mindössze 4,5 százalékos, szemben az EU 18,5 százalékaival. Kevés ugyan, bár az elmúlt időszakban nőtt hazánkban a részmunkaidőben dolgozók száma. Magyarországon az atipikus foglalkoztatásnak nagyon sok gátja van, például a magas munkaerő-költség miatt egy munkaadónak általában nem éri meg két négyórás dolgozót alkalmazni egy teljes munkaidős helyett. Részmunkaidő esetén a felek az adott munkakörre irányadó teljes napi munkaidőnél rövidebb munkaidőben állapodnak meg. Problémaként jelentkezik, hogy a magyar bérszínvonal alacsony volta miatt nagyon kevesen vállalják, hogy részmunkaidősként (kevesebb fizetésért) dolgozzanak, inkább teljes állást keresnek.

A távmunkavégzés az otthonról történő munkavégzés bevált formája, amely esetben a munkavállaló a munkáltató székhelyén, telephelyén kívül, számítástechnikai eszközzel dolgozik, és a munkavégzés eredményét elektronikusan továbbítja. A távmunkavállaló munkarendje kötetlen, azaz munkaidejét maga jogosult beosztani. A távmunka a gyermeknevelés melletti munkavégzés igen hasznos formája lehet, hiszen a munkavállaló sem helyileg, sem időben nincs a munkáltatóhoz kötve. A hazai jó gyakorlatból szemezgetve kiemelhető a játszó-, és baba-mama szoba kialakítása, ahol a szoptató nők, illetve gyermekes munkavállalók gyermeküket megfelelően el tudják látni, és munkavégzésük alatt maguk mellett, de felügyelet alatt tudhatják gyermekeiket. Béren kívüli juttatás elemeként kedvezményes adózás mellett iskolakezdési támogatás nyújtható a tanköteles korú gyermekkel rendelkező munkavállalónak. Több munkahelyen egyszeri gyermekszületési segélyt is biztosít a munkáltató. Az is jelentős segítség lehet a családi munkavállaló számára, ha a szabadsága kiadásának tervezésénél a munkáltató figyelemmel van a gyermekgondozási és oktatási intézmények nyitva tartására, az évszaki szünetekre. hosszú távon csak pozitív lehet: a munkáltató képes lesz megtartani kiváló munkaerőjét,

kellemes munkahelyi légkört teremt, munkavállalói elégedetté válnak, ami nagyobb lojalitást és eredményesebb munkavégzést is eredményez. A munkavállaló pedig kevesebb feszültséggel, kiegyensúlyozottabban teljesíthet munkahelyén. A beavatkozás keretein belül a kommunikációs infrastruktúra minőségének fejlesztésére van lehetőség, a távmunka, az otthoni munkavégzés lehetőségének megteremtésével, ami hozzájárulhat a városok állandó lakosságának élhető szinten való tartásához. Elengedhetetlenül szükséges ezen atipikus foglalkoztatási formák megerősítése, mely elősegíti a munka és magánélet összeegyeztetését, a családi, magánéleti és munkahelyi kötelezettségek összehangolását illetve ösztönözni kell a közösségi – társadalmi – innovációk létrehozását és adaptációját. Távmunkával, részmunkaidős foglalkoztatással, bedolgozói rendszer alkalmazásának kiterjesztésével, rugalmas munkaidő kialakításával elő kell segíteni főként a kisgyerekes szülők és a nyugdíjasok foglalkoztatási lehetőségeinek bővítését. Ezen beavatkozás hozzájárulhat főként a megye területén található városok állandó lakosságának élhető szinten való tartásához.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, non-profit szervezetek, civil szervezetek,

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
- 4. prioritás: Célzott munkahely-teremtés, megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2. intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása

Számtalan kutatás kimutatta, hogy nem csak a gazdasági jólétnek van pozitív hatása az egészségre, hanem ez fordítva is igaz. Tehát kölcsönös kapcsolat van az egészség és a gazdasági növekedés között. Az az összefüggés figyelhető meg, hogy mivel az egészséges ember kevesebbet marad ki munkájából, hatékonyabban tud dolgozni és tovább tudja elvégezni munkáját, ezzel hozzájárul a gazdaság teljesítőképességének növekedéséhez. Ezáltal az életszínvonal is növekszik és élénkül a gazdaság. A magasabb élettartam következtében többet tesz félre az időskorra, minek hatására nő a megtakarítás. A beavatkozás egyik célja az általános munkaképesség megtartása és növelése, illetve az egészségben való megőregedés elősegítése érdekében a lakosság egészségtudatosságának növelése áll, ahogyan ez a helyzetelemzésben is megfogalmazódott. A beavatkozás másik célja a pácienseink színvonalas és hatékony ellátása, az indokolatlan költségek csökkentése, az egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztése a meglévő kapacitások növelése, illetve a betegutak rövidítése (adatvédelmi garanciák mellett). Szükségesnek tartjuk az OEP, a Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv, a kórházak és a háziorvosok információs rendszereinek összekapcsolását, a meglévő rendszerek fejlesztését és hatékonyabbá tételét.. A központi betegirányítás továbbfejlesztésének lényege elsősorban a betegutak követésében, az ellátás monitoringjában és az ezeket elősegítő rendszerek fejlesztésében ragadható meg. Nélkülözhetetlen, hogy új lehetőségek segítségével, optimális betegutak szervezésével a betegterhek csökkenjenek és az ellátási idők lerövidítése megvalósuljon. A gazdaság versenyképességének alapvető feltétele, hogy a gazdasági igényeknek megfelelő munkavállalási képességgel rendelkező munkaerő álljon rendelkezésre, amely magában foglalja a munkaerő megfelelő egészségi állapotát is. A megyében történő fejlesztések megvalósításánál tekintettel kell lenni részint az öregedő társadalomra, részint az egészségügyi dolgozók hiányára is. Az egészségügyi migrációt ha megállítani nem is, de mindenképpen mérsékelni szükséges. Ehhez növelni szükséges az alapfizetéseket és az úgynevezett mozgóbéreket – például az ügyeleti pótlékokat is. Az orvosokon kívül a nővérek és ápolók hiányának megszüntetése ösztöndíjrendszerrel, támogatott képzésekkel visszafordítható kell, hogy legyen. A megye lakosságának egyik problémája az ún. betegségteher. Ennek túlnyomó részét a krónikus nem fertőző betegségek jelentik, melyek jelentős részéért életmódbeli tényezők tehetők felelőssé. A helytelen egészségmagatartás hátterében jórészt az egészségnevelés és egészségfejlesztés modern és eredményes módszerei elterjedtségének hiányosságai, az e célokra fordított összegek elégtelensége, valamint az egészséges életmódhoz szükséges információkhoz, szolgáltatásokhoz, termékekhez való korlátozott hozzáférések állnak. Az egészséges választások további akadálya a helyes döntéshez szükséges ismeretek és a kellő motiváció hiánya.

A szülők nem megfelelő egészség ismeretszintje befolyásolja a gyermekek életmódját is, így a káros magatartásformák továbbvitele ronthatja a későbbi generáció egészségi állapotát is.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Befogadó Társadalom
 - 2. prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 - 3. prioritás: Infokommunikációs fejlesztések
- Területfejlesztési Operatív Program
 - 4. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése;
 - 1. specifikus cél: Önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének fejlesztése;
 - 1. intézkedés: Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
 - 2. intézkedés: A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

(2) Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása

2 (c) – az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése;

(9.) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

9 (a) – beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra;

9 (g) – a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat;

2.4.2.1. beavatkozás: A lakosság felvilágosítását szolgáló programok kidolgozása az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás és a preventív gondolkodás megismertetése és erősítése terén illetve a szűrővizsgálatok szerepének növelése

Az egészséges életmód alapelveit a kerülendő és a követendő rendezőelv határozza meg a táplálkozás, a rendszeres fizikai aktivitás, a káros szenvedélyek elkerülése és a pihenés terén.

Heves megye lakosságának egészségi állapota kedvezőtlen. A jelenségek mögött szerepet kell tulajdonítani a káros életmódnak, az egészségtelen táplálkozásnak, mozgásszegénységnek, személyi higiénias mulasztásoknak. A lakosság egészségi állapotát, illetőleg a megbetegedési-halálozási mutatóit az elérhető egészségügyi szolgáltatások is befolyásolják. Célként fogalmazódik meg a lakosság egészségi állapotának javítása, a lakosság közeli egészségügyi ellátások kiépítésének szorgalmazása, az egészség megőrzése, fejlesztése és a gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, sport, mozgás valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, azaz az életminőség javítása. Ahhoz, hogy növekedjen a várható élettartam, az egészségesen leélt évek számának növelése szükséges az egyének és közösségek képességének fejlesztése az oktatás, nevelés és ismeretközvetítés segítségével. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az egészségtudatos magatartás megalapozására. Növelni szükséges a tanulók egészséggel kapcsolatos tájékozottsági ismeret és készség szintjét. Az ismeretek elsajátítása már kisgyermekkorától kezdve fokozatosnak kell, hogy legyen. Szükséges az egészségfejlesztő a teljes körű egészségfejlesztés megvalósítása óvodákban és iskolákban támogatása továbbá együttműködések kialakítása a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek, szülők és diákok között annak érdekében, hogy az iskolák egészséges környezetté váljanak. Ehhez az oktatási intézményeknek kidolgozott, hatékony egészségfejlesztési programokkal kell rendelkezniük, nagyobb figyelmet kell fordítani az egészséges életmód népszerűsítésére.

Ezen beavatkozás keretében valósulhatnak meg a lakosság közeli (pl. mobil szűrőbuszokkal megvalósuló) szűrési programok, a komplex egészségnevelési, felvilágosító programok, az egészséges életmód elemeinek terjesztése az egészségmegőrzés és a prevenció érdekében. A beavatkozás támogatja az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták ösztönzését, a szív-érrendszeri, daganatos megbetegedések csökkenését, a korai és elkerülhető halálozást befolyásoló életmód, illetve szokások javítását az egyének egészségi állapotának javítása érdekében. A megyén belül azokban a járásokban szükséges az Egészségfejlesztési Irodák (EFI) létrehozása ahol azok még nem találhatók meg. Az EFI-k javítják az egészségügyi ellátórendszer prevenciós tevékenységét. A háziorvosi szolgálatoktól, a járóbeteg szakrendeléstől, vagy fekvőbeteg szakellátást követően az egészségfejlesztési irodákba irányított életmódváltásra szorulókat, vagy saját elhatározásukból életmódváltást kezdeményezőket – elsősorban a keringési betegségek kockázatára irányuló szűrésbe, kockázatbecslés alapján életmódváltó programokba vonják be és követik a programokban való részvételüket.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béalápftalvai, Pétervásárai

2.4.2.2. beavatkozás: Az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése

A beavatkozás az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztését, az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza. A beavatkozás a "társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem" tematikus célkitűzések érvényesülése érdekében a megyében található egészségügyi alapellátórendszer (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogászati alapellátást és a védőnői hálózat) és önkormányzati járóbeteg ellátás intézményei szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza a Semmelweis Terv iránymutatásaival összhangban. Ezeken túl a megyei mentőszervezet intézményi korszerűsítése is elengedhetetlen. A megyében található kórházak épületállományának korszerűsítése és bővítése rendkívül fontos kihívás, mivel a kórházak épületei jellemzően pavilonrendszerűek, amik gátat szabnak a modern technika alkalmazásának és a hatékony működésnek. Szükséges a megyében található mentőállomások (10 db) infrastrukturális és a mentőszolgálat intézményi korszerűsítése is amelynek keretein belül a legkorszerűbb mentéstechnikai eszközök, műszerek beszerzése és ezek alkalmazása a mentésben, a betegszállításban. Az esélyegyenlőség elveinek érvényesítéséhez megfelelő beruházások megvalósítása is szükség van a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű emberek egészségügyi ellátáshoz való akadálymentes hozzáférése érdekében. Az akut myocardialis infarktusos esetek ellátása Miskolcon történik így a két megyeszékhely közötti közúthálózat felújítása illetve a mentés fejlesztése fontos. Az egri Markhot Ferenc Kórház stroke centrum, több százezer ember ellátásáért felel. Az infarktus stroke-os esetek gyakorisága szükségessé teszi, hogy a megyében stroke osztály kerüljön kialakításra működő stroke centrum fejlesztését.

Kezdeményezettek köre: GYEMSZI, települési önkormányzatok illetve ezek társulásai, egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béalápftalvai, Pétervásárai

2.4.2.3. beavatkozás: Az egészségügyi szakemberhiány pótlásának támogatása

Az elöregedő társadalom, illetve ezzel együtt a növekvő egészségügyi ellátási igények, elöregedő tendencia az egészségügyi szakemberek körében, szakemberhiány és az egészségügyi személyzet jelentős és növekvő mértékű elvándorlása Heves Megye területén is jelezhető. **Az egészségügyi dolgozók tömeges elvándorlása sem kell ahhoz, hogy már a közeljövőben is komoly kockázatot jelentsen az egészségügyi szakemberhiány. A megye vonatkozásában is 2007 óta folyamatosan emelkedik a külföldre távozó egészségügyi dolgozók száma. Heves megyében az összes megyei háziorvosi szolgálat 6 százaléka betöltetlen.**

Különösen sújtja ez az amúgy is hátrányos helyzetű járásban élőket. Egy-egy megüresedett praxis betöltése évekbe is telhet. Bár az önkormányzatok is mindent megtesznek, de főleg az orvoshiány okán nem igazán tudnak elérni sikereket. Az orvoshiány egyik oka, hogy az orvostanhallgatóknak több mint a fele nem kerül be a rezidensképzésbe, mert külföldön vállal munkát, illetve a rezidensi időszak után is sokan távoznak az országból. Folyamatosan nő a dolgozókra jutó munka mennyisége, így romlanak a munkakörülmények amelyek szintén közrejátszanak a külföldi munkavállalásban. Az orvosok, nővérek, ápolók itthon tartásának feltételeit szükséges megteremteni (ösztöndíjakkal, a szakmai munkához kapcsolódó kedvezőbb finanszírozási feltételek biztosításával stb.). Elengedhetetlen a hosszú távú egészségügyi emberierőforrás tervezés. A beavatkozás része az egészségügyi alapellátásban a szakember hiány csökkentése csoportos orvos-praxisok létrehozásával és a kistérségi körzetekben az ellátás ösztönzése kedvezőbb finanszírozási feltételek kialakításával.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, települési önkormányzati költségvetési szerv

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.4. beavatkozás: Az egészségügyi intézmények műszerezettségi, informatikai fejlesztése

Az egészségügyi ellátás hatékonyságának növelése csak az eszközök gazdaságos kihasználásával valósítható meg. A beavatkozás keretein belül egyrészt az egészségügy minőségi fejlesztésére kerül sor, aminek egyik eszköze a korszerű orvostechikai eszközök, készülékek és műszerek szakszerű alkalmazása és az orvosszakmai követelményeknek megfelelő kórháztechnikai létesítmények fenntartása, valamint a korszerű kórháztechnológia alkalmazása, másrészt egy egységesen, minden egyes betegellátó intézményt összekötő informatikai rendszer kialakítása. Elengedhetetlen az egészségügyi intézmények egymás közti és a más megyékben lévő egészségügyi intézményekkel történő együttműködéseinek hatékonyabbá tétele. A megye területén is, a nemzeti egészségügyi informatikai rendszer megvalósításával nőni fog majd az ellátás színvonala, az emberek pedig egészségesebbekké és egészségtudatosabbakká válhatnak. Az elektronikus receptek bevezetésével egyszerűbb lesz a háziorvosok és a betegek kapcsolata, és a majdani nagy és naprakész adatbázis segítségével a háziorvosok arról is tudhatnak, hogy a körzetükben lévő betegek jártak-e kötelező szűrésekre, sőt még az egyes emberek egészségére vonatkozó bizonyos előrejelzéseket is lehet adni állapotuk alapján. Ezen informatikai rendszer kiépülésének megyei továbbfejlesztése a beavatkozás része. Szükséges a Heves Megyei Mentőszervezet hírközlő rendszerének bővítése és fejlesztése is, az operatív mentőtevékenységet és a tudományos munkát kiszolgáló számítógép-hálózat tervezése, telepítése, működtetése.

Kezdeményezettek köre: GYEMSZI, települési önkormányzatok illetve ezek társulásai, egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.5. beavatkozás: Idősek életét támogató ellátások és szolgáltatások bővítése, minőségének javítása

A megye területén az időskorúak száma fokozatosan gyarapodik. Az idős és beteg személyek ellátása egyre inkább nagyobb feladatot hárít egyrészt a hozzátartozókra másrészt az állami intézményrendszer számára. Az odafigyelésnek, gondoskodásnak és segítségnyújtásnak a család minden rászoruló tagja számára biztosítottnak kell lennie. Az aktivitásukat és függetlenségüket megőrző idősebb és idős emberek jelenlegi és jövőbeni generációi értékes és sok tekintetben még fel nem tárt erőforrásokat jelentenek a gazdaság és a társadalom számára. A beavatkozáson belül támogathatóak az időskorúak nappali ellátását biztosító intézmények épületének/helyiségeinek bővítése, átalakítása, felújítása, állapotjavítása. Ezen kívül figyelmet kap a bentlakásos, intézmények lakóinak életminőség javítása az intézményekben uralkodó rossz infrastrukturális adottságok megszüntetése és a hiányos felszereltség megváltoztatása, illetve az életviszonyok humanizálása, társadalmi

integráció és modernizálás révén. Ezeken túl fejleszteni kell mindazokat a feltételeket, amelyek a természeti és társadalmi környezettel történő harmóniában élést segítik, az életmód kialakításáért történő tudatosságot és felelősségvállalást, valamint az egészséges környezet kialakítását és védelmét szolgálják a lakóhelyen, illetve annak közvetlen környezetében. A beavatkozás fontos eleme az akadálymentes települési környezeti feltételek javítása, ezek hozzáigazítása az idős emberek szükségleteihez, ideértve a közterületek, illetve településen belüli és a települések közötti közlekedési rendszereket is. Ezen túl a köztéri parkok, szabadban lévő közösségi terek, idősök mozgását, erőnlétét fejlesztő eszközök nyilvános hozzáféréseinek biztosítása is a beavatkozás részét képezi. A beavatkozás támogatja a betegség megelőző, rehabilitációs, egészségfejlesztő szeniorsport programok támogatási rendszer feltételeinek megteremtését is. A beavatkozás lehetőséget nyújt arra, hogy az egyedül élő idősök számának növekedésével az idősök nappali ellátását biztosítsa illetve a beteg vagy idős családtag ápolásának-gondozásának vállalása illetve az egészséges, aktív idősödést támogató programok megvalósítása és fejlesztése (a kulturális és egyéb közösségi tevékenységek igénybevételének támogatása, a már működő alkotókörök és egyéb közösségi tevékenységek továbbfejlesztése, az idősödő és idős emberek számára, a környezetés természetvédelmi tevékenységekbe való bekapcsolódás elősegítése saját lakóhelyén és azon kívül is) megvalósulhasson.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, helyi nemzetiségi önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházi intézmények, alapítványok, egyesületek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.6. beavatkozás: A szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzájárulás és a szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése

A demográfiai változások, illetve a társadalmi esélyegyenlőség miatt indokolt szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése. Az önkormányzati tulajdonban lévő, üresen álló ingatlanok hasznosítása kívánatos, a szolgáltatási kör bővítése érdekében. A nappali ellátások közül a fogyatékosok, a hajléktalanok, a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek nappali intézményeit igénybe vevők száma az elmúlt években, országos viszonylatban ugrásszerűen megnőtt. A megyében az ellátások területi egyenlőtlenséget mutatnak. A fogyatékkal élőkhez nem minden esetben jut el a szolgáltatás, mint lehetőség. A települési és járási szintű szolgáltatások kialakításával, az időskorúakról, szenvedélybetegekről, és hajléktalan emberekről gondoskodó szociális nappali ellátásokat és egyéb szociális alapellátásokhoz kapcsolódó szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével megvalósíthatóvá válik a leghátrányosabb településeken élő emberek szociális alapellátáshoz, szociális szakellátáshoz való hozzáféréseinek elősegítése. A hátrányos helyzetű személyeket minél szélesebb körben be kell vonni a településeknek kötelezően ellátandó feladatok igénybe vételére (étkeztetés, házi segítségnyújtás, falugondnoki szolgálat, családsegítés, idősök nappali ellátása). A beavatkozáson belül támogathatóak a funkciójukat veszített épületek szociális célú hasznosítása, a leghátrányosabb településeken élő emberek szociális alapellátáshoz illetve szociális szakellátáshoz való hozzáféréseinek elősegítése, a településeken található közintézmények akadálymentesítése, az önkormányzatoknál esélyegyenlőségi munkatárs, illetve szociális munkások alkalmazása illetve a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek folyamatos képzése, valamint az intézményen belüli belső továbbképzések figyelemmel kísérése.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, helyi nemzetiségi önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházi intézmények, alapítványok, egyesületek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3. intézkedés: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével

A szegénység - ahogyan az a helyzetelemzésben is feltárássra került - az egyik legsúlyosabb társadalmi probléma megyénkben is. A szegénység szempontjából legmeghatározóbb társadalmi jellemzők a megye területén a háztartások/családok alacsony munkaerő-piaci aktivitása, a roma származás, alacsony iskolai végzettség, a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység valamint a rurális lakókörnyezet. A gyermekszegénység közvetlen kapcsolatot mutat a szülők foglalkoztatottságával (annál nagyobb eséllyel él szegénységben egy gyermek, minél kevesebb szülője dolgozik, illetve minél alacsonyabb státuszban van foglalkoztatva), továbbá a háztartásban élő gyermekek számával. A gyermekszegénység a gyermek jövőbeni életesélyeit is csökkenti: kétszer annyi a korai iskolaelhagyók aránya a tartósan munkanélküli családokban, mint a foglalkoztatottakéban. Kiemelkedően fontos tehát megtörni ezt az újratermelődési folyamatot a megye területén.

A szegénység akkor csökkenhet, ha a gazdaság erősödik, a foglalkoztatás és a jövedelmek nőnek, és ezzel egyidejűleg csökkennek a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek. A szegénység csökkentéséhez jelentős források szükségesek. A forrásnövelés alapvető eszköze a szülők munkavállalásának elősegítése és a munkajövedelmek növekedése, hosszabb távon a gyerekek által képviselt humántőke fejlesztése. Heves megyében (főként a hevesi, pétervásárai, bélapátfalvi járás területén) a népesség jelentős része nem rendelkezik munkahellyel és legális jövedelemmel, ezért önkormányzati, állami segélyekre/támogatásokra illetve alacsony összegű nyugdíjszerű ellátásokra szorul. Egyszerre vannak jelen a súlyos munkanélküliségi, a szociális és az egészségügyi egészségi állapotbeli problémák. Mindezek hatására tovább fokozódik a szegénységben élők - közöttük a roma népesség - helyzetének romlása, a társadalmi élet jelentős területeiről tapasztalható tömeges kizáródása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén. Ezen folyamatok nem állnak meg a megyehatárnál, a szomszédos térségek is hasonló problémákkal küzdenek, mely tény azonban lehetőséget biztosít a problémák közös, integrált megoldására.

A beavatkozás legfontosabb célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatásának ösztönzése (szak- és felnőttképzési programok által), a munkaerőpiaci hátrányok újratermelődéssének megfékezése, az önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása és fejlesztése. Cél továbbá a képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozására komplex helyi programok segítségével (ösztöndíj, munkahely, a letelepedés elősegítése). A beavatkozás fontos szerepet szán a civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatására is. A munkába való visszatérést segítheti a közfoglalkoztatás rendszerében való aktív részvétel, mely képes kialakítani a későbbi sikeres munkavállaláshoz nélkülözhetetlen munkamorált.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 1. prioritás: Befogadó társadalom
 2. prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke
 4. prioritás: Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke terén
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Területfejlesztési Operatív Program
 6. prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

8 (e) - Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén

- 8 (f) – fiatalok – különös tekintettel a munkanélküli és oktatáson kívüliekre – fenntartható munkaerő-piaci integrációja;
 - 8 (g) – önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás;
 - 8 (i) – a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez;
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- 9 (b) – a rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;
 - 9 (d) – aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására;
 - 9 (e) – a társadalom peremére szorult közösségek – például romák – integrációja;
 - 9 (h) – a szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése;
10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba
- 10 (b) – a korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkorai nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;
 - 10 (c) – a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;
 - 10 (d) – az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakoronoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek;
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása
- 11 (d) - A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitikai kidolgozásában érintett felek intézményei kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzése

2.4.3.1. beavatkozás: A hátrányos helyzetű fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljutásának és bennmaradásának elősegítése (ösztöndíj rendszer)

Elsősorban Heves megye déli és északi járásaiban a képzett fiatalok elvándorlása és az inaktív, munkanélküli, alacsony státusú népesség bevándorlása által megjelenő népességcsere települések közti szegregációval, vidéki gettók kialakulásával, a leszakadó települések társadalmi eróziójának további felgyorsulásával a folyamat megfordíthatatlanságának veszélyével fenyeget. A halmozódó hátrányok felszámolásához összehangolt komplex térségi fejlesztési programokra van szükség. A népesség elvándorlásának mérséklése és a fiatal, (szak)képzett munkaerő helyben tartása, letelepedése céljából ösztöndíj-, tehetség- és letelepedési alapok, programok kidolgozása és megvalósítása a cél jelen intézkedésnél.

Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, köztük roma fiatalok eljussanak a közép- és felsőfokú oktatásba. Növelni kell a hátrányos helyzetű gyerekek arányát a piacképes szakmát adó, a gazdasági integrációt lehetővé tévő szakképzésben, továbbá az érettségit adó képzésekben és a felsőoktatásban. Az érettségit adó középiskolába történő bejutást minél magasabb arányban kell biztosítani mind az érettségit nem adó szakképzéseket követően, mind pedig közvetlenül az általános iskola után. Az eljutást és bennmaradást segítik az iskolai átmeneteket, fordulópontokat segítő, könnyítő programok, az előrehozott szakképzésre felkészítő évfolyamok indítása, és a szakiskolai felzárkóztató oktatásban való részvétel azok számára, akik nem fejezték be az általános iskolát.

Az iskolai és a szakmai gyakorlat megszerzését támogató ösztöndíjprogramoknak továbbra is fontos szerepe van a társadalmi felzárkózás, az esélyteremtés szempontjából. A hátrányos helyzetű kistérségek, társadalmi rétegek

felzárkózását nagyban segítheti a Komplex Instrukciós Program (KIP) amely a tanulók interaktív közreműködésére alapozott korszerű tanulási-tanítási módszerek közé tartozik.

Az intézkedés egy olyan új, integrált ösztöndíjrendszert támogatna, amellyel kiküszöbölhetőek a hatékonyságot akadályozó anomáliák, és amelyben a leghátrányosabb helyzetű tanulók juthatnak ösztöndíjhoz. Alapvető követelmény a támogatott programokkal kapcsolatban, hogy azokban hangsúlyos elvként jelenjen meg az elvárt teljesítmény, az ösztöndíj valóban hasson ösztönző erővel.

Az intézkedés ezen kívül olyan programok támogatását is lehetővé teszi, amely biztosítja az egészséges életfeltételeket kora gyermekkortól kezdve, biztosítja a korai életkorban kezdődő fejlesztéssel a képességek jobb kibontakozását, jelentősen csökkentse a ma sorsdöntő etnikai egyenlőtlenségeket illetve segítse elő azt, hogy a gyermekek biztonságos környezetben nevelkedjenek, hogy az életesélyeket romboló devianciák előfordulása csökkenjen.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, KLIK, Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI), Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.2. beavatkozás: Fiatalok első munkahelyhez jutásának segítése (gyakornoki program)

A hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, illetve tartós munkához juttatása a versenyszférában hosszú távra elhúzódóan nagyon komoly erőfeszítéseket igényel az államtól, a jelenleginél hatékonyabb foglalkoztatási-képzési-mentális fejlesztést is tartalmazó, kiszámíthatóan működő, az adott térség tartósan munkanélküli lakosaira koncentráló programok megvalósításával. Fontos feladat a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő készségek integrálása az alapfokú oktatásba, különös tekintettel az alkalmazásorientált alapkészségekre, az infokommunikációs eszközök használatára illetve az alap és középfokú oktatási intézményekben elő kell segíteni a gyermek és fiatalok bűnelkövetővé válásának megelőzését, a normaszegéssel járó társadalmi hátrányok és a bűnözői életformák népszerűségének csökkentését főként a roma kiskorú lakosság körében.

Elengedhetetlen a munkáltatók ösztönzése, és a gyakornok alkalmazásával és betanításával járó többletköltségek kompenzálása. Követésre érdemes példaként említhetőek az olyan gyakornoki programok, amikor új foglalkoztatás kerül támogatásra teljes vagy részleges bér- és járuléktámogatással, a cégen belüli segítő mentor bérpótlékával és az új munkahely tárgyi feltételei kialakításának támogatásával. A program elsődleges célja a közvetlen munkahelyteremtés elősegítésén túl az iskolai rendszerű képzésben szerzett első szakképesítés hasznosulásának elősegítése, a pályakezdők korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, ezzel a későbbi foglalkoztathatóságuk növelése. A fejlesztések eredményeként javul a fiatalok gyakornoki képzésben való részvétele, képzettsége, szakmai gyakorlati ismeretei, valamint a vállalkozói kedvük, ezáltal munkaerő-piaci kilátásaik és foglalkoztatásuk.

A fiatalok munkanélküliségére adható megoldási javaslatok és válaszingtézkedések között hangsúlyos szerep jut a fiatalok vállalkozási kedvének javítására, illetve vállalkozásuk elindításának támogatására. Ehhez szükséges többek között a vállalkozással kapcsolatos ismereteket, vállalkozói kompetenciákat fejlesztő képzések, szemléletformálás támogatása, a vállalkozás indításához szükséges pénzügyi támogatás (induló tőke vissza nem térítendő, illetve visszatérítendő formában), továbbá mentorálás, tanácsadás, inkubátor szolgáltatások nyújtása a kezdő vállalkozóknak. Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások szintén segíthetik ezen célok megvalósulását.

Kezdeményezettek köre: intézményfenntartó települési önkormányzatok, szociális és gyermekjóléti intézmények, napközbeni ellátást nyújtó szervezetek, egyház által fenntartott intézmények, nonprofit vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.3. beavatkozás: A letelepedés elősegítése a képzett fiatalok megtartására (bér lakás program)

A népesség elvándorlásának mérséklése és a fiatal, (szak)képzett munkaerő helyben tartása, letelepedése céljából szükséges a korábban említett ösztöndíj- és tehetség programok kidolgozása és megvalósítása, ugyanakkor ezen hosszú távú programokat infrastrukturális beavatkozásoknak is követnie kell.

Cél az egészséges, esztétikus, vonzó lakókörnyezet kialakítása, alacsony fenntartású, környezeti szempontokat figyelembe vevő önkormányzati bér lakások (házak) építése, az önkormányzati bér lakás-állomány növelése és a lakásstruktúra javítása a pályakezdők és a fiatal diplomások lakásgondjainak átmeneti megoldása, letelepedésük elősegítése érdekében.

Prioritásként jelenik meg továbbá a vidékies járások vonzóvá tétele, a fiatalok lakáshoz jutását elősegítő támogatások (Pl. lakáscélú helyi támogatás) együttes alkalmazása, a munkáltatók bevonása. Egy hatékony bér lakás-program elősegítené a munkaerő mobilizációját, ma ugyanis sokan azért nem vállalnak el egy-egy munkát, mert el kellene költözniük, feladva a hosszú évek alatt felépített otthonot.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok,

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.4. beavatkozás: Munkaerő piaci igényekhez igazodó felnőttképzési programok elindítása a foglalkoztathatóság biztosítása érdekében

A megye területén az egyik legfontosabb gazdaság- és fejlesztéspolitikai cél a foglalkoztatás bővítése, amelyhez a gazdaságfejlesztés mellett szükséges a munkaerő-kínálat mennyiségi és minőségi növelése. Az intézkedés keretein belül ehhez az első lépést az aktivitás növelése jelenti, ami mindenekelőtt a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű, és alacsony munkaerő-piaci részvétellel jellemezhető csoportok (köztük az alacsony iskolai végzettségűek, a fiatalok, az 50 éven felüliek, a romák, a kisgyermekes nők) munkára ösztönzésével, foglalkoztathatóságának javításával, munkába állásának segítségével érhető el. Ezen intézkedés keretében főként a munkaerőpiacról kiszorult hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat a munka világába vissza/vezető szakképzési-, átképzési-, felnőttképzési-, foglalkoztatási programok, közmunkaprogramok, helyi erőforrásokra épülő szociális földmunkaprogramok valósulhatnak meg, melyek nemcsak munkához és megélhetéshez juttatják a népet, hanem munkakultúrát alakítanak ki. Az intézkedés fontos elemét képezik a többségében romák lakta járásokat célzó közösségfejlesztési- képzési- és mikrovállalkozási programok, amelyek a romákon kívül az 50 év felettiek, egyedülálló szülők, megváltozott munkaképességűek részére elősegítik a helyi gazdaság fejlesztését, ugyanakkor jelentős a szerepük a társadalmi felzárkózás folyamatában is. Heves megye gazdasági szerepének növelése érdekében elengedhetetlen az aktív munkaerő piaci intézkedésekben résztvevők számának növelése, a vállalkozóvá válás segítése, valamint a szociális gazdaságban rejlő lehetőségek jobb kihasználása is. Emellett a foglalkoztatás bővítéséhez és a meglévő munkahelyek megtartásához szükséges a munkaerő és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása, az egész életen át tartó tanulás ösztönzése és támogatása a gazdaság igényeivel összhangban történő támogatásával. Az intézkedés keretein belül szükséges a gyakorlatorientált szakképzési rendszerek kialakítása és a felnőttoktatás támogatása /különösen az erdészeti, vadászati, turisztikai, műszaki képzés fejlesztése, piaci igényekhez alkalmazkodó szakmunkásképzés fejlesztése/.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.5. beavatkozás: Komplex felzárkózási programok

A halmozódó hátrányok felszámolásához összehangolt komplex térségi fejlesztési programokra van szükség. Ilyen integrált programok lehetnek a tehetséges tanulókat támogató bentlakásos intézményfejlesztési programok (pl: „Gandhi” Program), ahol az alacsony társadalmi-gazdasági státuszú szülők gyermekei a középiskolai kollégiumok által alkalmazható pedagógiai eszközrendszer segítségével eredményesen tanulhatnak és érettségi bizonyítványt szerezhetnek nappali tagozatos középiskolai osztályokban, továbbá esélyt kaphatnak a felsőfokú tanulmányok megkezdésére. A kollégiumok a programban részt vevő tanulók számára pedagógiai és szociális segítséget nyújtanak: egyrészt egyéni fejlesztési tervek alapján - például egyéni foglalkozások megszervezésével - a tanuló iskolai eredményeinek sikerességéhez járulnak hozzá, másrészt mindvégig támogatást nyújtanak (pl. tanulói étkezéshez vagy utazási költségekhez való hozzájárulás) ahhoz, hogy a diákok szociális körülményeiktől függetlenül sikeresen befejezhessék középiskolai tanulmányaikat, és felvételizhessenek a felsőoktatásba.

Kiemelt fontosságúak továbbá a bölcsődétől a középiskoláig tartó gyerekesély és tanoda programok, vagy a komplex térségi pszichoszociális alapú felkészítő és mentor program, valamint a munkahelyi integrálást célzó felnőttképzési programok.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.6. beavatkozás: Foglalkoztatási Paktum létrehozása és működtetése

Jelen intézkedés keretében cél a különböző helyi szereplők (települések, vállalkozók, munkaügyi szakemberek, civilek, képző intézmények) együttműködésének támogatása a térség foglalkoztatási helyzetének elemzése, a munkalehetőségek feltárása, a gazdasági és humán erőforrás fejlesztési elképzelések koordinációja, a kitörési pontok meghatározása, foglalkoztatást elősegítő képzési projektek generálása céljából. A tevékenységek során nagy hangsúlyt kap a térség hagyományos munkakultúrájának megőrzése és fejlesztése.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások, kamarák

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.7. beavatkozás: közfoglalkoztatás támogató rendszer létrehozása

A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A halmozottan hátrányban lévő, jellemzően aktív korú nem foglalkoztatottak, különösen a hátrányos helyzetű térségekben élők, tartósan munkanélküliek, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, 45 év felettiek közfoglalkoztatásba történő minél nagyobb arányú bevonása lehetőséget biztosít számukra azon munkatapasztalat megszerzésére, amely hozzájárul a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyük növekedéséhez, továbbá a munkaszocializáció megszerzéséhez, megerősítéséhez.

Az értelmes, szervezett, ellenőrzött munkavégzés érdekében ugyanakkor szükséges a munkaszervezők/közfoglalkoztatás-szervezők alkalmazása és kiemelt költségének támogatása, hiszen problémaként jelentkezik, hogy a foglalkoztatottak nagy része képzetlen, ezért munkavégzésük fokozott irányítást igényel, kevés azonban az irányításra alkalmas foglalkoztatott. Jelentős adminisztratív terhet jelent továbbá az önkormányzatok számára a jogosultság megállapítása, a foglalkoztatási szerződések megkötése, valamint a rendszeres bérszámfejtés.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások, közfoglalkoztatók

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.4. intézkedés: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére

Ezen beavatkozás a megye területén az egészséges életmód illetve a sport mozgás nélkülözhetetlen szerepére helyezi a hangsúlyt. A helyzetelemzésben is megfogalmazásra került ezen beavatkozás fontossága. A fizikai aktivitás egészségre gyakorolt hatása kiemelkedő jelentőségű. A fizikai aktivitás az egyik alapfeltétele az egészség megőrzésének, fejlesztésének. A sportolás kiemelten fontos szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában, a népesség gazdasági aktivitásának előmozdításában, melyet a szabadidő egészséges eltöltésének infrastrukturális fejlesztései egészítenek ki. Fontos szerepet játszhat többek között a sokszor halálos kimenetelű betegségek kialakulásának megelőzésében. Az lényeges, egészségre gyakorolt hatások már mérsékelt napi aktivitás mellett is jelentkeznek. A rendszeres fizikai aktivitás egészségben gazdagabb életet és ezáltal jobb közérzetet is biztosít, mely az egészségi állapotról kialakult saját egészségtudatosság javulását eredményezi. A halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása szempontjából lényeges, hogy a köznevelésben a testnevelés és a fizikai aktivitás komoly szerephez jusson a felmenő rendszerben bevezetésre kerülő integrációs célú képesség-kibontakoztató felkészítésben. Az óvodai, valamint az iskolai tanórai és tanórai kereteken kívüli foglalkozásokat át kell hatnia az egészségfejlesztő testmozgással kapcsolatos tartalmak koncentrált feldolgozásának a gyermekek, tanulók személyiségének és a helyi közösségek fejlesztése, valamint a tanulási kudarcok kezelése érdekében. A rendszeres rekreációs sporttevékenység fizikai aktivitás elősegíti az egészség megőrzését, fejlesztését egészségmegőrző, illetve a meglévő krónikus betegség esetén egészség-helyreállító hatású, mely a gyógyszeres kezelést támogatja. A fokozottabb testmozgás összefüggésben áll a jobb közérzettel, így az egészségfejlesztés egyik fontos eszköze, ami javítja az életminőséget. A beavatkozás keretein belül a tömegsport infrastrukturális fejlesztése, erdei iskolák korszerűsítése, a lakosság szabadidős, rekreációs sporttevékenységének ösztönzése, feltételeinek kiépítése az egészségmegőrzés terén valósulhat meg.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
3. prioritás: Gyarapodó tudástőke
4. prioritás: Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
- Területfejlesztési Operatív Program
Nincs kapcsolódás

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás
10 a) – oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztésével

2.4.4.1. beavatkozás: Sporttáborok támogatása, erdei iskolák korszerűsítése

Heves megyében a gyermekek számára önmaguk, motivációik, képességeik mélyebb megismerését lehetővé tevő, az iskolai oktatást kiegészítő és/vagy tanórán kívüli, ahhoz illeszkedő programok fejlesztésére (táborok, erdei iskolák) szükség van. A beavatkozás célja gyermek és ifjúsági szervezetek belföldi tematikus táborainak támogatása (a programok szervezéséhez, lebonyolításához szükséges kiadások (szállás, melegétkezés, utazás) biztosítására kizárólag szálláshely szolgáltatás, vendéglátás szolgáltatás igénybevételére. A beavatkozás keretében a környezettudatosság jegyében és az erdei iskola által közvetített értékeknek megfelelően erdei iskolák infrastrukturális korszerűsítésére is sor kerülhet.

Kedvezményezettek köre: alap és középfokú oktatási intézmények, diákönkormányzatok, szervezetek, egyesületek, alapítványok

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.4.2. beavatkozás: Az egészséges testmozgás koncepcióján alapuló rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein

A megyei szintű neveléshez a foglalkozásokat, programsorozatokat az oktatási, egyházi és kulturális intézmények, továbbá az egészségfejlesztés, a tehetséggondozás, a felzárkózás, a mindennapos testmozgás keretein belül szükséges megvalósítani. A fizikai aktivitással összefüggésbe hozható bármilyen civil karrier (a testnevelés, rekreáció területén szerzett végzettség) de akár valódi sportkarrier is elérhetővé válhat megfelelő akaraterővel és tehetséggel a rendszeres testmozgás által. A beavatkozás célja a lakosság rendszeres testmozgását elősegítő szabadidős programok megvalósítása, melyek hangsúlyt helyeznek az energiaegyensúly mindkét oldalára.

Kedvezményezettek köre: KLIK, települési önkormányzatok, osztályközösségek, diákönkormányzatok, szervezetek, egyesületek, alapítványok

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.4.3. beavatkozás: Sportlétesítmények korszerűsítése, építése (kivéve tornatermek,) diáksport versenyek rendezése és közösségi szabadidős programok támogatása

A sportnak helye, szerepe van az egészségmegőrzésben, a mozgáskultúra fejlesztésében, a szabadidő kulturált és hasznos eltöltésében, a közösségi magatartás kialakításában, a személyiségformálásban, a példamutatásban. A beavatkozáson belül szükséges a lakosság szabadidős sporttevékenységének támogatása sportlétesítmények biztosításával, szervezett sportprogramok szervezésével, az intézményi sport (óvodai, iskolai, szabadidő és versenysport) minél szélesebb körű elterjesztése, továbbá a létesítmények kihasználtságának növelése, ezáltal többlet bevétel elérése. Szükséges a szabadidő- és tömegsport népszerűsítése, tömegbázisának növelése mely hozzájárul a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A beavatkozás keretein belül a sportpályák felújítása, sportmedencék építése, felújítása, fogadóépület építése felújítása közösségi tér kialakításával és kapcsolódó kisléptékű infrastrukturális fejlesztések valósíthatóak meg. A megye számára kitörési pont lehet az egri Nemzeti Vízilabda és Úszó Központ, valamint a terem csapatsportok és küzdősportok (pl. kézilabda, cselgáncs, stb.) országos hatáskörű felkészítő bázisának létesítése, mely a megyei adottságaira támaszkodik.

Kedvezményezettek köre: KLIK, települési önkormányzatok, osztályközösségek, diákönkormányzatok, szervezetek, egyesületek, alapítványok

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5. intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében

Az intézkedés keretében megfogalmazott beavatkozások az oktatáson keresztül a kultúra fejlesztéséig bezáródóan tartalmaznak megvalósítani kívánt beavatkozásokat. Ahogyan az a helyzetelemzésben is megtalálható, a megye különböző adottságai nem hátrányt, hanem előnyt kell, hogy jelentsenek az esélyegyenlőség megteremtése az elvárt életminőség kialakításának támogatása kapcsán. Ehhez azonban mindenki számára meg kell teremteni a minőségi tudás elérését, a készség, képesség fejlesztésének a lehetőségeit úgy a képzések formális, mint informális és nem-formális színterein és eszközeivel. Az oktatás tartalmi megújítása és a kulturális területtel való összekapcsolása biztosíthatja a települések identitás tudatának a megerősítését. Szükséges a szociális és kulturális státuszbeli egyenlőtlenségek megszüntetése, s ennek érdekében a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása a megye teljes területén.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Befogadó Társadalom
 - 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke
 - 4. prioritás: Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 - 2. prioritás: Tudásgazdaság fejlesztése
 - 3. prioritás: Infokommunikációs fejlesztések
 - 5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Területfejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Térségi gazdaság-fejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
 - 2. specifikus cél: Kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérését segítő szolgáltatások bővítése
 - 1. intézkedés: A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése
 - 1 (b) – a kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekeltsgű kompetenciaközpontok támogatása;
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása
 - 2 (c) – az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése;
 - 2 (d) – az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása a digitális jártasság és az e-tanulás fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális jártassággal és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén;
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
 - 8 (f) - fiatalok – különös tekintettel a munkanélküli és oktatáson kívüliekre – fenntartható munkaerő-piaci integrációja;
 - 8 (k) – a munkaerő-piaci intézmények modernizációja és erősítése, beleértve a transznacionális földrajzi mobilitást ösztönző tevékenységeket
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
 - 9 (d) – aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására
 - 9 (e) – a társadalom peremére szorult közösségek – például romák - integrációja
10. Az oktatásba, a készségekre és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás

10 (b) – a korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;

10 (c) – a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;

10 (d) – az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek;

2.4.5.1. beavatkozás: Általános, közép- és felsőfokú oktatási intézmények és tornatermek infrastrukturális fejlesztése, eszközigényeik fejlesztése

A nevelés-oktatás kitüntetett szerepe elvitathatatlan a társadalmi problémák kezelésében. A köznevelési stratégia minden gyermek optimális fejlődését biztosítani képes, minőségi (hatékony és befogadó köznevelési rendszer), fenntartható és költséghatékony köznevelés kialakítását irányozza elő. Heves megyében 76 köznevelési intézmény (ebből 73 intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában van) látja el az általános iskolai oktatást. A megye 18 gimnáziuma közül 8 a KLIK, 4 egyházi, 1 állami (az EKF gyakorló iskolája) míg 5 intézmény alapítványi/magán fenntartású. A 24 szakközépiskola közül 8 a KLIK, 7 egyházi, 1 állami (FVM) míg 8 intézmény alapítványi/magán fenntartású. A megye 19 szakiskolája közül 8 a KLIK, 4 egyházi, 7 intézmény alapítványi/magán fenntartású. A beavatkozás keretein belül figyelmet kell fordítani az általános iskolák, közép és felsőfokú oktatási-nevelési intézmények épületeinek állagmegővására, a szükségessé váló felújításokra, eszközbeszerzésekre. A beavatkozás keretein belül az általános iskolák, középiskolák, szakközépiskolák komplex fejlesztése, illetve felújítása, energiaracionalizálása, tantermek bővítése, tanoda kialakítása, új kollégiumi férőhelyek létesítésére továbbá az oktatás színvonalának javítására lesz lehetőség infrastrukturális fejlesztések által. A szakközép- és szakiskolákban a korábbi években megvalósított, a gyakorlati foglalkoztatáshoz használt eszközök beszerzését a jövőben újabb eszközök beszerzésének kell követnie, hogy folyamatosan biztosított legyen a legkorszerűbb gépeken való tanulás. A jövőben a gépbeszerzéseket a gyakorlati tanuló helyekkel összhangban kell megvalósítani, hogy az iskolai keretek között, illetve a gyakorlati helyen végzett oktatás kiegészítse egymást.

Kedvezményezetttek köre: KLIK, települési önkormányzatok, egyházak, alapítványok, egyesületek által fenntartott oktatási intézmények, szakképzésért felelős szervezetek, közoktatási intézmények

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.2. beavatkozás: Felsőoktatási intézmények és gazdasági szereplők együttműködésének fokozása

Heves megyében szükséges az együttműködés a gazdálkodó szervezetek szereplőivel a megfelelő képzési struktúra kialakításához. A képzési rendszer optimalizálása, a lakosság képzettségi szintjének emelése, modern kompetenciákkal való szélesítése a gyakorlóhelyek kialakításával és a hiányszakmákra fókuszáló képzések ösztönzésével növeli szükséges a foglalkoztatottságot. A beavatkozás a jelenlegi és várható gazdasági igényeknek megfelelő hiányszakmákra fókuszáló képzési struktúra kialakítását ösztönzi, mely a megyei gazdaság versenyképességét, egyes esetekben a speciális munkaerő hiányát kezeli. A beavatkozás segíti a megye munkaképes korú (aktív) lakossága képzettségi szintjének emelését, megfelelő munkaerőpiaci orientációját, integrációját, melynek eredményeképpen a lakosság mind nagyobb része válik a munkaerőpiac aktív szereplőjévé. A megyében két felsőfokú oktatási intézmény (Eszterházy Károly Főiskola, Károly Róbert Főiskola) is működik, melyek tudásbázisára hosszú távon lehet alapozni. Szükséges a főiskolák és a vállalkozások közti együttműködés fokozása, illetve a képzési struktúra összehangolása illetve a kutatás-

fejlesztés célzott, szisztematikus bővítése. A demográfiai viszonyok miatt csökkeni fog a nappali tagozatos hallgatók létszáma. Az intézmények számára célkitűzésként fog jelentkezni a hallgatói létszám szinten tartása, ezért várhatóan egyre nagyobb szerepet vállalnak a felnőttképzésben. A magyar munkaerőpiacon a felsőfokú végzettség versenyelőnyt jelent, ugyanakkor a diplomás munkanélküliség az elmúlt évtizedben többszörösére növekedett. Javasolt a munkaerő kereslettel való összhang megteremtése és az elhelyezkedési lehetőségek jobb kihasználása érdekében a műszaki és természettudományi szakokon tanulók arányának növelése. A megye mérnökelátottsága az igényekhez képest alacsony, melynek részben az lehet az oka, hogy a megye nem rendelkezik műszaki jellegű felsőoktatással. Ennek megoldása lehet, ha a megye két főiskolája együttműködést alakít ki műszaki képesséssel rendelkező felsőoktatási intézményekkel.

Kedvezményezettek köre: Felsőoktatási intézmények, vállalkozások, integráló szervezetek

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.3. beavatkozás: Távköztetés, a nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek támogatása, hatékonyabbá tétele

A távköztetés nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek legfőbb meghatározója egy új (legalább is a "hagyományos" oktatástól eltérő) szemléletmód, gondolkodásmód, amely a hangsúlyt a tanításról a tanulásra helyezi át. A távköztetésben a rendszer alapvetően arra törekszik, hogy minél több eszközzel, minél hatékonyabban szolgálja az eredményes tanulat. alkalmazását. Ezt szolgálhatja természetesen tanári előadás, magyarázat is, de nagy szerepet kapnak a tanulási folyamat sajátosságai és törvényszerűségei szerint felépített tankönyvek, egyéni tanulásra alkalmas írott, vizuális és hangzó segédanyagok, önértékelő tesztlapok, számítógépes programok, egyéni és kiscsoportos tanári konzultációk. Az oktatások gyakorlati oldalának erősítése céljából erősíteni kell a gyakorló szakemberek oktatásba történő bevonását, a korszerű távköztetési anyagok kifejlesztését és Nagyon fontos a továbbtanulási utak támogatása az általános iskolától az érettségi megszerzéséig, a nem formális és informális képzési formák (pl. távköztetés, e-learning) kiterjesztése elsődleges feladat. A távköztetést a megye területén az eddigi tapasztalatok alapján szükséges hatékonyabbá tenni és kiterjeszteni. Az oktatások gyakorlati oldalának erősítése céljából erősíteni kell a gyakorló szakemberek oktatásba történő bevonását, a korszerű távköztetési anyagok kifejlesztését és alkalmazását.

Kedvezményezettek köre: Felsőoktatási intézmények, KLIK

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.4. beavatkozás: Az iskolai tehetséggondozás megerősítése

A tehetséggondozás kereteit a Nemzeti Tehetség Program jelöli ki, amelyet a Nemzeti Tehetség Alap támogat. A Nemzeti Tehetség Program elérendő célokat jelölhet ki a köznevelési intézmények számára, és tartalmazza a feladatok finanszírozásának módját is. A megyében több figyelmet kell fordítani a tehetséggondozásra, hiszen a tehetségek a versenyképesség meghatározó tényezőjévé léptek elő és a társadalmi leszakadás csökkentésének is ez az egyik legfontosabb eszköze. Mindehhez szükséges a biztos, pénzügyileg stabil intézményi háttér megteremtése, valamint az oktatási infrastruktúra folyamatos minőségi fejlesztése. Fontos megemlíteni a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programját. Ezen programban részt vehetnek azok a megyében lévő középiskolák és kollégiumok is, amelyek közösen válladják a program célkitűzéseinek a megvalósítását, valamint céljuk esélyt teremteni a felsőoktatásba történő bejutásra azoknak a hátrányos helyzetű tanulóknak, akik a Tehetséggondozó Programban való részvétel nélkül nem vagy csak aránytalan nehézséggel kezdenék meg tanulmányaikat a felsőoktatásban. A cél az, hogy ezen programban minél több általános és középiskola részt vegyen.

Kedvezményezettek köre: települési Önkormányzatok, KLIK, Egyház, alapítványok által fenntartott intézmények

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
- 3. prioritás: Gyarapodó Tudástőke

Kapcsolódó kistérségek: BÉlapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.5. beavatkozás: A gazdaság igényeihez igazodó szak- és felnőttképzés kialakítása

A beavatkozás a jelenlegi és várható gazdasági igényeknek megfelelő hiányszakmákra fókuszáló képzési struktúra kialakítását ösztönzi, mely a megyei gazdaság versenyképességét, egyes esetekben a speciális munkaerő hiányát kezeli. Az állami fenntartásban működő szakképző iskolák irányítását, működtetését 2013. január 1-vel a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) vette át a megye területén is. A szakképzés-átalakítás hatékonyságát ezen intézmény keretein belül növelni szükséges. Korábban komoly problémát jelentett az iskolarendszerű szakképzés nem megfelelő alkalmazkodása a munkaerőpiac gyorsan változó igényeihez, amiben több tényező is fontos szerepet játszott. Ilyen volt a szakképző intézmények és a termelő vállalatok közötti együttműködés alacsony intenzitása, valamint a gyakorlatorientált kurzusok mérsékelt aránya a felsőoktatásban. A felnőttképzés kapcsán megállapítható, hogy az alacsony iskolai végzettségűek, a munkanélküliek, a nők, az idősebb korosztály és a hátrányos helyzetű kistérségeken élők részvétele a messze elmarad a szükségesétől, tehát akiknek a legnagyobb szükségük lenne a tanulásra, azok nem vesznek részt benne. A szakmai jellegű továbbképzési programok erősítésére is szükség van, hiszen ezek minden esetben kiegészítő ismereteket tartalmaznak, markáns szakmai hangsúlyokkal. Ezáltal a programokat sikerrel teljesítők egy "értéknövelt szakmai portfólióval", javuló eséllyel szerepelnek a munkaerőpiacon. A beavatkozás célja a munkavállalók továbbképzése, speciális ismeretekkel történő bővítése, valamint a munkanélküliek át- és továbbképzése. A beavatkozás a megyehatáron átvívelő felsőoktatási együttműködések kialakulását, további erősödését is támogatja (pl. Miskolci Egyetem). Fontos kiemelni a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű emberek elhelyezkedésének problémáját is, amelynek legfőbb akadálya - állapotuk mellett - éppen a megfelelő iskolai végzettség és képzettség hiánya. A társadalmi integráció és a rehabilitáció egyik kulcskérdése, hogy a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci esélyeit tudjuk-e javítani egy magasabb képzettségi szint vagy egy keresettebb szakma megszerzésével.

Kedvezményezettek köre: KLIK, továbbképző központok, felsőoktatási intézmények, kis- és középvállalkozások, nagyvállalatok

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
1. prioritás: Befogadó társadalom

Kapcsolódó kistérségek: BÉlapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

Output indikátorok meghatározása prioritásonként

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.4.1. intézkedés: A család, mint érték előtérbe helyezése	Férőhelyek száma a támogatott bölcsődékben	db
	Férőhelyek száma a támogatott óvodákban	db
2.4.2. intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása	A szűrővizsgálatokon megjelentek száma	fő
	Felújított egészségügyi intézmények száma	db
	Támogatott egészségügyi szakemberek száma	fő
	Technológiai-műszerezettségi fejlesztésben részesült egészségügyi intézmények száma	db
	A támogatott megyei és helyi kiemelt foglalkoztatási programok száma	db
2.4.3. intézkedés: Társadalmi különbségek mérséklése, mint a szegénység megszüntetésének eszköze	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is	fő
	Képzési programok száma	db
	A programokba bevont személyek száma	fő
2.4.4. intézkedés: A sport mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	Támogatott sporttáborok száma	db
	Felújított erdei iskolák száma	db
	Felújított sportlétesítmények száma	db
	Sporttáborokban/erdei iskolákban résztvevők száma	fő
	Tömegsport rendezvények száma	db
	Támogatott egyesületek száma	db
	A sportrendezvényeken résztvevő fogyatékosok száma	fő
2.4.5. intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében	Felújított köznevelési intézmények száma	db
	Újonnan beszerezett eszközök száma az oktatási intézményekben	db
	Továbbképzési programok száma	db
	Támogatott oktatási intézmények száma	db
	Szak- és felnőttképzésben résztvevők száma	fő

2.5.Prioritás: Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése

A városok és térségeik fenntarthatósága a hosszútávú fejlődés alapját képezik, hiszen a népesség a városokban koncentrálódik. A városok és a vonzásukban lévő falvak (vidék) egymásra vannak utalva, fejlődésük közösen, integráltan hajtható végre. Heves megye versenyképes gazdasága megteremtésének és fenntartásának elengedhetetlen feltételei a gazdasági, infrastrukturális fejlesztések megvalósításában, az élhetőbb környezet kialakításában, az életminőség feltételeinek javításában, a települések, térségek sokszínű együttműködésében és a hátrányos helyzetű térségek és rétegek felzárkóztatásában testesülnek meg. Mindezek megvalósítása érdekében – a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban meghatározottak céloknak megfelelően – az alábbi intézkedések kerültek megfogalmazásra:

- Az elérhetőség feltételeinek javítása
- Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem
- Fenntartható település- és térszerkezet
- Infokommunikációs fejlesztések

Heves Megye Területfejlesztési Koncepciója (2014-2020) célrendszeréhez való kapcsolódás:

1. **Átfogó cél: Komplex, integrált foglalkozás-intenzív gazdaság:** A vonzó települési arculat megteremtése, valamint az önkormányzati intézmények fejlesztései és a közösségi terek fejlesztése mind-mind elősegítik, hogy a település ne csak infrastrukturális szempontból, hanem közszolgáltatási és társadalmi szempontból is vonzó legyen a befektetők, vállalkozások számára. Az infokommunikációs beruházások – elsősorban a vállalkozások informatikai fejlesztései – mindenféle képpen segítik a gazdasági szereplők versenyképességét.
 2. **Termék, képzet, a környezetével harmóniában élni képes társadalom:** A helyi közösségek megerősítése, a leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi rehabilitációja, a közbiztonság növelését szolgáló fejlesztések elősegítik a társadalmi felzárkózást, erősítik a szolidaritást a helyi társadalom tagjai között, erősíti a közösségek önszerveződését. Ebben további szerepe lehet a digitális írástudatlanság felszámolásának, ami elősegíti továbbá azt is, hogy az információs társadalomnak bárki részese lehessen. Ez tovább segítheti a népesség szellemi tudásban, készségekben való gyarapodását.
 3. **Magas színvonalú és egymással összhangban lévő épített és természeti környezet:** Az elérhetőség javítása – elsősorban a közúthálózat állapotának szempontjából – elengedhetetlen napjainkban. A közúthálózat fejlesztése mind a vállalkozások versenyképessége, mind a munkaerő mobilitása, mind az egyéb fejlesztések hatásainak megsokszorozása szempontjából elengedhetetlen. Az energiahatékonyság célját a prioritáson belül az önkormányzati közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztései szolgálják. A települési arculat fejlesztését, valamint a leszakadó településrészek komplex megújítását célzó intézkedések közvetlenül segítik az épített örökség megőrzését és a településrészek rehabilitációját.
-
1. **Specifikus cél: Kötési pontokra épülő gazdaságfejlesztés:** A közlekedési hálózat – kiemelten a közúthálózat – fejlesztése, az elérhetőség javítása alapvető a versenyképes gazdaság kialakítása szempontjából. A turisztikai fejlesztések esetében is elengedhetetlen, hogy a célközönség el tudja érni a desztinációkat. Az infokommunikációs fejlesztések tovább növelik a gazdasági szereplők versenyképességét. Az önkormányzati intézmények fejlesztései között megvalósuló energetikai korszerűsítések segítik az energetikai szerkezetváltás témakörében megfogalmazott célok elérését.
 2. **Specifikus cél: Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum:**

A vidék élhetőbbé tétele, népességmegtartó erejének növelésében elengedhetetlen a településkép javítását, illetve az önkormányzati intézmények fejlesztése, de ugyanilyen fontossággal bír a helyi közösségek, a helyi identitás erősítése. Az ár- és belvízvédelmi rendszerek fejlesztése egyben az öntözés feltételeinek javítását is szolgálja.

3. **Specifikus cél: Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom:** A digitális írástudatlanság felszámolása, az információs társadalomhoz való kapcsolódás infrastrukturális feltételeinek megteremtése mind erősíti a célban rögzítetteket. A helyi identitás erősítése úgyszintén fontos a szolidáris társadalom kialakításában. A pozitív társadalmi folyamatok erősítése és a negatív folyamatok megszüntetése szempontjából nagy jelentősége van az épített környezet fejlesztésének, a leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi megújításának. A települések elérhetőségének javítása növeli népességmegtartó képességüket, erősíti a fiatalok megtartását szolgáló intézkedéseket.
4. **Specifikus cél: Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet:** A koncepcióban meghatározott célra épül a prioritás, megtartva annak logikáját, szerkezetét.

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

- (2.) Az ITK-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása
 - 2 (a) A szélessáv kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, továbbá feltörekvő technikák és hálózatok támogatása a digitális gazdaság érdekében
 - 2 (b) Az IKT termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az IKT iránti kereslet fokozása
 - 2 (c) Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése
 - 2 (d) az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása a digitális jártasság és az e-tanulás fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális jártassággal és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén
- (4.) Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban
 - 4 (a) megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása
 - 4 (b) a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése
 - 4 (c) az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása
 - 4 (e) minden típusú területi egységben, különösen a városokban alacsony szén-dioxid-kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása, beleértve a fenntartható városi mobilitás előmozdítását és a releváns adaptációs intézkedések negatív hatásainak enyhítését
- (5.) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése
 - 5 (a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
 - 5 (b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és a katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások támogatása
- (6.) Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése
 - 6 (a) a hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
 - 6 (b) a vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
 - 6 (c) a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése
 - 6 (d) a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és – helyreállítás és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is
 - 6 (e) a városi környezetfejlesztési célzó intézkedések, ideértve a rozsdáövezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is

- 6 (f) innovatív technológiák támogatása a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság fokozása érdekében a hulladék- és vízgazdálkodási ágazatban, a talajvédelem területén és a légszennyezettség csökkentése érdekében
- 6 (g) az erőforrás-hatékony gazdaság irányába történő ipari átmenet támogatás a zöld növekedés érdekében

(7.) A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása

- 7 (c) környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek – beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is – kifejlesztése és fenntartható városi mobilitás elősegítése
- 7 (d) átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és rehabilitációja

(9.) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

- 9 (a) a városi és falusi területek és az ott élő rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
- 9 (g) a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat

(10.) Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

- 10 (a) oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztése

(11.) Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása

- 11 (a) az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásokra és közigazgatási hatékonyságára irányuló intézkedések támogatása
- 11 (b) az intézményi kapacitás és a KA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése

Prioritáshoz kapcsolódó Operatív Programok:

- TOP 1 - Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
- TOP 2 - Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés
- TOP 3 - Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
- TOP 4 - A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése
- TOP 5 - Községi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)
- TOP 6 - Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés
- IKOP 3. Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség és energia-hatékonyság javítása
- GINOP 1 - Kis- és középvállalkozások
- GINOP 3 - Infokommunikációs fejlesztések
- GINOP 4 - Energia
- GINOP 5 - Turizmus
-
- KEHOP 1 - A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
- KEHOP 2 - Települési vízellátás, szennyvíz-elvezetés és tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése
- KEHOP 3 - Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések
- KEHOP 4 - Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések
- KEHOP 5 - Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása

-
- EFOP 1 - Társadalmi együttműködés erősítése
- EFOP 2 - Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
- EFOP 3 - Gyarapodó tudástőke
- EFOP 4 - Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
-
- KÖFOP 1 - A szolgáltató közigazgatás szervezési feltételeinek fejlesztése
- KÖFOP 2 - A szolgáltató közigazgatás infrastruktúra feltételeinek fejlesztése
- KÖFOP 3 - A közösségi fenntartású humán közszolgáltatások szervezési és humán erőforrás feltételeinek fejlesztése
- KÖFOP 4 - A közösségi fenntartású humán közszolgáltatások infrastruktúra feltételeinek fejlesztése

2.5.1. intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása

A közlekedés, a minél gyorsabb és hatékonyabb helyváltoztatás egyre fontosabb társadalmi-gazdasági elvárás a globalizálódó világban.

Így az elérhetőség javítása, ennek keretében a közlekedési és szolgáltatási kapcsolatok javítása elsődleges fejlesztési prioritás a megye, a települések, vállalkozások, intézmények és állampolgárok számára.

Heves megye közlekedési infrastruktúrája a jelentős területi egyenlőtlenségek miatt fejlesztésre szorul. A megye déli részén húzódó országos és nemzetközi vonalas infrastruktúra rendszerek adják a megye közlekedési hálózatának a gerincét, azonban a megye többi (északi) részein a déli részekhez viszonyítva jelentős elmaradások mutathatók ki az infrastruktúra fejlettségének terén. Ez megmutatkozik a meglévő infrastruktúra állapotában és kiépítettségében. Fontos sajátosság a megye észak-dél irányú feltárásának hiánya, illetve ezek megyén belüli és megyén átnyúló hálózati jellegének hiánya. A meglévő hálózat fő elemei nem a kedvezőbb feltételeket biztosító völgyekben, hanem a hegyeken keresztül kerültek kialakításra. Fontos feladat tehát az észak-dél irányú völgyekben futó meglévő infrastruktúra elemek hálózatba szervezése, a felújításuk során felhasznált források elosztása terén.

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) is alátámasztja, hogy a vonalas infrastruktúra fejlesztése a megye gazdaságának fejlődéséhez elengedhetetlen, mivel a közlekedési hálózat fejlesztése megteremti annak lehetőségét, hogy a területi fejlődésbeli különbségek belátható időn belül kiegyenlíthessenek.

A közlekedési hálózat és a közösségi közlekedés (kiemelt figyelemmel a vasútra) fejlesztése létszükség, különösen a várostérségek mint vonzáskörzetek területén, illetve a periférikusabb helyzetű járásokban.

Az elmúlt időszakban Heves megyében a Közlekedés Operatív Program kiírásaira 14 pályázat érkezett. Ebből csupán 5 esetben végződött szerződéskötéssel, ami 26,7%-os eredményességi mutató. 101 km útszakasz tekintetében történt TSZ-kötés a Magyar Közúttal, mint projektgazdával.

A fejlesztések esetében a prioritás indikátorainak (saját járásának központi települését közúton és tömegközlekedéssel 30 percen kívül elérő lakosság számának csökkenése; közösségi közlekedést igénybevevők számának növekedése) megvalósulását igyekeztek szem előtt tartani, viszont a rendelkezésre álló forrásokból nem sikerült, komplex, átfogó fejlesztéseket végrehajtani, illetve a megvalósult fejlesztés nem minden esetben nyújt közvetlen kapcsolódást a járási központhoz, vagy a gyorsforgalmi úthálózathoz.

A közlekedési infrastruktúrafejlesztés tehát - beleértve a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítését, a közösségi közlekedés fejlesztését, a kerékpáros közlekedés infrastrukturális elemeinek fejlesztését, illetve az intermodalitás feltételeinek javítását - kiemelt figyelmet kapott Heves Megye Területfejlesztési Konceptiójának (2014-2020) elkészítése, valamint a megye stratégiai programjának megalkotása során egyaránt.

2.5.1.1. beavatkozás: Közúthálózat-fejlesztés

A társadalmi és gazdasági célok megvalósulása érdekében elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és kiszolgáló közlekedési rendszer jöjjön létre.

A közúton való közlekedést – főként időráfordítás szempontjából – nagyban befolyásolják a közúthálózat sajátosságai és az útminőség, így a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, az elérhetőségek javítása, az úthálózat minőségének javítása kiemelt jelentőségű.

A fontosabb gazdasági gócpontok, járásközpontok elérhetőségének javítása, az ipari területekhez vezető alap-infrastruktúra fejlesztések megvalósítása, az egy és kétszámjegyű utak rövidtávú fejlesztése, a még kedvezőtlenebb állapotban lévő kisebb településeket összekötő, valamint a zsáktelepülések megközelítését szolgáló utak korszerűsítése a települések kapcsolatrendszerének kiépítése, illetve a vállalkozások megtelepedésének szempontjából is prioritásként kezelendő feladat.

Az útrekonstrukciós munkálatok és ezzel párhuzamosan a közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése is azt a célt szolgálja, hogy a járási központok gyorsabban elérhetőek legyenek és az érintett lakosság életminősége is javuljon. A biztonságos közlekedés, a szolgáltatás-és életminőség javításához szorosan kapcsolódik a parkolóhelyek, a külterületi-és szervizutak bővítése és felújítása.

A közúti közlekedés gerince a megyében a Budapestről kiinduló, a Helsinki közlekedési folyosó részét képező M3-as autópálya. A Heves megyét érintő szakasza 75 km hosszú. Eger Megyei Jogú Város M3-as autópályával való gyorsforgalmi összekötése és a 251. sz.út megépítése a jövőben kulcsfontosságú, hiszen amellet, hogy az érintett települések (Andornaktálya, Nagytálya, Maklár) túlterhelt és veszélyes forgalmi helyzetét javítja, az autópálya elérhetősége a megyeközpont versenyképességére is pozitív hatást gyakorol.

A városokat elkerülő utak kiépítése pedig lehetővé teszi, hogy a tranzitforgalom ne terhelje a település belső forgalmát, lényegesen csökkenti a zaj, rezgés és légszennyezettség, valamint a zsúfoltság kialakulásának lehetőségét.

A megye versenyképességének növelése, valamint a fennálló területi különbségek kiegyenlítése érdekében olyan kisléptékű infrastruktúra-fejlesztésekre van szükség, amelyek összekötik Észak-Heves megyét Dél-Heves megyével, ezzel megteremtve a lehetőséget az elmaradott, fejlesztésekre váró települések számára is egyaránt. Fő célként fogalmazódik meg:

- a megye észak-déli feltárásának, és a megyén túli kapcsolódásainak megteremtése, elsősorban a völgyekben futó infrastruktúra hálózatok felhasználásával.
- a megye északi és déli útszakaszainak a Hatvan-Gyöngyös-Eger tengelyre történő rácsatlakozása annak érdekében, hogy a kiépült infrastrukturális adottságokból származó előnyöket a megye északi és déli részén is érvényesíteni lehessen.

Emellett turisztikai szempontból sem elhanyagolható, hiszen a célterület elérhetősége és az igénybe vehető turisztikai infrastruktúra állapota a turisztikai keresletet alapvetően befolyásoló tényező.

A Heves megyei utak felújítása kapcsán a 2007-2013-as időszakban a rendelkezésre álló forrásokat jóval meghaladó mértékben mutatkozott igény, tehát jó néhány útszakasz továbbra is felújításra vár.

Az elkövetkezendő évek közlekedés-fejlesztési tervei között szerepel a 21. számú főút Heves megyei szakaszainak a négy nyomúsítása, a 3. számú főút és a 32. számú főút Hatvant elkerülő szakaszának megépítése, a 24. számú főút Gyöngyöst, Parádót és Recsket elkerülő szakaszának megépítése, a 31. számú főút Heves megyei szakaszának rekonstrukciója, valamint Eger és Füzesabonyt összekötő 25. számú főút várható korszerűsítése.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.5.1.2. beavatkozás: Intelligens közösségi közlekedés

A közösségi közlekedés tekintetében a megyére megosztottság jellemző. A közúti közlekedésben Gyöngyös és Eger városai dominálnak, míg a vasúti közlekedésnek Füzesabony a központja. Hatvan város közlekedési csomópontként fontos közúti és vasúti csatlakozási szerepet tölt be.

A közösségi közlekedés fejlesztésének kulcselemét a különböző közlekedési láncok összekapcsolása jelenti.

A közlekedési ágazatok közötti szinergia erősítése, valamint a közlekedési infrastruktúra minőségének javítása érdekében intermodális központ kialakítása szükséges, amely autóbusz, vasúti, kisvasúti és kerékpárúti csomópont is egyben.

Az infrastruktúrafejlesztésnek a közlekedési módok közötti zökkenőmentes váltás biztosítására is tekintettel kell lenni és ennek érdekében a különféle (P+R, B+R, K+R) parkolóhelyek kialakítására is kiemelt hangsúlyt kell fektetni.

A megyében számos olyan település van, melyről nem érhető el közösségi közlekedéssel átszállás nélkül a megyeszékhely, de adott esetben a járási központ sem. Sajátos problémát hordoz busz közlekedés szempontjából a megye több települése is, ugyanis átszállás nélkül nem lehet elközlekedni a járási központba a Füzesabonyi járás 3 települése (Kál, Kompolt és Nagyút) és a Pétervásárai járás (Parádsasvár) esetében. Ugyanezen járásokból további 6 településen (Aldebrő, Bodony, Fedémes, Kápolna, Parád és Tófalu) pedig 1 közvetlen lehetőség van az eljutásra a járási központba. Az alacsony járatszámokat tekintve 11 településen 10 alatti a járatszám a járási központba átszállással és közvetlenül összesen (ez előző 6 településhez csatlakozik Bekölce, Kisfüzes, Mátraballa, Tarnabod és Váraszó).

A közösségi közlekedés fejlesztése terén a jövőben tehát kiemelt jelentőséggel bír az utazási körülmények, valamint a járási, települési kapcsolatok javítását célzó beruházások megvalósítása. A lakóhelyek, intézmények és munkahelyek közösségi közlekedéssel történő elérhetőségéhez hozzátartozik a célépület és a közösségi közlekedési megállóhely, illetve csomópont közötti gyalogos – esetleg kerékpáros – kapcsolat biztosítása.

A közösségi közlekedés a felmerült valós igények felmérése után a pálya- és járműpark teljes rekonstrukciójával, a tömegközlekedési eszközök járatainak, csatlakozásainak bővítésével, buszfordulók, megállóhelyek létesítésével, fejlesztésével, akadálymentesítésével, az intermodalitás feltételeinek megteremtésével támogatható.

Az intézkedés elősegíti a fenntartható közösségi közlekedés feltételeinek kiépítését, továbbfejlesztését, hozzájárul a fenntartható városi mobilitás kialakításához, a munkaerő-piaci központok megközelíthetőségének, a munkaerő mobilitásának javításához, illetve mindezekben keresztül a CO₂ csökkentést előmozdító alkalmazkodási folyamat támogatásához egyaránt.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt., MÁV Zrt., Volán Társaság

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

2.5.1.3. beavatkozás: Vasút szerepének növelése

Megfelelő közlekedésszervezés és szemléletformálás révén növelni kell a fenntartható közlekedési módok, kiemelten a kötöttpályás közlekedési módok szerepét a helyi közlekedésben.

A megye déli részén húzódik a 80-as számú Budapest-Hatvan-Miskolc-Sátorajújhely vasútvonal, amely kétvágányú, villamosított fő vasútvonal, mely egyben része a Helsinki folyosónak. A 80-as számú vasútvonal mellett igen jelentős vonal az Eger-Putnok között (68 km) illetve Eger-Füzesabony között (17 km) húzódó 87-es és 87-a-s vasútvonalak. Ezek egyvágányú, részben villamosított vonalak. Jelentős a tehervagonok közlekedése a szakaszon, viszont a pálya felújításra szorul. Továbbá a 85-ös számú Gyöngyös-Vámosgyörk vasútvonal (13 km) egyvágányú, villamosított, a 81-es Hatvan-Somoskőújfalu vasútvonal egyvágányú (a villamosítás hiányában dízelmozdony közlekedés biztosított), valamint 82-es számú Hatvan-Szolnok vasútvonal, amely kétvágányú villamosított. A normálnyomtávú vasútvonalak mellett keskenynyomtávú vonalakon is működik vasúti közlekedés a megyében.

A vasúti közlekedés javítása érdekében alapvető prioritás a vasúti fő- és mellékvonal-hálózat, valamint a kapcsolódó mellékvonalak és kiszolgáló létesítményeik korszerűsítése, egyenlő esélyű hozzáférésének biztosítása, megfelelő fenntartása, ugyanis a pályaszakaszok állapota miatt a szerelvények lassan tudnak haladni, így tovább rontják az alacsony kihasználtságú vonalak versenyképességét. További fejlesztéseket igényelnek a belterületi csomópontok korszerűsítése, a települések közötti forgalmának minimális akadályoztatása és a balesetmegelőzés érdekében.

A környezetkímélő, alacsony szén-dioxid kibocsátással járó közlekedési és szállítási formák térnyerési feltételeinek megteremtésével elérhető, hogy a környezetet kevésbé terhelő vasúti személy- és áruszállítás a forgalomműködést, a levegőszennyezést, a zaj- illetve rezgésterhelést okozó közúti teher és személyforgalom minél nagyobb részarányát átvegye.

A vasúthálózat korszerűsítése érdekében Heves megyét érintően a Budapest-Miskolc nemzetközi törzshálózati vonalon az emelt sebességű közlekedés feltételeinek megvalósítása, a kétvágányú vasútvonal teljes korszerűsítése, valamint Budapest-Miskolc vasútvonal felújítása, Hatvan-Nagyút, Nagyút-Mezőkövesd vonalszakasz felújítása került megfogalmazásra.

Az elképzelések között szerepelnek még azon vasútfejlesztési projektek, amelyek az üzleti infrastruktúrához kötődő kerítésen kívüli vasúthálózatba bekapcsoló iparvágány-fejlesztéseket támogatják (pl. Recski szárnyvonal), de az előttünk álló 2014-2020 közötti időszakban több vasútvonalon is jelentős pálya-rekonstrukciós munkálatok várhatók.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, NIF Zrt., MÁV Zrt.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.5.1.4. beavatkozás: Kerékpárút hálózat fejlesztése

A napi mobilitási-ingázási igények kielégítését mindenekelőtt a fenntartható közösségi közlekedési megoldások, például kerékpáros közlekedés alkalmazásával kell megvalósítani, hiszen ezen fejlesztések segítik elő a CO₂ kibocsátás csökkentését, a városi területeken való fenntartható mobilitás térnyerését.

2010-ben 52,67 km hosszúságú kerékpárút volt Heves megyében. A jelenleg hatályos OTRT-ben szereplő kerékpárút törzshálózat Heves megyét érintő szakaszai: Kelet-magyarországi kerékpárút: Zagyvaszántó-Gyöngyöspata – Gyöngyös – Markaz – Kisdána – Egerszalók -Poroszló; Tiszamente kerékpárút: Poroszló – Sarud - Kisköre; Bükki kerékpárút: Szilvásvárad – Bélapátfalva -Eger; Nyugat-zempléni kerékpárút: Felsőtárkány-Eger; Zagyvamenti kerékpárút: Zagyvaszántó-Hatvan.

A kerékpárút hálózat kiépítése a városok környezetében jelenleg hiányos, jelentős bővítésre szorul a városokon átívelő szakaszok, és a városokba vezető szakaszok kiépítése.

Emellett a fenntartható közösségi mobilitás fejlesztésének elősegítése érdekében a kerékpárutak építése, a kerékpározás népszerűsítése, az úthálózat kerékpáros-barát fejlesztése, s ezzel egyidejűleg a kerékpárutak összefüggő rendszerének létrehozása kiemelt fontosságú.

Mint környezetkímélő alternatív közlekedési mód, kiegészülve a természetvédelmi és kulturális értékek (pl. határon átnyúló natúrparkok, kulturális tematikus útvonalak) összehangolt hasznosításával és marketingjével komoly lépés lehet a határtérségek turisztikai vonzerejének növelésében is, ami a gazdaságfejlesztési cél elérését is támogatja.

A környezetbarát kerékpáros közlekedés úthálózatának fejlesztését ugyanis nem csak a közúti közlekedést támogató prioritás keretében lehetett fejleszteni, hanem ökoturisztikai célra is. A kerékpáros turizmus dinamikus fejlődő ága legyen az idegenforgalomnak, megfelelő mennyiségű kiépített kerékpárútra, illetve ezek egy hálózatba történő egyesítésére van szükség. Több fejlesztés történt már a kerékpárutak kiépítésében és kijelölésére került több száz km-nyi hegyi kerékpáros pálya a Bükkben és a Mátrában és hagyományossá váltak nagy tömegeket megmozgató sikeres versenyek is.

Jelentős fejlesztési célterület a kerékpáros közlekedés közösségi közlekedéshez való kapcsolódása, a kerékpáros közlekedési mód integrálása a közösségi közlekedésbe. Így fejleszteni szükséges a kerékpáros közlekedést kiszolgáló létesítményeket, infrastruktúraelemeket, gyarapítani kell az őrzött kerékpár-tárolók számát. Mindezen fejlesztések során célszerű és indokolt figyelembe venni a gyalogos közlekedés sajátosságait és szükségleteit is, azaz a kerékpáros közlekedés fejlesztését összhangban kell végezni a gyalogos közlekedés fejlesztésével.

A megyében található egy országos jelentőségű kerékpárút törzshálózat szakaszának egy eleme, mégpedig a Cered felől érkező Pétervására-Eger-Noszvaj és Mezőkövesd irányába távozó kerékpárút. Emellett a térségi jelentőségű, Eger és Andornaktálya között, valamint Eger-Szarvaskő-Szilvásvár-Nagyvisnyó útvonalon húzódó kerékpárutak nyomvonalainak fejlesztése a 2014-2020-as időszak fejlesztési elképzelései között szerepel.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.5.2. intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem

A lakosság túlnyomó hányadát érintő környezeti terhelések, klimatikus szélsőségek és a környezet állapotának egészét döntően meghatározó problémák elkerülése és megoldása, valamint az életminőség javítása érdekében kiemelten fontos feladat a települési életfeltételek javítása, a környezeti terhelések csökkentése, a környezeti értékek hosszú távú megőrzése.

A megfogalmazott célok a sokszínű és változatos adottságainkra való tudatos építkezést, az épített és természeti környezet harmóniájának és ezáltal a környezetvédelem és gazdaságfejlesztés ésszerű egyensúlyának megteremtését kell, hogy szolgálják (például: agrár-környezetgazdálkodás, melynek keretén belül az adott terület mezőgazdasági hasznosítása teljes mértékben alkalmazkodik táji adottságokhoz).

Fontos, hogy – a helyi sajátosságokhoz való idomulás, a helyi növényzet, természeti adottságok és terepi viszonyok lehető legkisebb mértékben történő változtatása, rongálása mellett – a két, egymással sokszor éles ellentétben álló érdek összhangba kerüljön.

A 2007-2013 időszakban vonatkozásában ezen célt elsősorban ÉMOP-on belül a belterületi vízrendezésekkel és az élő vízfolyások szabályozásával lehetett támogatni, de az elmúlt időszakban a KEOP forrásból támogatott projektjeinek száma is folyamatos emelkedést mutatott a megyében. A jövőben továbbra is jelentős mértékű igény mutatkozik hasonló célt szolgáló projektek megvalósítására.

2.5.2.1. beavatkozás: Ivóvíz minőségének javítása, távlati vízbázisvédelem

Korunk egyik legnagyobb kihívása az egyik legfontosabb természeti erőforrással, a vízzel való komplex gazdálkodás a fenntartható fejlődés figyelembevételével.

Nemcsak a felszíni, hanem a felszín alatti vizeink minőségének megőrzése is kiemelt fontosságú, hiszen a települések vezetékes vízellátása és a takarékos vízfelhasználás fokozottan előtérbe helyezte a felszín alatti vizek védelmének kérdését.

Már a 70-es évek óta napirenden van a vízmű védőidomok kijelölése és távlati vízbázisok védelme főleg a sérülékeny bükki karsztvidéken, illetve a folyóvölgyek kavicssteraszán.

A szolgáltatott ivóvíznek a mindenkor érvényben lévő jogszabályi előírásoknak kell megfelelnie. Minősége egyrészt a vízbázisokból termelt nyersvíz minősége, másrészt az elégtelen vízkezelés miatt kifogásolt.

A közüzemi ivóvíz szolgáltatás területén fennálló vízminőségi problémák megoldása, a vízminőség javítása, a vízkárelhárítással kapcsolatos teendők ellátása a vízügyi igazgatóságok, a katasztrófavédelmi igazgatóság, a vízgazdálkodási társulatok, valamint a települési önkormányzatok feladata.

A felszín alatti víz és földtani közeg veszélyeztetésének, szennyezettségének, károsodásának megismerése, nyilvántartásba vétele, illetve a szennyezettség kockázatának, valamint a szennyezettségnek csökkentése, megszüntetése, tehát mindazon kármentesítési tevékenység, amely a múltban bekövetkezett környezeti károk feltárását, megszüntetését eredményezi a talaj és a felszín alatti vizek minőségének megóvását szolgálják.

Emellett a vízrendszer rehabilitációja, a vízkészletekkel való ésszerű gazdálkodás a természeti, gazdasági és közvetve a társadalmi állapotokat is javíthatja.

Legfontosabb feladat az egészséges ivóvíz biztosítása a lakosság számára, ennek keretében biztosítani kell az ivóvízbázisok védelmét, sérülékeny vízbázisok biztonságba helyezését, az üzemelő és távlati vízbázisok diagnosztikai vizsgálatát, továbbá a vízkivételi és –tisztítási technológiák fejlesztését, a kapcsolódó csőhálózati rekonstrukciókat.

A jövőben ahol indokolt és lehetséges, ivóvíz kímélő technológiák alkalmazását kell bevezetni, növelni kell a kinyert vizek újrahasznosítását és tisztítását, csökkentve ezzel az ivóvíz kinyerésével kapcsolatos mennyiségi igényeket. Támogatni szükséges az elavult ivóvízhálózat felújítására vonatkozó lakás- és házfelújítási programokat.

Mindemellett kiemelt figyelmet kell fordítani a megyében egyedülálló felszín alatti kénes és szénsavas vizekre is (Parád, Bükkszék, Eger), amelyek napjainkban az egészség-, illetve gyógyturizmus alapjai.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, vízmű vállalatok

2.5.2.2. beavatkozás: Ár- és belvízvédelem

Heves megyében az ár-és belvízi veszélyeztetésnek kitett települések száma 75 db, ebből pedig az árvízzel veszélyeztetett települések száma 21 db. A megye településeinek ár-és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását a 18/2003. (XII.9.) KvVM –BM együttes rendelet I. sz. melléklete tartalmazza, mely szerint 28 település erősen veszélyeztetett, 45 település közepesen veszélyeztetett és 2 település enyhén veszélyeztetett kategóriába sorolható.

A települési belvíz és csapadékvíz elvezetések, árvízvédelmet szolgáló beruházások megvalósítása, a környezeti katasztrófák megelőzése tehát továbbra is prioritást élvez.

Ár-, belvízvédelem, csapadékvíz-elvezetés legfontosabb feladatai:

- ár- és belvízveszély folyamatos csökkentése;
- víz-, szükség-, és záportározók építése;
- medermélyítések elvégzése,
- csatornahálózat bővítése, fejlesztése;
- a vizek kártétele elleni védelem erősítése;
- vízvédelmi és öntöző rendszerek fejlesztése; és
- vízrendezés, rekonstrukciós feladatok végrehajtása.

Mindezek érdekében megyei szinten, illetve vízgyűjtő területenként komplex fejlesztési programokat szükséges kidolgozni. Meg kell határozni azokat a pontokat, ahol összefüggő koncepcionális ár-, és belvízvédelmi fejlesztések szükségesek és le kell határolni azokat a pontokat ahol pontszerű beavatkozások is lehetségesek.

A szélsőséges vízgazdálkodási viszonyok (ár- és belvizek, valamint aszályok) káros hatásait fenntartható módon, a térségek vagy vízgyűjtők szintjén integráltan kell kezelni: az eddigi árvízi-belvízi és aszály elleni védekezést talaj-és belvízgazdálkodással kell felváltani.

A fennálló problémák további megoldását jelenti egy olyan automata távjelző hidrometeorológiai állomáshálózat kiépítése is, amely lefedi a veszélyeztetett vízgyűjtő területeket és lehetővé teszi a megfelelő gyorsaságú és pontosságú előrejelzést, ezáltal növelve a védekezésre való felkészülés időelőnyét.

Emellett persze folytatni kell a korszerű védekezési anyagok, eszközök, felszerelések beszerzését és a települések vízkár-elhárítási terveit az elmúlt időszak értékelései alapján a konkrét, mértékadónak tekinthető eseteknek megfelelően aktualizálni szükséges.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béalápátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, vállalkozások

2.5.2.3. beavatkozás: Hatékony hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése; folyékony hulladék elvezetése és kezelés

A fenntartható fejlődés igénye a hulladékgazdálkodás területén is prioritások megfogalmazását teszi szükségessé.

A környezet védelme, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata érdekében első helyen a hulladék keletkezésének megelőzése áll. Természeteszerű azonban, hogy miután a megelőzés nem minden esetben megvalósítható, akkor az újrahasználatot, ha ez sem lehetséges, akkor az újrafeldolgozást kell alkalmazni.

Arra kell törekedni, hogy a környezetveszélyeztetést és egészségi kockázatot mindenképpen kizáró ártalmatlanítás valóban csak az utolsóként szóba kerülő megoldás legyen. Környezetvédelmi szempontból a hulladéklerakón való elhelyezés a legrosszabb alternatíva, tekintettel arra, hogy ez hosszútávon környezetvédelmi problémát jelent, másodsorban pedig az erőforrások elvesztéséhez vezet.

A felszíni és felszín alatti vizek további szennyeződésének megakadályozása és a környezetterhelés mérséklése érdekében, az országos Hulladékgazdálkodási Tervvel és a vonatkozó jogi szabályozással összhangban térségi szinten kell kezelni a települések bezárt, illetve felhagyott szilárdhulladék-lerakóit.

A fizikai feltételek - építési, bontási hulladék-hasznosító program végrehajtása; állati hulladék begyűjtő-kezelő hálózat kialakítása; hulladékmérési-, analízis-lehetőségek megteremtése; biológiailag lebomló és zöld hulladékok kezelése - biztosításán túl továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni a keletkező hulladékok mennyiségi csökkentésére és újrahasznosítására, megfelelő színvonalú és kapacitású szelektív gyűjtési és válogató rendszer kiépítésére.

Heves megyében egyébként a szilárd hulladék-gyűjtésbe bevont lakások aránya a 2001-es 81,8%-ról 2010-re 93,1%-ra növekedett. Ez az érték magasabb, mint az országos átlag (92,8%). 2006-ban azon lakások közül, ahonnan a hulladékot rendszeresen elszállították csak 2,1% vett részt a szelektív hulladékgyűjtésben. 2010-re ez az arány 48,5%-ra növekedett, mellyel Heves megye jelentősen megelőzi az országos átlagot (25,4%).

Továbbra is ösztönözni kell tehát a zöldhulladékok helyben történő visszaforgatását, a házi és közösségi komposztálás elterjesztését, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelését.

A gazdasági szereplőknek is jelentős a felelősségük a hulladékok képződésében: megfelelő minőségű termékek tervezésével, minimális környezetterheléssel járó gyártási technológia és megfelelő alapanyag felhasználással biztosítható, hogy kevesebb hulladék keletkezzen.

A jövőben kiemelt hangsúlyt kell fektetni a legkisebb környezeti terheléssel járó folyékony hulladék elvezetést és -kezelés módszereinek kidolgozására is.

A Heves Megyei Vízmű Zrt. és az Északmagyarországi Regionális Vízművek Rt. jelenleg a megye fő szolgáltatói. A csatornahálózatba bekötött lakások száma 2004 és 2010 között ugyan növekvő tendenciát mutatott (jelenleg 60.314 db), a jövőben azonban törekednünk kell arra, hogy minden településen meg kell oldani a keletkezett folyékony hulladék gyűjtését, tisztítását, amelynek eléréséhez kiemelt figyelmet kell fordítani az agglomerációk folyékony hulladék elvezetési és -tisztítási programjának végrehajtására, meglévő folyékony hulladék gyűjtő

hálózatok, folyékony hulladék tisztító telepek rekonstrukciójára és a szennyvíziszap-kezelési technológiák és ártalommentes iszapelhelyezés fejlesztésére.

A klímaváltozással összefüggésben is fel kell készülni a tisztított folyékony hulladék és a szennyvíziszap újrahasznosítására is. Az Európai Unióba való csatlakozással a jogszabályi háttér megszigorodott, szigorú jogszabályok szabályozzák az élővízbe bocsátható tisztított folyékony hulladék minőségét. A Heves Megyei Vízmű Zrt. jelenleg 25 folyékony hulladék tisztító telepet üzemeltet, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a természetbe visszajutó megtisztított víz az élővizeink terhelését csökkentse, hiszen megakadályozza a szennyezőanyagok környezetbe kerülését.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, vízmű vállalatok, önkormányzati hulladékgazdálkodási társulások

2.5.2.4. beavatkozás: Közvilágítás korszerűsítése

A települési önkormányzatok számára a legnagyobb kiadáscsökkenést az elavult energetikai rendszerek felújítása, ezen belül is a közvilágítás korszerűsítése, energiatakarékos átalakítása jelentheti, hiszen a települések közvilágításának költségei évről-évre egyre nagyobb terheket rónak az önkormányzatok költségvetésére.

A közvilágítás energiafelhasználásának csökkentése érdekében a lámpatestek, közvilágítási oszlopok, fényforrások, előtétek és az energiamegtakarítás szempontjából indokolt vezetékek felújítása, vagy cseréje indokolt. Természetesen a helyszíni adottságokat, a világítási feladatokat figyelembe véve kerülhetnek kiválasztásra az alkalmazandó energia-hatékony műszaki megoldások, szem előtt tartva az építészeti és rövid, valamint hosszú távú településfejlesztési elképzeléseket is.

A korszerűsítéssel kitűzött cél, hogy a település közvilágítása megújulva, a világítási feladathoz alkalmazkodva, modern és energiatakarékos lámpatestekkel, fényforrásokkal üzemeljen, az energetikai hatékonyság, illetve energiatakarékosság szempontjainak figyelembevételével, költséghatékonyabb üzemeltetés mellett. A lámpatestek korszerűsítésével ugyanis jelentős, akár 50%-os az energiafogyasztás megtakarítás érhető el.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdálkodó szervezetek

2.5.2.5. beavatkozás: Természetvédelmi területek és értékek megóvása

A természetvédelmi területeknek nagy jelentősége van a megye jelenlegi térszerkezetében, mivel a védett természeti területek az országos átlag feletti értéket mutatnak. A megye területe természetvédelmi szempontból különleges értékek hordozója, mely alapvetően abból adódik, hogy a hegyvidék és Alföld ütköző övezetként sajátosan gazdag biodiverzitás alakult ki. A jelenleg védelem alatt álló területek ugyan meglehetősen szigetszerűek, az ökológiai folyosók még nem alkotnak rendszert, de jó alapot nyújtanak a természetvédelmi célú fejlesztésekhez, és az ökológiai alapelvű területrendezéshez.

Heves megye 121 települése közül 27 rendelkezik védett területtel. A megyében 2 db olyan nemzeti park, 4 olyan tájvédelmi körzet és 9 olyan természetvédelmi terület található, amelyek országos jelentőségűnek tulajdonítható. Ezek mellett a megyében 47 db helyi jelentőségű természetvédelmi terület is található.

A megye legjelentősebb természetvédelmi területe a Bükk Nemzeti Park. Területi kiterjedése összesen 42283,43 ha (ebből fokozottan védett 8138 ha), 35% tartozik Heves megyéhez, 7 települést foglalva magába. A Hortobágyi Nemzeti Park, amely összesen 80957,17 ha (ebből fokozottan védett 8669 ha) 2 Heves megyei települést érint, az itt található különleges madárvédelmi rezervátumok, az egyedülálló és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek részei az Európai Unió elindította Natura 2000 hálózatnak. A tájegység egész Európa szempontjából jelentős egyedi és veszélyeztetett fajokat, valamint ezek élőhelyeit őrzi.

Kiemelt jelentőségű üdülőkörzetek a Tisza-tó és a Mátra-Bükk üdülőkörzet.

A Poroszlói-és Sarudi-medence egy része **Ramsari terület**. A létrehozott Tisza-tó sétány, amely nem más, mint egy lábakon álló sétahíd, egész évben nyitva áll a nagyközönség előtt, és lehetőséget nyújt a madárvilág megfigyelésére. A tó északi része elsősorban az ökoturizmusnak, madármegfigyelésnek nyújt teret.

Az elkövetkezendő időszak fő célkitűzése a megye természetvédelmi területeinek (a Bükki Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett, ökológiai területek) biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével.

Emellett növelni kell a helyi védelem alá vonható – magán- és önkormányzati tulajdonú – természeti területek, értékek számát, a védetté nyilvánított területek nagyságát. Megyénk védett értékeinek felkutatása, megőrzése, fenntartása, természetvédelmi kezelésük ösztönzése és széles körben történő megismertetése kiemelt feladat.

A védett területek közötti összeköttetés jövőbeni megteremtése pedig a biológiai sokféleség megőrzése, valamint az állat- és növényfajok vándorlásának biztosítása érdekében szükséges.

Külön hangsúlyt kell, hogy kapjon az összefogás a természetvédelmi területek megóvása érdekében. Önkormányzatok, civil szervezetek, oktatási intézmények, hatóságok és más állami szervek együttműködésén túl, a területen érdekelt gazdálkodók bevonása is szükséges.

A védelem alatt álló területek körének kiszélesítése, a védetté nyilvánítás mellett a kezelés pénzügyi és szakmai feltételeinek megteremtése is sürgető.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, oktatási intézmények, vállalkozások, Nemzeti Park Igazgatóságok

2.5.2.6. beavatkozás: Barnamezős területek hasznosítása

Adott természeti, környezeti viszonyoknak megfelelően gazdaságstratégiai feladatként jelenik meg a megye leromlott állapotú, barnamezős területeinek hasznosítása (kármentesítés, rehabilitáció), új funkciókkal való ellátása, mivel az eddig kihasználatlan beépített területek, barnamezők jobb kihasználásával hosszú távon a nemzetgazdaság számára fontos erőforrásokat védünk meg, biztosítva ezzel a gazdasági növekedés alapvető feltételeit.

A környezeti szempontokhoz igazodóan a beavatkozás keretében kiemelt hangsúlyt kell fektetni az alulhasznosított, vagy használaton kívüli területek újbóli településszerkezetbe illesztésére és e területek funkcióváltásának elősegítésére környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével.

A következő időszak fontos feladataként jelentkezik ugyanis a barnamezős területek lehetőség szerinti rehabilitálása, funkcióváltással történő fejlesztése, mivel ezidáig a barnamezős területek hasznosítása iránt a vártnál kisebb érdeklődés mutatkozott; a fejlesztéseket a pályázati feltételek sem mindig segítették (kármentesítés finanszírozása). A tapasztalatok alapján érdemes újragondolni, mind a támogatási feltételek, mind a koncepció szintjén egy olyan feltételrendszer kialakítását, amely a barnamezős fejlesztéseket előtérbe helyezi a kármentesítéstől a vállalkozások betelepedéséig.

A szennyezéssel legjobban érintett kármentesítésre váró területek tekintetében fontosnak tartjuk azok felmérését, tényfeltárását, és végül projekt szintjén a kármentesítés lebonyolítását. Ezzel nem csak a szennyezett területek száma csökken, hanem területfejlesztés és gazdaságfejlesztés szempontjából is fontos területek válnak hasznosíthatóvá, megőrizve az érintetlen természetet, vagy az agrárium által használt termőföldet. Mindezekon túl a remediációs beruházások nem csak a gazdaság élénkítését, hanem az egészséges környezet javítását is eredményezi.

Mind a volt ipari üzemek, mind a bánya-meddők, mind a pernyehányók környezetében okozott környezeti szennyezések kármentesítésével kapcsolatban olyan módszerek alkalmazandók, ahol az ártalmatlanításra váró anyag nyersanyagként kerül hasznosításra. Ezek a tevékenységek elsősorban a barnamezős területek

újrahasznosításával végzendők el. A területek újrahasznosítása nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjon a településtervezés, a földhasználat-szabályozás, a zöldmezős beruházások, a gazdasági fellendülés és munkahelyteremtés tervezése során

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások

2.5.2.7. beavatkozás: Környezeti tudatosság ösztönzése

Az állampolgárok környezeti ismereteiről, készségeiről és hajlandóságáról készült felmérések azt mutatják, hogy értékrendjükben fontos szerepet tölt be a környezet, de az egyéni cselekvésekben még mindig csak ritkán jelenik meg a környezettudatos gondolkodásmód, a fenntarthatóságra való törekvés.

A társadalom környezettudatosságának erősítése, a környezettudatos szemléletformálás érdekében elengedhetetlen a környezeti nevelés és oktatás hatékonyságának megerősítése, valamint a média és az oktatás együttműködése.

A környezeti szemléletformálás hatékonyságának fontos feltétele, hogy az állampolgárok környezeti ügyekben megfelelő információval rendelkezzenek. Ehhez szükséges az érdeklődés felkeltése, az új információk a már meglévő ismeretekhez kapcsolhatósága, továbbá a tájékoztatás céljának megfelelő tartalmú, pontos, hiteles üzenet közvetítése.

A környezeti ügyekben való aktív társadalmi részvételt számos jogszabályi előírás (környezetvédelmi törvény, a stratégiai környezeti vizsgálatra és a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó szabályok, az uniós támogatást élvező projektekre vonatkozó előírások stb.) támogatja. Azonban a környezettudatosságra nevelés feladatai szerves részét a fenntartható fejlődéssel, a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek átadása jelenti.

A tennivalók kapcsán megkerülhetetlen az egyéni felelősség kérdése, valamint annak felismerése és elfogadása, hogy a környezettudatos viselkedés sok esetben a rövid távú „kényelmi” szempontok háttérbe szorításával, esetenként többszörös fordítással jár, de a pozitív hatások, illetve az elkerült károk rövidebb-hosszabb távon ezt ellensúlyozzák.

Kiemelt cél a megfelelő gazdasági potenciált és életfeltételeket biztosító természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése, az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára mind mennyiségben, mind minőségben, az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása, a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.

A települési környezet fejlesztése terén kiemelkedő jelentőségű a települések felkészítése a klímaváltozási kihívásokra is. A megfelelő energiaellátási módszereket és technológiákat is tartalmazó, az alacsony CO₂-kibocsátásra fókuszáló helyi integrált stratégiák kidolgozása hozzájárulhat az éghajlatváltozás koncentrálnó hatásainak csökkentéséhez, a környezet védelméhez és a lakosság életminőségének növeléséhez is.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások

2.5.3. intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet

A 2007 és 2013 közötti időszakban a vidéki Magyarország átlagára és Heves megyére is a természetes fogyás jellemző, a megyét azonban a vidéki átlaghoz képest ez a folyamat erőteljesebben érinti, így a 2012-es állapotot illetően a megye elmaradása jelentős. Heves megyei viszonylatban nem pusztán a népsűrűség csökkenése okozza a problémát, hanem annak gyorsuló üteme. Az adatokból kitűnik, hogy a megyét az elnéptelenedés a vidéki átlaghoz képest lényegesen jobban sújtja. A kedvezőtlen népsűrűségi folyamatok lassítása, megállítása, illetve megfordítása érdekében rövidtávon a vándorlási folyamatokba, hosszabb távon pedig a természetes szaporodás folyamataiba is szükséges beavatkozni. Elsősorban a fiatal párok megyében történő letelepedését és itt maradását szükséges elősegíteni. Mindezeket túl, a megye lakosságának egészségmegőrzése, valamint a vidéki térségek infrastrukturális fejlesztése látszik szükségesnek. A megye 11 városa mellett, 3 nagyközség

illetve 107 község található. A Heves megyei községek népességszámának átlaga 1544 fő. Heves megye versenyképes gazdasága megteremtésének és fenntartásának elengedhetetlen feltételei a gazdasági, infrastrukturális fejlesztések megvalósításában, az élhetőbb környezet kialakításában, az életminőség feltételeinek javításában, a települések, térségek sokszínű együttműködésében és a hátrányos helyzetű térségek és rétegek felzárkóztatásában testesülnek meg. A beavatkozás kialakításának elsődleges indoka, hogy helyi szinten integrált, programalapú fejlesztéseket tegyen lehetővé. Ezen erős társadalmi orientáció jelentősen hozzájárul ahhoz, hogy a helyi szintű fejlesztési beavatkozások szinergiái, komplementer fejlesztései, területileg és ágazati szempontok szerint is összekapcsolhatóvá váljanak és ezáltal nagyobb térségfejlesztési hatással rendelkezzenek.

A járásközpontok a járások szintjén a közigazgatás és egyben a gazdaság centrumai, ezért ezeken a településeken biztosítani kell a járás települései számára a minőségi, elérhető és egyenlő esélyű hozzáférést a közszolgáltatásokhoz és közigazgatáshoz. A cél egy olyan integrált és fenntartható társadalmi – gazdasági – környezeti térszerkezet és területi rendszer létrejötte, mely a helyi adottságokra épülő, saját arculattal és identitással rendelkező térségekben szerveződik, s amelyben a társadalom számára az alapvető esélyeket meghatározó közszolgáltatások és életkörülmények tekintetében nincsenek elfogadhatatlan területi egyenlőtlenségek.

2.5.3.1. beavatkozás: Az önkormányzati közszolgáltatást nyújtó intézmények fejlesztései

A beavatkozás keretében nyújtott támogatások egyik célja a társadalmi integrációt elősegítő szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtése, a helyi szinten elérhető szolgáltatások fejlesztése és bővítése. A közszolgáltatások intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése szükséges megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken is, hiszen a gyors és hatékony kiszolgálás tudja elégedetté tenni a közigazgatási eljárások során az ügyfeleket. A beavatkozás keretében a települési önkormányzati intézmények energiahatékonyságának fokozása, épületgépészeti rendszerek energetikai célú korszerűsítése, a megújuló energiaforrások részarányának növelése jelenik meg. A gyorsabb ügyintézés hatására javul a befektetési környezet, a bürokrácia nem lassítja, hanem előmozdítja a hatósági, engedélyezési folyamatokat. A helyi, önkormányzati közszolgáltatások és a közigazgatás infrastruktúrájának illetve az egyéb önkormányzati feladatokat ellátó intézmények (azok épületeinek, eszközállományának) fejlesztése során alapelv, hogy a fejlesztések a szolgáltatások hozzáférhetőségének és azok minőségének javítását kell, hogy szolgálják. Támogatandó továbbá a meglévő, önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása esetlegesen a szolgálati lakásoknak az akadálymentesítése, energiaracionalizálása, külső és belső felújítása, bővítése.

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, önkormányzati társulások, települési önkormányzatok intézményei

Kapcsolódó járások: Bélápátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.3.2. beavatkozás: Az épített környezet fejlesztése a vonzó települési arculat megteremtése érdekében (A vidéki természeti- és kulturális örökség védelmének támogatása)

Jelen beavatkozás célja a lakosság, a látogatók és a vállalkozások számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható települési arculat kialakítása. Cél az épített környezet fejlesztése az alapvető infrastrukturális igények kielégítése, a minőségi életfeltételek kialakítása új közösségi funkciók megteremtése érdekében. Az épített örökségünk, a helyi értékek segítenek a helyi és megyei identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi és megyei márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. A társadalmilag leromlott területek esetében kiemelten fontos az érintett lakosság szociális kohéziójának erősítése is, melyet a közösségformálást erősítő terek, létesítmények és kulturális intézmények (pl: templomok, művelődési házak, könyvtárak) fejlesztése szolgálja, amennyiben új közösségi funkciók létrehozását, illetve eddigiek megerősítését

szolgálják. Ugyancsak fontos feladat az élhető település részét képező, közösségi tulajdonban lévő közművek fejlesztése/ felújítása, utak, járdák, kegyeleti helyek megújítása. A helyi jelentőségű természeti és épített értékek, műemlékek megőrzése és bemutatása jelentősen hozzájárul a helyi identitás tudat fenntartásához, erősítéséhez. Ugyancsak a beavatkozás célja az egyéb önkormányzati tulajdonú ingatlanok energiahatékonyságának növelése, a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználási arányának növelését szolgáló beruházások támogatása, fűtőkorszerűsítés illetve az intézmények épülethéj energiavesztésének csökkentését szolgáló fejlesztések erősítése. Ennek keretében támogatható az épület homlokzatának, padlás- és pincefödémeinek utólagos, külső hőszigetelése, a nyílászárók cseréje és egyúttal a külső árnyékolás megoldása. 2020-ig szükséges a megye kulturális intézményeinek szolgáltatási és program portfóliójának folyamatos fejlesztése a minőségi közszolgáltatások biztosítása érdekében. A kulturális intézmények (könyvtárak, muzeális intézmények, stb.) fontos szerepet töltenek be a helyi társadalmi kohézió erősítésében. A könyvtárak és a múzeumi intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos szereppel bír. Ezen intézmények képesek a munkaerő-piacon lévők, illetve az oda belépni kívánó munkavállalók esélyét növelni a jobb foglalkoztatási feltételek eléréséhez képzéseik és a tudás megszerzését támogató szolgáltatásaik révén. Cél az információs és közösségi szerepvállalásuk erősítése, és részvételük növelése az élet-hosszig tartó tanulást támogató képzési folyamatokban.

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, települési önkormányzatok intézményei, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, önkormányzati társulások, egyházak

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.3.3. beavatkozás: A közösségi terek fejlesztése az életminőség javítása céljából

A vidéki kistelepüléseknek jellemzően az előregedés, elvándorlás és elszegényedés problémájával kell szembenézniük. Fontos cél ezeknek a folyamatoknak a kezelése, olyan biztonságos, gazdaságilag életképes és élhető vidéki környezet fenntartása, amely megőrzi a megye vidéki területeinek értékeit.

A megyében található kisebb települések esetében jelentkezhetnek olyan kisléptékű településfejlesztési igények, amelyek nem integrált, akcióterületi megközelítést igényelnek, hanem a településkép vonzerejének növelése céljából lokális fejlesztésekkel megoldhatók. Ezek az egy-egy közterületre, utcára, épületre kiterjedő kisléptékű infrastrukturális beavatkozások (pl. közterületek, lépcsősorok, parkok; játszóterek; piacterek; kegyeleti helyek; közösségi helyek: művelődési házak, könyvtárak, térburkolatok, közvilágítás; közlekedésbiztonság, kisléptékű közlekedési fejlesztések) amelyek elősegítik a településkép javítását, illetve növelik a lakosság elégedettségi szintjét. A kisebb településeket infrastrukturálisan olyan helyzetbe kell hozni, hogy az ott élők komfort fokozata közelítsen a városihoz (víz, villany, szennyvízelvezetés, gázvezeték kiépítés, iskola, stb.) annak érdekében, hogy helybemaradásuk feltételei adottak legyenek. Falufejlesztések tekintetében a vidék környezeti, természeti, kulturális, táji értékeinek védelmére, élhető környezet megteremtésére van szükség, mely a városok számára is rekreációs lehetőséget biztosít. Kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak a településeken működő IKSZT-k, művelődési házak, közösségi, civil szerveződések, hagyományőrző csoportok, amelyek jelentős szerepet játszanak és hozzájárulnak a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez is. Hasonló jellegű probléma tapasztalható a megye országos viszonylatban, kisvárosaiban is. Ezeken, a területeken a népességmegtartó képesség fontos cél, melyek közül a lakóterületekhez kapcsolódó közösségi terek fejlesztése elengedhetetlen

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, települési önkormányzatok intézményei, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, önkormányzati társulások

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.3.4. beavatkozás: Települési infrastruktúra fejlesztések a közbiztonság javítása érdekében

A közbiztonság javítása Heves megye településein kiemelt célként jelenik meg. A beavatkozás keretében tervezett intézkedések a Heves megyei települések megnyugtató, kiegyensúlyozott közbiztonságát, a lakosság szubjektív biztonságérzetének fenntartását és javítását célozzák. A bűnmegelőzés természetesen nem kizárólag a rendőrség feladata, mindenkinek tenni kell érte, az egyes embereknek, a családoknak, a civil szervezeteknek, az iskoláknak, és persze az állami szerveknek is. Szükségszerű a megye területén a közbiztonság megerősítése, a polgárőri szervezetek sikeres működése, a bűnözés mennyiségi csökkentése, a védelem biztosítása mindenki számára. A fő cél a megyében élő állampolgárok biztonságérzetének javítása. A közbiztonság helyreállítása, megőrzése, továbbá a lakosság biztonságérzetének fokozása szempontjából vitathatatlanul a legfontosabb szerepe a bűnmegelőzésnek van. A társadalom számára lényegesen hasznosabb megelőzni a bűncselekményt, illetve az elkövetővé vagy az áldozattá válást, mint mozgásba hozni a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás igencsak költséges rendszereit annak érdekében, hogy felderítsék az elkövetett cselekményt és megbüntessék az elkövetőt. A térfigyelő rendszerek kialakításának és működtetésének alapvető feladata, hogy a bűnmegelőzési és közbiztonsági célkitűzéseken túlmenően hozzájáruljon a közterületek rendjének, tisztaságának védelméhez, elősegítse jogszerű használatát, és az önkormányzati vagyon védelmét, illetve a közterületen elkövetett szabálysértések számának csökkenését.

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, polgárőrök

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.5.3.5. beavatkozás: Leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi megújítása

A megye területén a hátrányos helyzetű, szegregált lakókörnyezetben élő állampolgárok fenntartható társadalmi integrációjának elősegítése nélkülözhetetlen a szegregációs helyzetből eredő - problémákat felszámolásához. A társadalmi szempontból problémás családok egy-egy településen, illetve azokon belül is egy-egy településrészen koncentrálnak. Jellemző, hogy közülük sokan a település szélén épített lakóházakban laknak, mely ingatlanok komfort nélkülinek, illetve többnyire félkomfortosnak tekinthetők. Az egy területre koncentrált, lerobbant állapotú ingatlanokban lakó és az alacsony jövedelmű, iskolázottságú népesség számos helyen ún. szegregátumot alkot, ami nehézséget jelent az alacsony színvonalú társadalmi helyzetből való kitörésre. A roma lakosság felzárkóztatása, illetve a versenyszféra területén történő tartós munkához juttatásuk hosszú távra elhúzódóan nagyon komoly erőfeszítéseket igényel az államtól, a jelenleginél hatékonyabb foglalkoztatási-képzési-mentális fejlesztést is tartalmazó, kiszámíthatóan működő, az adott térség tartósan munkanélküli lakosaira koncentráló programok megvalósításával. Jelen beavatkozás célja tehát az alacsony státuszú, telepszerű lakhatási körülmények között élő marginalizált csoportok mobilizációjának és lakhatási körülményeinek javítása. Kizárólag az integrálható szegregátumok esetében a lakhatási körülmények javításával, lakások felújításával, komfortfokozatuk emelésével, lakások kiváltásával, szociális bérlakások vásárlásával, építésével; valamint vadtelepek felszámolásával lehet eredményeket elérni. Ezen programok keretei közt a településrészek köz-, gazdasági-, szolgáltatási és egyéb funkciókkal való ellátottságát előző infrastrukturális beavatkozások (épületek, utak, járdák, zöldfelületek stb. építése, felújítása) és ezekhez kötődő tartalmi, a leszakadást csökkentő, kohéziót, köz- és közlekedés-biztonságot, zöldfelületet növelő fejlesztések, akciók, programok megvalósítása lehetséges ezen beavatkozás keretei közt. Fontos, hogy a lakhatás legalizálása illetve a lakhatási biztonság növelése (bérleti szerződések, adósságkezelési programok) megtörténjen. Ezen komplex, infrastrukturális és soft elemeket ötvöző fejlesztések egymás hatását erősítve járulnak hozzá a lakosság szegregálódása és a településrész leszakadása enyhítéséhez.

Kedvezményezetttek köre: a szegregálódó településrészekkel rendelkező önkormányzatok, a települési önkormányzatok és intézményeik, illetve a gazdasági- és civil szféra.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.5.3.6. beavatkozás: A helyi identitás megerősítése és közösségformálás

A megye településein növelni kell a helyi identitástudatot és népességmegtartó képességet, a helyi kultúra értékeinek megőrzését és fejlesztését. Ezen célok eléréséhez olyan eszközök nyújthatnak segítséget, mint pl. a népi kézművesség értékeinek újraélesztése és terjesztése, mely egyszerre gazdasági és kulturális tevékenység, közösségformáló módszer és lehetőség, személyiségformáló, identitásalakító erő. A helyi lakosság identitásának növelése hosszú távon a civil szféra erősödését eredményezheti, amely jótékony hatással lehet a helyi gazdaság versenyképességére. A civil szervezeteknek törekedniük kell a civil társadalom fejlődésére, szerepet kell vállalni a helyi közösségek megerősítésében, az ehhez elengedhetetlenül szükséges emberi kapcsolatok kialakításában; közösségfejlesztéssel, közösségi munkával erősíteni kell a társadalmi kohéziót, a helyi identitást; közre kell működniük a helyi kulturális és természeti örökség közös gondozásában, a hagyományok ápolásában, a helyi tudás megőrzésében és átörökítésében. Ezeken túl aktívan rész kell, hogy vegyenek környezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításában is.

A helyi emberek identitástudat javításának egyik megfelelő módja a különböző, lehetőség szerint több korosztályt megmozgató rendezvények szervezése is. Ezeken kívül a közösségformálást erősítő akciók, programok, szemléletformáló kampányok szintén a helyi identitást erősítik és segítenek az elvándorlás megakadályozásában. A térségi helyi termékek, kifejezetten megyei hungarikumok bemutatása és pozicionálása, a megyei műemlékek felújítása és előtérbe helyezése, valamint a hagyományok továbbélése a hagyományörző kulturális szervezetek megújítása mellett identitáserősítő céllal is bír.

Kedvezményezetttek köre: Önkormányzatok, civil szervezetek, non-profit szervezetek, nemzetiségi közösségek

Kapcsolódó eljárások: BÉlapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.4. intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések

Az információhoz való hozzáférés ma már külön gazdasági tényező. Az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása a gazdaságfejlesztés elengedhetetlen része.

Hazánk mind a lakossági, mind a közigazgatási, mind pedig a KKV internet hozzáférés, használat és felhasználói ismeret terén jelentős lemaradásban van az uniós átlaghoz képest és mindez igaz az e-kereskedelmi, e-közigazgatási penetrációra is.

A gazdaság versenyképességének javítása a megye gazdasági adottságaira építő munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, a munkahelymegtartó- és gyarapító fejlesztések prioritizálása és a beruházásösztönzést támogató infrastruktúrák (infokommunikációs, közlekedési, oktatás-szakképzési, stb.) fejlesztése elengedhetetlen.

Az infokommunikációs fejlesztések egyrészt a vállalkozói-, és közszféra szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, az azokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozzák.

Másrészt, mivel az információs társadalom nem csak az infokommunikációs rendszerekhez való hozzáférést, hanem azok használatát, a társadalmi-gazdasági életbe való integrálódásukat is jelenti, erősíti az úgynevezett „e-gazdaság” szerepét is. A vállalkozások számára ma már elengedhetetlen, hogy megjelenjenek a világhálón (e-kereskedelem és más szolgáltatások). A közigazgatásban hasonlóképpen minőségi változás az elektronikus ügyintézés különböző formáinak elterjedése, ami tipikusan az információs technológiák társadalmi életben való hasznosulásának példája.

Mindemellett az infokommunikációs technológiák bevezetésének, elterjesztésének és alkalmazásának célja az emberek életminőségének javítása, tudásuk szélesítése, a különböző fejlettségű és gazdasági erejű földrajzi

területek polgárai között a társadalmi esélyegyenlőség megteremtéséhez való hozzájárulás, illetve az attól való elzártaságból adódó „digitális szakadék” felszámolása.

2.5.4.1. beavatkozás: Vállalkozások informatikai fejlesztéseinek támogatása

Az IKT eszközök és megoldások vállalaton belüli használatának előtérbe helyezése, külső és belső hálózattal való ellátása, a digitális gazdaság előmozdítása, vagyis a vállalkozások IKT alkalmazásokkal és eszközökkel való ellátottságának javítása, az elektronikus, felhőalapú-szolgáltatások igénybevételének növelése versenyképességük növelése szempontjából elengedhetetlen.

Így a megyében működő vállalkozások, valamint a fejlesztési pólusok, tudásközpontok és térben koncentrálnak vállalati együttműködések (ipari parkok, klaszterek) esetében egyaránt ösztönözni szükséges az IT-technológiák üzletmenetet segítő felhasználását és támogatni szükséges a komplexebb, magasabb informatizáltsági szintet lehetővé tevő, vállalaton belüli és üzleti folyamatokat egyaránt támogató, komplex vállalati és szervezeti infokommunikációs megoldások (vállalatirányítási rendszerek, ügyfélkapcsolat-kezelő rendszerek (CRM-ek), döntéstámogató megoldások, folyamatmenedzsment szoftverek stb.) alkalmazását.

A beavatkozás támogatja az elektronikus alkalmazások minél szélesebb körű igénybevételét (pl. e-számla, e-aláírás, e-fizetés) a KKV szektorban, melyek hozzájárulnak más vállalatokkal, illetve az állammal való hatékony együttműködéshez, a vállalat belső és külső működésének javulásához, ezáltal javítva a versenyképességet.

Az IKT eszközök használata jótékony módon hat a vállalkozások termelékenységére és gazdasági hatékonyságára, ezen keresztül elősegítve a versenyképességet és a társadalmi jólét növekedését.

A beavatkozás révén a vállalkozási tevékenység folyamata modernebbé és hatékonyabbá válik. A KKV-k képesek lesznek lépést tartani a kor technikai elvárásaival, ezáltal nő a versenyképességük, piacon maradási esélyük, az ellátási láncba bekapcsolódási szintjük, valamint erősödik a munkahelyteremtő- és megtartó képességük.

A beavatkozás révén a vállalkozási tevékenység folyamata modernebbé és hatékonyabbá válik. A KKV-k képesek lesznek a beavatkozás révén lépést tartani a kor technikai elvárásaival, ezáltal nő a versenyképességük, piacon maradási esélyük, az ellátási láncba bekapcsolódási szintjük, valamint erősödik a munkahelyteremtő- és megtartó képességük.

Kapcsolódó járássok: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: vállalkozások

2.5.4.2. beavatkozás: Közsféra informatikai fejlesztése; elektronikus közszolgáltatások elérhetővé tétele, megismertetése

Az IKT ellátottság javítása, az IKT alkalmazások fejlesztése, infokommunikációs felszereltségének és minőségi szolgáltatásainak fejlesztése, szabad szoftverek bevezetése a központi közigazgatásban, a helyi önkormányzati gazdálkodás mindennapjaiban is hangsúlyozandó.

A kormányzat és a közigazgatás működését olyan stabil, korszerű és biztonságos informatikai háttér (infrastruktúra, alkalmazások és szolgáltatások egyaránt) kell, hogy támogassa, amely lehetővé teszi a közigazgatás és az állam belső folyamatainak, szolgáltatásainak a nagyarányú elektronizálását, továbbá az állami érdekkörbe tartozó információk és tartalmak széles körű digitalizációját és nyilvános hozzáférhetővé tételét.

A közigazgatás hatékonyságának növelése szempontjából fontos a közszolgáltatások minőségi fejlesztése, az elektronikus szolgáltatások széles körben történő elérhetővé tétele (e-közigazgatás), a gyors, költséghatékony és kényelmes ügyintézés megismertetése és alkalmazása.

A közsféra informatikai infrastruktúrájának fejlesztése az informatikai működés tárgyi feltételeinek megteremtését jelenti, olyan informatikai eszközök, technológiák, olyan innovatív folyamatok alkalmazását, amelyek az információközlést, feldolgozást, annak áramlását és kódolását hatékonyabbá és gyorsabbá teszik.

Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás és az e-egészségügy komplex IKT fejlesztése a modern infokommunikációs rendszerbe történő bekapcsolódás informatikai feltételeit teremti meg.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, költségvetési szervek

2.5.4.3. beavatkozás: Az információs társadalom kiépítéséhez szükséges hálózatok fejlesztése

Az infokommunikációs hálózatok tervezése, fejlesztése és üzemeltetése kiemelt fontosságú és jelentős iparág nemcsak a megyében, hanem globális szinten egyaránt.

A hatékonyan működő információs társadalom kiépítéséhez elengedhetetlen az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése, az e-technológiák használatának elterjesztése, WEB alapú szolgáltatási rendszerek működtetése és minőségének fokozása.

Ehhez egy megfelelő hálózati infrastruktúra kiépítése, a kapcsolódó informatikai eszközállomány korszerűsítése, bővítése és a megfelelő infokommunikációt elősegítő infrastruktúra kiépítése (pl. szélessávú internethálózat) szükségeltetik.

Kiemelten fontos tehát a modern, infokommunikációs eszközökkel történő technikák alapjául szolgáló IKT-infrastruktúra fejlesztése, az intézmények infokommunikációs eszközellátottságának, informatizáltságának növelése, új oktatási IKT tartalmak, (pl. felhőalapú) szolgáltatások kifejlesztése, bevezetése, valamint a kulcsfontosságú, nagy számú közösséget vonzó közösségi terek internet elérési pontjainak fejlesztése, internet elérési lehetőségeinek fejlesztése, az információ áramlás gyorsítása, ismeretátadás, és vétel megkönnyítése érdekében.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, az iskolarendszeren kívüli képző intézmények, internetszolgáltatók, közigazgatási szervek

2.5.4.4. beavatkozás: Digitális írástudatlanság felszámolása, IT-technológiák használatának ösztönzése

Az információs társadalom szempontjából a kulcskompetenciák közül különösen a digitális írástudásnak – az információtechnikai eszközök használatának készsége - és az információs írástudásnak – információk eszközök használata révén a tudásalkalmazási szint megnövelhető és megújítható - van kiemelt jelentősége.

A nagyfokú digitális írástudatlanság felszámolása, különös tekintettel a legnagyobb lemaradásban levők körében (az idősek, hátrányos helyzetűek, kistelepülésen élők és alacsony végzettségűek körében) kiemelten fontos, hiszen a digitális világban való jártasság versenyképesebb munkaerőt, igényesebb fogyasztót jelent, amelynek eredményeként nemzetközi vállalkozások számára Magyarország újra vonzóvá válhat.

Az Általános Művelődési Központok, könyvtárak és a közösségi művelődés más szinterei, pl. a művelődési házak, IKSZT-k, teleházak jelentős szerepet töltenek be abban, hogy az info-kommunikációs kompetenciák mindenki számára hozzáférhetővé váljanak, csökkentve ezzel a digitális írástudás hiányát.

Emellett fontos a másodlagos digitális írástudás elterjesztése, a távmunka és digitális közmunka fejlesztése is.

A területi felzárkózást elősegítve az elmaradott térségekben, egyes speciális adottságú térségtípusok esetében, és a kisebb népességszámú településeknél kiemelt prioritás kell, hogy legyen az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése, az informatikai, számítógép-felhasználói és idegen nyelvi ismereteket, kompetenciákat növelő képzési programok lebonyolítása, az e-technológiák használatának és minőségének fokozása, a kapcsolódó infrastruktúrák, közösségi hozzáférési pontok és a digitális jártasság, írástudás fejlesztése.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek

Prioritásokhoz kapcsolódó indikátorok

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.5.1. intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása	Épített/felújított utak hossza	Km
	Kialakításra kerülő/felújított parkolóhelyek száma	Db
	Megépített kerékpárutak hossza	Km
	Felújított/kiépített/áthelyezett buszfordulók száma	Db
	Átépített/korszerűsített buszöblök száma	Db
	Épített/felújított autóbusz pályaudvarok száma	Db
	A közösségi közlekedés fejlesztésével közvetlenül érintett utasszám	Fő
	Kiépített/felújított forgalomirányítási rendszerek száma	Db
	A járási központot és gyorsforgalmi úthálózatot közúton 15/20/30 percen belül elérő lakosság számának növekedése	fő
	Fejlesztett városi közlekedéssel érintett lakosság száma	fő
	Kiépített/korszerűsített dinamikus utas-tájékoztatási rendszerek száma	Db
2.5.2. intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és	Épített/felújított vízelvezető árkok, csatornák hossza	Km

környezetvédelem	Ár- csapadék és belvízkároktól megvédett lakosság száma	Fő
	Ár- csapadék és belvízkároktól megvédett terület	Ha
	Megerősített partfal szakasz hossza	Km
	Épített/felújított szennyvízhálózat hossza	Km
	Épített/felújított víz- záportározók száma	db
	Szennyvízcsatornával ellátott lakóegységek száma	Db
	Szennyvízkezeléssel ellátott lakosok száma	Fő
	Rekultivált hulladéklerakók száma	Db
	A projekt által megvédett értékek vagy megtakarított áthelyezési szükséglet	Db
	Energia megtakarítás mértéke	Kwh
	Felújított lámpatestek száma	db
	Funkcióváltással felújított barnamezős területek nagysága	Ha
	Lebonyolított képzések száma	db
	Lebonyolított programok száma	db
2.5.3. intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet	Új elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek kiépítésének száma	Db
	Már meglévő elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek fejlesztésének száma	Db
	Felújított, akadálymentesített közszolgáltatásokat nyújtó intézmények száma	Db
	Fejlesztett közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma	Db
	Felújított tárgyi, építészeti, műemléki értékek száma	Db
	Lakosok száma	Fő
	Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága	Ha
	Városrehabilitációs beavatkozások által érintett lakosok száma	Fő

	Település-rehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága	Ha
	Település-rehabilitációs beavatkozások által érintett lakosok száma	Fő
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	Fő
	Bűnmegelőzési programokba bevont személyek száma (kiemelten a gyermek és fiatalkorú lakosságra)	Fő
	Támogatással felújított lakások száma	Db
	Helyi foglalkoztatási kezdeményezésekbe bevont hátrányos helyzetű emberek	Db
	Megnövekedett zöldfelületek száma	Ha
	Lakossági elégedettség	%
	Kialakított új szolgáltatások száma	Db
	Megvalósult programok, akciók, rendezvények száma	Db
	Teremtett munkahelyek száma	Db
2.5.4. intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések	Újonnan elérhető elektronikus közszolgáltatások száma	Db
	Újonnan kialakított internetelérési pontok száma	db
	Újonnan beszerezett eszközök száma	db
	Lebonyolított képzések száma	db
	A fejlesztéssel érintett közigazgatásban dolgozók száma	fő

3. A végrehajtás keretrendszere

A következő tervezési periódus végrehajtására vonatkozó irányok, elvek, eljárásrendek kidolgozása még tervezési fázisában van, formálódik, így a jelenleg rendelkezésre álló információk alapján az alábbi tájékoztatás adható.

A 2014–2020 közötti európai uniós programok lebonyolításának, illetve a fejlesztési források **intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit a 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat** rögzíti. Eszerint az uniós források felhasználásához kapcsolódó tevékenységeket, feladatokat a jövőben az állam a meglévő, belső erőforrásaira építve, azokat kibővítve kívánja megvalósítani annak érdekében, hogy elősegítse a befolyásmentes, szakmai szempontú, gyors döntéshozatalt és végrehajtást. A kitűzött alapelvek összefoglalóan az alábbiak:

- Az új fejlesztéspolitikai intézményrendszernek egyszerű, gyors, átlátható, diszkrimináció-mentes, költségtakarékos és hatékony ügymenetet kell biztosítani. A pályázók számára egyszerűsített, a már meglévő közigazgatási és egyéb nyilvántartások adatain – csak a szükséges mértékben – túlmutató információk megadására irányuló eljárásrend kerül kidolgozásra. A pályázatok értékelése mind a jogosultsági, mind a kiválasztási szempontokat tekintve kizárólag objektív alapon eldönthető, illetve egyértelműen mérhető mutatók alapján történhet.
- A közsféra szervezet pályázók esetén a projekt szelekciót egyszerűsített kiválasztási eljárással kell megvalósítani.
- Az európai uniós forrásból megvalósuló projekteket a projektötlet megszületésétől a projekt megvalósulásáig, különösen a pályázati dokumentáció összeállítását, valamint a projektek végrehajtásának támogatását felkészült szakértői bázison alapuló állami kapacitások megteremtésével kell biztosítani:
 - a) megyei jogú város és megyei önkormányzatok esetében önálló, saját erőforrások biztosításával;
 - b) az ágazati szervezetek, minisztériumok esetében állami (központi) kapacitások biztosításával;
 - c) helyi- és nemzeti önkormányzatok, állami cégek esetében állami (központi) kapacitás biztosításával;
 - d) az így kiépített humán kapacitások kisvállalkozók és bevett egyházak számára történő igénybevétele is biztosítani kell.
- A pályázatok értékelését az intézményrendszeren belüli kapacitásokkal kell megoldani, külső erőforrások igénybevétele nélkül.
- A közsféra kedvezményezettek esetében állami, belső kapacitás kiépítése szükséges a projektmenedzsment feladatok ellátására. A nagy infrastrukturális projektek, valamint az állami tulajdonhoz kapcsolódó ingatlan beruházások esetében, a tervdokumentáció összeállítása állami szolgáltatásként, állami kapacitással történik meg.
- A végrehajtási intézményrendszer szereplői számára ki kell alakítani egy gyakorlatorientált, probléma centrikus továbbképzési rendszert a Karrier Programon keresztül. Tudatosítani kell az intézményrendszeri szereplőkben, hogy a közös cél az uniós források hatékony és eredményes felhasználása, amely csak szolgáltatói hozzáállás mellett és a kedvezményezettek szakmai támogatásán keresztül érhető el.
- Erősíteni kell a részletes pénzügyi elszámolásokat elhagyó egyszerűsített elszámolási eszközök alkalmazását, amelyen keresztül a kedvezményezettek adminisztratív terhei minimalizálhatók. Ezzel párhuzamosan a végrehajtásban az eredményorientált megvalósítás felé kell elmozdulni.
- Ki kell dolgozni a pályázatok gyors és eredményes végrehajtására sarkalló ösztönzőket és a szankciók rendszerét, a támogatásról szóló döntés tekintetében pedig egyfokú jogorvoslatot kell biztosítani
- Az uniós projektek végrehajtásához szükséges engedélyezési eljárásokat központosítani, határidejüket rövidíteni kell.

A 1805/2013 (XI.12.) Korm. határozat a 2014-2020 közötti időszakban hatályos regionális támogatási térkép koncepciójáról szól, melynek értelmében a versenyszabályok alá tartozó tevékenységekhez beruházási támogatás formájában nyújtandó állami támogatások esetében a támogatási intenzitás mértéke Heves megyében legfeljebb 50% lehet.

A 1831/2013. (XI. 14.) Korm. határozat a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szól. Ebben megerősítést nyert, hogy a Kormány egyetért azzal, hogy a Terület- és Településfejlesztési Operatív Programban (a továbbiakban: TOP) a decentralizált források tervezése integrált programok kialakításával a következő három területi szinten valósuljon meg: a) megyei szint, b) megyei jogú város szintje, valamint c) várostérség és megyei jogú város térségének szintje, figyelembe véve a kohéziós politikai kereteket és a Partnerségi Megállapodás tervezetében rögzítetteket. A Korm. határozat értelmében a tervezés összehangolásában a megyei önkormányzatok koordinációs szerepet töltenek be, illetve a megyei szintű programmal összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végzik el a TOP által meghatározott keretek között. A Korm. határozat értelmében a megyei programok indikatív forráskerete összesen 450 milliárd forint, ezen belül Heves megye indikatív kerete 19 951,6 millió Ft. Előírás, hogy a várostérség és a megyei jogú város térsége szintjének területi meghatározása a területfejlesztési statisztikai kistérségek alapján történjen, illetve, hogy a megyei jogú város térségében tervezett fejlesztések illeszkedjenek a megyei jogú város integrált településfejlesztési stratégiájában megfogalmazott fejlesztési irányokhoz, a TOP által meghatározott keretek között.

A várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztésével összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végzik el az érintett települési önkormányzatok bevonásával, a TOP által meghatározott keretek között. A megyei jogú városokkal összefüggő programok indikatív forráskerete országosan összesen 220 milliárd forint. Eger megyei jogú város indikatív forrása 10 442 millió Ft. A Korm. határozat meghatározza a várostérségek és megyei jogú városok térségeit érintő fejlesztések indikatív forráskeretét, mely országosan összesen 298,08 milliárd forint. A várostérségek és a megyei jogú városok térségei közötti indikatív megoszlás alapján Heves megye 7 járására 15 322,3 millió Ft indikatív keretet allokál.

A megyei önkormányzatok a várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztése során a Korm. határozat 3. mellékletében meghatározott várostérségek és megyei jogú városok térségeinek forráskeretétől a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban megfogalmazott célkitűzések megvalósítása, valamint a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása érdekében tíz százalékkal eltérhetnek a megye összes forráskeretén belül.

A Kormány a 475/2013. (XII.17.) Korm. rendeletével 2014. január 1-től **megszüntette a Nemzeti Fejlesztési ügynökséget** (NFÜ). Általános jogutódja a rendelet értelmében a Miniszterelnökség lett. Az NFÜ egyes irányító hatóságainak jogutódja az 1. és 2. melléklet szerinti minisztérium, illetve Miniszterelnökség. Ennek értelmében a Regionális Fejlesztési Programok irányító Hatósága működtetéséért felelős szerv a Nemzetgazdasági Minisztérium.

Az Országgyűlés az 1/2014. (I.3.) OGY határozatával elfogadta a **Nemzeti fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciót**, mely integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014-2020-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok (partnerségi megállapodás, operatív programok) megalapozását is szolgálja, s az EU 2020 Stratégiához és a Nemzeti Reform Program vállalásaihoz illeszkedve hosszú távú jövőképét, fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg Magyarország számára. Az Országgyűlés ezen határozatában megállapítja, hogy a fejlesztéspolitika elsődleges keretét az EU kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014-2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik.

A Kormány az európai uniós forrásokból megvalósuló fejlesztéspolitika végrehajtásának összehangolása érdekében javaslattevő, véleményező, döntés-előkészítő, koordináló szervként **1012/2014. (I.17.) Korm. határozatával Fejlesztéspolitikai Koordinációs Bizottságot (FKB) hozott létre**. Az FKB javaslatot dolgoz ki, állást foglal a nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság (NFK) számára a hosszú-és középtávú fejlesztési és tervezési feladatokról, az EU pénzügyi támogatásának igénybeviteléhez szükséges tervekről, az operatív programokról, azok végrehajtásáról, a támogatások felhasználásához szükséges intézményrendszer kialakításáról. Feladatai az alábbiak:

- a) megtárgyal és döntési javaslattal lát el az NFK döntését igénylő fejlesztéspolitikai tárgyú, illetve fejlesztési, tervezési és végrehajtási dokumentumot,
- b) döntési javaslattal látja el az operatív programok, valamint az akciótervek és az irányító hatóságok munkatervének elfogadásáról és módosításáról szóló dokumentumokat,
- c) a fejlesztéspolitikával való összhang megteremtése és a központi koordináció biztosítása érdekében megtárgyalja és véleményezi a Kormány döntését nem igénylő ágazati fejlesztési terveket, programokat, stratégiákat,
- d) megtárgyalja és döntési javaslattal látja el a kiemelt projektek nevesítéséről szóló előterjesztéseket,
- e) megtárgyalja és döntési javaslattal látja el az egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatokat, ideértve azt is, ha a projekt elszámolható összköltsége a költségnövekménnyel együtt az egymilliárd forintot meghaladja,
- f) véleményezi a nagyprojektekre vonatkozóan az Európai Bizottság számára benyújtandó javaslatokat,
- g) véleményezi a fejlesztéspolitikai szempontból kiemelt jelentőségű ügyeket, a komplex programokat, az operatív programok kiemelt projektjeit,
- h) javaslattal látja el a projekt kiválasztás elbírálási szempontjait, az eljárásrendi szabályokról és utasításokról szóló dokumentumokat,
- i) nyomon követi az irányító hatóságok munkatervének megvalósulását, azok végrehajtásáról tájékoztatást kérhet,
- j) részt vesz a fejlesztéspolitikai célok teljesülése érdekében történő jogszabály módosítás előkészítésében,
- k) a fejlesztések végrehajtásáért felelős szervezetektől beszámolót kérhet, és intézkedési javaslatot fogalmazhat meg,
- l) összehangolja az európai uniós források – ideértve az európai uniós agrár- és vidékfejlesztési alapokat is – eredményes felhasználásával kapcsolatos feladatokat,
- m) véleményezi az akcióterv és a munkaterv intézkedéseivel elérni kívánt célokat, azok mérhető indikátorait, a lehetséges kedvezményezettek körét, a támogatás formáját, mértékét, a támogatható tevékenységet, a támogatni tervezett projektek számát és a támogatási értéket, és ezek éves ütemezését (azaz a pályázati kiírások paramétereit),
- n) állást foglal a pályázati elbírálási szempontokról és a pályázatok mechanizmusáról,
- o) véleményezi a közreműködő szervezetek kialakításának, kiválasztásának módszerét, feltételrendszerét, nyomon követi tevékenységüket, e szervezetektől rendszeresen beszámolót, tájékoztatót kérhet,
- p) véleményezi az EU Önerő Alapból történő támogatás céljából benyújtott kérelmek elbírálásáról szóló, döntésre előkészített dokumentumot,
- q) az európai uniós fejlesztési forrásokból megvalósuló fejlesztések összehangolása érdekében adatot kérhet a hazai fejlesztési forrásokból megvalósuló fejlesztésekre vonatkozóan,
- r) nyomon követi a Támogatásokat Vizsgáló Iroda munkáját.

A Kormány 60/2014. (III.6.) Korm. rendeletében szabályozta a támogatásból megvalósuló fejlesztések központi monitoringját és nyilvántartását. E rendeletben többek közt kijelöli a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság feladatait, eszerint az NFK figyelemmel kíséri a Partnerségi Megállapodás keretében elérhető fejlesztési források felhasználásával végrehajtott programok előrehaladását, vizsgálja célkitűzéseik megvalósítását a teljesítmény-keretrendszer indikátorai és az abszorpciók célok teljesülése szempontjából. A megfelelő előrehaladás és a célkitűzések teljesítése érdekében általános és egyedi intézkedéseket tesz, illetve kezdeményez. 7. § (1) A monitoring egység alkalmazásgazdaként gondoskodik a FAIR (Fejlesztéspolitikai Adatbázis és Információs Rendszer) és az Egységes Monitoring és Információs Rendszer (EMIR) szakmai felügyeletéről, folyamatos és biztonságos üzemeltetéséről, valamint továbbfejlesztéséről. A rendelet IV. fejezete határozza meg a monitoring tevékenység alapvető szabályait. 24. § Az operatív programok megvalósításáért felelős irányító hatóságok kijelölik az operatív program szintű monitoring tevékenységért felelős szervezeti egységeket vagy személyeket, amelyek, illetve akik kötelesek együttműködni a monitoring egységgel.

A Kormány 1058/2014. (II.11.) határozatában írja elő a „Társadalmi és gazdasági felzárkózás által vezérelt térségi integrált program” megtervezéséhez kapcsolódó feladatokat. Előírja, hogy az elmaradott térségeket földrajzilag lefedő megyei önkormányzatai bevonásával szakértői munkacsoportot kell létrehozni a program szakmai koncepciójának kidolgozása céljából, illetve előírja, hogy e koncepciót mely alapelveknek megfelelően kell kidolgozni. Az első három alapelve az alábbi:

aa) 2020-ig az érintett elmaradott térségek további leszakadása lassuljon, egyes térségekben a leszakadás megálljon, továbbá a térségen belüli nagy fejlettségbeli különbségek csökkenjenek, és
 ab) társadalmi-gazdasági céljának, azaz annak, hogy az érintett térségek foglalkoztatási szintje nőjön és a foglalkoztathatóság alapfeltételei javuljanak úgy, hogy közben a minderre vonatkozó mutatók egyetlen térségen belüli településen se romoljanak a kiindulási helyzethez képest,
 b) a tervezésnél és végrehajtásnál integrált megközelítés kerüljön alkalmazásra, amelynek keretében a halmozódó hátrányok felszámolásához össze kell hangolni a gazdaságra, a foglalkoztatásra, a szegénység csökkentésére, a közoktatásra, az egészségügyre, a lakhatási feltételekre, a szociális szolgáltatásokra és a közlekedési viszonyokra irányuló tevékenységeket, valamint törekedni kell a szinergiák kiaknázására. A Kormány előírja, hogy a Konceptió olyan formában kerüljön kidolgozásra, hogy a 2014–2020 közötti programozási időszakban európai uniós támogatásból kerülhessen megvalósításra, illetve terjedjen ki a programban résztvevő térségek körére, a program intézményi hátterére és eljárási szabályaira, finanszírozásának módjára és ezzel összefüggésben az egyes operatív programok hozzájárulására, továbbá a program monitoring rendszerére.

A Kormány **1085/2014. (II. 28.) Korm. határozat** döntött a **közreműködő szervezetek útján ellátott feladatokkal** kapcsolatos egyes koncepcionális kérdésekről. Eszerint a 2014–2020 közötti programozási időszakban a pályázati úton felhasználásra kerülő vidékfejlesztési uniós források tekintetében az irányító hatósági feladatokat ellátó szervezeti egység a Miniszterelnökség szervezeti keretein belül kerüljön kialakításra, a közreműködő szervezeti feladatokat a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a nem pályázati úton történő forrásfelhasználás tekintetében az irányító hatósági feladatokat továbbra is a Vidékfejlesztési Minisztérium látja el. Továbbá előírja, hogy a 2007–2013 közötti programozási időszak vidékfejlesztési forrásai tekintetében az irányító hatósági feladatokat továbbra is a Vidékfejlesztési Minisztérium, a közreműködő szervezeti feladatokat pedig továbbra is a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal látja el.

A Kormány **1122/2014. (III.6.) Korm. határozatával** döntött a **2014-2020 közötti Partnerségi Megállapodás elfogadásáról és Európai Bizottság számára történő benyújtásáról**. A határozat kimondja, hogy az operatív programok tervezését a Partnerségi Megállapodás tartalmával összhangban folytassák és egyetértett a Közigazgatás- és Közzolgáltatás-fejlesztés Operatív Program szükségességével, amelynek forrását a korábban technikai segítségnyújtásra elkülönített keret biztosítja, és felkéri a Miniszterelnökséget vezető államtitkárt, hogy dolgozza ki a Közigazgatás- és Közzolgáltatás-fejlesztés Operatív Programot, valamint, hogy az operatív programok végleges tervezetét terjessze jóváhagyásra a Kormány elé.

A Partnerségi Megállapodás 2013. július 1-jei változata a megyei önkormányzatokkal összefüggésben a következő funkciókat határozza meg:

Programozási szerepkör	Területfejlesztési koncepció, Megyei integrált fejlesztési csomag
Elfogadás (támogatási döntés)	Irányító Hatóság a megyével való tárgyalásos folyamat eredményeként
Kedvezményezetti státusz	Igen, amennyiben a fejlesztések esetében releváns.
Együttdöntés a projektek kiválasztásában	Igen
Monitoring	Igen, minden a TOP-ban szereplő megyei fejlesztés kapcsán, (de az ágazati OP-k térségben megvalósuló fejlesztéseit is nyomon követi)
Közreműködő szervezetek	Munkáját területileg decentralizált közreműködő szervezet segíti (jelenlegi RFÜ-k bázisán)

Az Európai Unió források felhasználásáért felelős intézményrendszer működésének biztosítása érdekében a Kormány meghozta az 1144/2014. (III. 14.) Korm. határozatát. Ezen határozatával döntött a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség cím 2014. évi eredeti előirányzatainak az európai uniós források felhasználásáért felelős irányító hatóságok működtetésére kijelölt minisztériumok és a Miniszterelnökség fejezet részére történő átcsoportosításáról. Ennek értelmében 7 414,3 millió Ft átcsoportosítását rendelte el az NFÜ cím terhére a Miniszterelnökség javára; 1 038,4 millió Ft-ét a Nemzetgazdasági Minisztérium igazgatása cím javára; 669,1 millió Ft-ét a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium igazgatása cím javára, és 686,6 millió Ft átcsoportosítását az Emberi Erőforrások Minisztériuma igazgatása cím javára.

Az 1152/2014. (III. 20.) Korm. határozat a 2007–2013 közötti európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer szervezeti kereteiről értelmében a Nemzeti Fejlesztési Terv I. és az Új Széchenyi Terv meghatározott operatív programjai, prioritásai vagy intézkedései végrehajtására kijelölt közreműködő szervezetek által ellátott feladatokat a megjelölt szervek saját erőforrásaikra támaszkodva lássák el. A Nemzeti Fejlesztési Terv I. tekintetében: GVOP: MAG Zrt. helyett NGM; HEFOP: ESZA Nonprofit Kft., helyett EMMI; KIOP: NKEK Nonprofit Kft. és KIKSZ Zrt. helyett NFM. Az Új Széchenyi Terv tekintetében: ÁROP és EKOP: MAG Zrt. helyett Miniszterelnökség; GOP: MAG Zrt. helyett nemzetgazdasági miniszter; KEOP: NKEK Nonprofit Kft. helyett nemzeti fejlesztési miniszter; KÖZOP: KIKSZ Zrt. helyett nemzeti fejlesztési miniszter; ÉAOP: MAG Zrt. helyett ÉARFÜ Nonprofit Kft.; TÁMOP és TIOP: ESZA Nonprofit Kft. helyett emberi erőforrások minisztere. Előírta, hogy mérjék fel a meghatározott gazdasági társaságok megszüntetésével kapcsolatos feladatokat és készítsenek konkrét lépéseket azonosító részletes ütemtervet a meghatározott feladat ellátásához, valamint a gazdasági társaságok egyéb feladatainak ellátásához szükséges lépésekről. Felhívta a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy

- a) az ESZA NKft.-nek,
- b) a KIKSZ Közlekedésfejlesztési Zártkörűen Működő Részvénytársaságnak,
- c) a MAG Zrt.-nek, valamint
- d) az NKEK Nemzeti Környezetvédelmi és Energia Központ Nonprofit Korlátolt Felelősségű Társaságnak az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 9/A. alcíme szerinti megszüntetéséhez szükséges intézkedéseket készítse elő, illetve tegye meg.

A Kormány előző határozatával azonban nem fejezte be a megkezdett intézményrendszeri átalakítást: **1225/2014. (IV.10.) Korm. határozata a 2007–2013 közötti európai uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer-átalakítás** végrehajtásával kapcsolatos feladatokról tovább folytatja azt. Határozatában az ESZA Nonprofit Kft., illetve a VÁTI Zrt. / MAG Zrt. közreműködő szervezeti feladatainak átadásáról intézkedik. A MAG Zrt. regionális operatív programok végrehajtásával összefüggő közreműködő szervezeti feladatainak az érintett operatív program más prioritása vagy intézkedése végrehajtásában egyébként közreműködő regionális fejlesztési ügynökségek részére történő átadását irányozza elő. A határozatban a kormány felkéri a belügyminisztert, hogy 2014. április 15-ig gondoskodjon a regionális operatív programok végrehajtásával összefüggő közreműködő szervezeti feladatok átvételéhez szükséges intézkedéseknek a regionális fejlesztési ügynökségek irányítása és a tulajdonosi jogok gyakorlásának tekintetében érintett megyei önkormányzatok és a fővárosi önkormányzat közreműködésével történő hatékony lebonyolításáról.

A Kormány **1298/2014. (V.5.) Korm. határozatában a 2014–2020 közötti időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról** határoz. Egyrészt megerősíti az 1831/2013. (XI.14.) Korm. határozatban korábban már meghatározottakat (a TOP-ban a decentralizált források tervezése integrált programok kialakításával három területi szinten valósuljon meg; a tervezés összehangolásában a megyei önkormányzatok koordinációs szerepet töltsenek be; a megyei szintű programmal összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végzik el a TOP által meghatározott keretek között; JNSZ megye indikatív forráskerete 28 043,2 millió Ft). Megfogalmazza, hogy a várostérség és a megyei jogú város térsége szintjének területi meghatározása a járások alapján történjen; a megyei jogú város térségében tervezett fejlesztések illeszkedjenek a megyei jogú város integrált településfejlesztési stratégiájában megfogalmazott fejlesztési irányokhoz; a várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztésével összefüggő tervezési feladatokat a megyei önkormányzatok végezzék el az érintett települési önkormányzatok bevonásával; a megyei

jogú városokkal összefüggő programok indikatív forráskerete összesen 364,61 milliárd forint legyen. (Szolnok indikatív forráskerete 14 310,8 millió Ft). Előírja azt, hogy várostérségek és megyei jogú városok térségeit érintő fejlesztések indikatív forráskerete összesen 298,08 milliárd forint legyen. (A JNSZ megyei járások indikatív forráskerete összesen 18 078,9 millió Ft). A megyei önkormányzatok a várostérségek és a megyei jogú városok térségének fejlesztése során a meghatározott - várostérségek és megyei jogú városok térségeinek forráskeretétől a megyei területfejlesztési koncepcióban és programban megfogalmazott célkitűzések megvalósítása, valamint a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása érdekében tíz százalékkal eltérhetnek a várostérségek és megyei jogú városok térségeinek meghatározott forráskereteitől a megye összes forráskeretén belül. Előírta továbbá azt, hogy helyi szinten 44,28 milliárd forint kerüljön szétosztásra közösségvezérelt helyi fejlesztésekre (CLLD eszköz).

A TOP 5.0 változata (2014. május 9.) értelmében a TOP megvalósítási modellje az **integrált területfejlesztési megközelítésre épülő decentralizált tervezés és a végrehajtásban való közreműködés**. Ennek keretét az alábbi tervezési és végrehajtási elemek képezik:

- **Megyei gazdaságfejlesztési integrált program** – integrált területi beruházások formájában (megyei önkormányzatok tervezik és végrehajtás is megyei közreműködéssel történik). Gazdaságfejlesztési tartalom a megye teljes területére, beleértve a megyei jogú városok területét is.
- **Fenntartható, integrált városfejlesztési program és településfejlesztési program** város- és településfejlesztési tartalommal:
- a megyei jogú városok esetében **integrált területi beruházások** formájában (megyei jogú városok tervezik a megyei önkormányzatok koordinálásával, és a végrehajtás is MJV közreműködéssel történik)
- a megye többi városa és települése esetében **projekt dossziés** formában (megyei önkormányzatok tervezik a települések bevonásával, járási szintű indikatív forráskerettel (amelytől a megye jól körülhatárolt esetekben eltérhet) és a projekt előkészítésben is közreműködnek)

Városokban kísérleti jelleggel közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák (HFS) tervezése és végrehajtása (szakmai szempontok alapján kiválasztott városi helyi akciócsoportok tervezik és hajtják végre), közösségi és kulturális, valamint helyi gazdaságfejlesztési tartalommal.

4. A monitoring rendszer keretei

4.1. Az indikátorok meghatározásának módszertani alapelvei

A monitoring és értékelési tevékenység szervezeti kereteinek és folyamatainak pontos beazonosítása még nem lehetséges, hiszen bár a megyei önkormányzatok megyei szintű területfejlesztési koordinációs feladatát a területfejlesztési törvény meghatározza, azonban a pontos keretek, az intézményi szereplők és az egyes szereplők közötti feladatmegosztás még nem került nemzeti szinten kialakításra, így konkrét monitoring és értékelési terv nem, csupán általános jellemzőinek meghatározása történhet meg.

Fontos szempont, hogy világos beavatkozási logikával rendelkező stratégiai program és operatív program készüljön el, illetve pontosan meghatározott legyen a finanszírozó forrás, illetve operatív program. Az indikátorok kapcsán fontos elem, hogy minden elvárt információt tartalmazzon a stratégia, így az indikátor típusát, az indikátor bázis és célértékét, az indikátor forrását és a mérésének módját, gyakoriságát is.

Az indikátorok meghatározásakor az alábbi öt szempont figyelembevétele mindenképpen szükséges:

1. Az első kritérium az adatok **hozzáférhetősége**, hiszen ha egy mutató nem hozzáférhető, akkor az gyakorlatilag használhatatlan, azaz projekt és programszinten sem alkalmazható. Célszerű tehát olyan indikátorokat meghatározni, amely a megvalósítás adott szakaszában bizonyosan kimutatható.
2. Az indikátor legyen **megbízható**, azaz a valós állapotot tükrözze.
3. Az **információ frissessége** nagyon fontos minőségi kritérium, azaz egy adott időponthoz kötött indikátornak valóban arra az adott időpontra vonatkozó információt kell mutatnia.
4. A mutatónak **relevánsnak** kell lennie, azaz a projekt azon jelenségét kell mérnie, ami érdekes a program egésze szempontjából.
5. A jó mutatónak **meghatározottnak** kell lennie, hogy bárki, akinek használnia kell, megértse, és valóban arra a jelenségre vonatkozzon, amit mérni szeretnénk. A mutató értelme, jelentése, azonos kell, hogy legyen a döntéshozók, a nyilvánosság és a projektmenedzsment számára, pontosan kell tükröznie a mért, vizsgált fogalmat.

A korábbi tervezési időszakok egyik legfontosabb indikátorokhoz kapcsolódó problematikája volt, hogy nem létezett előre meghatározott indikátordefiníció, ebből adódóan az egyes indikátorok alatt a program végrehajtásában résztvevő más-más szereplők nem ugyanazt értették. Ezen félreértések miatt nem összehasonlítható adatok álltak rendelkezésre, az indikátorvállalásokat időnként felül kellett vizsgálni, ami azonban egészen a pályázat sikerességének megkérdőjelezését vonta maga után. Amennyiben ugyanis egy-egy pályázat benyújtásakor a projektgazda nem jól adott meg egy indikátort, mert nem megfelelően értelmezte, és ezt a vállalását a pályázat értékelésekor plusz ponttal díjazták, lehet, emiatt a vállalat miatt lett nyertes. A végrehajtás során azonban kiderülhet, hogy azt az indikátort nem is tudja produkálni vagy nem a korábban vállalt mértékben.

Az egyes projektek számszerűsíthető eredményeit programszinten is szükséges összesíteni. Ennek érdekében a projektdokumentációban és az előrehaladási jelentésekben előre meghatározott indikátoroknak kell majd szerepelni, amelyek értékeit a pályázónak/kedvezményezettnek meg kell határozni a saját projektjére vonatkozóan. Amennyiben a megadott indikátor az adott projekt esetében nem releváns, a használata természetesen nem szükséges. A programszinten összesíteni kívánt indikátorokon túl, a szerződésalkötés során a kedvezményezettnek majd rögzíteniük kell azokat a számszerűsített mutatókat, amelyekkel saját projektjeik előrehaladását és sikerességét mérni lehet a megvalósítás folyamán. A programszintű indikátorok lehetőséget adnak a Heves megyei program célkitűzései megvalósulásának mérésére.

Programszintű indikátorok

A program prioritásai	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegység	Adatforrás	Jelentés gyakorisága
A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával	Foglalkoztatottak számának növekedése (15-64 éves)	fő	KSH	évente
Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés	A megyében eltöltött vendégéjszakák száma	db	KSH	évente
Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés	Támogatott agrárvállalkozások száma	db	EMIR	évente
	Újonnan létrejövő helyi piacok száma	db	EMIR	évente
Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése	A támogatott képzéseken résztvevők száma	fő	EMIR	évente
Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése	Felújított úthálózat hossza	km	EMIR	évente
	Támogatásban részesülő települések száma	db	EMIR	évente

4.2.A program céljainak értékelése

Az „Értékelés célja, hogy javítsa az alapokból származó támogatás, valamint az OP stratégiájának és végrehajtásának minőségét, eredményességét és következetességét, figyelembe véve a fenntartható fejlődés célkitűzését, valamint a környezetre gyakorolt hatásokat.” (1083/2006 EK rendelet, 47. cikk)

A programértékeléseket az értékelés elvégzésének időpontját tekintve három + egy nagy csoportba sorolhatjuk (ex-ante, mid-term, ex-post + on-going). A három + egy típusú programértékelés céljai átfedésben vannak, azonban részben eltérnek egymástól:

1. Az ex-ante (előzetes) értékelés egy tervezés alatt / megvalósítás előtt álló program értékelési dokumentuma. Ennek céljai, feladatai az alábbiak:
 - elérni kívánt, számszerűsített célok kijelölése,
 - a kijelölt célok társadalmi-gazdasági megalapozottságának vizsgálata;
 - a költségvetési források optimalizálása;
 - fejlődési lehetőségek meghatározása;
 - a program várható hatásainak eredményeinek prognosztizálása.
2. A mid-term (időközi) értékelés célja adott – végrehajtás alatt álló program eredményeinek időközi értékelése. A mid-term értékelés azt vizsgálja, hogy sikerül-e / sikerülhet-e a programidőszak végéig kitűzött célokat teljesíteni. Amennyiben a célok teljesülése veszélyben forog a mid-term értékelés javaslatokat tesz a célok elérést segítő intézkedésekre, illetve szükség esetén a célértékek módosítására.
3. Az EX-POST (utólagos) értékelés a projektek / program végrehajtását és befejezését követően készülnek. Az utólagos értékelés vizsgálja a források felhasználásának mértékét, a végrehajtás módját, a program eredményességét és hatékonyságát, a társadalmi-gazdasági hatásait, illetve hogy az eredeti célkitűzéseket sikerült-e elérni / teljesíteni. Az elemzés az elmúlt időszak eredményeinek számbavétele mellett inputokat ad későbbi programok, akciótervek, útmutatók tervezéséhez.
4. Az On-going (folyamatos) értékelés némiképp eltér a fent felvázolt értékeléstípusoktól. Legfontosabb jellemzői az alábbiak:
 - Az értékelés nem egy adott időpontban történik, hanem folyamatosan / periodikusan;
 - Folyamatosan követi a megvalósulás menetét, adott program céljainak megvalósulását;
 - Folyamatosan elemzi az elért outputokat és eredményeket.

A program értékelése során javasolt értékelési időpontok a „mid-term” időközi értékelés és az „ex-post” utólagos értékelés. Az utólagos értékelésre a program végrehajtását követően kell, hogy sor kerüljön, míg az időközi értékelésekre vonatkozóan a 7 éves időszakban minimum 2 értékelésre kell, hogy sor kerüljön. Ezek nagyjából 2 éves időszakokat kell, hogy felöleljenek, azaz az 1. időközi értékelés ideje 2016, míg a második értékelés ideje 2018. Ezt követően 2021-ben egy ex-post értékelés elvégzése javasolt.

ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0008

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

Operatív Program

*Heves Megyei Önkormányzati Hivatal
Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft*

2014. szeptember

A projekt az Európai Unió támogatásával,
az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

1. Megyei tervezést meghatározó körülmények

1.1.A megyei tervezési folyamat logikája

Az ÁROP-1.2.11/A-2013 kódszámú pályázati konstrukció finanszírozza a megyei tervezést. A pályázatban foglaltakkal összhangban, a megyei tervezési folyamat az alábbi feladatkörökből áll:

- A megyei szintű helyzetértékelő dokumentumok utómunkálata keretében a megyei tervezési dokumentumokat megalapozó – regionális kitekintésű – megyei fejlesztési szükségletek beazonosítása, lehetséges fejlesztési irányok meghatározása a megyékben működő közigazgatási szervezetekkel, intézményekkel, gazdasági és civil szereplőkkel való együttműködés alapján.
- A megye hosszú távú fejlesztési céljait koncepcionális szinten rögzítő tervezési dokumentum, a megyei területfejlesztési koncepció elkészítése.
- Megyei szintű, középtávú stratégiák, programok elkészítése, összhangban a hosszú távú koncepcióban leírtakkal.
- A megyei önkormányzatok részéről a 2014-2020 közötti uniós támogatási időszakra vonatkozó operatív programok kialakításához részdokumentumok elkészítése, valamint az abban foglalt projektsomagok előkészítése és fejlesztése
- A tervezési folyamat során a megyei önkormányzatra delegált koordinációs feladatok ellátása:
 - a TOP tervezésekor a megyei jogú városok és a várostérségek fejlesztési elképzelések összehangolása a megyei fejlesztési elképzelésekkel (megyei területfejlesztési részdokumentummal),
 - a határ menti program tartalmának és a párhuzamosan futó megyei szintű programok kapcsolódásának, továbbá a megye területén megvalósuló valamennyi fejlesztés összhangjának biztosítása.
- A megyei területfejlesztési koncepció és program kidolgozása során a partnerség biztosítása a Tftv. 11.§ (1) e) pontjában foglaltaknak megfelelően.
- Az elkészült megyei területfejlesztési elképzeléseket összegző programhoz illeszkedő, uniós forrásból támogatandó projektek generálása, összegyűjtése a kiemelt projektben elkészülő módszertan és végrehajtott szakmai iránymutatás alapján.

A Heves Megyei Önkormányzat elkészítette a 2014-2020 időszakra vonatkozó megyei területfejlesztési koncepciót (helyzetfeltáró- és javaslattevő munkarész), amelyet az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció parlamenti elfogadását és a nemzetgazdasági miniszter jóváhagyását követően a 6/2014 (II.14.) számú határozatával a Heves Megyei Közgyűlés elfogadott. Az uniós tervezés szempontjából a megyei területfejlesztési koncepció fontos funkciója, hogy a sajátos területi igényeket, területi szempontokat megyénként közvetítsék az OP tervező szaktárcák felé.

A megyei tervezési folyamat további lépéseinek fő célja, hogy e folyamat végeztével a megyei önkormányzat kijelölje a legfontosabb térségi, TOP-ból és ágazati OP-kból finanszírozható kiemelt területfejlesztési irányait (projektek vagy több projektből álló projektsomagok), amelyre a TOP esetében ráépülhet a fejlesztési irányok továbbfejlesztése, azaz azok tartalmi kidolgozása, részletezése.

A megyei területfejlesztési program elkészítését a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet szabályozza. Ezen belül a Korm. rendelet 3. sz. melléklete tartalmazza annak tartalmi követelményeit. A megyei területfejlesztési program stratégiai és operatív részből áll. A két dokumentumrész közötti logikai kapcsolat lényege abban áll, hogy a megyei stratégiai program keretében kijelölésre kerülő megyei stratégiai fejlesztési prioritások alá besorolhatók az operatív szinten kidolgozásra kerülő megyei részdokumentumok fejlesztési projektjavaslatai. A megyei területfejlesztési program magában foglalja a megyei jogú város fejlesztési irányait is.

1.2. Operatív Programok szerkezete 2014-2020

A Kormány 1334/2014 (VI.6.) Korm. határozata alapján az Operatív Programok szerkezete a következő:

1. Gazdaságfejlesztési és Innovációs OP (GINOP)
2. Intelligens Közlekedésfejlesztési OP (IKOP)
3. Környezeti és Energiahatékonysági OP (KEHOP)
4. Emberi Erőforrás Fejlesztési OP (EFOP)
5. Versenyképes Közép-Magyarország OP (VEKOP)
6. **Terület- és Településfejlesztési OP (TOP)**
7. Vidékfejlesztési Program (VP)
8. Magyar Halgazdálkodási OP (MAHOP)
9. Közigazgatás- és Köszolgáltatás-fejlesztés OP (KöFOP)
10. Rászoruló Személyeket Támogató OP (RSZTOP)

1.3. Terület- és Településfejlesztési Operatív Program rövid bemutatása

A TOP fejlesztési irányai

I. Térség-specifikus erőforrásokra épülő, azokat gyarapító gazdasági növekedés és foglalkoztatás-bővítés

II. Élhető és az üzleti szereplők számára vonzó települések

III. Helyi közösségek megerősítése és öngondoskodó képességük javítása

A TOP meghatározott **decentralizált tervezési forráskeretet** biztosít az egyes megyei önkormányzatok és megyei jogú városok önkormányzatai számára, amelyek megyei, megyei jogú város és járási **integrált fejlesztési csomagok** kialakítására és megvalósítására adnak lehetőséget.

Az egyes megyei és helyi (megyei jogú város és járás) fejlesztésekhez a TOP csak egy „menüt” határoz meg, amelynek beavatkozási elemei az egyes területegységek fejlesztési csomagjaiban – meghatározott keretek között – kombinálhatók, specifikus adottságaiknak és kihívásaiknak megfelelően.

A TOP tervezésében a **megyei önkormányzatoknak kulcsszerepe van**: összehangolják a megye területén megvalósuló összes tervezési folyamatot (járásiakat irányítják is), amely szerepkör kiterjed a végrehajtásra és a nyomon követésre is.

A TOP koherenciája más 2014–2020-as uniós fejlesztésekkel

Bizonyos térségtípusoknál, illetve beavatkozás típusoknál kiemelten fontos, hogy a TOP fejlesztései más operatív programok beavatkozásaival összhangban, a **szinergia hatások érvényre juttatásával** valósuljanak meg, ezek kiemelten az alábbiak:

- A TOP gazdaságfejlesztési beavatkozásait elsősorban az önkormányzati, illetve többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek által menedzselt fejlesztések képezik. Másik kiemelten fontos megkülönböztető tényező a **térségileg integrált jelleg**: a helyi (térségi) komplex gazdaságfejlesztési igényekre reagáló, több elemű, kombinált beavatkozások támogatása.
- Az **országos jelentőségű térségi fejlesztési problémák és lehetőségek kezelése nem egyedül a TOP decentralizált fejlesztési csomagjainak felelőssége**. E feladatok ágazati forrásokat és koordinációt igényelnek, ezért egyes ágazati operatív programokban is megjelennek. Ennek példája az országos jelentőségű leszakadó térségek (leghátrányosabb helyzetű kistérségek) felzárkóztatása,

amellyel a gazdaságfejlesztést és a humán fejlesztéseket megjelenítő ágazati operatív programok (GINOP és EFOP) is foglalkoznak; illetve a növekedési zónák fejlesztése, amely a gazdaságfejlesztési OP (GINOP) egyik fontos iránya. Az országos jelentőségű ágazati fejlesztésekhez természetesen kapcsolódnak és így hozzájárulnak a TOP fejlesztései is. A célcsoportból érinti a városok leromlott lakóterületein élőket a komplex szociális városrehabilitációs beavatkozások révén, a közösségi szinten irányított várostérségi helyi fejlesztések (CLLD) pedig a vidékies térségekben is tartalmazznak a szegénységgel érintett célcsoportok felzárkóztatásához hozzájáruló elemeket. A növekedési zónák fejlesztéséhez az önkormányzati, illetve többségi önkormányzati tulajdonban lévő gazdálkodó szervezetek által menedzselt fejlesztésekkel járul hozzá.

- Cél a **TOP kisebb léptékű, de összehangolt turisztikai fejlesztéseinek a GINOP-ból támogatott** országosan kiemelt, nagyléptékű egyedi attrakció-fejlesztésekre, kiemelt termék-programok központi fejlesztéseire, a kiemelt desztináció **fejlesztésekre történő „ráfűződése”**, a minél komplexebb turisztikai termékcsoomagok kialakítása érdekében.
- Fontos cél, hogy a **TOP és VP (Vidékfejlesztési Program) közötti szinergiákat** kihasználjuk a helyi gazdaságfejlesztés és a többalapos CLLD-k fejlesztései terén.
- Az Európa 2020 stratégia által kiemelten a foglalkoztatás, illetve a szegénység és társadalmi kirekesztés területén megfogalmazott célkitűzések megvalósulásához a **TOP önálló ESZA (Európai Szociális Alap) prioritás keretében támogatott, a területi szinten eltérő társadalmi problémákra reflektáló differenciált beavatkozásai** is hozzájárulnak (helyi, területi alapon szervezett programok által), kiegészítve a GINOP és EFOP (ESZA) keretében támogatott fejlesztéseit.
- A TOP közösségi közlekedési fejlesztései az IKOP, épületenergetikai fejlesztései pedig a KEHOP beavatkozásaival alkotnak koherens egységet.

A TOP forrásmegoszlása

A Heves megyére jutó TOP források kedvezményezett szerinti forrásmegoszlása a 1298/2014 (V.5.) korm.határozat szerint:

kedvezményezett	forrás (mó Ft)
Heves Megyei Önkormányzat	19 951,6
Eger Megyei Jogú Város	10 442,0
Járások összesen	15 322,3

1.4.A területfejlesztési partnerek fejlesztési elképzelésének megismerése

A megyei programozás során kiemelt figyelmet kell fordítani az elkövetkező hét év forrásfelhasználásának megyei igényeknek megfelelő fókuszálására, a források időbeli ütemezésének tervezésére, valamint a lehetséges partnerek beazonosítására. Ebből adódóan a Heves Megyei Önkormányzat 2013 októberében projektgyűjtést végzett három témakör köré csoportosítva: gazdaságfejlesztés, járási fejlesztések és ágazati Operatív Programokhoz köthető fejlesztések. Közvetlenül 961 partner megkeresése történt, ezen belül 841 gazdálkodó szervezet illetve 120 települési önkormányzat.

A tervezői munka egyik kiinduló pontját jelentette azon gazdasági szereplők feltérképezése, amelyek tevékenységükhöz kapcsolódóan fejlesztési projektekkal, projektötletekkel rendelkeznek. Annak érdekében, hogy a megye gazdasági szereplőinek fejlesztési elképzelései a tervezési munkához rendelkezésre álljanak a megyei önkormányzat projektgyűjtő kérdőívet állított össze külön a TOP **gazdaságfejlesztési** tématerületeihez és külön az egyes **ágazati** operatív programokhoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések megismerése érdekében.

A TOP-hoz kapcsolódó gazdaságfejlesztési elképzelések felmérése kapcsán a projektgyűjtő kérdőív több, mint 700 gazdasági társaságnak, vállalkozásnak került elektronikusán kiküldésre köztük Heves megye foglalkoztatási

és adózási szempontból vezetőnek számító ún. „TOP 50” cégének is. Az egyes ágazati operatív programokhoz illeszkedő megyei fejlesztési igények megismerése érdekében a vonatkozó projektgyűjtő adatlap közel 120 a megyei területfejlesztésben potenciálisan érintett szervezet számára került kiküldésre. A megcélzott területfejlesztési partneri körbe tartoztak a megye meghatározó vállalkozási mellett a kamarák, az ipari parkok, a felsőoktatási intézmények, nemzeti parkok, valamint a korábbi tervezői munka során is együttműködő, a területfejlesztésben érintett megyei szervezetek.

Mindkét projektgyűjtésre jellemző, hogy a fejlesztési elképzelések bemutatására vonatkozó **adatszolgáltatás visszafogottnak mondható**, annak ellenére, hogy a kért határidőt megelőzően direkt telefonos figyelemfelhívásra is sor került, illetve felhívás jelent meg a megyei területfejlesztési kiadványban, valamint a megyei önkormányzat honlapján is. Gazdaságfejlesztési témakörben csupán 17, míg az ágazati projektgyűjtés során 32 partner adott érdemi választ a megkeresésre. 2014 májusában újabb projektgyűjtést folytattunk le, melybe mind közvetlenül, mind a települési önkormányzatokon keresztül igyekeztük bevonni a gazdasági élet szereplőit.

A beérkezett fejlesztési igények feldolgozása alapján **gazdaságfejlesztési témakörben 172 projektötlet, ágazati témakörben 325 db projektötlet érkezett**. A projektek/projektötletek kidolgozottsága széles skálán mozog, hiszen a listában az ötlettől a megvalósíthatósági tanulmánnyal/üzleti tervvel és a szükséges műszaki tervdokumentációval rendelkező projektek egyaránt megtalálhatóak. A beérkezett adatok feldolgozása során természetesen az országos tervezési folyamat előrehaladásával formálódó operatív programok lehatárolásának megfelelően a projektjavaslatok besorolását is folyamatosan aktualizálni kell. A beérkezett projektjavaslatok tématerületek alapján jellemzően a turizmusfejlesztés és a foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés területére koncentrálnak.

Gazdaságfejlesztési témakörben a különböző projektötletek igen eltérő mértékű forrást igényelnek. A pár milliótól akár az egymilliárdosig. 1 000 000-100 000 000 Ft-ig 64 db projektötlet érkezett be a megyét tekintve, míg 100 000 000-500 000 000 Ft-ig 46 db, míg 1 000 000 000 Ft felett 4 db. A területi megoszlása nagy differenciát mutat, a legtöbb projektötlet az Egri és a Gyöngyösi és Füzesabonyi járásból érkezett.

A **járási projektgyűjtés** során a települési önkormányzatok fejlesztési elképzeléseinek minél pontosabb megismerése volt a cél, melynek érdekében a Heves Megyei Önkormányzat megbízottai minden települést személyesen kerestek fel és szükség szerint tanácsadással segítették a projektek, projektötletek megfogalmazását és intézkedésekhez történő azonosítását. Mivel a TOP egyes gazdaságfejlesztési intézkedéseinek tervezett kedvezményezettjei is a települési önkormányzatok, így a projektgyűjtés – a járási tématerületeken túl – ezekre a területekre is kiterjedt. A projektgyűjtés nem terjedt ki Eger Megyei Jogú Városra, mert az MJV-k külön tervezési tevékenység során határozzák meg fejlesztési csomagjaikat. A járási tématerületekre vonatkozóan 1229 projektelképzelés került azonosításra, több mint 156 milliárd forint összegben. A megkeresett 120 települési önkormányzat mindegyike megjelölte a 2014-2020 időszakra vonatkozó projektötleteit, melyek főként a közlekedési fejlesztések, a települési környezet megújítása és az önkormányzati létesítmények energetikai korszerűsítése témakörébe tartoznak.

A TOP tervezésének előrehaladtával pontosításra került, hogy az önkormányzatok gazdaságfejlesztési projektjei az egyéb gazdasági szereplőkhöz hasonlóan a regionális támogatási térkép alapján meghatározott támogatási intenzitás mértékéig kaphatnak támogatást. Ennek megfelelően 2014 májusában az érintett önkormányzatokat nyilatkoztattuk projektjeik ezen feltétellel történő megvalósíthatóságáról. A visszajelzések alapján a korábbi gazdaságfejlesztési célú elképzelések kb. 1/3-a vehető figyelembe a megye tervezés során.

1.5. Támogatás segítségével, illetve együttműködésben megvalósítandó programok

A Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) dokumentum célrendszerében vázolt fejlesztési elképzelések, projektcsoportok mindegyike külső források – jellemzően az Operatív Programokon keresztül

felhasználható EU-s támogatások – bevonásával valósíthatóak meg. A forrásigény nagysága és a forrás jellege (uniós, egyéb nemzetközi, hazai) a prioritások végén lévő táblázatokban kerül bemutatásra.

A magyar területi közigazgatás elmúlt években lezajlott reformja (a helyi önkormányzatok, a járások, a megyék és a központi állam közötti feladat- és forrásmegosztás újraszabályozásával) a megváltozott területi folyamatokhoz igazodott. Ugyanakkor létrejöttek azok a keretek is, amelyek a helyi és térségi fejlesztéspolitikát meghatározzák. Ebből a szempontból a legfontosabb változás, hogy a megyék erős tervezési és területfejlesztési feladatköröket kaptak.

A Terület- és településfejlesztési OP (TOP) megvalósításának kulcseleme a megfelelő szakpolitikai és területi koordináció, amely biztosítja az ágazatilag és térségileg összehangolt fejlesztéseket. Országos és térségi, helyi szinten is szükséges a támogatások és a fejlesztéspolitikai intézményrendszer összehangolt működése.

A megye, mint a területfejlesztés tervezési és programozás középszintje az alábbi területfejlesztési feladatokban működhet közre a 2014-2020 közötti uniós programidőszakban:

- a fejlesztési projektek feltárásában, tervezésében, koordinálásában, a megvalósítás nyomon követésében;
- a megye területét érintő fejlesztések nyomon követésében, területi koordinálásában;
- integrált térségi programok kialakításában, tervezésében, végrehajtásában, nyomon követésében;
- a megye területén megvalósuló helyi fejlesztési programok koordinálásában, szakmai és módszertani segítésében, a lebonyolítás segítésében, a nyomon követésében, a végrehajtás támogatásában.

A TOP megvalósítási modellje az integrált területfejlesztési megközelítésre épülő decentralizált tervezés és a végrehajtásban való közreműködés. Ennek keretét az alábbi tervezési és végrehajtási elemek képezik:

- megyei gazdaságfejlesztési integrált program – területi kiválasztási rendszerek formájában (megyei önkormányzatok tervezik és végrehajtás is megyei közreműködéssel történik). Gazdaságfejlesztési tartalom a megye teljes területére.
- fenntartható, integrált városfejlesztési program és településfejlesztési program város- és településfejlesztési tartalommal:
 - a megyei jogú városok esetében területi kiválasztási rendszerek formájában (megyei jogú városok tervezik a megyei önkormányzatok koordinálásával, és a végrehajtás is MJV közreműködéssel történik)
 - a megye többi városa és települése esetében projektdossziés formában (megyei önkormányzatok tervezik a települések bevonásával, járási szintű indikatív forráskerettel (amelytől a megye jól körülhatárolt esetekben eltérhet) és a projekt előkészítésben is közreműködnek)
- városokban kísérleti jelleggel közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák (HFS) tervezése és végrehajtása (szakmai szempontok alapján kiválasztott városi helyi akciócsoportok tervezik és hajtják végre). Közösségi és kulturális, valamint helyi gazdaságfejlesztési tartalommal.

A fentiekből látható, hogy a megyei területi tervezés, illetve a későbbi megvalósítás során a Heves Megyei Önkormányzat kompetenciájába a TOP intézkedései tartoznak, így ezen intézkedésekre tervezett fejlesztések – mivel a megyei önkormányzat a végrehajtásban is szerepet kap – együttműködésben valósulnak meg a gazdasági szereplőkkel, civil szervezetekkel, települési önkormányzatokkal. A települési önkormányzatok szintjét nézve a TOP járási intézkedések fejlesztéseinél minden esetben fennáll az együttműködésben történő megvalósítás (önkormányzati részvétel), de a gazdaságfejlesztési intézkedéseknél is megjelenik, jellemzően a foglalkoztatás-bővítést szolgáló önkormányzati gazdaságfejlesztési akciók, illetve a helyi foglalkoztatási szint javítását szolgáló megyei és helyi foglalkoztatási paktumok témakörökben.

Heves megye lehetséges kedvezményezettjei számára rendelkezésre álló fejlesztési források nagysága egyedül a Terület- és Településfejlesztési OP (TOP) esetében ismert a 1298/2014 (V.5.) korm.határozat alapján:

kedvezményezett	forrás (mó Ft)
Heves Megyei Önkormányzat	19 951,6
Eger Megyei Jogú Város	10 442,0
Járások (összesen)	15 322,3

A járási források nagysága járásonkénti bontásban:

járás	forrás (mó Ft)
Bélapátfalvai	1 043,8
Egri	1 433,7
Füzesabonyi	2 027,5
Gyöngyösi	3 995,4
Hatvani	2 963,2
Hevesi	2 243,2
Pétervásárai	1 615,5
összesen	15 322,3

A TOP források felhasználására várhatóan a következő programok (projektcsomagok) kerülnek megvalósításra a gazdaságfejlesztési és járási tématerületeken belül:

gazdaságfejlesztési tématerület:

- Megyei turizmusfejlesztési projektcsomag
- Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése projektcsomag
- Helyi gazdaságfejlesztés alternatív megoldásokkal
- Megyei foglalkoztatást segítő projektcsomag
- Közúthálózat fejlesztési projektcsomag

járási tématerület:

- Vonzó városi környezet kialakítása projektcsomag
- Fenntartható települési környezet- és közlekedésfejlesztés projektcsomag
- Települési önkormányzatok energiahatékonyságának fokozása projektcsomag
- Önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása projektcsomag
- Életkörülmények javítása a leromlott városi területeken projektcsomag
- A munkaerőpiacra való visszatérést szolgáló fejlesztések a gyermeknevelést végző intézményekben projektcsomag
- Települési önkormányzatok természeti- és kulturális értékekre alapozott turizmusfejlesztése projektcsomag

1.6.A 2007-2013 tervezési időszak forrásfelhasználásának tapasztalatai

A 2007-2013 között Heves megyében támogatott projektek és Heves megye fejlesztési koncepciójában rögzített célkitűzések tematikus összefüggéseinek értékelése, vizsgálata

A Heves megye Területfejlesztési Koncepciója (2014-2020) dokumentum koncepcionális részében meghatározott célrendszert követve az Új Széchenyi Terv keretében a 2007-2013-as időszak megvalósult vagy támogatott fejlesztési között az alábbi tematikus összefüggések állnak fenn.

A. Területi fókuszú célkitűzések

1.) Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése

Heves megyét kelet-nyugati irányban átszelő Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengelyhez” tartozó járások gazdasági súlya meghatározó. A lakosok 68,6 %-a él a hozzájuk tartozó településeken. A három járásban működik a megyei összes befektetett saját tőke 90 %-a és ezzel összefüggésben itt realizálódik a hozzáadott érték 89,7 %-a is. A koncepció azonban ehhez a három járás által alkotott „tengelyhez” kapcsolja Kál-Kápolna-Kompolt térségét is, valamint az Eger-Füzesabony településláncolat tagjait.

A „gazdasági tengely” mentén letelepedett exportképes multinacionális és hazai cégeknek (pl. ZF Hungária Kft., Robert Bosch Kft., SBS Szerelő Javító és Szolgáltató Kft., Sanatmetal Kft., Detki Keksz Kft., HESI Kft., stb.) kulcsszerepet kell játszaniuk az innovációs együttműködésekben és törekedni kell a helyi kis- és középvállalatok innovációs tevékenységének beindítására, vagy a már meglévő továbbfejlesztésére.

Kiemelkedő a turizmus jelentősége. A térség kiemelkedő desztinációja Eger. Különösen fontos feladat a gyógyvizeinkre épített egészségipar pozicionálása, felhasználva a rendelkezésre álló gyógy tényezőket a mozgásszervi- és érbetegségek rehabilitációjában. Az idegenforgalom számára a Mátra – mint hazánk legmagasabb hegysége – által nyújtott üdülési-rekreációs lehetőség értékelhető kedvezőnek.

A gazdaságfejlesztési programok a gazdasági tengelyen belül inkább Gyöngyös Hatvan térségére koncentrálnak. Az Asia Food Kft (Verpelét) és a B.Braun Medical Kft (Gyöngyös) 1 milliárd forintot meghaladó összköltséggel hajtott végre fejlesztést. Ezen a területen élénk az ipari terület és inkubátor hálózat fejlesztése valamint a K+F tevékenységet ellátó vállalatok aktivitása. Ebben nagy szerepet játszik a Károly Róbert Főiskola jelenléte, innovatív kutatási tevékenysége. A gazdasági tengely mentén működő szinte valamennyi hazai tulajdonú Kft. sikeresen pályázott termelő kapacitásainak megújítására, bővítésére.

A vizsgált területre irányuló közel 6,9 milliárd forint támogatással 14,4 milliárd forint összegű fejlesztések valósulnak meg.

A támogatott projektek áttekintése után megállapíthatjuk, hogy a Heves megyei fejlesztési koncepció ezen stratégiai céljának megvalósítására javasolt alábbi intézkedések illeszkednek az elmúlt időszakban megvalósultakhoz, így ezen eredményekre lehet támaszkodni:

- Exportképes multinacionális cégek és hazai KKV-k innovációs törekvéseinek és kapacitásának ösztönzése;
- Innovatív iparágak támogatása, letelepedésének ösztönzése;
- Innovációs potenciál és –klaszter fejlesztése;
- Hazai és helyi beszállítói együttműködések, partnerhálózati rendszerek kiszélesítése;
- Logisztikai és ipari parkok terület és szolgáltatásfejlesztése;
- Elméleti kutatások gyakorlati termelésbe való „becsatornázása”;
- A természetes gyógytényezőkre (pl. gyógyvíz, mofetta) alapozott egészségipar minőségi fejlesztése
- Egyedi természeti adottságokra, kulturális értékekre, borászatra alapozott turisztikai fejlesztések támogatása;
- Helyi és térségi kerékpárutak fejlesztése.

A 2007-2013-as időszak kapcsolódó intézkedései pedig az alábbiak:

- ÉMOP-1.1. Regionálisan kiegyensúlyozott, térségi és helyi jelentőségű ipari területek fejlesztése

- ÉMOP-1.2. Klaszterek, vállalati együttműködések kialakítása, fejlesztése
- ÉMOP-1.3. A régió innovációs potenciáljának fejlesztése innovatív start-up cégek létrehozásával
- ÉMOP-2.1. Turisztikai attrakciók fejlesztése
- ÉMOP-2.2. Kereskedelmi szálláshelyek és szolgáltatásaik fejlesztése
- ÉMOP-3.1. Integrált szociális jellegű városrehabilitáció

2.) Az Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése

A fejlődés a magterületeként szolgáló térségi központok (Pétervására, Bélapátfalva) megerősítésével, az ott elérhető szolgáltatások mennyiségi és minőségi fejlesztésével indulhat meg leghatékonyabban és leggyorsabban. A térség gazdasága inkább ipari, turisztikai központú, kiegészülve gyenge mezőgazdálkodó szervezetekkel. A jövőbeni fejlesztések célja, hogy a gazdaság arányait tekintve kiegyenlítettebb legyen és új munkahelyek létrehozásával biztosítsák a térségben élők megélhetőségi lehetőségeinek javulását, különösen – a helyi igényekhez igazodva – a szolgáltató ágazat, az erdőgazdálkodás szerepének erősödésével. Az Észak-hevesi térség turisztikai potenciállal rendelkező területei számára kitörési pont, a természeti adottságok vonzerővé fejlesztése és ezzel összhangban a fogadóképesség elemeinek kiépítése.

A gazdaságfejlesztés területén a megvalósult 11 db támogatott egymilliárd forint összértéket éppen meghaladó projekt csak jelzést tud adni, hogy a könnyűipar – fa, bútortextil – lehet egy lehetséges fejlesztési irány.

A turisztikai fejlesztések keretében 2,3 milliárd forint támogatással 3,6 milliárd forint összegű fejlesztés valósul meg, és valószínűsíthető, hogy a bükkszéki strandra és a szilvásváradai kisvasútra fordított összegek növelik a térség turisztikai vonzerejét.

A településfejlesztési programok keretében 16 településen jelentősen koncentrálva folytak fejlesztések. A források nagy részét vízrendezésre, csapadékvíz elvezetésre, vízvédelmi rendszerekre illetve útfelújításra fordították. A Pétervásárán megvalósult szociális város rehabilitáció összköltsége a 10%-át teszi ki a két járásban településfejlesztési projektek összköltségének.

A támogatott projektek áttekintése után megállapíthatjuk, hogy a Heves megyei Területfejlesztési Koncepció stratégiai céljának megvalósításához elsősorban a gyógyturizmus és fürdőkultúra további fejlődési lehetőségeinek elősegítése intézkedési javaslat kapcsolható.

A 2007-2013-as időszak leginkább kapcsolódó intézkedései a következők:

- ÉMOP-3.1. Integrált szociális jellegű városrehabilitáció (település-rehabilitáció)
- ÉMOP-3.2. Település és környezetének fejlesztése
- ÉMOP-2.1. Turisztikai attrakciók fejlesztése
- ÉMOP-5.1. Kistérségi központok közötti, illetve tömegközlekedéssel való elérhetőségek feltételeinek megteremtése és javítása.

3.) Dél-Heves és a Tisza-tó térségének helyi értékekre épülő fejlesztése

Dél-Heves, jelentős társadalmi, gazdasági, környezeti válságoktól sújtott térség. Fekvése, elérhetősége viszonylag kedvező, hiszen sem Budapeستől, sem pedig az M3-as autópályától nincs túlságosan messze és két vasútvonal is érinti. A térség egyik legjelentősebb védett természeti értéke a szikes növénytakasról és gazdag állatvilágról híres Hevesi Füves Puszták Tájvédelmi Körzet. A védett területek közötti összeköttetés, a biológiai sokféleség megőrzése, valamint az állat- és növényfajok vándorlásának biztosítása érdekében szükséges.

A térség legfőbb idegenforgalmi vonzereje a Tisza-tó. A térség több olyan adottsággal is rendelkezik, melyek a turisztikai kereslet legújabb irányzataihoz kapcsolódnak. Páratlan természeti kincseire alapozva cél egy kiegyensúlyozott, egyedi arculatú ökoturisztikai fejlesztés összhangban a természeti-, környezeti terhelhetőségnek megfelelő aktív turizmus fejlesztésével.

Helyi szinten leghatékonyabb megoldás a több potenciál illetve tevékenység turisztikai kínálati csomaggá szervezése, mint például a kirándulás és természetjárás a vidéki gazdálkodással és a helyi gazdaságok termékeinek eladásával, vagy az evezés és kenuzás a kerékpározással és a lovaglással, ökoturizmussal, kulturális fesztiválokkal, stb. történő összekapcsolása.

Gazdaságfejlesztés prioritáson belül viszonylag nagyszámú – 18 db – pályázat kapott támogatást, mely keretében közel 4 milliárd forint összegben valósulnak meg fejlesztések. Ezen fejlesztések jellemzője a területi koncentráció – Heves és Erdőtelek – és a megújuló energia- és környezetipar átlagot meghaladó jelenléte.

Ipari területek fejlesztése, valamint a szabad vállalkozási zóna-ösztönző rendszere a KKV-k betelepítését ösztönzi.

Turisztika területén három támogatott, attrakció van Tiszanánán, melyek 170 millió forint fejlesztési összege elenyésző a többi térségéhez. Amennyiben Poroszlót is figyelembe vesszük a 2 db támogatott projektjével (kerékpárút ill. Ökocentrum) akkor is a meg kell állapítani, hogy a Tisza tó turisztikai jelentőségénél alacsonyabb részesedéssel bír a megye idegenforgalmi fejlesztési támogatási rendszerében.

A településfejlesztés 19 db pályázata sokszínűséget mutat. A 3,2 milliárd forint összköltséget azonban jelentősen befolyásolja a Közép-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság 2 db ÉMOP-os beruházása, melyhez további négy KEOP-ból támogatott beruházás kapcsolódik. Ez utóbbiak közül ki kell emelni a mintegy 6,6 milliárd forintos Komplex Tisza-tó projektet.

A támogatott projektek áttekintése után megállapíthatjuk, hogy a Heves megyei fejlesztési koncepció ezen stratégiai céljának megvalósítására javasolt alábbi intézkedése illeszkednek az elmúlt időszakban megvalósultakhoz, így ezen eredményekre lehet támaszkodni:

- Hevesi Ipari Park "tartalommal" való megtöltése;
- -A gazdag nap-, szél- és geotermikus, valamint biomassza energia potenciál kiaknázása;
- -A foglalkoztatási helyzet javítása érdekében működőképes gazdaság kialakítása, a mezőgazdasági feldolgozóipar fejlesztése és szociális gazdaság kialakítása, önálló társadalom kialakításának ösztönzése;
- - A táji és települési környezet javítása;
- -Integrált vízgazdálkodási infrastruktúra fejlesztés, vízkészlet gazdálkodáson alapuló fenntartható táji rendszerek kialakítása;
- Turisztikai desztinációk stratégiájának összehangolása;
- A kerékpárutak, -pihenők, -kölszönzök, -tárolók építése, fejlesztése;
- A sport- és személyhajók kikötési lehetőségeinek fejlesztése.

A 2007-2013-as időszak jellemzően kapcsolódó intézkedései a következők:

- ÉMOP-2.1. Turisztikai attrakciók fejlesztése
- ÉMOP-3.1. Integrált szociális jellegű városrehabilitáció (település-rehabilitáció)
- ÉMOP-3.2. Település és környezetének fejlesztése
- KEOP 7.2.2.1 Komplex vízvédelmi beruházások
- KÖZOP 3.5.0 Térségi elérhetőség javítása (két, a 31-es főút Heves megyei szakaszát érintő projekt).

B. Stratégiai célkitűzések

4.) Kitorési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

Heves megye 2014-2020-as tervezési időszakára vonatkozóan stratégiai célként fogalmazódott meg a kitorési pontokra épülő gazdaságfejlesztés – a munkahelyteremtés és a gazdasági növekedés jegyében – mely a megye főbb húzóágazatainak fejlesztését tűzte ki célul. A megye - gazdasági, foglalkoztatottsági és értékteremtő fejlődése érdekében - fő adottságait kiemelten az energiatermelés, gépipar, feldolgozóipar, élelmiszeripar, valamint a turizmus támogatása jelenti, hiszen a termelőágazatok mellett tovább nő a turizmus és az ahhoz kapcsolódó szolgáltatások aránya a hozzáadott érték növekedésében.

- Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése

Viszonylag csekély számú - 4 db -, de összegében jelentős élelmiszeripari beruházás valósult meg. Biztató együttal, hogy az Eszterházy Főiskola keretében két klaszter is ösztöni az élelmiszergazdaság szereplőinek összefogását (Borászati ill. Egerfood Élelmiszerbiztonsági és Technológiafejlesztési Klaszter).

- Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és az energiaiimport függőség csökkentése érdekében

Öt vállalkozás fejleszt közvetlenül megújuló energiához kapcsolódva, mely közül kettő napelem gyártást tervez. Ezen a területen is tevékenykedik két klaszter (Clusterhome és SKC-Solution).

Gépipar fejlesztése, versenyképességének fokozása

A gazdaságfejlesztést támogató program nyomán 11 db ipari park és inkubátorház fejlesztés valósult, valósul meg.

Sokszínűségében harmonikus megye, mint turisztikai desztináció pozicionálása

A turisztikai támogatások segítségével közel 36 milliárd forint összegű beruházás valósul meg. Legjelentősebb a 14 db szálloda korszerűsítése, építése, szolgáltatásinak bővítése. 8 db TDM szervezet jött létre támogatások nyomán. A fejlesztési források jó része turisztikai attrakciók fejlesztésére irányult, azonban ezek vonzóképesége nem közelíti meg a szükségességet. A fürdő és gyógyfürdők fejlesztésénél a jövőben a fenntarthatóság kérdésével erőteljesebben kell foglalkozni.

KKV szektor versenyképességének növelése

Az ÉMOP-ban két konstrukció támogatja közvetlenül a versenyképesség javítását. A Széchenyi Tőkealap (SZTA) forrásbiztosítással, a Vállalati Tanácsadás kedvezményes szakértői támogatással.

Az SZTA-ra a megyéből még nem pályázott KKV, míg a vállalati tanácsadást 28 db vett igénybe.

5.) Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum

A célkitűzést az ÉMOP közvetlenül nem támogatja. Források elsősorban az EMVA biztosított. Kapcsolód intézkedésként a ÉMOP 3.1.3 Vidékfejlesztési programot kiegészítő településfejlesztés említhető meg, melynek keretében számos település valósított meg kisléptékű fejlesztéseket (részletesebben az elemzés utolsó fejezetében).

6.) Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom

A célkitűzést az ÉMOP közvetlenül nem támogatja. A TÁMOP ugyanakkor jelentős forrásokat mozgósított az érintett témákban:

- TÁMOP 2.1.3.A Munkahelyi képzések támogatása mikro- és kisvállalkozások számára;
- TÁMOP 3.2.11 Nevelési-oktatási intézmények tanórai, tanórán kívüli és szabadidős tevékenységeinek támogatása;
- TÁMOP 3.3.5/A Tanoda programok támogatása;
- TÁMOP 5.3.1-C "Első lépés" - alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő programjai;
- TÁMOP 6.1.2/A Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok.

7.) Erős várostársaságok, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet

Az elérhetőség feltételeinek javítása

Az ÉMOP keretében – más támogatási programoktól történő lehatárolás biztosítása érdekében – csak a négy és öt számjegyű utak és a belterületi kerékpárút támogatható, illetve a közösségi közlekedés szolgáltatás fejlesztése.

Heves megye területén eddig 16 db úton történt felújítás, 79,6 km hossz.

Környezeti beruházások ösztönzése, stratégiai erőforrások védelme

Településfejlesztési prioritás keretében települési szennyvíz, belvíz és csapadékvíz elvezetések megvalósítása kapott támogatást. A legjelentősebben csapadékvíz elvezetési, árvízvédelmet szolgálók voltak, ahol a megvalósult 50 db projekt költsége egyenként 40-600 millió Ft között mozgott.

Fenntartható település- és térszerkezet

A célok eléréséhez olyan integrált városfejlesztési politikára van szükség, melynek során figyelembe veszik a környező települések elképzeléseit is, folyamatos a kapcsolattartás a lakossággal, a civil szervezetekkel és gazdasági szereplőkkel. Ennek érdekében Integrált Városfejlesztési Stratégiák mentén kerültek kialakításra a funkcióbővítő és szociális városrehabilitációs fejlesztési területek.

A megyei jogú Eger városa fejlesztésére kiemelt fejlesztési források biztosításával több, mint 4 milliárd forint összegben valósul meg. Ezen túl minden járási központi város fejlesztése mellett Kisköre és Lőrinci is végrehajtott település rehabilitációs programot.

Ezen kívül 2013 tavaszán az ÉMOP-3.1.1/C-13 Fenntartható városfejlesztési programok előkészítése felhívás keretében elkezdődött a megyei jogú városok városfejlesztési elképzeléseinek előkészítése. Jelentőségét az adja, hogy a készülő közösségi rendeletervezetek a városokat külön említik és forrásokat biztosítanak a fejlesztési elképzeléseik megvalósításához (Integrált Területi Beruházás ITB/ITI, ERFA rendeletervezet szerinti városfejlesztési platform, stb.).

A Heves megye készülő fejlesztési koncepciójában rögzített célkitűzésekhez illeszkedő nem támogatott projektek

A Heves megye Területfejlesztési Koncepciója (2014-2020) dokumentum koncepcionális részében meghatározott célrendszert követve az Új Széchenyi Terv keretében a 2007-2013-as időszak nem támogatott fejlesztési között az alábbi tematikus összefüggések állnak fenn.

C. Területi fókuszú célkitűzések

1.) Hatvan-Gyöngyös-Eger „gazdasági tengely” erősítése

A fent összegzően bemutatott célok figyelembe vételével a térségből beérkezett nem támogatott projektek jellemző céljait az alábbiak szerint mutathatjuk be.

A gazdaságfejlesztési célú pályázatok közül 20 db nem került támogatásra. A nem támogatottak között nem lehet markáns ágazati jelenlétet megállapítani. A kisszámú elutasított pályázat többsége jogosultsági kritériumok miatt (nem támogatható tevékenység, nem KKV kategória) került ki a kedvezményezettek közül.

A turisztikai célú fejlesztésekre beérkezett pályázatok közül 98 db nem került támogatásra. Legaktívabbak az Eger városból pályázók voltak. Területi koncentráció is egyértelmű volt, mert Eger mellett a fejlesztések Gyöngyös (Mátra), Demjén, Egerszalók, Poroszló területein tervezték megvalósítani. Jellemzően turisztikai szolgáltatásokat és kisléptékű attrakciókat terveztek.

A településfejlesztés támogatására beérkezett nagyszámú pályázat közül 106 db került elutasításra. A városok mellett a jelentősebb települések pályáztak. Az elutasított pályázatok támogatásával döntő részben belterületi utak – beleértve a kerékpár utakat is – és járdák építését, felújítását tervezték az önkormányzatok.

2.) Az Észak-hevesi térség természetközpontú fejlesztése

Gazdaságfejlesztési célú 6 db nem támogatott projekt között egy jelentős volt, mely a siroki löszergyártási hagyományokra építve jelentős fejlesztést hajtott volna végre, de jogosultsági problémák miatt nem kaphatott támogatást.

A turisztikai kiírásokra beérkezett pályázatok közül 27 db nem kapott támogatást. Ami jellemző, hogy sok az ökoturisztikai célú fejlesztési elképzelés és a pályázók köre is változatos (önkormányzat, KKV, egyesület, Bükki Nemzeti Park, Északerdő Zrt.).

Településfejlesztésre 2 milliárd forint támogatási igényt nyújtott be 40 db önkormányzat. A pályázati célok szinte kizárólag belterületi út felújításra irányultak.

3.) Dél-Heves és a Tisza-tó térségének helyi értékekre épülő fejlesztése

Gazdaságcélu fejlesztésre összesen 6 db pályázat érkezett, ha a Füzesabonyi járás területén lévő Poroszló és Sarud településeket is figyelembe vesszük. Jellemző, hogy ezek közül 3 darabot Tarnabod településen kívántak fejleszteni, mely az M3-as autópályához közel van.

Turizmusfejlesztésre beérkezett 18 db támogatásra nem került pályázat Sarud és Poroszló figyelembe vételével. A fejlesztések közül három irányult csak szállásférőhely bővítésre (kempinget is figyelembe véve), a többi vonzerő növelést és szolgáltatás fejlesztést célzott. A két önkormányzati fejlesztés a helyi kulturális értékek turisztikai célú bemutatását célozta.

A viszonylag kevés számú településfejlesztési pályázat egyrészt komplex település-fejlesztést, rehabilitációt céloz, másrészt a térségben méltán fontos szennyvízelvezetést helyezi előtérbe.

D. Stratégiai célkitűzések

4.) Kötörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés

A nem támogatott projektek döntő része 2010 előtti, ezért a megváltozott gazdasági körülmények miatt vagy lemondtak róluk, vagy átalakítva megvalósításra került.

Két olyan jelentős projekt van azonban, amely jogosultsági kritérium miatt nem kaphatott támogatást. Egy, a már említett lószergyártás fejlesztése, másik egy hatvani logisztikai jellegű fejlesztés.

A turizmus területén jelentős számba vannak olyan kisléptékű szolgáltatási és attrakciós fejlesztési javaslatok a megye északi és déli területeiről, melyek egybevágóak mind a kötörési pontnál, mind a területi céloknál megfogalmazottakkal. Szükséges lenne azonban a TDM szervezetek megerősítése, hogy ne csak az együttműködés, a térségi kommunikáció területén erősítsék tevékenységüket, hanem a turizmus szolgáltató vállalkozásainak közvetlen üzleti tanácsadással tegyék lehetővé sikeres pályázat elkészítését.

Az érdekelt önkormányzatok pedig az Integrált Településfejlesztési Stratégiájuk elemeként konkretizálják turisztikai vonzókéességük növeléséhez szükséges fejlesztési feladataikat.

5.) Helyi adottságokra épülő vidékfejlesztés, foglalkoztatás centrikus agrárvertikum

A célkitűzést az ÉMOP közvetlenül nem támogatja. Források elsősorban az EMVA biztosított. Kapcsolód intézkedésként a ÉMOP 3.1.3 Vidékfejlesztési programot kiegészítő településfejlesztés említhető meg. Bár országos viszonylatban jelentős forrás állt rendelkezésre az intézkedés keretén belül, az aprófalvas szerkezetnek köszönhetően nagyon sok település pályázott, jelentősen meghaladta a támogatási igény a rendelkezésre álló forrásokat. A nem támogatott projektek jellemzően belterületi útfejlesztésre fókuszáltak.

6.) Érték- és egészségtudatos, szolidáris, innováció fogadásra nyitott társadalom

A célkitűzést az ÉMOP közvetlenül nem támogatja. A nagyszámú, kisebb pályázatot befogadó operatív programok (pl. TÁMOP utódja esetében) esetében a jövőben szükség lehet egy előzetes szelekciós eljárásra, hogy az egyébként fontos fejlesztési célokat képviselő szervezetek (pl. civil szervezetek) erőforrásait a projektek megvalósítására fordíthassák.

7.) Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet

Az elérhetőség feltételeinek javítása

A belterületi kerékpárút, illetve a közösségi közlekedés szolgáltatás fejlesztése azonban továbbra is kaphat támogatást. Tekintettel, hogy a közösségi közlekedést állami szolgáltatás keretében biztosítják a megyében, ezért igények megfogalmazására van lehetőség.

A négy és öt számjegyű utak felújítására a 2007-2013 között rendelkezésre álló forrásokat meghaladó mértékben mutatkozott igény. Az elsősorban kiemelt projektek rendszerében megvalósult fejlesztések mellett tehát több projektjavaslat nem valósult meg. Tekintve, hogy útfejlesztésekre 2014-2020 között csak integrált módon valósulhat meg, a megvalósult fejlesztéseket is elemezve lehet a mindenképpen megvalósítandó fejlesztéseket is megfogalmazni. A jövőbeli fejlesztések mellett tehát a megvalósult gazdaságfejlesztési, valamint közlekedésfejlesztési tevékenységeket is figyelembe kell venni.

Környezeti beruházások ösztönzése, stratégiai erőforrások védelme

A települési szennyvíz, belvíz és csapadékvíz elvezetések megvalósítása, a környezeti katasztrófák megelőzése prioritást élvez, szükséges megyei szinten illetve a vízgyűjtő területenként komplex fejlesztési programokat kidolgozni. Ezekhez segítséget nyújthatnak a nem támogatott projektek között lévő térségi vízrendezési, tározóépítési projektek és azok dokumentációi. A vízbázisok védelméről kiemelten kell kezelni az ivóvíz célú felhasználás mellett a termális, gyógyvizekre települt vízbázisokat is. A régióban a növekvő termásvíz használat miatt javasolható egy egységesen elfogadott, hosszútávú, a régióra vonatkoztatott fejlesztési tervet készíteni. Ebben a tervben részletezni kell a gyógyászati és energia célú termelések aspektusait is.

Fenntartható település- és térszerkezet

A célok eléréséhez olyan integrált városfejlesztési politikára van szükség, melynek során figyelembe veszik a környező települések elképzeléseit is, folyamatos a kapcsolattartás a lakossággal, a civil szervezetekkel és gazdasági szereplőkkel. A folyamatban lévő Integrált Településfejlesztési Stratégiák kialakítása során az eddigi fejlesztésekhez kapcsolódó szinergikus elemekre kell a hangsúlyt helyezni. A funkcióbővítő- és szociális város /település rehabilitációs fejlesztési területek kialakítása és a célok meghatározásánál a tematikus célokat is figyelembe kell venni.

2. Operatív Program célrendszere

2.1. Prioritás: A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával

Heves megye 2014-2020-as tervezési időszakára vonatkozóan a Koncepciójában stratégiai célként fogalmazta meg a kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztést.

A prioritás átfogó célja Heves megye gazdasági életének fellendítése, a térségi és helyi gazdaság fejlődésének, jövedelemtermelő képességének támogatása, valamint a jelenlegi munkahelyek megtartása mellett újabb munkahelyek létrehozásának ösztönzése a vállalkozások innovatív tevékenységének elősegítése a vállalkozási környezet javítása révén. További cél az energetikai szerkezetváltás és a stabil energiagazdálkodás megerősítése, amelynek eredményeként csökkenhet a megye energiainport függősége.

Magyarország célul tűzte ki a 20-64 év közötti népességre vonatkozó foglalkoztatási ráta 75%-ra emelését az Európa 2020 Stratégia keretein belül. A cél eléréséhez Heves megyében szükséges a megye gazdaságában kulcsszerepet játszó vállalkozások fejlesztése, munkahely teremtetési képességük megerősítése, továbbá a megyében jellemző élelmiszeripari, gépipari és turisztikai vállalkozások fejlesztésének segítése.

Heves Megye vállalkozásai jellemzően alultőkésítettek, termék és technológia-fejlesztésük korlátok között működik. Kiemelt cél, hogy a vállalkozások könnyebben jussanak hozzá a termékek, technológia- és kapacitás

célú fejlesztéseikhez és eredményesebb működésük támogatását szolgáló pénzügyi forrásokhoz és eszközökhöz.

A megye vállalkozásainak versenyképességére a 2013-as évben bevezetett intézkedések (kedvező kisvállalkozói adózás, Szabad Vállalkozói Zónák, MNB gazdaságélénkítő hitelcsomag) várhatóan pozitív hatással lesznek, de további komplex programokra lesz szükség a vállalkozások növekedési potenciáljának javítása, gazdasági teljesítményének erősítése érdekében.

Az energetikai beruházások egyrészt a megye vállalkozásai számára nyújtanak további lehetőséget a versenyképességük növelése érdekében, másrészt a helyi energia ellátást biztosító kiskapacitású erőművek révén a megye önkormányzatai számára válhat elérhetővé az energiatartósság csökkentése és az energetikai kiadásai minimalizálása. Heves megye legnagyobb foglalkoztatója a Mátrai Erőmű Zrt. fejlesztései révén a stabil energiabázis további biztosításának megteremtésével a hagyományos erőművi kapacitás megerősítésre kerülhet. Az Észak-Magyarországi Innovációs Stratégiával összhangban az élelmiszeripari KKV-k K+F+I képességek fejlesztésével, valamint a hazai **élelmiszerbiztonsági kutatási tevékenységek összehangolásával és kiterjesztésével** a gazdasági szféra szereplői is hozzájárulhatnak a hazánkban előállított élelmiszerek versenyképességének növeléséhez.

SZVZ-k bekezdést ide tenni és ez milyen jó a megyében és hozzájárul a gazd. fejlesztéshez

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

Tematikus célkitűzések:

2. a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése;
5. a KKV-k versenyképességének fokozása
6. az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
9. a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése;

Beruházási prioritások:

1. (b) A vállalatok K+I beruházásainak, a vállalkozások és K+F központok és felsőoktatási intézmények egymás közötti kapcsolatainak és szinergiáinak kialakításának támogatása, különösen a termék- és szolgáltatásfejlesztés elősegítése, technológiaátadás, szociális innováció és közszolgálati alkalmazások, keresletélénkítés, hálózatépítés, klaszterek és nyílt innováció intelligens specializáció által
3. (a) A vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt
3. (c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatása, létrehozása
3. (d) a KKV-k kapacitásainak támogatása a növekedés és innováció érdekében
4. (b) a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése
8. (a) Üzleti inkubátorházak létrehozása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikrovállalkozások és a cégalapításokkal való támogatása

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- VP 3. prioritás Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozását és értékesítését, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása
- TOP 1. prioritás: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
- TOP 3. prioritástengely- Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
- KEHOP 5.prioritástengely - Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
- GINOP 1. prioritástengely – Kis és Középvállalkozások
- GINOP 2. prioritástengely - K+I
- GINOP 7. prioritástengely – Pénzügyi eszközök

2.1.1. intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése

A területi versenyképesség mérésére leggyakrabban alkalmazott mutató, az egy főre eső GDP alapján a megyék összesített rangsorában Heves a 12. pozíciót foglalja el. Észak-Magyarország hazánk leggyengébben teljesítő régiója, melyen belül Heves megye gazdasági teljesítménye a legjobb, de így sem éri el az országos átlag 70%-át. A területi versenyképesség szempontjából meghatározó munkatermelékenység és foglalkoztatottság vonatkozásában a régió belül Heves megye helyzete kedvező, de országos viszonylatban elmaradottnak tekinthető. Mindezek mellett a megyében működő vállalkozások méret szerinti szerkezete sem optimális, hiszen a 8.168 vállalkozás 0,2 százaléka nagy-, 1,4 százaléka közép-, 98,3 százaléka pedig kisvállalkozás. Ez utóbbi döntő hányada, 94,8 %-a mikro vállalkozás.

Természetesen az, hogy méretnagyság és ezáltal **foglalkoztatás tekintetében növekedésre legyen képes a vállalkozás** olyan **vállalkozói környezetet** kell kialakítani, amely **elősegíti a növekedésre hajlandó vállalkozások versenyképességének javulását**, ezen belül az **export teljesítményét, a beszállítói eredményeit**, vagy az **innovációs teljesítményét**.

A jelenleg működő vállalkozások munkahelyteremtéssel járó fejlesztési elképzeléseinek közvetett támogatása, valamint az országos viszonylatban alacsonynak számító megyei beruházási kedv ösztönzése érdekében tehát a megyei gazdaságfejlesztésre vonatkozó programcsomag azokat az intézkedéseket foglalja magába, amelyek közvetlen hatást gyakorolhatnak a megyei gazdaság verseny- és jövedelemtermelő képességére, a húzóágazatok letelepedésére és fejlődésére.

Az intézkedés két fő irányát a megyei beruházási aktivitás növelése és a foglalkoztatási helyzet javítása jelenti. Ezen intézkedés keretében támogathatók a vállalkozások újszerű tevékenységéhez kapcsolódó beruházások, hiszen az eredeti ötletek, a sikeres innovációk és a hatékony kutatás-fejlesztés jelentősen hozzájárulnak egy-egy terület versenyképességének, termelékenységének növeléséhez.

Az intézkedés a vállalkozások munkahelyteremtő képességének és termelékenységének javítását infrastruktúra-, termék- és technológiafejlesztési beruházások (pl. üzemcsarnokok kiépítése, gépbeszerzés) támogatásával kívánja ösztönözni.

Az intézkedésben helyet kap a vállalkozások piacra jutásának elősegítése, s ezáltal versenyképességük és exportpotenciáljuk növekedése érdekében elengedhetetlenül szükséges marketing tevékenységek támogatása is.

Tekintve, hogy Eger, Gyöngyös, Hatvan, ezek agglomerációi, illetve ezek ipari parkjai adják a megye gazdasági teljesítményének közel 80%-át a megyei gazdaságfejlesztési elképzelések között meghatározó arányt képvisel a megyei ipari parkok, nem ipari park jogállású iparterületek és inkubátorházak infrastrukturális fejlesztését célzó projektötletek támogatása.

A részben vagy egészben önkormányzati érdekelttségű ipari parkok (a Bélapátfalvai, a Hatvani, a Hevesi Ipari Park) vállalkozói infrastruktúra fejlesztése a helyi önkormányzatok bevonásával, a betelepülni szándékozó vállalkozások ösztönzésével, a város térszerkezeti, gazdasági, civilizációs megújítását, modernizációját hivatott szolgálni.

A nem önkormányzati érdekelttségű ipari parkok (Egri Ipari Park Kft., Mátrai Erőmű ZRt., valamint a Siroki Ipari Park Kft.) és a területükön működő KKV-k közvetett fejlesztési forrásokhoz juthatnak, elsősorban kisléptékű infrastrukturális beruházásaikhoz, különböző szolgáltatásaik minőségi fejlesztéséhez munkahelyteremtő képességük javítása és a gazdasági súlyuk további növelése érdekében.

A megyei inkubátorházak támogatása jellemzően a fiatal, induló vállalkozások létrehozását, mikro-vállalkozások növekedését célozza, de emellett strukturált üzleti környezet kialakításával megalapozza a már működő vállalkozások továbbfejlődésének lehetőségeit, irányait és előmozdíthatja a vállalkozások közötti együttműködések kialakulását is.

A KKV-k számára a **külső finanszírozási forrásokhoz való hozzáférés könnyítése** önmagában is fontos, de egyben további célok elérését is szolgálja. A vállalkozások a külső források segítségével valószínűsítik meg fejlesztéseiket, bővíthetik piacaikat belföldön és külföldön, valamint ezek segítségével javíthatják tőkehelyzetüket

is. Ezen forrásokhoz való jobb hozzáférés egyben a versenyképesség javítását is szolgálja. Mindezek eléréséhez fontos feladat a vállalkozások pénzügyi felkészültségének javítása mellett a finanszírozási források elérhetőségének megkönnyítése a közvetítő intézmények együttműködésének, érdekeltiségének növelésével.

A később kidolgozásra kerülő eljárásrendekben megjelenhet a lehetősége egy megyei közvetítő nonprofit szervezet létrehozásának a kkv-kat célzó támogatások közvetítése céljából.

2.1.1.1. beavatkozás: Innovatív vállalkozói tevékenységek támogatása

A gazdasági növekedés és a munkahelyteremtés nagymértékben függ az innovatív cégek számának és az általuk K+F+I tevékenységre fordított fejlesztési forrásaik növekedésétől. Hangsúlyos szerepet kell, hogy kapjon **a kutatás-fejlesztés támogatása az eredeti ötletek felkarolásával, megvalósításuk támogatásával**. A nemzetgazdaság vérkeringésébe való tudatos bekapcsolódás érdekében kiemelt fontosságú a megyei nagyvállalatok K+F+I vonzása, hiszen a gazdaságban spontán keletkező, üzleti haszonnal kecsegtető új tudás kiaknázását elsősorban a jelentős K+F+I tevékenységet végző, tudás- és technológiaintenzív vállalkozásoknál várhatjuk.

A vállalati szektor versenyképességének javítása a vállalati önálló kutatás-fejlesztési és innovációs potenciál fejlesztésén és a technológia-intenzív vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzésén keresztül valósítható meg. A vállalati szektor versenyképességének, növekedési potenciáljának javításához jelentősen és közvetlenül hozzájárul a vállalati önálló K+F potenciál fejlesztése, illetve a technológia-intenzív vállalkozások innovációs tevékenységének ösztönzése is. Ezért kiemelten fontos a vállalati önálló termék, szolgáltatás és technológia fejlesztések elősegítése, a versenyképes-, és high-tech technológiák megvásárlása és adaptálása, az új technológiák, védelem alatt álló új márkanevek, új vagy továbbfejlesztett termékek piacra történő bevezetésének támogatása, továbbá a megújuló energiaforrásokat előállító berendezések és a megújuló energiát hasznosító gépek, tüzeléstechnikai berendezések, bizonyos alkatrészek gyártásának fejlesztése is.

A K+F tevékenységet folytató vállalkozások száma Heves megyében 2010-ben valamivel több, mint 100 volt. Ezen vállalkozások K+F ráfordítása 2011-ben 2,17 milliárd forint volt, azonban az össz K+F ráfordítás megyei szinten 3,3 milliárd forint volt.

Magyarország nemzeti vállalása a 2014-2020-as tervezési időszakra a K+F ráfordításokra vonatkozóan az, hogy ezen ráfordítások bruttó hazai termékre viszonyított szintjét 1,8 %-ra kell növelni, illetve, hogy a vállalati ráfordítás aránya érje el az összes K+F ráfordítás 2/3-át. Ezen utóbbi vállalás Heves megyére nézve lényegében igaz, ha a 2011-es évet nézzük. Azonban a vállalkozások K+F ráfordításainak további növelése elengedhetetlen a megye innovatív fejlődése számára és ezáltal a gazdasági fejlődése számára.

A beavatkozás célja, hogy áthidalja a kutatás és innováció kezdeti szakaszában felmerülő finanszírozási nehézségeket, elősegítve ezáltal az áttörést jelentő innováció és kutatási eredmények gyakorlatba való átültetését és kereskedelmi bevezetését. Az intézkedés olyan vállalkozások részére kíván segítséget nyújtani, amelyek konkrét kihívásokra keresnek innovatív megoldásokat, amelynek eredményeként újszerű vállalkozói tevékenységek alapját képező technológia és termékfejlesztések valósíthatók meg.

Kedvezményezettek köre: Gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani

2.1.1.2. beavatkozás: Beszállítói kapcsolatok fejlesztése

A vállalkozások versenyképessége tekintetében komoly növekedési tényező, ha képesek a főleg exportra termelő magyar illetve multinacionális tulajdonú cégek beszállítóivá válni. A vállalkozás **beszállító**nak tekinthető, ha valamilyen végtermék előállításához szükséges alkatrészt vagy részegységet gyárt vagy szolgáltatást nyújt más vállalkozás számára. **A beszállítói kapcsolat akkor igazán értékes, ha túlnő az egyszerű termékszállításán, és mindkét fél számára meghatározó partnerséggé fejlődik.**

A beszállítói körben végzett felmérések alapján nem csak a kisebb méretű vállalkozások, hanem a nagyvállalkozások is nyitottak a beszállítói együttműködésekre. A beszállítói kapcsolatok azokban az esetekben tudnak meghatározókká válni, amikor a beszállítók az értéklánc valamely fontos elemében vesznek részt – jellemzően a gyártás, fejlesztés vagy kutatás valamelyik részében.

Magyarországon a beszállítói hálózat fejlettsége a régiós átlagot meghaladja, de nyugat-európai mércével mérve elmaradott. Pedig a beszállítói potenciál óriási, mivel nem csak a hazai gyártóknak, hanem a külföldi vállalatoknak is elemi érdeke, hogy a magyarországi beszállítói hálózatot bővítsék.

A hazai vállalatok számára a beszállítói szerep elnyerése számos előnnyel jár. A sikeres beszállítók nagy volumenben rendelő, korrekten fizető, adott esetben műszaki segítségre is kész, a műszaki fejlődés élvonalában álló megrendelőket nyerne. Emellett a beszállítói rendszerben a termelési kultúra vívmányai, a hálózati hatások előbb-utóbb az összes érintett iparágra és vállalkozásra is átáramlanak. Fontos szempont emellett, hogy a beszállítói háttér fejlettsége előbb-utóbb az élőmunka költségeivel összemérhető jelentőségű mérlegelési szemponttá válhat a további beruházási projekteknél.

A beszállítói szerep megszerzése ugyanakkor nem könnyű, és csak a piaci feltételeket elfogadni és betartani képes vállalatok számára realitás.

A duális gazdasági térszerkezet oldásának, a kis-és középvállalkozások erőteljesebb integrációjának feltétele a beszállító hálózatok erősítése, amelyet az elérhetőség oldaláról is támogatni kell. Ezért biztosítani kell a beszállítók és a multinacionális vállalatok közötti sokoldalú és rugalmas elérhetőséget.

Az **integrált beszállítói, logisztikai hálózat fejlesztése** magába foglalja a **technológiai fejlesztést, a telephelyi infrastruktúra-fejlesztést** (beleértve az informatikát és telekommunikációt), a technológiai transzferek gyorsítását (know-how, licence, szoftver, stb.), a **rugalmasabb szakképzési-átképzési rendszer kialakítását, továbbá a szakember utánpótlás-letelepedés feltételeink megteremtését** (szabadidős, rekreációs infrastruktúra). A korszerű logisztikai hálózati rendszer kiépítése szükségessé teszi a telephelyfejlesztés mellett az anyagmozgatás, csomagolótechnika fejlesztését az eszközbeszerzések és a logisztikai infrastruktúra szükségszerű fejlesztése mellett.

Az **üzleti, vállalkozói készségek fejlesztése, továbbá a beszállítóvá válás feltételeinek való megfelelés** kiemelten fontos terület a kkv-szektor versenyképességének, hatékonyságának és sikerességének javítása érdekében. Ehhez elengedhetetlen az alapvető vállalkozói és üzleti ismeretek fejlesztése, a vállalkozásvezetők általános és specifikus menedzsment ismereteinek, készségeinek fejlesztése, valamint a vállalkozói tapasztalatszerzés elősegítése. Ennek keretében képzéseket, tanácsadást, mentorálást, tapasztalatszerzési lehetőséget biztosítunk a vállalkozások számára, valamint vállalkozásfejlesztési szolgáltatásokkal, fenntartható üzleti modellek kialakításának támogatásával segítjük a kezdő vállalkozásokat az elindulásban.

A nemzetközi termelési láncokhoz kapcsolódó ágazatokban működő vállalkozások fejlesztéseinek támogatása keretében kiemelten támogatjuk a **hazai vállalatok erősebb bekapcsolódását a termelési láncba**. Ez jellemzően egy vagy több hazánkban jelen lévő multinacionális vállalathoz kapcsolható **beszállítói programokban részt venni képes vállalatok támogatását jelenti**. Ezen támogatás révén kívánjuk elérni, hogy a hazai vállalkozások teljesíteni tudják a beszállítói programokban szükséges feltételeket.

A **vállalkozói együttműködések ösztönzése keretében támogatandó** a hazai és határon átnyúló klaszterek, beszállítói hálózatok, valamint egyéb vállalati együttműködések kialakítása és továbbfejlesztése. A beszállítói hálózatok, valamint egyéb vállalati együttműködések és együttműködési hálózatok ösztönzésének célja a hazai gazdasági szektor és a külpiazi potenciállal rendelkező vállalkozások közötti együttműködések elősegítése. Az intézkedés végrehajtásának eredményeként várhatóan növekedni fog a vállalkozói együttműködésekben, klaszterekben és beszállítói hálózatokban résztvevő vállalkozások száma, ezáltal erősödik a vállalkozások közötti bizalom.

Kedvezményezették köre: gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó járáások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani

2.1.1.3. beavatkozás: A vállalkozások munkahelyteremtő támogatása

A megye vállalkozásai a megyei munkaerőpiaci helyzet alakításában jelentős szereppel bírnak. A megye foglalkoztatási helyzetének javítása kulcskérdés, amely kérdés esetében a megyei vállalkozások beruházásainak, fejlesztéseinek támogatása kiemelten fontos.

A megyei székhelyű társaságok 2012. évben 56,8 milliárd Ft-ot fordítottak beruházásokra, mely 7,8 százalékkal több az előző évinél, ellentétben az országos kismértékű csökkenéssel. A legnagyobb mértékű (2,7 milliárd Ft) bővülés az építőiparban, és az energia ágazatban (2,2 milliárd Ft) következett be, de közel egy milliárd Ft növekedés történt az élelmiszeriparban is.

A fejlesztések eredményeként a megyei székhelyű beruházásokra fordított források növekedését és ezzel összefüggésben a munkahelyek számának növekedését várjuk.

A megye gazdaságának méret nagyság szerinti szerkezetére továbbra is jellemző a tőkeszegény kisvállalkozások (azon belül a mikro vállalkozások) magas részaránya, a kevés számú, de nagy teljesítményértéket realizáló nagyvállalkozás és egy meglehetősen alacsony hányadot képviselő középmezőny.

Az árbevétel tekintetében továbbra is meghatározó a nagyvállalkozások szerepe, ugyanis az igen kisszámú nagyvállalkozás a megyei nettó árbevételnek már több mint felét, az export 83 százalékát, a belföldi eladásoknak is már mintegy negyedét produkálta, s e cégek biztosították hozzáadott érték közel felét is. A vállalkozásoknak mindössze 1,4 százalékát kitevő, csupán 114 közép- és nagyvállalkozás részesedése a teljesítménymutatókból az elmúlt évhez képest minden tekintetben valamelyest mérséklődött, a megyei nettó árbevételnek közel ötödét, az exportnak 13 százalékát, belföldi értékesítés majdnem negyedét bonyolította, s ők termelték meg a hozzáadott érték több mint ötödét. Súlyuk tehát a teljesítménymutatók alapján 13-24 százalék körüli. A vállalkozások túlnyomó részét (98,4%) kitevő, összesen 8.036 kis- és középvállalkozáshoz kötődik a befektetett tőkével összhangban az összes bevétel és a hozzáadott érték előző évinél valamivel nagyobb hányada, 28-28 százaléka. A megyei szintű külpiazi értékesítésből gyakorlatilag változatlanul 3,9 százalékkal részesednek, ugyanakkor a belföldi eladások döntő, növekvő hányadát, több mint felét továbbra is ők bonyolították.

A beavatkozás keretében célunk a megyei forrásokból támogatott vállalkozások beruházásainak és árbevételüknek a növelése, továbbá értékesítésük fellendítése. A megyei, önkormányzatok által elvégzett üzleti infrastruktúra-fejlesztéseket kiegészíthetik a térségben működő helyi **érdekű vállalkozások célzott, kisösszegű munkahelyteremtő beruházásai**, amelynek keretében új **munkahelyteremtést célzó vállalkozás fejlesztési beruházások** támogatására nyílik lehetőség (a vállalkozások megvalósuló infrastrukturális és technológiafejlesztése (pl. üzemcsarnokok kiépítése, gépbeszerzés), új **munkaerő bér és járulék támogatása**).

Kedvezményezettek köre: Önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Belpátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.4. beavatkozás: Iparterületek fejlesztése és szolgáltatásfejlesztés az ipari parkokban és inkubátorházakban és egyéb iparterületeken működő vállalkozások számára

Heves megye célkitűzései között szerepel az üzleti infrastruktúra és inkubációs szolgáltatások, az üzleti környezet fejlesztése a magyar KKV-k versenyképességének növelése érdekében. Ennek megvalósításához járulnak hozzá az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak a betelepült vállalkozások számára nyújtott – fejlődést elősegítő – szolgáltatásokban megvalósuló háttér és kedvező fejlesztési környezet biztosításával. A vállalkozói infrastruktúra helyi szintű eredményes fejlesztéséhez azonban szükség van a helyi önkormányzatok bevonására is. Az infrastruktúrafejlesztés egyik fontos eszköze az ipari parkok, ipari területek, inkubátorházak működésének elősegítése, fejlesztése. Az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak korszerű fizikai infrastruktúrát biztosítanak a területükön működő vállalkozások termelő/szolgáltató tevékenységéhez, továbbá elősegítik a vállalkozások együttműködését és innovációs tevékenységét.

Az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak működésének elősegítése érdekében elengedhetetlen szállítási, raktározási, azaz logisztikai fejlesztések bevezetése. Az ipari parkok számára fontos útszakaszok bővítése, javítása nagyban hozzájárulna a vállalkozások versenyképességének javításához. Mindezek mellett inkubátorházak kialakítása, és fejlesztésük támogatása is nagy segítséget jelentene a kezdő és a fiatal, növekedni vágyó vállalkozások számára.

A beavatkozás keretében az iparterületek, ipari parkok és inkubátorházak infrastrukturális fejlesztésére kerül sor, továbbá az ipari parkokban, inkubátorházakban és ipari területeken működő vállalkozások, azon belül kiemelten a KKV-k közvetve jutnak fejlesztési forrásokhoz, elsősorban a különböző szolgáltatásaik fejlesztéséhez. A szolgáltatásfejlesztések ez esetben kisléptékű, az infrastrukturális beruházásokhoz képest kisebb összegű támogatásokat jelentenek. A minőségi szolgáltatások hozzájárulnak a versenyképesség növeléséhez, ezáltal pedig a KKV-k munkahelyteremtő képességének javításához és a gazdasági súlyuk további növeléséhez.

Kedvezményezettek köre: Önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, BÉlapátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.5. beavatkozás: Piacra jutás segítése

A vállalkozások versenyképességének javításához és exportpotenciáljuk növekedéséhez is egyaránt hozzájárul a marketing tevékenységeik támogatása. A piacra jutás segítése során jelen intézkedés keretében a vállalkozások marketing tervének kidolgozása, a marketing tervben szereplő tevékenységek megvalósításának támogatására kerül sor. Az intézkedés eredményeként bővülnek a vállalkozások belföldi eladásai, ezáltal nő a nettó árbevételük és összességében javulnak a teljesítménymutatóik. Az intézkedés keretében célunk továbbá a beszállítói hatter minél teljesebb kialakítása érdekében workshop-ok, rendezvények, partnertalálkozók támogatása. Az intézkedés hozzájárul a külső tőkebefektetések ösztönzéséhez, a hatékony térségmarketinghez, a térségi gazdasági célú beruházások ösztönzéséhez.

Kedvezményezettek köre: gazdálkodó szervezetek, önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, BÉlapátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.6. beavatkozás: Kisvállalkozói tőkejuttatási programok kidolgozása

A beavatkozása vállalkozások versenyképességének növelését tűzi ki célul azok forráshoz jutási lehetőségeinek pénzügyi eszközök alkalmazásával történő javítása révén.

A gazdaság fenntartható növekedésének biztosítása érdekében fontos a vállalkozások teljesítményének erősítése, versenyképességének javítása. A finanszírozási forrásokhoz nem, vagy nem megfelelő mértékben hozzájutó vállalkozások verseny- és foglalkoztatási képességének fejlesztését forrásbevonási lehetőségeik javításával is ösztönözni kell. Ennek érdekében a szükséges finanszírozási források rendelkezésre állását hitel-, faktoring-, lízing- illetve tőkeprogramokkal, továbbá nagyobb kockázatvállalást ösztönző garanciatermékek működtetésével kell biztosítani, önállóan, illetve vissza nem térítendő forrásokkal kombinálva.

Kedvezményezettek köre: pénzügyi intézmények, megyei vállalkozásfejlesztési alapítvány, tőkealap kezelők

Kapcsolódó kistérségek: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, BÉlapátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.1.7. beavatkozás: Munkahelyi képzések támogatása a vállalkozások számára

A munkahelyen belüli szakmai képzéseknek kiemelt jelentősége van mind a gazdasági növekedés, mind a munkanélküliség megelőzése és kezelése szempontjából. A vállalkozások humán erőforrás fejlesztésre fordított kiadásai egyre fontosabb indikátorai hatékonyságuknak és versenyképességüknek. A vállalkozások életképességének, működőképességének, fennmaradásának szempontjából meghatározó, hogy a munkáltatók és munkavállalók képzését megtérülő befektetésnek tekintik-e, lehetőséget teremtenek-e munkavállalóiknak tudásuk és készségeik folyamatos fejlesztésére, megújítására.

A beavatkozás célja, hogy az alkalmazottak foglalkoztathatóságának javítása révén a vállalkozások versenyképességét növelje, és ösztönözze a foglalkoztatókat munkavállalók tudásának folyamatos fejlesztésére. Továbbá a képzésekkel megteremtse a tudatos emberi erőforrás gazdálkodás alapjait Heves megye vállalkozásainál.

Kedvezményezettek köre: Vállalkozások, kamarák

Kapcsolódó járáások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Béalápátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervársárai

2.1.2. intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil enegriagazdálkodás megteremtése az energiaiimport függőség csökkentése érdekében

A versenyképesség egyik alapvető feltétele – ami összecseng a környezetbarát, erőforrás-hatékony, valamint alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé való elmozdulással – a vállalati szektor energiahatékonyságának javítása. Ezen felül az energiahatékonyság növelésének eredményeképpen csökkennek a gazdasági szféra energiaköltségei is, ami javítja a termékek és szolgáltatások versenyképességét. A versenyképesség javítása hozzájárulhat az export bevételek növeléséhez, továbbá az import energiahordozók felhasználásának csökkenésével javul a külkereskedelmi mérleg. Heves megye nap- és geotermikus energia, valamint biomassza terén jelentős kiaknázatlan potenciállal rendelkezik, éppen ezért a megújuló energiák abszolút felhasználásának és arányának növelése egyaránt kiemelkedő fontosságú. A megújuló energiák hasznosítását indokoltá teszi a lakosság, az ipar és a szolgáltatások növekvő energiaigénye, a gazdaságosság növelésének és a környezetterhelés csökkentésének szükségessége. Az energiafüggetlenség irányába való elmozdulás elősegítése érdekében ki kell használni a meglévő helyi energiaforrásokat, illetve megújuló energia adta adottságokat és lehetőségeket. A gazdasági szféra mellett a lakosság és a közfeladatot ellátó rendszerek is jelentős energiafelhasználók. A lakosság és a közszféra energiamegtakarítása, a hozzájuk kapcsolható tevékenységek energiahatékonyságának növelése szintén jelentős mértékben hozzájárul a beavatkozás céljának eléréséhez.

A hazai vállalások a témakört érintően a következők: a megújuló energiaforrások részaránya 14,65%-ra nő, 10%-os teljes energia-megtakarítás vállalása, üvegházhatású gázok kibocsátásának (2005-ös szinthez képest) legfeljebb 10%-os növelése az EU Emisszió-kereskedelmi Rendszerének hatálya alá nem tartozó szektorokban.

Az intézkedések együttes céljaként tűzi ki a gazdasági növekedést, a hatékony erőforrás-felhasználás, valamint az ahhoz kapcsolódó környezeti hatások szétválasztását. A beavatkozás célja a fosszilis energiahordozókat kiváltó megújuló energiaforrások térnyerésének elősegítése és az energiahatékonyság növelésére irányuló zöldgazdasági fejlesztések támogatása.

2.1.2.1. beavatkozás: Vállalkozások megújuló energia hasznosítását és energia-hatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása

A megújuló energiaforrások felhasználása elmarad az EU átlagtól ezért a megújuló energiafelhasználás és az energiahatékonyság növelése kiemelt fontosságú az ország és Heves megye számára egyaránt. A megújuló és alternatív energia hasznosításának elsődleges célja gáz- és kőolajimport-függőség csökkentése. A területek

adottságainak megfelelőbb kihasználása pozitív hatással lehet a gazdasági fejlődésre, az alapvető szolgáltatásokhoz, az infrastruktúrához és a közjavakhoz való egyenlő hozzáférésre, valamint a természeti és kulturális kincsek körütekintő, megtartó és fenntartó kezelésére. A fenntartható környezeti, gazdasági, társadalmi fejlődés megköveteli, hogy fosszilis energiakészleteink kimerülésének elkerülése érdekében új, alternatív, illetve megújuló energiaforrásokat használjunk fel szükségleteink ellátására. A megújuló energiaforrások széleskörűen hozzájárulnak a nemzetgazdasági célok teljesítéséhez (munkahelyteremtés, GDP növelése, ellátásbiztonság stb.), ezért stratégiai cél azok felhasználásának a lehetőségek határáig történő növelése. Az Európai Parlament és Tanács RED irányelve alapján hazánkban 2020-ra a megújuló energiaforrások részaránya legalább a 13%-ot el kell, hogy érje a bruttó végső energiafogyasztásra vetítve. A Megújuló Energia Hasznosítási Cselekvési Tervünkben [2010-2020] a kormány olyan intézkedések fogantatását vázolta fel, mely ennél magasabb, 14,65 %-os részesedés elérését is lehetővé teszik, ezáltal is ösztönözve a megújuló energiaforrások nagyobb arányú felhasználását, hozzájárulva a zöldgazdaság fejlesztéséhez. Az intézkedés keretében elsősorban azon gazdálkodó szervezetek fejlesztési elképzeléseit kívánjuk támogatni, amelyek esetében a megújuló energia felhasználásának bevezetése és az **energetikai fejlesztések a termeléshez kapcsolódóan** jelennek meg. Továbbá támogatni kívánjuk a megye vállalkozásainak **épület-energetikai korszerűsítéseit**, amelyek keretében a következő tevékenységek elvégzése támogatandó: energiahatékonyság javítására vonatkozó tevékenységek; az épületek hőtechnikai adottságainak javítása, hőveszteségeinek csökkentése (utólagos küldő hőszigetelés, nyílászáró-csere); fűtési, hűtési és használati meleg víz rendszereinek korszerűsítése; világítási rendszerek korszerűsítése; megújuló energiafelhasználással kombinált épületenergetikai fejlesztésekhez kapcsolódó tevékenységek.

Jelen beavatkozás keretében **a biomassza, geotermikus energia, továbbá víz- nap- és szélenergia hasznosítását támogatjuk**. A bioenergia-hasznosítás szempontjából előtérbe kell, hogy kerüljenek **a mezőgazdasági (Dél-Heves térsége), erdészeti és ipari melléktermékekkel dolgozó decentralizált energiatermelő egységek (Észak-Heves térsége)**. Az energetikai célú **fafelhasználás** esetében szükséges a **tűzelőberendezések hatékonyságának növelése**, vagy az **erdészeti és faipari hulladékok, melléktermékek hasznosításának preferálása**. Fontos, hogy **a megyében elérhető geotermikus energiaforrások hasznosításra kerüljenek**, hiszen jelentős potenciál rejtőzik benne.

Kedvezményezettek köre: vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Belpátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.2.2. beavatkozás: Helyi energia ellátását biztosító kiskapacitású erőművek létesítése

A beavatkozás keretében támogatni kívánjuk olyan kiskapacitású erőművek létesítését, amelyek egy-egy helyi intézmény energiával történő ellátását biztosítani képesek. A helyi megújuló energiaforrásokra alapozva (napenergia, szélenergia, biomassza erőmű, geotermikus erőmű) olyan kiserőművek létrehozásának támogatása a cél, amelyek segítségével az adott település önkormányzati intézményeinek energetikai ellátását biztosítani lehetséges.

Kedvezményezettek köre: önkormányzat, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Füzesabonyi, Hevesi, Belpátfalvi, Gyöngyösi, Hatvani, Pétervásárai

2.1.2.3. beavatkozás: Stabil energiabázis megteremtése, energetikai szerkezetváltás támogatása

A Nemzeti Energiastratégia 2030-val összhangban a stabil energiabázis megteremtése a cél Heves megyében is. Ennek érdekében támogatandó a megyében lévő fosszilis energiahordozó gazdaságos kitermelésének fejlesztése, továbbá a megye meghatározó energiatermelői fejlesztéseinek támogatása. Az energiastabilitás megteremtése nemzetgazdasági érdek, az energiaexport csökkentése, a magyar energiahordozók kitermelése hozzájárul Heves Megye és a hazai stabil energiabázis megteremtéséhez.

Kedvezményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok

Kapcsolódó járások: Gyöngyösi, Egri, Hevesi

2.1.3. intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése

Az Észak-magyarországi régió hazánk egyik legelmaradottabb térsége (a GDP a hazai átlag 64%-a, mely a legkevesebb a hét régió között), melyben **nagy a mezőgazdaságban, illetve élelmiszeriparban foglalkoztatottak aránya, tehát az** élelmiszeripar a magas fejlődési potenciált hordozó ágazatok közé tartozik. A beavatkozás indokoltságát mi sem bizonyítja jobban, mint hogy Heves megyében az élelmiszer (kiegészítve ital és dohány) gyártással foglalkozó regisztrált vállalkozások száma 2012-ben 593, míg a működő vállalkozások száma 309 volt. Az élelmiszeriparban (kiegészítve ital és dohány) dolgozók száma 2012-ben 2933 fő volt. Az utóbbi években az országos átlagnál nagyobb mértékben esett vissza a mezőgazdaságban foglalkoztatottak aránya, ami az élelmiszeriparra döntő kihatással bírt, különös jelentőséggel bír az ágazat fejlődését elősegítő innovációk. A mennyiségileg telített európai élelmiszer piacon, és bizonyos mértékig a hazai piacon is, az innováción alapuló, megkülönböztethető előnyöket nyújtó minőségi, nagyobb hozzáadott értékű, biztonságos, új termékek iránti igény egyre növekszik. A KKV-k K+F+I képességek fejlesztésével, valamint a hazai **élelmiszerbiztonsági kutatási tevékenységek összehangolásával és kiterjesztésével** a gazdasági szféra szereplői számára is hozzájárulhatunk a hazánkban előállított élelmiszerek versenyképességének növeléséhez. Az élelmiszerbiztonságnak az életminőségben játszott szerepe miatt rohamléptekkel fejlődik az élelmiszeranalitika. A nemzetközi szinten is elfogadott, így külföldön is piaci előnyt jelentő nyomon követési rendszerrel nélkülözhetetlen a követett paraméterek listájának kibővítése és a mérési módszereknek a folyamatos fejlesztése, illetve új megbízható paraméterek bevezetése a biztonság átfogó garantálása érdekében. A nyomon követési rendszer elsődleges haszna a kockázati faktorok csökkentése, a termék előállításával kapcsolatos rizikók minimalizálása a felelősség megjelölésével: a működő rendszer biztosítja, hogy egyértelműen azonosítható legyen az eljárás, mellyel a terméket előállították: az alap- és segédanyagok származásától kezdve a teljes gyártási ciklus minden lépésén át a vevőig történő átadásig.

2.1.3.1. beavatkozás: Technológiai fejlesztések és K+F+I támogatása a megyei élelmiszer-feldolgozóipar versenyképességének növeléséért

A beavatkozás támogatást nyújt a feldolgozóipari vállalkozások telephelyeinek kialakítására, az infrastrukturális bázis bővítésére. A feldolgozóipari vállalkozások termelési folyamatainak korszerűsítése, eszközállományuk javítására irányuló fejlesztések és gépbeszerzések, járműparki fejlesztések valósulnak meg. Az intézkedés fontos elemét képezik a technológiai fejlesztések, melyek elősegítik az új termékek bevezetését, ugyanakkor a magas hozzáadott értéket jelentő egészséges termékek előállítását is. A fejlesztések hatására a megyei hagyományokon alapuló agrár- és élelmiszer-feldolgozó vállalkozások új, korszerű, magas hozzáadott értéket képviselő termékek gyártására lesznek képesek, erősödhet piaci helyzetük, a helyi gazdaság felélénkül. A fejlett infrastrukturális háttérnek és a helyi adottságoknak köszönhetően a térség befektetőket vonz, ami hozzájárul a foglalkoztatás bővüléséhez. A K+F+I tevékenységek kapcsán erősödő feldolgozóipar és termékkínálat képes a megye gazdasági kapcsolatait kiterjeszteni, az új piacok erősítik a termelési-feldolgozási együttműködéseket, illetve a beszállítói-logisztikai hálózatok kialakulását. A magas hozzáadott értékkel rendelkező termékek és szolgáltatások iránt növekvő piaci igény figyelhető meg, melyek kifejlesztése és gyártása hozzájárul az élelmiszeripar költséghatékonyságának, valamint foglalkoztató erejének növekedéséhez. A felfutó élelmiszertermelés pedig magával vonja a kapcsolódó ágazatok (gépipar, csomagolóanyag ipar, szolgáltatások stb.) fejlődését is. Az innovációs szemlélet erősödése az élelmiszerlánc mentés és az innovációs hálózatokba történő módszeres tevékenység eredményeként az élelmiszer-feldolgozó vállalkozások megkülönböztethetően jobb minőségű és az értékekkel arányos árú termékeket tudnak előállítani, melynek köszönhetően nő versenyképességük. Valamennyi vállalkozás típusnál a versenyképesség javításában nagy szerepe van az innovációnak. A kkv-k valódi kitörési pontja egyrészt a magasabb hozzáadott értékű, különleges igényeket kielégítő termékek előállítása, másrészt a helyi, megyei ellátás biztosítása lehet. Ehhez azonban nem csak

innovációra, hasznosítható kutatási fejlesztési eredményekre, hanem hatékony technológiai fejlesztésekre is szükség van. Jelen intézkedés ezeket hivatott támogatni.

Kedvezményezettek típusai: vállalkozások, felsőoktatási intézmények tudáscentrumai

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Bélápátfalvai, Füzesabonyi, Hevesi, Hatvani

2.1.3.2. beavatkozás: A borágazat technológiai fejlesztésének támogatása

A térségben található az ország 22 történelmi borvidéke közül kettő, a Bükk hegység déli lankáin elterülő Egri borvidék és a Mátra déli lejtőin, kelet-nyugat irányban a Tarna és a Zagyva folyók által határolt területen a Mátrai borvidék. Mindkét borvidéken ősi hagyományai vannak a szőlészeti-borászati tevékenységnek. A szőlészeti-borászat terén kiemelt célkitűzés a termőterület stabilizációja, a versenyképesség javítása, az árbevétel növelése, melynek eléréséhez többek között erősíteni kell az összefogást, minőségben és gazdaságosságban versenyképes terméket kell előállítani. Az intézkedés célja a termőterületek nagyságának stabilizálása, optimalizálása. További cél az újraterületek, az ültetvénykorszerűsítések, az alkalmazott borászati technológiák fejlesztésének támogatása. Biztosítani kell továbbá az eredetvédelmi és minőségi előírásoknak, garanciáknak való megfelelést, valamint a hagyományos export piacok megőrzése mellett új, fizetőképes piacokat kell találni.

Kedvezményezettek típusai: vállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani

A prioritáshoz kapcsolódó indikátorok meghatározása

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.1.1. intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	Foglalkoztatottak (15-64 éves) száma	fő
	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő önkormányzatok száma	db
	A foglalkoztatás növekedése a támogatott vállalkozásoknál	teljesmunkaidő-egyenérték
2.1.2. intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabli energiagazdálkodás megteremtése az energiaimport függőség csökkentése érdekében	Energetikailag korszerűsített épületek száma	db
	Energia megtakarítás mértéke	KWh
	Támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő vállalkozások száma	db
2.1.3. intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése	Beruházási támogatásban részesült üzemek, gazdaságok száma	db

Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálatának jelen prioritáshoz kapcsolódó észrevételei:

Az 1. prioritás a „Kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés” a koncepció helyzetfeltárása során beazonosított, valamint a javaslattevő részében megjelölt ágazati fókuszokat jeleníti meg, mely összhangban van a megye adottságaival, hagyományaival:

- Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése
- Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és az energiaimport függőség csökkentése érdekében
- Gépipar fejlesztése, nagyvállalatok versenyképességének fokozása
- KKV szektor versenyképességének növelése

Az egyes fejlesztési területek mindegyike hozzájárulhat a megye gazdasági fejlődéséhez, valamint kedvező társadalmi folyamatokat generálhat. Ugyanakkor a Koncepció helyzetértékelése alapján jól látszik az egyes kitörési pontok gazdasági súlya, szerepe például a foglalkoztatásban (így sorrendiségében talán indokoltabb lenne a 2.1.3. intézkedést elsőként említeni). Összességében a prioritás felöleli a megye adottságainak megfelelő gazdaságfejlesztési intézkedéseket. A magasabb hozzáadott érték, valamint a javuló versenyképesség biztosításához elsősorban az innováció támogatásának beemelése megfontolandó.

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

Prioritás azonosítója, neve:		1. A megye kiemelt ipari ágazatainak fejlesztése az üzleti környezet javításával								
Sor-szám	Intézkedés és Projektsomag megnevezése	Projektsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektsomag ütemezése	Projektsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektsomagok (igen/nem)
1. Intézkedés megnevezése: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése										
1.1	Innovatív vállalkozói tevékenységek támogatása	Heves megye	Gazdálkodó szervezetek	a megye vállalkozásai	2014-2020	110 000	uniós	(1) a kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
1.2	Beszállítói kapcsolatok fejlesztése	Heves megye	Gazdálkodó szervezetek	a megye vállalkozásai	2014-2020	1 000	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
1.3	A vállalkozások munkahelyteremtő támogatása	Heves megye	Gazdálkodó szervezetek	a megye vállalkozásai	2014-2020	20 000	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
1.4	Befektetés- és beruházás ösztönzés segítése	Heves megye	Többségi Megyei Önkormányzati tulajdonnal rendelkező megyei szintű befektetés- és beruházás ösztönzéssel foglalkozó szervezetek	megyei szintű befektetés- és beruházás ösztönzéssel foglalkozó szervezetek	2014-2020	2 000	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében)	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	igen

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

			szervezet					versenyképességének javítása		
1.5	Önkormányzati tulajdonú iparterületek fejlesztése és szolgáltatásfejlesztés az ipari parkokban és inkubátorházakban működő vállalkozások számára	Heves megye	Önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek, közvetetten KKV-k	vállalkozások, a megye önkormányzatai	2014-2020	1 500	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Vissza nem térítendő támogatásban részesülő önkormányzatok száma (db)	igen
1.6	Piacra jutás segítése	Heves megye	Önkormányzatok, többségében önkormányzati tulajdonú gazdálkodó szervezetek, gazdálkodó szervezetek	vállalkozások, a megye önkormányzatai	2014-2020	750	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
1.7	Kisvállalkozói tőkejuttatási programok kidolgozása	Heves megye	pénzügyi intézmények, megyei vállalkozásfejlesztési alapítvány, tőkealap kezelők	pénzügyi intézmények, megyei vállalkozásfejlesztési alapítvány, tőkealap kezelők	2014-2020	1 000	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
1.8	Munkahelyi képzések támogatása a vállalkozások számára	Heves megye	gazdálkodó szervezetek		2014-2020	1 000	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
2. Intézkedés megnevezése: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil energiagazdálkodás megteremtése az energiaimport függőség csökkentése érdekében										

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

2.1	Vállalkozások megújuló energia hasznosítását és energia-hatékonyság növelését célzó fejlesztéseinek támogatása	Heves megye	Gazdasági társaságok	vállalkozások	2014-2020	8 000	uniós	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	nem
2.2	Helyi energia ellátását biztosító kiskapacitású erőművek létesítése	Heves megye	lakosság, gazdasági szféra, központi költségvetési szerv, önkormányzat	lakosság, vállalkozások	2014-2020	20 000	uniós	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	Energia megtakarítás mértéke (KWh)	igen
2.3	Stabil energiabázis megteremtése, energetikai szerkezetváltás támogatása	Heves megye	gazdasági szféra, önkormányzatok	energetikai vállalkozások	2014-2020	2 500	uniós	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)	igen
3.. Intézkedés megnevezése: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése										
3.1.	Technológiai fejlesztések és K+F+I támogatása a megyei élelmiszer-feldolgozóipar versenyképességének növeléséért	Heves megye	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	agrár-vállalkozások, önkormányzatok	2014-2020	2 000	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Beruházási támogatásban részesült üzemek, gazdaságok száma (db)	nem
3.2.	A borágazat technológiai fejlesztésének támogatása	Heves megye	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok,	agrár-vállalkozások, önkormányzatok, borászok	2014-2020	1 700	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Beruházási támogatásban részesült üzemek, gazdaságok száma (db)	nem

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
1. Intézkedés: Üzleti környezet javítása, a vállalkozások versenyképességének növelése	54 900	82 350
2. Intézkedés: Energetikai szerkezetváltás a klímavédelem és stabil energiagazdálkodás megteremtése az energiaimport függőség csökkentése érdekében	12 200	18 300
3.. Intézkedés: Élelmiszeripar kapacitás- és minőségfejlesztése	1 480	2 220
Összesen:	68 580	102 870

Az egyes prioritásokhoz tartozó közreműködő szereplők és felelősségi körük rövid leírása

A tervezés során a megyei programban meg kell, hogy jelenjen a program lebonyolításához kapcsolódó egyes szereplők és azok felelősségi körének bemutatása. A programozás jelenlegi szakaszában nem állnak teljes körűen rendelkezésre azon információk, melyek országos szinten szabályoznák a TOP lebonyolításának intézményrendszeréhez kapcsolódó szervezeti egységeket és a felelősségi körüket.

A jelenleg rendelkezésre álló információkat az alábbiakban foglaljuk össze.

A 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszak európai uniós programjainak lebonyolítását, illetve a fejlesztési források intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit az 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat rögzíti. Továbbá a 2014. márciusban Brüsszel felé benyújtott partnerségi Megállapodás alapján, az alábbiakban foglalható össze a következő tervezési időszak végrehajtásában közreműködő szereplők és felelősségi körük.

Közreműködő szereplők	Felelősségi kör
Az adott Operatív Program végrehajtását felügyelő Irányító Hatóságot magában foglaló szakminisztérium	Tárgyalási folyamat eredményeként a területi stratégia és projektlista jóváhagyása. Egyes projektek megfeleltetésének megállapítása (KSZ értékelés/javaslat alapján). A TOP/ágazati OP-k terhére kiírandó pályázatok egységes elemeinek a jóváhagyása. Megvalósításhoz kapcsolódó keretfeltételek biztosítása, szabályozása. Megvalósítás során felmerülő módosítási igények kezelése. OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Az adott Operatív Program Közreműködő Szervezete	Döntés előkészítés egy egyes projektek kapcsán a szakmai minimumnak való megfelelés vizsgálata. Hagyományos KSZ feladatok elvégzése (ellenőrzés, kifizetés stb.) OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Megyei szint (Heves Megyei Önkormányzat/Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.	Projektlista felállítása. A kapcsolódó területi stratégia megvalósítása, koordinálása. A megyei szintű indikátor vállalások teljesülésének nyomon követése. A megyei program értékelése
Kedvezményezettek	A projektek minél teljesebb körű előkészítése, a projekt megvalósítás során együttműködés az IH/KSZ/megye szervezetekkel.

2.2.Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés

Heves megye természeti, kulturális és épített környezete egyedülálló adottságainak (Mátra, Bükk, Tisza-tó, Eger, jelentős termál- és gyógyvíz-készlet) köszönhetően kiemelkedő a turizmus jelentősége. Alapvetően 3 nagy turisztikai magterület alakult ki: Gyöngyös-Mátra, Eger-Bükk, Tisza-tó. Az elmúlt években mindegyik területen komoly fejlődés ment végbe, amelyet a vendégforgalmi adatsorokkal és bevételekkel egyértelműen igazolni lehet. Heves megye kereskedelmi szálláshelyein 2013. I. félévben 197,8 ezer vendég, 421,3 ezer vendégéjszakát töltött el, amelyek száma 16–16%-kal emelkedett 2012 I. félévéhez képest. A belföldi vendégek számának alakulásában szintén 15%-os növekedés figyelhető meg. A külföldről idelátogató vendégek 95%-ban európai országokból érkeztek a megye kereskedelmi szálláshelyeire, a legtöbben Lengyelországból. Heves megyében a kereskedelmi szálláshelyeken 2013. január-júniusban 5,6 milliárd forint bruttó bevétel keletkezett, melynek 48%-a szállásdíjból, 22%-a vendéglátásból származott a fennmaradó rész szállásdíjba foglalt egyéb bevétel, egyéb, illetve wellness szolgáltatás volt. A turisztikai és rekreációs piacon való eredményes érvényesülés érdekében szükséges a megye változatos, a komplex időtöltés lehetőségét maximálisan biztosító (mintegy az ország turisztikai keresztszektjét leképező) turisztikai vonzerőihez illeszkedő infrastruktúra és a kapcsolódó vendéglátó szolgáltatások rendszerének térségi szinten összehangolt fejlesztése. Kiemelt fontosságú a turisztikai térségek erősítése, illetve a különböző kínálati elemek térségenkénti harmonizálása, hogy Heves megye kiemelten versenyképes célterületként jelenjen meg a hazai és nemzetközi turisztikai piacon. Fontos szempont, hogy fejlesztések a komplex élményszerzés biztosítására és a szezonális csökkentésére irányuljanak. Olyan turisztikai termékcsoportok és turisztikai fejlesztések támogathatók, amelyekkel megyei szintű turisztikai vonzerő elemekre épülő, koordinált fejlesztések valósíthatók meg és melyek révén új munkahelyek jönnek létre az idegenforgalmi szektorban. Az egyedi, önmagában is piacképes turisztikai attrakciók létrehozása, fejlesztése és támogatása az egyes térségekben az eltöltött vendégéjszakák növekedéséhez, megyei és helyi szinten pedig, az addicionális költségéből származó bevételek növekedéséhez járulnak hozzá. A turisztikai keresletet alapvetően befolyásoló tényező a célterület elérhetősége és az igénybe vehető turisztikai infrastruktúra állapota (megközelíthetőség, közlekedés) – melyeket az "Erős várostérségek, élhető vidék, fenntartható környezet és térszerkezet" c. prioritás, "Az elérhetőség feltételeinek javítása" c. intézkedése tartalmazza. A turistafogadás feltételeinek javítása összetett feladat, mely a rendelkezésre álló közlekedési eszközökön túl három tényező – szolgáltatás, attrakció, szállás - szinergiája alkotja, melyek együttműködésével lényegesen csökkenthető a szezonálisitást. E három tényező olyan teljes körű turisztikai szolgáltatást nyújthat, mely hozzájárulhat Heves megye versenyképességének javításához, egyrészt azzal, hogy jelentősen nőhet az itt tartózkodás időtartama, másrészt pedig azokkal a járulékos hasznokkal, melyek multiplikátorhatásként hatnak a turisztikai ágazatban.

Kapcsolódó Operatív Programok:

TOP 1. Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

TOP 2. Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés

GINOP 6. Turizmus

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

8. a foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

8 (b) a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése révén, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint a konkrét természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását

3 a KKV-k versenyképességének fokozása

3 (c) a termék és szolgáltatásfejlesztésre irányuló fejlett kapacitás megteremtésének és kiterjesztésének elősegítése

2.2.1. Intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése

A intézkedés az egyedi szolgáltatások iránt növekvő igényeknek megfelelő speciális turisztikai termékek fejlesztésére, a vendégfogadás feltételeinek megteremtésére, az együttműködések erősítésére, valamint a megfelelő humánerőforrás biztosítására irányul, melyek jelentősen hozzájárulhatnak a látogatók számának, illetve áttételesen a vendégéjszakák számának, valamint a turisták költségének és elégedettségének növeléséhez. A versenyképesség növelése érdekében jelentős hozzáadott értéket adhat az innováció a turizmus területén, a területi felzárkózást tekintve pedig a helyi termékek fejlesztései és a helyi gazdaság kialakítása terén is. Várható eredménye a piacon jól pozícionált megyei kínálat létrejötte, hatékony működtetése, melynek hatására várhatóan növekedni fog a látogatók száma, a turisztikai árbevétel nagysága, illetve javul a kapacitás kihasználtság.

2.2.1.1. beavatkozás: Szállás és szolgáltatásfejlesztés

Heves megye turizmusának meghatározó eleme a belföldi vendégkör, melynek növekedése az utóbbi időben a legtöbb térségben stagnál ezért az átlagosan eltöltött vendégéjszakák számának növelésére, a húzó turisztikai ágazatok szolgáltatásai színvonalának és minőségének javítására kell koncentrálni. A turisztikai szállás és szolgáltatásfejlesztés esetében a turisztikai vagy kiegészítő szolgáltatások színvonalának és minőségének javítására irányuló beruházásokat kívánjuk támogatni. A beavatkozás a színvonal javítása mellett a szálláshelyekhez kapcsolódó célcsoport-specifikus és komplex szolgáltatáscsomagok kialakítására koncentrálni. Fontos szempont, hogy a fejlesztések infrastrukturális és szolgáltatói oldalon tapasztalható hiányosságainak, a komplex élményszerzés biztosítására és a szezonális ingadozások kiküszöbölésére koncentráljanak. A szolgáltatások fejlesztése elsősorban, olyan helyszíneken fontos, ahol magas a szálláshelyek kihasználtsága, így a kapacitásbővítés nagy valószínűséggel arányosan új vendégéjszakákat is generál. Az új szálláshelyek, valamint szolgáltatások kapacitásbővítésével a beavatkozás eredményeként új munkahelyek jöhetnek létre.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, turisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, civil szervezetek, egyházak

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Füzesabonyi, Hatvani, Belpátfalvai, Hevesi

2.2.1.2. beavatkozás: Új innovatív megoldások és turisztikai attrakciók létrehozása a helyi gazdaság élénkítéséhez való fokozottabb hozzájárulás érdekében

A fejlesztések során kizárólag az innovatív, unikális attrakciók támogathatók. A beavatkozás az önmagában is piacképes, nagyobb tömegek mozgatására is alkalmas, turisztikai vonzerővel bíró attrakciók bevezetésére koncentrálni. Jelen beavatkozáson belül olyan innovatív megoldások és fejlesztések kerülhetnek megvalósításra, melyek a látogatót egy bizonyos helyszín meglátogatására ösztönzi. Ez lehet természeti vagy kulturális örökség, vagy tudatos emberi tevékenység eredményeképpen létrejött létesítmény, melyet kifejezetten a látogatók szükségleteinek kielégítésére hoztak létre. A nemzetközi trendek által is jelzett változások közül az egyedi szolgáltatások iránt fokozó igényeknek megfelelő speciális turisztikai termékek fejlesztése képezi a legmagasabb lehetőséget. A termékfejlesztésnél törekedni kell a nagy vonzerőt jelentő attrakciók tudatos fejlesztésére, illetve a többi attrakció ennek komplementereként való felhasználására. A meglévő, jól működő, potenciálisan több látogatót is vonzani képes attrakciók versenyképesebb piacra-vitelére kell koncentrálniuk. A turisztikai attrakciók fejlesztése és támogatása az egyes térségekben az eltöltött vendégéjszakák növekedéséhez, megyei és helyi szinten pedig az addicionális költségből származó bevételek növekedéséhez járulnak hozzá. A kiemelt nemzeti örökség és kulturális értékek turisztikai attrakcióként való bemutatása olyan nemzetközi szinten is egyedi vonzerőt jelent, mely sajátos motivációjú magas fizetőképes keresettel rendelkező turistákat tud megszólítani és utazásra készíteni. Ilyen kiemelt nemzeti örökség az Egri Vár, melynek nemzeti emlékhellyé nyilvánítása megteremtheti a nemzetközi attrakcióvá történő fejlesztés feltételeit így, nagymértékben növelné Heves megye vonzerejét.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, turisztikai szolgáltatásokat nyújtó vállalkozások, civil szervezetek, egyházak

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Füzesabonyi, Hatvani, Belpátfalvai, Hevesi

2.2.1.3. beavatkozás: Megyei turisztikai együttműködések erősítése a turisztikai desztinációk köré szerveződő gazdasági szereplők között

A fejlődő turisztikai attrakciók, szolgáltatások és szálláshelyek, valamint a turizmusban érdekelttek összefogásán alapuló turisztikai intézményrendszer együttes hatása, hogy a gazdasági válság ellenére a vendégéjszakák száma 10%-kal nőtt. A felmerülő külső negatív tényezők – a megyébe érkező turisták által eltöltött vendégéjszakák számának és költségüknek alacsony volumene – ellen a megye turisztikai szolgáltatóinak egységes és összehangolt marketing és értékesítési tevékenysége nyújthat védelmet. A beavatkozás keretében a helyi/térségi turisztikai kínálat megszervezésében és marketingjében kulcsfeladatokat végző, közösségi turisztikai szervezetek kapacitásainak erősítése a cél, a megyei együttműködések fejlődésének érdekében, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkákat. A hatékony desztináció menedzsment rendszer kialakításához marketing és menedzsment tevékenységgel kell ösztönözni az együttműködést, támogatva a turisztikai marketingkommunikációs, illetve turisztikai értékesítési munkát. A marketingkommunikációval javulna a turisták desztinációkhoz köthető, információkkal való ellátottsága és biztosítaná a turizmusban szereplők naprakész üzleti információkkal való ellátását. A turizmusbarát fogadási feltételek biztosításának érdekében ösztönözni kívánjuk a vállalkozói együttműködések és együttműködési hálózatok kialakulását és továbbfejlődését, illetve a határon átnyúló kapcsolatok megerősítését. Az együttműködés erősítendő a határon túli magyar desztinációkkal, a határon átnyúló tematikus úthálózatok (zarándok utak, borutak) fejlesztése a több desztinációt átfogó termékfejlesztés érdekében.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Pétervásárai, Hatvani

2.2.1.4. beavatkozás: Humánerőforrás feltételeinek javítása

A vendégigények folyamatos alakulásának köszönhetően nagy hangsúly kell, hogy kapjon a képzés és a folyamatos továbbképzések, mind a szállodaipar, mind a turizmus más területeinek vonatkozásában.

Általános tény, hogy a turisztikai ipar továbbra is jelentős munkaerő-felvevő ágazat, így elengedhetetlen, hogy a piaci igények változására képzési szinten is folyamatosan reagáljon. A beavatkozáson belül lehetőség nyílik gyakorlatorientált és korszerű szakmai törzsanyagot nyugvó képzési rendszerek kialakítására, a szakemberképzés megerősítésére, a megfelelő szolgáltatási színvonal elérése érdekében. A képzések során, a turizmus területén dolgozó szakemberek a felmerülő feladatok megoldására alkalmas specifikus ismereteket sajátítanak el, a hatékonyabb vállalkozói és szervezeti működtetés érdekében. A beavatkozás turizmusban részt vevők képzése (alap, közép és felső) humán erőforrás fejlesztése, továbbképzések, átképzések, szakképzési formák népszerűsítése, idegenforgalmi kommunikáció, korszerű technológia alkalmazásokra irányul. Várható hatása, hogy növekszik a szolgáltatások színvonala, illetve a foglalkoztatottság is.

Kezdeményezettek köre: Non profit szervezetek, helyi önkormányzatok és intézményeik, felnőttképzési intézmények akkreditációval rendelkező képzőintézmények, oktatási intézmények, kamarák, Klebelsberg Intézményfenntartó Központ

Kapcsolódó eljárások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2. Intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése

Az Észak-magyarországi régióban összesen 21 gyógyvíz található. A gyógyturizmus által érintett települések közül a régióban összesen 4 település (Eger, Gyöngyös-Kékestető, Parád, Miskolc -Lillafüred) gyógyhelyminősítést is kapott. A turizmus új motivációjaként kell megemlíteni az egészségügyi szolgáltatásokon alapuló keresletet, amelynek lényege, hogy az orvosi szaktudást a turisztikai szolgáltatásokkal egészíti ki. A gyógyturizmusra épülő intézkedés a tematikus utak menti gyógytényezőkhöz alapuló infrastrukturális fejlesztéseken kívül, az orvoslási szolgáltatásokra irányuló, megfelelő infrastruktúra kiépítését is megcélozza. A tematikus utak a megyében egy-egy megformált, együttműködésekre épülő, a látogatók számára felkínált helyek, melyek így a turistáknak jobban láthatóvá és érthetővé, megismerhetővé teszik napjainkban a múltunk és természetünk értékeit, úgy hogy meglévő régiós vonzerőkhöz hozzárendeli, hozzá kapcsolja az igénybevételt segítő turisztikai alapszolgáltatások széles körét. Az egészségturizmus az egészség megőrzésében kiemelkedő jelentőségű, de a mozgásra sarkalló ökoturizmus, az aktív kikapcsolódás válfajait összegyűjtő addicionális vonzerővel rendelkező természetjáró, kerékpáros, lovas termékek fejlesztése is hozzájárul a megújuló és egészséges társadalom kialakulásához. **A sport- és egyéb versenytévékenységhez kapcsolódó rendezvényturizmus szintén számos hagyománnyal és sok kihasználható lehetőséggel rendelkezik a megyében.** Növekvő érdeklődés mutatkozik a vendégek körében a kulturális és vallási turizmus iránt, így a várak, kastélyok, kúriák, templomok, kegyhelyek iránt is. A kulturális rendezvények évről évre egyre több turistát vonzanak a térségbe, nem csak belföldről, hanem külföldről is egyaránt. Jelentős potenciál van a sportturizmusban, mely kapcsolt szolgáltatásaival egyre fontosabb szerepet játszik. A beavatkozás intézkedéseinek átfogó célja a térség jövedelemtermelő képességének javítása és új munkahelyek teremtése és a gyógyturizmusban érintett települések száma növekedése. A beavatkozás az egymást kiegészítő fejlesztéseket preferálja, elősegítve a szolgáltatások összehangolását az vendégek által a térségben eltöltött átlagos 3-5 napos tartózkodási idő növekedéséhez

2.2.2.1. beavatkozás: Egészség és gyógyturizmus fejlesztése

Az egészségturizmus fejlesztésének az egészségüggyel közös átfogó célja a megyei kínálat nemzetközi versenyképességének és jövedelmezőségének javítása. A gyógytényezők jobb kihasználása érdekében összehangoltan kell kezelni a kapcsolódó egészségügyi szolgáltatásokat, a specifikus és általános turisztikai szolgáltatásokat. Jelen beavatkozáson belül kiemelt cél az egészségturizmus, mint a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékének fókuszált fejlesztése. Ennek keretében megvalósul Heves megye természeti örökségét képező természetes gyógytényezők helyszíneinek fejlesztése annak érdekében, hogy nemzetközileg is elfogadott gyógyhelyekké, gyógydesztinációvá váljanak. Gyógyvizeink megfelelő kihasználtságával a megfelelő fajlagos költséssel rendelkező vendégeket kell megcélozni és fokozni szükséges a gyógyturisztika rangjához méltó, magas színvonalú szálláshelyek kínálatának fejlődési ütemét. A beavatkozás keretében a megye és Magyarország természeti örökségét képező természetes gyógytényezők helyszíneinek fejlesztése valósulhat meg. Cél a minősített gyógyhelyek számának, szolgáltatásainak bővítése a tematizálásban rejlő lehetőségek figyelembe vételével. A fejlesztéseknél törekedni kell, hogy a gyógyfürdőkben magas színvonalú egészségügyi szolgáltatások kerüljenek kialakításra. A gyógyfürdők megfelelő szolgáltatás-fejlesztéssel be tudnak kapcsolódni a műtétek utáni korai rehabilitációs ellátásba, ezáltal új szegmensként helyet kapnak az orvosi szolgáltatásokon alapuló szolgáltatások. Az orvosi ellátásra épülő szolgáltatásoknak köszönhetően lehetőség nyílik a hagyományos küldőpiacok megtartása mellett a keleti vendékek megnyerésére is. A színvonal javítása mellett a szálláshelyekhez kapcsolódó célcsoport-specifikus és komplex szolgáltatáscsomagok kialakításának támogatása – állandó orvosi ellátás a szakma által nemzetközileg is elismert módon, szanatórium jellegű szállodákkal, betegségmegelőző, kondicionáló felhasználás orvosi ellenőrzéssel, fakultatív terápiákkal – kiemelt fontosságú. A gyógyturisztikai települések összességében az átlagosnál nagyobb népességűek, így a beavatkozás hozzájárul a népességcsökkenés folyamatának lassulása, megállításához is. A gyógyturisztikai termékek kialakításában fontos szerepet kell kapnia a K+F+I tevékenységnek, melynek elsődleges feladata a gyógyhatások kutatása, dokumentálása, hatósági elfogadásának megalapozása.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.2. beavatkozás: Kulturális örökségre alapuló turizmus fejlesztés

A turizmusfejlesztést szolgáló beavatkozás az örökségvédelemhez és annak turisztikai hasznosításához közvetlenül kapcsolódó infrastrukturális és szolgáltatásfejlesztési igényeket kívánja kielégíteni. A kulturális turizmuson belül, kedvező adottságai miatt, különösen fejleszthető területek a kulturális örökségre és értékekre épülő, rendezvényturizmus, történelmi turizmus, vallási turizmus. A kulturális örökség vonzerőinek fejlesztése, termékké válása akkor lehet turisztikai szempontból sikeres, ha egymással szoros kapcsolatot építő hálózatba szerveződnek, más turisztikai attrakciókkal és kapcsolódó szolgáltatásokkal együttműködnek, környezetükbe integrálódnak. Ilyen fejlesztések lehetnek például a kastélyokat, várakat bemutató tematikus utak, kulturális helyszínek bemutatása, kegyhelyek hálózatai vagy zarándok utak infrastrukturális fejlesztése. A vallási turizmus fejlesztése esetén elsősorban a Magyarország történelmében és kulturájában folyamatosan meghatározó jelentőséggel bíró egyházi jogi személyek tulajdonában álló, illetve áltluk kezelt helyszínek fejlesztése támogatható - zarándokhálózatok, vallási emlékhelyek, kegyhelyek, zarándokhelyek.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.3. beavatkozás: Ökoturizmus fejlesztése

Az ökoturizmus számos gazdasági fejlődési lehetőséget biztosít, abban az esetben, ha turisták megfelelően informáltak, illetve az utazásszervezők szakmailag megfelelően járnak el. Sokszor azonban a bevételek nem tudják kompenzálni a turisták által okozott károkat. Éppen ezért szükséges látogatóközpontok kialakítása, melyek kiindulópontként szolgálnak a védett természeti területek felkereséséhez. Szerencsére sokan szívesen vesznek igénybe szakvezetést, és igény mutatkozik látogatóközpontok iránt is. A már létező látogató-központok általában még nem működnek közönségszolgálati funkcióban. A mozaikos területi elhelyezkedés több védett természeti terület esetében több látogatóközpont kialakítását is indokolhatja. Azonban ezek kihasználtsága éves szinten nem kielégítő. Lehetőséget kell teremteni ezen intézmények egyenletesebb kapacitáskihasználtságára, akár más rendezvények vagy foglalkozások megtartásával. Az ökoturizmus vonatkozásában a legfontosabb hangsúlyt kell, hogy kapjon a környezet védelme, szeretete, a természet és a táj értékeinek megőrzése. Jelen beavatkozáson belül érinteni szükséges a természetjáró infrastruktúra állapotának javítását is, bizonyos esetekben kiépítését.

A túraútvonalak folyamatos karbantartása, és új az új túraútvonalak kijelölése elengedhetetlen feltétele ezen turisztikai szegmens fejlődéséhez. A beavatkozás célja, hogy a természeti értékek turisztikai attrakcióként való bemutatása a terület teherbíró képességének figyelembe vételével történjen. A megye rurális térségei az Északi-Középhegység, Zemplén – Börzsöny tegelyének középső harmadát foglalják el a Bükk és a Mátra vonulataival, hatalmas ökoturisztikai potenciált rejtve magába. A tájak kapcsolódása egyben ökológiai kapcsolatot is biztosít Borsod-Abaúj-Zemplén, Nógrád és Pest-megye felé melyez célszerű összehangolt programok megvalósításával kiaknázni.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.4. beavatkozás Bor- és gasztronómia turizmus fejlesztése

A Heves megye területén lévő borvidékeket indokolt történeti térségként kezelni, illetve támogatni. A borturizmus gazdasági fejlődése érdekében célként fogalmaztuk meg a települések és a borvidéki területek közötti kapcsolatok kialakítását, a borvidékek termelőinek összefogásának ösztönzését, valamint a borturizmus feltételrendszerének összehangolt kialakítását. A megye gasztronómiai adottságainak kiaknázását jelentősen segítheti a borturizmus, hiszen a bor és gasztronómia turizmus népszerűsége egyre növekszik. Több helyi gasztronómiai érték is megtalálható a megyében, melyek kiválóan alkalmasak arra, hogy a fő vonzerőhöz, a

borhoz kapcsolódva kiegészítsék annak kínálatát. A bor és gasztronómia adottságai azonban közel sincsenek a lehetőségekhez mérten kihasználva. Cél az együttműködések erősítése és infrastrukturális fejlesztések révén a bor-utak komplex turisztikai szolgáltatásokká alakítása, és a tájjellegű gasztronómiai adottságok hangsúlyosabb megjelenítése a vendéglátóhelyeken.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.2.2.5. beavatkozás Aktív turizmust szolgáló feltételrendszer kialakítása

Az aktív turizmus részben önállóan, másrészt turisztikai termékcsoporthoz részeként jelenleg is fontos Heves megye turisztikai kínálatában. Az aktív turizmus jelentőségét növeli, hogy egy része a sportolással, más elemei, vonzerői a természettel, annak kikapcsolódást, maradandó élményt nyújtó szerepével vannak szoros összefüggésben. Heves megye adottságainak köszönhetően az aktív turizmus részeként megjelenik a lovas-, kerékpáros-, téli sportturizmus egyaránt.

Ahhoz, hogy a **kerékpáros turizmus** dinamikus fejlődő ága legyen az idegenforgalomnak, megfelelő mennyiségű kiépített kerékpárútra, illetve ezek egy hálózatba történő egyesítésére van szükség. Több fejlesztés történt már a kerékpárutak kiépítésében és kijelölésre került több száz km-nyi hegyi kerékpáros pálya a Bükkben és a Mátrában, hagyományossá váltak nagy tömegeket megmozgató sikeres versenyek. Célként fogalmazható meg a különböző csomópontokon létrejövő túráközpontokat szolgáltatás fejlesztése, ahol a kerékpáros túrázók térképekhez juthatnak, lehetőségük nyílik kerékpárok kölcsönzésére és szervizelésére.

A **lovasturizmus** Európa- szerte, hiányzó termék, így tudatos marketingtevékenységek kidolgozásával hozzájárulhatunk a bevételek növekedéséhez, a külföldi piac megtartásához, illetve a belföldi piac kiépítéséhez. Mivel a túra- és tereplovaglás a kedvelt lovas-programok közé tartozik, célszerű lenne legalább megyei szinten, a lovas istállók és szolgáltatók együttműködésére épülő lovas hálózati rendszer kialakítása. A lovasturizmus gazdaságosságának javítása, a lovaglás, sportolás, szállás, vendéglátás, kulturális programok összekapcsolt és összehangolt rendszerének kidolgozása szükséges. A beavatkozás előnyben részesíti a lovas terápia szolgáltatások bővítésével a módszer alkalmazásának elterjesztését, a magyar lovas kultúra népszerűsítését. A szezonális megszűntetése érdekében alkalmassá kell tenni a lovas szolgáltatókat, hogy időjárástól függetlenül végezhesék lovas turisztikai szolgáltatói tevékenységüket.

A beavatkozás a meglévő téli sporttelepek kihasználtságának növelésére is irányul, hogy a gyermek és fiatal korosztály körében a téli sportok gyakorlásának lehetősége növekedjen. A síelésre alkalmas helyek megközelíthetőségének, illetve a parkolási lehetőségek javítása mindenütt jelentős infrastrukturális beruházási igénnyel jelentkezik.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások

Kapcsolódó járások: Gyöngyösi, Belpátfalvai, Egri, Hevesi, Pétervásárai, Hatvani, Füzesabonyi

Prioritáshoz kapcsolódó output indikátorok

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.2.1. intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	Támogatott turisztikai vállalkozások száma	db
	Támogatott turisztikai vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma	db
	Támogatott attrakciók száma	db
2.2.2. intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok minőség és kapacitásfejlesztése	Természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneken tett látogatások száma	db
	Vendégéjszakák száma	db
	Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel	Ft

Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálatának jelen prioritáshoz kapcsolódó észrevételei:

A prioritás hatására várhatóan enyhén növekedni fog a megyébe látogató turisták száma, mindazonáltal az átlagos tartózkodási idő növekedése ezzel párhuzamosan nem biztosított. A megye gazdasági szereplőinek egyaránt érdeke, hogy az ide érkező turisták színvonalas programokkal és megfelelő minőségű szolgáltatásokkal körülvéve töltsék el szabadidejüket és elégedett, visszajáró vendégekké váljanak. Manapság nem csak ennek eléréséhez, de az állandó stagnáláshoz is elengedhetetlen a folyamatos fejlesztés, ami ugyanakkor befektetéseket igényel. A nyitottságra való törekvés, a modern kihívások támasztotta versenyhelyzetben való megfelelni vágyás és lépéstartás igénye látszik a turisztikai K+F+I támogatás lehetőségében. A szezonális kapcsán meglévő, ismert fehér foltok egy része vélhetően el fog tűnni, ami által a megye turisztikai erőforrásai kedvezőbb hatásokkal forgathatók a társadalom javára. A turisztikai fejlesztések közvetett hatásait utólag sem minden esetben lehet egyértelműen beazonosítani, általánosságban hozzájárul mind az élhetőbb környezethez, mind a foglalkoztatottság előmozdításához, a gazdasági és kulturális virágzáshoz.

Prioritás azonosítója, neve:		2.2 Prioritás: Helyi adottságokra épülő, fenntartható turizmusfejlesztés								
Sor-szám	Intézkedés és Projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikativ, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
1. Intézkedés megnevezése: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése										
1.1.	Szállás és szolgáltatásfejlesztés	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai, vállalkozásai és lakossága, a kül- és belföldi turisták	2015-2021	15.000 M Ft	Uniós	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Támogatott turisztikai vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma, Vendégéjszakák számának növekedése, Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel növekedése	nem
2. Intézkedés megnevezése: Húzó turisztikai ágazatok fejlesztése										
2.1.	Egészség és gyógyturizmus fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, kis	az érintett területek önkormányzatai vállalkozásai és lakossága, a kül- és belföldi turisták, civil	2015-2019	3.700 M Ft	Uniós	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói	Támogatott turisztikai vállalkozások által teremtett új munkahelyek	igen

		, Pétervásárai járások	mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások	szervezetek.				mobilitás ösztönzése	száma, Vendégéjszakák számának növekedése, Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel növekedése	
2.2.	Kulturális és vallásturizmus fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai vállalkozásai és lakosság a kül- és belföldi turisták, civil szervezetek.	2015-2019	6.300 M Ft	Uniós	(6) a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása	Természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneket tett látogatások várható számának növelése	igen
2.3	Ökoturizmus fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai vállalkozásai és lakossága a kül- és belföldi turisták, civil szervezetek.	2015-2017	5.700 M Ft	Uniós	(6) a környezet megőrzése és védelme, valamint a forráshatékonyság támogatása, (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás	Természeti és kulturális örökségnek, illetve látványosságnak minősülő támogatott helyszíneket tett látogatások várható számának növelése,	igen

								ösztönzése	Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel növekedése	
2.4	Aktív turizmus fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak, kis turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai vállalkozásai és lakossága, a kül- és belföldi turisták, civil szervezetek.	2015-2017	4.200 M Ft	Unió	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Támogatott turisztikai vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma, Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel növekedése	igen
2.5	Borturizmus fejlesztése	Egri, Gyöngyösi járások	önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, kis mértékben turisztikai szolgáltatásokat nyújtó magánvállalkozások	az érintett területek önkormányzatai vállalkozásai és lakossága, a kül- és belföldi turisták,	2015-2017	4.500 M Ft	Unió	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Támogatott turisztikai vállalkozások által teremtett új munkahelyek száma, Turisztikai szolgáltatások eredményes működéséből származó árbevétel növekedése	igen

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
1. Intézkedés: Versenyképes turisztikai kínálat megteremtése	6 000	9 000
2. Intézkedés: Húzó turisztikai ágazatok fejlesztése	9 760	14 640
Összesen:	15 760	23 640

Az egyes prioritásokhoz tartozó közreműködő szereplők és felelősségi körük rövid leírása

A tervezés során a megyei programban meg kell, hogy jelenjen a program lebonyolításához kapcsolódó egyes szereplők és azok felelősségi körének bemutatása. A programozás jelenlegi szakaszában nem állnak teljes körűen rendelkezésre azon információk, melyek országos szinten szabályoznák a TOP lebonyolításának intézményrendszeréhez kapcsolódó szervezeti egységeket és a felelősségi körüket.

A jelenleg rendelkezésre álló információkat az alábbiakban foglaljuk össze.

A 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszak európai uniós programjainak lebonyolítását, illetve a fejlesztési források intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit az 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat rögzíti. Továbbá a 2014. márciusban Brüsszel felé benyújtott partnerségi Megállapodás alapján, az alábbiakban foglalható össze a következő tervezési időszak végrehajtásában közreműködő szereplők és felelősségi körük.

Közreműködő szereplők	Felelősségi kör
Az adott Operatív Program végrehajtását felügyelő Irányító Hatóságot magában foglaló szakminisztérium	Tárgyalási folyamat eredményeként a területi stratégia és projektlista jóváhagyása. Egyes projektek megfeleltetésének megállapítása (KSZ értékelés/javaslat alapján). A TOP/ágazati OP-k terhére kiírandó pályázatok egységes elemeinek a jóváhagyása. Megvalósításhoz kapcsolódó keretfeltételek biztosítása, szabályozása. Megvalósítás során felmerülő módosítási igények kezelése. OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Az adott Operatív Program Közreműködő Szervezete	Döntés előkészítés egy egyes projektek kapcsán a szakmai minimumnak való megfelelés vizsgálata. Hagyományos KSZ feladatok elvégzése (ellenőrzés, kifizetés stb.) OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Megyei szint (Heves Megyei Önkormányzat/Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.	Projektlista felállítása. A kapcsolódó területi stratégia megvalósítása, koordinálása. A megyei szintű indikátor vállalások teljesülésének nyomon követése. A megyei program értékelése
Kedvezményezettek	A projektek minél teljesebb körű előkészítése, a projekt megvalósítás során együttműködés az IH/KSZ/megye szervezetekkel.

2.3.Prioritás: Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés

A mezőgazdaság nem csak Heves megye, de gyakorlatilag egész Magyarország számára jelentős gazdasági potenciált jelent. A megye talajadottságai kedvezőek a szántóföldi növények termesztéséhez. A szőlőtermesztéshez szükséges legkedvezőbb adottságok mind jelen vannak, ennek köszönhetően két, kiemelkedő gazdasági lehetőségeket magában rejtő borvidék is található a megyében. A borvidékek különböző részeinek (pl. Debrői körzet) markáns önálló jellege erősítendő, így növelhető a megye borászati jövedelmezősége. A mezőgazdaságban az adottságoknak megfelelő termelés szükséges (pl. kevesebb búza fajta), mely a gazdálkodók részéről nagyobb együttműködést és egységesítést igényel. Több szempontból is fontos az integráció, melyben a termelői értékesítői szervezetek (TÉSZ) és az integrátorok kulcsszerepet játszhatnak.

Jelenleg 3500 hektáron folyik a nagy élőmunka-igényű gyümölcsstermesztés, melyet érdemes növelni. Ez gazdaságélénkítést és munkahelyek létrejöttét eredményezné. 500 hektáron végeznek dinnyetermesztést, melynek bővítése szintén munkahelyek létrejöttével járna. A megyében üzemel Magyarország legnagyobb gombatermesztéssel foglalkozó üzeme. Az üzem a kutatástól a konzervkészítésig felöleli az ágazatot. A klímaváltozástól adódó magasabb átlaghőmérséklet, nagyobb potenciális párolgás, szélsőségesebb csapadékeloszlás és a kevesebb nyári csapadék okozta problémák nagymértékben sújtják az agrárszektor, melyek kezelésére célszerű az öntözési rendszerek korszerűsítése valamint tározók építése. Sok esetben az agrárvállalkozások gyenge versenyképességét az elavult technológia eredményezi, azaz a mezőgazdaság jövedelmezőségének növeléséhez – valamint a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítendő – technológiai fejlesztések szükségesek. Emellett nagy hangsúlyt kell fektetni a környezetkímélő gazdálkodási formák elterjesztésére is. A kutató intézetek és a gazdálkodó szervezetek együttműködésének erősítésével elérhető, hogy a kutatási eredmények mihamarabb átültetésre kerüljenek a gyakorlatba. Az állattenyésztés terén is fejlesztésekre van szükség, hiszen a mutatók elmaradnak a lehetőségektől. A megye állatállománya csökken, ez akadályozza az egyébként jó potenciálokkal rendelkező tejipar fejlődését is, mely ágazat versenyképességéhez továbbra is nagy szükség van a tejtámogatásokra. Építeni kell továbbá a magyar hús iránti egyre növekvő külföldi keresletre. Kiemelt jelentősége lehet a magas genetikai értékű húsmarha- és juhtenyésztésnek, ugyanis ez utóbbi amellet, hogy kiaknázatlan piaci lehetőségeket rejt (pl. báránnyús), az ágazat hozzájárul a környezetvédelemhez (fenntartható gyepgazdálkodás).

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Uniók tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása

3 (a) a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítésével, valamint új cégek alapításának ösztönzésével, beleértve az üzleti inkubációt

3 (c) a termék- és szolgáltatásfejlesztésre irányuló korszerű kapacitások támogatás, létrehozása

(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása

5 (a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása

5 (b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenállóképesség biztosítására és a katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások elősegítése

(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

8 (b) foglalkoztatás-barát növekedés támogatása a területi stratégiákban foglalt endogén potenciálok fejlesztése által a speciális területeken, beleértve a hanyatló ipari régiók szerkezetváltását, továbbá a különös természeti és kulturális erőforrásokhoz való hozzáférés növelését, valamint ezen erőforrások fejlesztését

(9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

9 (b) A rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- VP 1. A tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdészetben és a vidéki térségekben
- VP 2. A gazdaságok életképességének és versenyképességének fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa és valamennyi régió esetében, az innovatív mezőgazdasági technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás elősegítése
- VP 3. Az élelmiszerláncok szervezése, ideértve a mezőgazdasági termékek feldolgozást és értékesítést, állatjólét, kockázatkezelés a mezőgazdaság terén történő előmozdítása
- VP 4. A mezőgazdasághoz és az erdészethez kapcsolódó ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása
- VP 5. Az erőforrás hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony széndioxid kibocsátású és az éghajlatváltozás hatásaihoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatokban
- VP Fiatal gazdálkodók tematikus alprogram
- TOP 1. Térségi gazdaság-fejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében

2.3.1. intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása

Ahogy a Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) Helyzetelemzés, Helyzetértékelés dokumentumban is bemutatásra került, Heves megye jelentős mezőgazdasági potenciállal rendelkezik, elsősorban a szőlőtermesztés és a hozzá kapcsolódó tevékenységek révén. Heves megyében 2011-ben 864 volt a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halgazdálkodás ágazatában működő vállalkozások száma. Ugyan a többi gazdasági szektorral összevetve a foglalkoztatottak száma tekintetében alulmarad a mezőgazdaság, mind országos mind megyei szinten, de mint az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptióból (OFTK) kiderül, az elmúlt időszakban termelékenység szempontjából a legnagyobb javulást a mezőgazdasági szektor érte el, amely termelékenységét a vizsgált időszak alatt csaknem megháromszorozta. A kapcsolódó gazdasági tevékenységek révén a mezőgazdaság ma is kiemelten fontos szerepet vállal a vidéki térségek gazdaságában és foglalkoztatásában, valamint jelentős exportképességet érhetünk el általa. A mezőgazdaság képes lehet az alacsonyan képzett munkavállalók egy részét foglalkoztatni. Heves Megyei Területfejlesztési Konceptiójának (2014-2020) Javaslattevő munkarésze is külön prioritásként kezeli az agrárszektor, kijelölve azokat a fő célokat, melyek elérésével jelentősen nőhet a megye vidéki térségeiben élők jóléte. A mezőgazdaság kapcsán különösen fontos a fenntarthatóság és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a környezetkímélő gazdálkodási formák elterjedésének elősegítése. A mezőgazdaság szerepét mi sem mutatja jobban, mint hogy az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió által rögzített tíz, nemzetgazdasági szempontból kiemelkedő ágazat között szerepel, amelyek a magyar gazdaság kitörési pontjait képezhetik.

A meglévő, üzemelő gazdaságok bel- és külpaci versenyképességének megteremtése és/vagy fokozása érdekében történő beavatkozások összessége, amely magában foglalja a növénytermesztési- és állattartási technológiák fejlesztését, innovatív technológiák bevezetését, állategészségügyi- és állatjóléti fejlesztéseket és a produktív termelés érdekében szükséges, esetleges szerkezeti változtatásokat. Az agrárgazdasági piacaink kevés kivételtől eltekintve csak a megfelelő minőségű, azonos színvonalú termékek befogadására nyitottak. Annak érdekében, hogy a piaci igények kielégítése hazai áruval megtörténhessen, elengedhetetlen a minőségi termelésre való ösztönzés, illetve fontosságának felismertetése.

2.3.1.1. beavatkozás: Technológia fejlesztések támogatása a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás jegyében

A klímaváltozásból adódó magasabb átlaghőmérséklet, nagyobb potenciális párolgás, szélsőségesebb csapadéeloszlás és a kevesebb nyári csapadék okozta problémák nagymértékben sújtják az agrárszektor, melyek kezelésére célszerű az öntözési rendszerek korszerűsítése valamint tározók építése. A beavatkozás célja nagyobb termőterület bevonása az öntözött területek körébe, illetve a meglévő öntözési rendszerek víztakarékosabb, hatékonyabb vízfelhasználást célzó berendezésekre való cseréje az egyes gazdaságokon belül. Ezzel jelentősen nőhet az egyes ágazatok versenyképessége, különösképpen a jelenleg aszályérzékeny

területeken. Sok esetben az agrárvállalkozások gyenge versenyképességét az elavult technológia eredményezi, azaz a mezőgazdaság jövedelmezőségének növeléséhez – valamint a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítendő – technológiai fejlesztések szükségesek. Emellett nagy hangsúlyt kell fektetni a környezetkímélő gazdálkodási formák elterjesztésére is.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Egri, Gyöngyösi,

2.3.1.2. beavatkozás: Mezőgazdasághoz kapcsolódó innovatív tevékenységek támogatása

Az EU mezőgazdaságának hozzájárulása létfontosságú szerepet játszik Európában a tudásalapú biogazdaság építésében, az élelmiszer-biztonság és – biztonságosság problémáinak megoldásában, az éghajlatváltozás hatásainak enyhítésében és a foglalkoztatottságmegőrzésében. Miközben a világ élelmiszerigénye emelkedik és az élelmiszertermelés fokozódó nehézségekkel találja magát szemben az éghajlatváltozás és a piacok ingatagsága miatt, most fontosabb, mint valaha, hogy az EU fenntartsa mezőgazdasági tevékenységét és annak versenyképességét. A jövőben egyre inkább felértékelődik az agráriumban megvalósuló innováció szerepe, és ehhez az Európai Unió forrásokat is biztosít a 2014-2020-as időszakban. Az új vidékfejlesztési programban lehetőség lesz a magyar mezőgazdaság, élelmiszergazdaság szereplői számára támogatást igénybe venni az agrárinnovációt érintő együttműködésre, az innovációs fejlesztések megvalósítására.

Kezdeményezettek köre: kutató intézmények, vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.3.1.3. beavatkozás: Fiatal gazdák képzésének, induló tevékenységének támogatása, szaktanácsadási rendszer működtetése

A beavatkozás célja a mezőgazdaság kihívásai közé tartozó, a népesség általános elöregedésével összhangban lévő gazdálkodói átlagéletkorának növekedésének ellensúlyozása, valamint a mezőgazdasági vállalkozók képzettségi hiányosságainak részbeni ellensúlyozása, kiemelten a mezőgazdasági vállalkozást először indító gazdálkodók körében. Kiemelt cél a megyében az elöregedő gazdátársadalom utánpótlása. A következő generációk megfelelő szakmai ismeretekkel való ellátása nélkülözhetetlen a versenyképes agrárium megteremtéséhez, ezért támogatni kell a fiatal gazdálkodók induló tevékenységét, különben ellehetetlenedik a primer szektor. Az EU Youth Employment Initiative (YEI) kezdeményezésének keretében Magyarországra is kerülnek források a fiatalok munkanélküliségének csökkentése érdekében, amelyek az ESZA forrásokkal együttesen használhatók fel. A megfelelő tudás elsajátítása mellett lényeges az egyéni és csoportos tanácsadói hálózat kiépítése és működtetése, ezért az intézkedés keretében szaktanácsadási rendszer kiépítése és működtetése is támogatást kap. A megfelelően működő szaktanácsadás nagy segítséget nyújt a fiatal és idősebb gazdálkodóknak egyaránt.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek, kamara

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.3.1.4. beavatkozás: A szőlészet és a magas élőlétszám-igényű kertészeti kultúrák támogatása

Az intézkedés egyik célja a szőlészet – és ezzel a hozzá kapcsolódó ágazatok – versenyképességének növelése. További cél a magas élőlétszám-igényű kertészeti kultúrák támogatásával csökkenteni a megye

munkanélküliségi rátáját. Heves megye két történelmi borvidékkel is büszkélkedhet, így a gazdasági fejlődés jelentős belső potenciálra épülhet. A megye déli területeinek természeti adottságai kedveznek a kertészeti kultúráknak. Az agrárszektorban a gazdasági világválság okozta negatív következmények (pl. megszűnő munkahelyek) kezelésének egyik módja, hogy nagyobb hangsúlyt kapnak a nagy élőmunka igényű ágazatok, mint például a kertészet, ahol a többi ágazathoz képest alacsonyabb a gépesítés mértéke. A zöldségek és gyümölcsök mellett a gyógy- és fűszernövények valamint a gomba és az erdei gyümölcsök termesztése és feldolgozása is kiváló lehetőségeket biztosít a megye számára. A kertészet élőmunka-igénye számos vidéki család számára jelent és jelenthet megélhetést. Az ágazat fejlődését segíthetik az állami és önkormányzati megrendelések (pl. közétkeztetés).

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi

2.3.1.5. beavatkozás: A hal-, erdő- és vadgazdálkodás támogatása

Az intézkedés célja a hal-, erdő- és vadgazdálkodás versenyképességének támogatása. A halgazdálkodás területileg elsősorban a Tisza-tó és térségére koncentrálódik, de nagy potenciált rejlik a szilvásváradai pisztráng tenyésztésében is. Az intézkedés keretében támogatásra kerülnek a halgazdálkodás infrastrukturális feltételeinek javítása. Erdősült területekben gazdag Heves megye, ennek köszönhetően jelentős potenciál rejlik az erdő- és vadgazdálkodásba. A halgazdálkodás amellett, hogy az élelmiszeriparnak alapanyagot biztosít, kiemelt turisztikai és rekreációs jelentőséggel bír, melyre érdemes a jövőben építeni Heves megyében. A Tisza-tóban – mely Magyarország legnagyobb mesterséges tava 127 km²-es kiterjedésével – az állóvizekre jellemző szinte minden halfaj megtalálható. Az ország minden pontjáról és külföldről is érkeznek ide horgászni, tehát jelentős a turisztikai potenciál és az ebből eredő bevétel. Az erdő- és vadgazdálkodás szintén támogatandó terület. Utóbbira a vidék számára jövedelmet jelentő vadászati turizmust és vadhús feldolgozókat is érdemes telepíteni.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, többségi önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó járások: Hevesi, Füzesabonyi, Egri, Gyöngyösi, Bélapátfalvai, Pétervásárai, Hatvani

2.3.1.6. beavatkozás: Az állattenyésztés ágazatának támogatása

Az állattenyésztés legfontosabb célja a hús-, tej-, és tojástermelés, valamint a textil- és bőripar számára fontos nyersanyag biztosítása. A növénytermesztés és az állattenyésztés elválaszthatatlan egymástól: a növénytermesztést segíti az állattenyésztés (trágyázás), és fordítva (takarmánynövény-termesztés). Az állattenyésztés legfontosabb célja az állati termék előállítás. A haszonállatokat anyagi nyereség reményében tenyésztik. Ide tartozik a szarvasmarha-tenyésztés, sertés-tenyésztés, juhtenyésztés, kecsketenyésztés, lótenyésztés, baromfitenyésztés, nyúltenyésztés, prémiaszárnyas-tenyésztés, halászat. Fontos feladata az állattenyésztésnek a gyepterületek és a növényi melléktermékek (pl. húsmarha- és juhtartás) hasznosítása, valamint a nemzeti parkok területén a természetvédelmi célú legeltetési állattartás is. Napjainkban egyre inkább előterébe kerül a gazdasági állatok sport, kedvtelés, szabadidő eltöltése érdekében történő tartása (pl. lótartás). Jelentős szerepet játszik az állattenyésztés az őshonos, régi állatok fenntartása, a génmegőrzés, a vidéki turizmus, az ökológiai állattartás, és speciális hazai állati termékek (hungaricumok) előállítása szempontjából (pl. magyarszürke marha, racka juh, mangalica sertés), de emellett kulturális örökségünk részei és fontos történelmi és esztétikai értéket is képviselnek. Az állattenyésztési melléktermékek közül az istállótrágya a talaj tápanyag- és szervesanyag-utánpótlása szempontjából ma is jelentős.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, többségi önkormányzati tulajdonú vállalkozások

Kapcsolódó járások: Hevesi, Füzesabonyi, Egri, Gyöngyösi, Bélapátfalvai, Pétervásárai, Hatvani

2.3.2. Intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával

Mára bebizonyosodott, hogy a létező problémákra gyakran nem lehet tartós, fenntartható megoldást találni tisztán külső erőforrások felhasználásával. A prioritás indokoltságát mi sem bizonyítja jobban, hogy az Európai Unió 11 tematikus célkitűzése között is szerepel az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása. Ha a döntések a térségek közösségein kívül születnek meg, nem mindig tudják reálisan felmérni a helyi közösség érdekeit. A külső erőforrások ezért önmagukban nem kínálhatnak megoldást e térségek leszakadásának megakadályozására. Ha a javainkat térségünkön belül tartjuk, térségi szereplőknek adjuk át, az végső soron az egész helyi közösség hasznára válik. A belső erőforrások megtestesülhetnek a térség humán erőforrásában, de természeti és gazdasági erőforrásaiban is. Különösen gondolnunk kell urbanizálódó világunk olyan felértékelődő javaira, mint a tiszta, stresszmentes környezet, az egészséges termékek, a környezetet nem terhelő energia, nem kihasznált helyi ásványkincsek, elfeledett hagyományok. Ugyanilyen erőforrást jelent az együttműködés, a helyi társadalom és a gazdaság szereplőinek minél gyakoribb érintkezése, javaik cseréje. A térségi fenntarthatóság, így a helyi gazdaságfejlesztés térségi autonómiát erősítő, az információk, az energia, a pénz, a termékek és a nyersanyagok minél hosszabb térségen belüli áramoltatását szorgalmazó gondolata kulcskérdés a vidéki térségek felzárkóztatása terén. Az alapanyag termelés és élelmiszer-feldolgozás terén kitörési pontot mind az alapanyag termelés, mind a feldolgozás számára a magasabb hozzáadott értékű, kiemelkedő minőségű termékek előállítása jelenthet, kihasználva a kiváló beltartalmi értékekkel rendelkező alapanyagok által nyújtott lehetőségeket. Ezek alapján törekedni kell a különleges minőségű, ill. különleges fogyasztói igényeknek megfelelő termékek előállítására, a rés piacok igényeinek kielégítésére. Az agrártermékek versenyképességének és piaci stabilitásának kiemelkedő tényezője a minél magasabb szintű és minőségű feldolgozottság. A mikro- és kisméretű élelmiszer feldolgozó kapacitásoknak különösen jelentős szerepük van a helyi, regionális ellátásban, a foglalkoztatásban. . Ugyanakkor tökeszegénységük, innovációs elmaradásuk, piaci és szakmai ismereteik hiánya miatt jelentős részük követő, vagy inkább csak túlélő stratégiát folytat. Felismerve a helyi foglalkoztatásban betöltött jelentős szerepüket, meg kell teremteni a fejlődésre képes mikro- és kisvállalkozások piaci versenyképességének stabilizálásához szükséges feltételeket. A helyi erőforrásokból előállított helyi termékek kiemelkedő gazdasági potenciállal bírnak és egy helyi fejlesztési stratégia fontos elemét képezhetik. A helyi gazdaságok elérhetik azt az áttörést, hogy a helyben, magas színvonalon előállított és feldolgozott termékeknek jelentős szerepük legyen a piacon. Ilyen méretű térhódításhoz számos feltételnek teljesülnie kell, mint például a helyi termékek körüli megfelelő marketingtevékenység.

2.3.2.1. beavatkozás: Rövid ellátási lánc (REL) kialakításának támogatása helyi piacok létrehozatalával

A helyi termékek árusításához helyi kiskereskedelmi piacok és helyi kisboltok létrehozatalára van szükség, melyek hozzájárulhatnak a helyi termelők által előállított, a tömegcikkelnél egészségesebb és jobb minőségű élelmiszerek elterjedéséhez. Ezért az intézkedés elsősorban a helyi termékek árusításának infrastrukturális hátterének létrehozását hivatott támogatni, főként helyi piacok építésével. Továbbá fontos elérni, hogy jelentősen csökkenjenek az árusok adó- és egyéb adminisztratív terhei, valamint ésszerűsíteni szükséges az állategészségügyi és élelmiszerbiztonsági elvárásokat. A vidéki vállalkozások a „rövid ellátási lánc” révén is számos fejlődési előnyhöz juthatnak. Például a nyersanyagok és a végső fogyasztók közötti ellátási láncban szereplő vállalatok számának csökkentésével növelni lehet a termelésben résztvevők részesedését a végső árból. A kevesebb áttétel költségmegtakarításokat jelenthet a fogyasztók számára is, és mindenki számára könnyebb nyomon követni, hogy honnan származnak a nyersanyagok. A közvetlen értékesítés (az eredeti termelő és a végső fogyasztó között) a legrövidebb ellátási lánc.

Kezdeményezettek köre: önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek, szövetkezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

2.3.2.2. beavatkozás: Helyi termékek előállításának támogatása

Heves megye természeti adottságai, a növénytermesztés és az állattenyésztés kistermelői szinten is figyelemreméltó hagyományai szintén hozzájárulnak ahhoz, hogy a tömegesen előállított termékeknel jobb minőségű áruhoz jussanak a magyar fogyasztók. A helyi termékek széles körű előállítása hozzájárul a környezetvédelemhez, a környezettudatos fogyasztói magatartás terjesztéséhez, az egészséges életmód elterjedéséhez, segít munkahelyeket teremteni hátrányos helyzetű társadalmi rétegek számára valamint növeli a vidéki gazdaság jövedelemtermelő képességét, továbbá elősegíti a hagyományőrzést. Az intézkedés támogatja a kizárólag helyi terméket előállítók számára a technikai és a termeléshez szükséges infrastrukturális adottságok létrehozását. Támogatás vehető igénybe ezekhez kapcsolódóan új építmény, épület építésére, meglévők felújítására, bővítésére, korszerűsítésére, továbbá a magas minőségű és feldolgozottsági fokú termékek előállítását szolgáló gép és eszközbeszerzésekre.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

2.3.2.3. beavatkozás: A háztáji gazdálkodás támogatása

A beavatkozás célja a korábban jól működő, sikeres és sok család megélhetését biztosító háztáji gazdálkodás visszahozatala, újjáélesztése. Ennek egyik szegmense lehet a hagyományos, őshonos baromfifajták háztáji, szabad tartásának újbóli bevezetése. A kezdeményezés sikerének feltételei a baromfitartás ismereteinek megosztása, felelevenítése, a takarmány megtermelése és a termékek (tojás, hús) értékesítésének megszervezése. A hosszú távú célok között szerepel az élelmiszer termelés fellendítése a megye vidéki térségeiben, valamint az állattartás, a háztáji növénytermesztés, a házi termékfeldolgozás, a közösségi összefogás és mindezekről a tudásmegosztás elősegítése. Fontos a hagyományos baromfifajták génmegőrzése azok természetes élőhelyén, a háztáji baromfiudvarban, a paraszt porták udvarán. Az állattartás közösségi alkalmakat is teremthet a tapasztalatok megosztása, az egyes munkafolyamatok (pl. kopasztás), vagy kapcsolódó rendezvények kapcsán.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, önkormányzatok, önkormányzati tulajdonú vállalkozások, non-profit szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

Output indikátorok meghatározása prioritásonként

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.3.1. intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	Beruházási támogatásban részesült üzemek, gazdaságok száma	db
	Támogatott induló gazdaságok száma (fiatal gazdák támogatott üzleti tervvel)	db
2.3.2. intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával	Újonnan létrehozott helyi piacok száma	db
	Felújított helyi piacok száma	db
	Támogatott háztartások száma	db

Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálatának jelen prioritáshoz kapcsolódó észrevételei:

A vidéki Magyarország fejlesztésének hagyományos célterülete a vidékfejlesztés, valamint az agrárszféra. Heves megye tekintetében a Koncepció helyzetelemzése alátámasztja a két terület fontosságát. A megye meghatározó része termőterület, a szántó, a gyepek, valamint az erdő művelési ág felülmúlja az országos átlagot. A szőlőültetvények 8,9%-a a megyében található. Mindemellett a szántóföldi növénytermesztéshez a talajadottságok nem a legkedvezőbbek. A védett területek aránya szintén az országos átlag feletti arányt mutat.

A vállalkozások megoszlása tekintetében a helyzetelemzés a mezőgazdasági vállalkozások számát 5% körül mutatja hosszú évek átlagában, az utóbbi években némileg növekvő mértékkel. A bruttó hozzáadott érték az ágazatban szintén alacsony volumenű, de hatékonyság tekintetében a szektor javuló tendenciát mutat. A településhierarchia bemutatásánál a Helyzetelemzés megemlíti, hogy a megye 121 településéből 110 község, több kisváros viszont hiányos funkciójú, küllemében falusias jellegű.

Mindezek alapján elmondható, hogy a prioritás – összhangban a Javaslattevő részben megfogalmazottakkal – a megye adottságaira épít, és gazdasági szempontból jól kiegészíti az 1. prioritást. Továbbá ki kell emelni a minőségi termelés, a hozzáadott érték növelésének középpontba állítását. Az intézkedések között célszerű lenne megemlíteni a szőlészetet az első prioritáson belül, hiszen a megyében két borvidék is található, így a gazdasági fejlődés jelentős belső potenciálra épülhet. Itt lehetne továbbá leginkább egy-egy földrajzi fókuszra a stratégiai célon belül megjelölni.

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

Prioritás azonosítója, neve:		2.3.1. Versenyképes agrárium, helyi termék központú vidékfejlesztés								
Sor-szám	Intézkedés és Projektsomag megnevezése	Projektsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektsomag ütemezése	Projektsomag költségigénye (Indikativ, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzetközi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektsomaghöz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektsomagok (igen/nem)
2.3.1. Intézkedés megnevezése: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása										
2.3.1.1.	Technológia fejlesztések támogatása a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás jegyében	Heves megye vidéki térségei	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	agrár vállalkozók	2014-2020	10 500 mó Ft	uniós	(5) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés előmozdítása	Beruházási támogatásában részesült üzemek száma (db)	nem
2.3.1.2	Mezőgazdasághoz kapcsolódó innovatív tevékenységek támogatása	Heves megye vidéki térségei	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok, kutató intézetek	agrár vállalkozók	2014-2020	1 400 mó Ft	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Beruházási támogatásában részesült üzemek száma (db)	nem
2.3.1.3	Fiatalképzésének, induló tevékenységének támogatása, szaktanácsadási rendszer működtetése	Heves megye vidéki térségei	35 év alatti mezőgazdasági termelők	35 év alatti mezőgazdasági termelők	2014-2020	350 mó Ft	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Támogatott induló gazdaságok száma (fiatal gazdák támogatott üzleti tervvel)	nem
2.3.1.4.	A szőlészet és a magas élőlétfélelmezési igényű kertészeti kultúrák támogatása	Heves megye vidéki térségei	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	agrár vállalkozók, munkanélküliek	2014-2020	300 mó Ft	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének	Támogatásban részesülő gazdaságok száma (db)	nem

HEVES MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA (2014-2020)

								javitása		
2.3.1.5.	A hal-, erdő- és vadgazdálkodás támogatása	Heves megye vidéki térségei	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	hal-, erdő- és vadgazdálkodók	2014-2020	300 mó Ft	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő gazdaságok száma (db)	nem
2.3.1.6.	Az állattenyésztés ágazatának támogatása	Heves megye vidéki térségei	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	agrár vállalkozók	2014-2020	2 000 mó Ft	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása	Támogatásban részesülő gazdaságok száma (db)	nem
2.3.2. Intézkedés megnevezése: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával										
2.3.2.1.	Rövid ellátási lánc (REL) kialakításának támogatása helyi piacok létrehozatalával	Heves megye	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	helyi termelők, helyi lakosság	2014-2020	1 500 mó Ft	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Újonnan létrehozott helyi piacok száma; felújított helyi piacok száma (db)	igen
2.3.2.2.	Helyi termékek előállításának támogatása	Heves megye	gazdasági társaságok, önkormányzati tulajdonú gazdasági társaságok	helyi termelők, helyi lakosság	2014-2020	800 mó Ft	uniós	(3) A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA esetében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA esetében) versenyképességének javítása		igen
2.3.2.3.	A háztáji gazdálkodás támogatása	Heves megye	gazdasági társaságok, önkormányzati	helyi lakosság	2014-2020	1 900 mó Ft	uniós	(9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni	Támogatott háztartások száma	igen

			tulajdonú gazdasági társaságok					küzdelem		
--	--	--	--------------------------------------	--	--	--	--	----------	--	--

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
1. Intézkedés: A klímaváltozáshoz alkalmazkodó, versenyképes agrárszerkezet létrehozása	5 940	8 910
2. Intézkedés: A helyi termékek versenyképességének növelése termékpálya modellek kialakításával	1 680	2 520
Összesen:	7 620	11 430

Az egyes prioritásokhoz tartozó közreműködő szereplők és felelősségi körük rövid leírása

A tervezés során a megyei programban meg kell, hogy jelenjen a program lebonyolításához kapcsolódó egyes szereplők és azok felelősségi körének bemutatása. A programozás jelenlegi szakaszában nem állnak teljes körűen rendelkezésre azon információk, melyek országos szinten szabályoznák a TOP lebonyolításának intézményrendszeréhez kapcsolódó szervezeti egységeket és a felelősségi körüket.

A jelenleg rendelkezésre álló információkat az alábbiakban foglaljuk össze.

A 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszak európai uniós programjainak lebonyolítását, illetve a fejlesztési források intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit az 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat rögzíti. Továbbá a 2014. márciusban Brüsszel felé benyújtott partnerségi Megállapodás alapján, az alábbiakban foglalható össze a következő tervezési időszak végrehajtásában közreműködő szereplők és felelősségi körük.

Közreműködő szereplők	Felelősségi kör
Az adott Operatív Program végrehajtását felügyelő Irányító Hatóságot magában foglaló szakminisztérium	Tárgyalási folyamat eredményeként a területi stratégia és projektlista jóváhagyása. Egyes projektek megfeleltetésének megállapítása (KSZ értékelés/javaslat alapján). A TOP/ágazati OP-k terhére kiírandó pályázatok egységes elemeinek a jóváhagyása. Megvalósításhoz kapcsolódó keretfeltételek biztosítása, szabályozása. Megvalósítás során felmerülő módosítási igények kezelése. OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Az adott Operatív Program Közreműködő Szervezete	Döntés előkészítés egy egyes projektek kapcsán a szakmai minimumnak való megfelelés vizsgálata. Hagyományos KSZ feladatok elvégzése (ellenőrzés, kifizetés stb.) OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Megyei szint (Heves Megyei Önkormányzat/Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.	Projektlista felállítása. A kapcsolódó területi stratégia megvalósítása, koordinálása. A megyei szintű indikátor vállalások teljesülésének nyomon követése. A megyei program értékelése
Kedvezményezettek	A projektek minél teljesebb körű előkészítése, a projekt megvalósítás során együttműködés az IH/KSZ/megye szervezetekkel.

2.4.Prioritás: Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése

Ezen prioritás a helyzetelemzésben feltárt társadalmi folyamatokat érintő hiányosságokra, nehézségekre kíván reagálni, hiszen Heves megye népessége az országos adatokkal összhangban fogy (2001 – 2011 között 5,2 %-al) főként a megye északi részén nagyfokú előregedés jellemző (bélapátfalvi és pétérvásárai járás hányaduk 16%), a megye városainak népesedési viszonyai rendkívül kedvezőtlenek. A legjelentősebb népesedési veszteség a legnagyobb munkanélküliséggel terhelt, a legalacsonyabb képzettségi színvonalú népesség által lakott, a legelőregedetthebb településeket jellemzi. A legsúlyosabb munkanélküliséggel sújtott térségekben egyes települések szegregációs spirálba kerültek, a tartósan munkanélkülivé vált, alacsonyan képzett és sok esetben hátrányosan megkülönböztetett emberek lakhatási körülményei és egészségi állapota rosszabb a többségi társadalom tagjaira jellemző átlagnál. A többségi és kisebbségi társadalom tagjai közötti szakadék mélyül, a kirekesztés fokozódik, az integráció egyre nagyobb nehézségekbe ütközik, ezért javulás csak hosszú távon, az oktatás és foglalkoztatás biztosításától remélhető. Ezen prioritás keretei közt a humán erőforrások fejlesztése áll a középpontban. A prioritás a család mint érték előtérbe helyezését, az egészséges társadalom kialakítását, a társadalmi különbségek mérséklését és ezáltal a szegénység megszüntetését, a sportos életmódra nevelő programokat, a korszerű gyakorlati tudás biztosítását, a kultúra szerepének növelését fogalmazza meg. A prioritásban kialakításra kerülő hat beavatkozás keretében az egyének és a társadalmi hálózatok megerősítése és infrastrukturális beavatkozások révén javul a megye népességének változásokhoz való alkalmazkodóképessége, képzési szintje, illetve fizikai és mentális egészsége. A prioritás megvalósulása, illetve nyújtott szolgáltatásai révén növekszik a népesség aktivitása, javulnak foglalkoztatási esélyei, illetve nő a megye népességmegtartó ereje.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
 - 2. prioritás: Befogadó Társadalom
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 - 4. prioritás: Célzott munkahely-teremtés, megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés
 - 5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Területfejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében; 3. specifikus cél: A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése; 6. intézkedés: A szociális alapszolgáltatásokhoz (bölcsőde, családi napközök stb.), valamint az óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása és a szolgáltatások minőségének fejlesztése
 - 4. prioritás: A társadalmi befogadás erősítése és a közösségi szolgáltatások helyi szintű fejlesztése; 1. specifikus cél: A társadalmi befogadást és az esélyegyenlőséget, valamint az életminőséget segítő helyi szinten elérhető önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása; 1. intézkedés: Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járóbeteg ellátás infrastrukturális fejlesztése
- Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program (RSZTOP)

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

- (8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
 - 8 (h) – a nemek közötti egyenlőség biztosítása, a munka és a magánélet összeegyeztetése;
 - 8 (j) – aktív és egészséges idősödés;
- (9) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
 - 9 (a) – beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra;

- 9 (d) - aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására;
- (10) Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás
10 (a) – oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével;

2.4.1. intézkedés: A munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése

Az intézkedés keretében a megye területén élő családok előtérbe helyezésére fókuszálva azok megerősítése foglalmazódik meg. A megye népességének 29 %-a nőtlen illetve hajadon (2001-hez képest 5,9 százalékponttal emelkedett a hányaduk), 46 %-a házas, 13 %-a özvegy, 11 %-a elvált (2001-hez képest 3,1 százalékponttal nőtt a részesedésük) családi állapotú. A család kifogyhatatlan erőforrás, mivel ereje a szeretetből fakad. Ha erősek a családok, erős Heves megye is. A családok képezik a társadalom gazdasági, humán és szociális tőkéjét, ezért különösen fontos értékteremtő tevékenységük méltó erkölcsi és anyagi elismerése. A családban történő nevelkedés biztonságosabb minden más lehetőséghez képest. A család létrejöttének biztos alapja a házasság (2001-hez képest 9,2 %-al csökkent a házasságok aránya a megye területén). A család akkor tölti be szerepét, ha az anya és az apa, tartós és szilárd kapcsolata a gyermekek iránti felelősségben teljesedik ki. A gyermekek születése és a családok gyarapodása nélkül nincs fenntartható fejlődés és gazdasági növekedés. A gyermekvállalás nem eredményezheti a család szegénységbe süllyedését. Hazánkban még többségben vannak azok a munkáltatók, akik a családi életnek, a gyerekvállalásnak csak a rövid távú hátrányos következményeire koncentrálnak, pedig köztudott, hogy a kiegyensúlyozott és stabil családi kapcsolatok nemcsak hogy a munkavállaló munkahelyen történő eredményesebb helytállását garantálják, de a családbarát munkahelyek a magasan képzett munkaerő megtartásához is hozzájárulnak. Az intézkedésen belül megye területén élő családok életminőségének javítása, s ezáltal a gyermekvállalás elősegítése, a családbarát munka, a munkahelyi egészségfejlesztés meghonosítása, a részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése továbbá az idősek aktív életmódjának támogatása a fő cél. A népesedési kihívás sikeres kezelése érdekében cél egyrészt a család intézményének megerősítése a családokat segítő közösségek és szolgáltatások javításával, a generációk közötti szolidaritás erősítésével, másrészt az 50 év feletti személyek társadalmi szerepének megerősítése és az aktivitásuk fenntartása foglalmazódik meg.

2.4.1.1. beavatkozás: Bölcsődei szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (bölcsődei férőhelyek szükség szerinti bővítése, bölcsődei intézmények infrastruktúra fejlesztése, meleg étkezés biztosítása)

A gyermekek védelméről szóló 1997. évi XXXI. törvény alapján a gyermekek napközbeni ellátásaként a családban élő gyermekek életkorának megfelelő nappali felügyeletét, gondozását, nevelését, foglalkoztatását és étkeztetését kell megszervezni azon gyermekek számára, akiknek szülei, nevelői, gondozói munkavégzésük, munkaerő-piaci részvételt elősegítő programban, képzésben való részvételük, betegségük vagy egyéb ok miatt napközbeni ellátásukról nem tudnak gondoskodni. A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása.

Jelen beavatkozás célja a Gyermekvédelmi törvény által nevesített gyermekjóléti alapellátások köréből a gyermekek napközbeni ellátását szolgáló bölcsődék infrastrukturális feltételeinek javítása, a bölcsődei szolgáltatások fejlesztése, és új férőhelyek létesítése.

Kezdeményezettek köre: A fenntartó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.2. beavatkozás: Óvodai szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása (óvodai férőhelyek szükség szerinti bővítése, óvodai intézmények infrastruktúra fejlesztése, meleg étkezés biztosítása)

Ezen beavatkozás keretében a 3 éves kortól kötelező óvodáztatás miatt 2014-től esetlegesen fellépő férőhelyhiány miatti óvodai kapacitásbővítés biztosítása illetve az óvodai ellátások infrastrukturális fejlesztése (meglévő épületek felújítása, korszerűsítése, indokolt esetben új építése) és eszközbeszerzésével.

Az óvodai feladatellátó helyek fejlesztései során a hiányzó kapacitások kiépítése, egészséges és motiváló környezet kialakítása valósulhat meg. Ezen beavatkozás keretei közt megvalósuló fejlesztések az egészséges környezet és a hatékony oktatási-nevelési feltételek megteremtésével növelik a minőségi oktatás-nevelési intézményrendszerhez való kirekesztés nélküli hozzáférés lehetőségeit. Kiemelt célként fogalmazódik meg a napközbeni kisgyermekellátás, különösen az óvodák kapacitásának és infrastruktúrájának fejlesztése illetve a közoktatási intézmények szervezeti keretei között működő óvodai ellátáshoz való hozzáférés javítása, a feladat ellátási helyek célirányos beruházásainak (infrastruktúra- és eszközfejlesztés, korszerűsítés) támogatása és férőhelybővítése a minőségi nevelés megteremtéséhez szükséges feltételek biztosítása érdekében, ezzel együtt egészséges, motiváló környezet megteremtése az óvodás korú gyermekek számára. Az óvodák kapacitásbővítésének célja a települések népességmegtartó képességének, a települések fiatal, képzett munkaerőt megtartó lehetőségeinek növelése, a helyi szükségletekre és településszerkezetre épülő közszolgáltatások racionális és költséghatékony működésének kialakítása.

Kezdeményezettek köre: A fenntartó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, indokolt esetben közvetett módon gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.3. beavatkozás: Családi napközik fejlesztése

A gyermekvédelmi törvény a kisdetek napközbeni gondozását a gyermekjóléti alapellátások körébe sorolja és a már régóta működtetett bölcsődék mellett a családi napközik létrehozásának és működtetésének lehetőségét is megteremti, a törvény ugyanis minden települési önkormányzat ellátási lehetőségeként fogalmazta meg a napközbeni ellátások közül a családi napközi biztosítását. A gyermekek napközbeni ellátásának minősül a bölcsődei és óvodai ellátásban nem részesülő gyermek családi napköziben történő, nem közoktatási célú ellátása. A családi napközi a családban nevelkedő gyermekek számára nyújt életkoruknak megfelelő nappali felügyeletet, gondozást, nevelést, étkeztetést és foglalkoztatást. Ezen intézkedés mellett, hogy kiegyenlíti a bölcsődékkel való lefedettség területi különbségeit, alternatív lehetőségeket biztosítanak elsősorban a speciális helyzetek megoldására. A családi napközi alapesetben legfeljebb 5–7 kisgyermek napközbeni ellátását biztosíthatja. Alapvetően abban különbözik minden más gyermekintézménytől, hogy nem hagyományos intézményi formában működik, és szélesebb korosztályt fed le (a 20 hetestől a 14 évesig), így a gyermekeknek a bölcsőde, az óvoda, az iskolai napközi vagy tanulószoba helyett megfelelő nappali felügyeletet biztosít, a statisztikai adatok tanúsága szerint azonban a családi napközit is elsősorban a bölcsődei korosztály veszi igénybe. Az intézkedés célja a Gyermekvédelmi törvény által nevesített gyermekjóléti alapellátások közül a családi napközik elérhetővé tétele a szolgáltatáshiányos településeken élők számára, a családi napköziben dolgozók szakmai kompetenciáinak fejlesztése, új szolgáltatások infrastruktúrájának megteremtésével, új férőhelyek kialakításával és már működő ellátások infrastrukturális fejlesztésével (meglévő épületek felújítása, korszerűsítése) és eszközbeszerzésével.

Kezdeményezettek köre: A fenntartó települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, indokolt esetben közvetett módon gazdálkodó szervezetek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.4. beavatkozás: Gyermekjóléti szolgáltatások erősítése (családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés, káros szenvedélyek megelőzését szolgáló tanácsadás, szabadidős programok szervezése stb.)

A gyermekjóléti alapellátás hozzájárul a gyermek egészséges fejlődéséhez, jólétéhez, a családban történő nevelkedésének elősegítéséhez, a veszélyeztetettség megelőzéséhez és a már kialakult veszélyeztetettség megszüntetéséhez, valamint a gyermek családból történő kiemelésének megelőzéséhez. A családgondozói szolgálat személyes segítő kapcsolat keretében, a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával valósítható meg. Ezen intézkedés keretében a megye területén a gyermekjóléti szolgáltatás minden településen történő biztosítása mellett a családsegítés, mint szociális alapszolgáltatás a lakosság számától függetlenül minden településen biztosítható kell, hogy legyen. A gyermekjóléti feladatok megvalósulását a komplex családgondozás, a családlátogatások, a felvilágosítások, információnyújtás, a tanácsadás, vagy családterápiába, mediációba való közvetítés, a családkonzultációs lehetőségek, a segítő beszélgetések, kérelmek, beadványok segítése, adományok közvetítése, intézményi támogató levelek megküldésével szükséges elérni. Az intézkedés keretében a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásról való tájékoztatás, a támogatáshoz való hozzájutás segítése, a tanácsadás (*mentálhigiénés, nevelési*), a szociális válsághelyzetben élő várandós anya segítése, támogatása, a hivatalos ügyek intézésének segítése, szükség esetén támogatások megállapításának, ellátások igénybevételének kezdeményezése illetve a gyermek számára olyan szabadidős programok szervezése a cél, amelyek a családban jelentkező nevelési problémák, hiányosságok káros hatásainak enyhítését célozzák.

Kezdeményezettek köre: Gyermekjóléti szolgálatok, területi gyermekvédelmi szakszolgálatok, napközbeni ellátást nyújtó intézmények, átmeneti gondozást nyújtó intézmények

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.1.5. beavatkozás: A részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése

A munka és a magánélet megfelelő összehangolására többféle eszköz áll rendelkezésre, és a jó gyakorlatok, ha lassan is, de fokozatosan terjednek hazánkban. A részmunkaidős munkaviszony és a távmunkavégzés már régebb óta létező forma. 2012-es adatok szerint a részmunkaidős foglalkoztatás nagyon alacsony Magyarországon, mindössze 4,5 százalékos, szemben az EU 18,5 százalékával. Kevés ugyan, bár az elmúlt időszakban nőtt hazánkban a részmunkaidőben dolgozók száma. Magyarországon az atipikus foglalkoztatásnak nagyon sok gátja van, például a magas munkaerő-költség miatt egy munkaadónak általában nem éri meg két négyórás dolgozót alkalmazni egy teljes munkaidős helyett. Részmunkaidő esetén a felek az adott munkakörre irányadó teljes napi munkaidőnél rövidebb munkaidőben állapodnak meg. Problémaként jelentkezik, hogy a magyar bérszínvonal alacsony volta miatt nagyon kevesen vállalják, hogy részmunkaidősként (kevesebb fizetésért) dolgozzanak, inkább teljes állást keresnek.

A távmunkavégzés az otthonról történő munkavégzés bevált formája, amely esetben a munkavállaló a munkáltató székhelyén, telephelyén kívül, számítástechnikai eszközzel dolgozik, és a munkavégzés eredményét elektronikusan továbbítja. A távmunkavállaló munkarendje kötetlen, azaz munkaidejét maga jogosult beosztani. A távmunka a gyermeknevelés melletti munkavégzés igen hasznos formája lehet, hiszen a munkavállaló sem helyileg, sem időben nincs a munkáltatóhoz kötve. A hazai jó gyakorlatból szemezgetve kiemelhető a játszó-, és baba-mama szoba kialakítása, ahol a szoptató nők, illetve gyermekes munkavállalók gyermeküket megfelelően el tudják látni, és munkavégzésük alatt maguk mellett, de felügyelet alatt tudhatják gyermekeiket. Béren kívüli juttatás elemeként kedvezményes adózás mellett iskolakezdési támogatás nyújtható a tanköteles korú gyermekkel rendelkező munkavállalónak. Több munkahelyen egyszeri gyermekszületési segélyt is biztosít a munkáltató. Az is jelentős segítség lehet a családok munkavállaló számára, ha a szabadsága kiadásának tervezésénél a munkáltató figyelemmel van a gyermekgondozási és oktatási intézmények nyitva tartására, az évszaki szünetekre. hosszú távon csak pozitív lehet: a munkáltató képes lesz megtartani kiváló munkaerőjét,

kellemes munkahelyi légkört teremt, munkavállalói elégedetté válnak, ami nagyobb lojalitást és eredményesebb munkavégzést is eredményez. A munkavállaló pedig kevesebb feszültséggel, kiegyensúlyozottabban teljesíthet munkahelyén. A beavatkozás keretein belül a kommunikációs infrastruktúra minőségének fejlesztésére van lehetőség, a távmunka, az otthoni munkavégzés lehetőségének megteremtésével, ami hozzájárulhat a városok állandó lakosságának élhető szinten való tartásához. Elengedhetetlenül szükséges ezen atipikus foglalkoztatási formák megerősítése, mely elősegíti a munka és magánélet összeegyeztetését, a családi, magánéleti és munkahelyi kötelezettségek összehangolását illetve ösztönözni kell a közösségi – társadalmi – innovációk létrehozását és adaptációját. Távmunkával, részmunkaidős foglalkoztatással, bedolgozói rendszer alkalmazásának kiterjesztésével, rugalmas munkaidő kialakításával elő kell segíteni főként a kisgyerekes szülők és a nyugdíjasok foglalkoztatási lehetőségeinek bővítését. Ezen beavatkozás hozzájárulhat főként a megye területén található városok állandó lakosságának élhető szinten való tartásához.

Kezdeményezettek köre: vállalkozások, non-profit szervezetek, civil szervezetek,

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
- 4. prioritás: Célzott munkahely-teremtés, megőrzés, kiemelt szolgáltatás és társadalmi gazdaságfejlesztés

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2. intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása

Számtalan kutatás kimutatta, hogy nem csak a gazdasági jólétnek van pozitív hatása az egészségre, hanem ez fordítva is igaz. Tehát kölcsönös kapcsolat van az egészség és a gazdasági növekedés között. Az összefüggés figyelhető meg, hogy mivel az egészséges ember kevesebbet marad ki munkájából, hatékonyabban tud dolgozni és tovább tudja elvégezni munkáját, ezzel hozzájárul a gazdaság teljesítőképességének növekedéséhez. Ezáltal az életszínvonal is növekszik és élénkül a gazdaság. A magasabb élettartam következtében többet tesz félre az időskorra, minek hatására nő a megtakarítás. A beavatkozás egyik célja az általános munkaképesség megtartása és növelése, illetve az egészségben való megőregedés elősegítése érdekében a lakosság egészségtudatosságának növelése áll, ahogyan ez a helyzetelemzésben is megfogalmazódott. A beavatkozás másik célja a pácienseink színvonalas és hatékony ellátása, az indokolatlan költségek csökkentése, az egészségügyi intézmények infrastrukturális fejlesztése a meglévő kapacitások növelése, illetve a betegutak rövidítése (adatvédelmi garanciák mellett). Szükségesnek tartjuk az OEP, a Heves Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv, a kórházak és a háziorvosok információs rendszereinek összekapcsolását, a meglévő rendszerek fejlesztését és hatékonyabbá tételét. A központi betegirányítás továbbfejlesztésének lényege elsősorban a betegutak követésében, az ellátás monitoringjában és az ezeket elősegítő rendszerek fejlesztésében ragadható meg. Nélkülözhetetlen, hogy új lehetőségek segítségével, optimális betegutak szervezésével a betegterhek csökkenjenek és az ellátási idők lerövidítése megvalósuljon. A gazdaság versenyképességének alapvető feltétele, hogy a gazdasági igényeknek megfelelő munkavállalási képességgel rendelkező munkaerő álljon rendelkezésre, amely magában foglalja a munkaerő megfelelő egészségi állapotát is. A megyében történő fejlesztések megvalósításánál tekintettel kell lenni részint az öregedő társadalomra, részint az egészségügyi dolgozók hiányára is. Az egészségügyi migrációt ha megállítani nem is, de mindenképpen mérsékelni szükséges. Ehhez növelni szükséges az alapfizetéseket és az úgynevezett mozgóbéreket – például az ügyeleti pótlékokat is. Az orvosokon kívül a nővérek és ápolók hiányának megszüntetése ösztöndíjrendszerrel, támogatott képzésekkel visszafordítható kell, hogy legyen. A megye lakosságának egyik problémája az ún. betegségteher. Ennek túlnyomó részét a krónikus nem fertőző betegségek jelentik, melyek jelentős részéért életmódbeli tényezők tehetők felelőssé. A helytelen egészségmagatartás hátterében jórészt az egészségnevelés és egészségfejlesztés modern és eredményes módszerei elterjedtségének hiányosságai, az e célokra fordított összegek elégtelensége, valamint az egészséges életmódhoz szükséges információkhoz, szolgáltatásokhoz, termékekhez való korlátozott hozzáférések állnak. Az egészséges választások további akadályai a helyes döntéshez szükséges ismeretek és a kellő motiváció hiánya.

A szülők nem megfelelő egészség ismeretszintje befolyásolja a gyermekek életmódját is, így a káros magatartásformák továbbvitele ronthatja a későbbi generáció egészségi állapotát is.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 1. prioritás: Befogadó Társadalom
 2. prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 3. prioritás: Infokommunikációs fejlesztések
- Területfejlesztési Operatív Program
 4. prioritás: A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése;
 1. specifikus cél: Önkormányzati közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének fejlesztése;
 1. intézkedés: Egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése
 2. intézkedés: A szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

(2) Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása

2 (c) – az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése;

(9.) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

9 (a) – beruházás a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába, az egészségügyi státuszbeli egyenlőtlenségek csökkentése, valamint átállás az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra;

9 (g) – a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat;

2.4.2.1. beavatkozás: A lakosság felvilágosítását szolgáló programok kidolgozása az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás és a preventív gondolkodás megismertetése és erősítése terén illetve a szűrővizsgálatok szerepének növelése

Az egészséges életmód alapelveit a kerülendő és a követendő rendezőelv határozza meg a táplálkozás, a rendszeres fizikai aktivitás, a káros szenvedélyek elkerülése és a pihenés terén.

Heves megye lakosságának egészségi állapota kedvezőtlen. A jelenségek mögött szerepet kell tulajdonítani a káros életmódnak, az egészségtelen táplálkozásnak, mozgásszegénységnek, személyi higiénias mulasztásoknak. A lakosság egészségi állapotát, illetőleg a megbetegedési-halálozási mutatóit az elérhető egészségügyi szolgáltatások is befolyásolják. Célként fogalmazódik meg a lakosság egészségi állapotának javítása, a lakosság közeli egészségügyi ellátások kiépítésének szorgalmazása, az egészség megőrzése, fejlesztése és a gyógyulás elősegítése, az egészséges életmód, sport, mozgás valamint az egészséges táplálkozás ösztönzése, azaz az életminőség javítása. Ahhoz, hogy növekedjen a várható élettartam, az egészségesen leélt évek számának növelése szükséges az egyének és közösségek képességének fejlesztése az oktatás, nevelés és ismeretközvetítés segítségével. Nagyobb hangsúlyt kell fektetni az egészségtudatos magatartás megalapozására. Növelni szükséges a tanulók egészséggel kapcsolatos tájékozottsági ismeret és készség szintjét. Az ismeretek elsajátítása már kisgyermekkoról kezdve fokozatosnak kell, hogy legyen. Szükséges az egészségfejlesztő a teljes körű egészségfejlesztés megvalósítása óvodákban és iskolákban támogatása továbbá együttműködések kialakítása a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberek, szülők és diákok között annak érdekében, hogy az iskolák egészséges környezetté váljanak. Ehhez az oktatási intézményeknek kidolgozott, hatékony egészségfejlesztési programokkal kell rendelkezniük, nagyobb figyelmet kell fordítani az egészséges életmód népszerűsítésére.

Ezen beavatkozás keretében valósulhatnak meg a lakosság közeli (pl. mobil szűrőbuszokkal megvalósuló) szűrési programok, a komplex egészségnevelési, felvilágosító programok, az egészséges életmód elemeinek terjesztése az egészségmegőrzés és a prevenció érdekében. A beavatkozás támogatja az egészséget szolgáló egyéni magatartásminták ösztönzését, a szív-érrendszeri, daganatos megbetegedések csökkenését, a korai és elkerülhető halálózást befolyásoló életmód, illetve szokások javítását az egyének egészségi állapotának javítása érdekében. A megyén belül azokban a járásokban szükséges az Egészségfejlesztési Irodák (EFI) létrehozása ahol azok még nem találhatók meg. Az EFI-k javítják az egészségügyi ellátórendszer prevenciós tevékenységét. A háziorvosi szolgálatoktól, a járóbeteg szakrendeléstől, vagy fekvőbeteg szakellátást követően az egészségfejlesztési irodákba irányított életmódváltásra szorulókat, vagy saját elhatározásukból életmódváltást kezdeményezőket – elsősorban a keringési betegségek kockázatára irányuló szűrésbe, kockázatbecslés alapján életmódváltó programokba vonják be és követik a programokban való részvételüket.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, nemzetiségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béalápátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.2. beavatkozás: Az egészségügyi alapellátás infrastrukturális fejlesztése

A beavatkozás az egészségügyi alapellátó-rendszer infrastrukturális fejlesztését, az intézmények szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza. A beavatkozás a "társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem" tematikus célkitűzések érvényesülése érdekében a megyében található egészségügyi alapellátórendszer (házi orvosi, házi gyermekorvosi ellátás, a fogászati alapellátást és a védőnői hálózat) és önkormányzati járóbeteg ellátás intézményei szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, a hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozza a Semmelweis Terv iránymutatásaival összhangban. Ezeken túl a megyei mentőszervezet intézményi korszerűsítése is elengedhetetlen. A megyében található kórházak épületállományának korszerűsítése és bővítése rendkívül fontos kihívás, mivel a kórházak épületei jellemzően pavilonrendszerűek, amik gátat szabnak a modern technika alkalmazásának és a hatékony működésnek. Szükséges a megyében található mentőállomások (10 db) infrastrukturális és a mentőszolgálat intézményi korszerűsítése is amelynek keretein belül a legkorszerűbb mentéstechnikai eszközök, műszerek beszerzése és ezek alkalmazása a mentésben, a betegszállításban. Az esélyegyenlőség elveinek érvényesítéséhez megfelelő beruházások megvalósítása is szükség van a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű emberek egészségügyi ellátáshoz való akadálymentes hozzáférése érdekében. Az akut myocardialis infarktusos esetek ellátása Miskolcon történik így a két megyeszékhely közötti közúthálózat felújítása illetve a mentés fejlesztése fontos. Az egri Markhot Ferenc Kórház stroke centrum, több százezer ember ellátásáért felel. Az infarktus stroke-os esetek gyakorisága szükségessé teszi, hogy a megyében stroke osztály kerüljön kialakításra működő stroke centrum fejlesztését.

Kezdeményezettek köre: GYEMSZI, települési önkormányzatok illetve ezek társulásai, egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béalápátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.3. beavatkozás: Az egészségügyi szakemberhiány pótlásának támogatása

Az elöregedő társadalom, illetve ezzel együtt a növekvő egészségügyi ellátási igények, elöregedő tendencia az egészségügyi szakemberek körében, szakemberhiány és az egészségügyi személyzet jelentős és növekvő mértékű elvándorlása Heves Megye területén is jelezhető. Az egészségügyi dolgozók tömeges elvándorlása sem kell ahhoz, hogy már a közeljövőben is komoly kockázatot jelentsen az egészségügyi szakemberhiány. A megye vonatkozásában is 2007 óta folyamatosan emelkedik a külföldre távozó egészségügyi dolgozók száma. Heves megyében az összes megyei háziorvosi szolgálat 6 százaléka betöltetlen. Különösen sújtja ez az amúgy is hátrányos helyzetű járásban élőket. Egy-egy megüresedett praxis betöltése évekbe is telhet. Bár az

önkormányzatok is mindent megtesznek, de főleg az orvoshiány okán nem igazán tudnak elérni sikereket. Az orvoshiány egyik oka, hogy az orvostanhallgatóknak több mint a fele nem kerül be a rezidensképzésbe, mert külföldön vállal munkát, illetve a rezidensi időszak után is sokan távoznak az országból. Folyamatosan nő a dolgozókra jutó munka mennyisége, így romlanak a munkakörülmények amelyek szintén közrejátszanak a külföldi munkavállalásban. Az orvosok, nővérek, ápolók itthon tartásának feltételeit szükséges megteremteni (ösztöndíjakkal, a szakmai munkához kapcsolódó kedvezőbb finanszírozási feltételek biztosításával stb.). Elengedhetetlen a hosszú távú egészségügyi embererőforrás tervezés. A beavatkozás része az egészségügyi alapellátásban a szakember hiány csökkentése csoportos orvos-praxisok létrehozásával és a kistéleplési körzetekben az ellátás ösztönzése kedvezőbb finanszírozási feltételek kialakításával.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, települési önkormányzati költségvetési szerv

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.4. beavatkozás: Az egészségügyi intézmények műszerezettség, informatikai fejlesztése

Az egészségügyi ellátás hatékonyságának növelése csak az eszközök gazdaságos kihasználásával valósítható meg. A beavatkozás keretein belül egyrészt az egészségügy minőségi fejlesztésére kerül sor, aminek egyik eszköze a korszerű orvostechikai eszközök, készülékek és műszerek szakszerű alkalmazása és az orvosszakmai követelményeknek megfelelő kórháztechnikai létesítmények fenntartása, valamint a korszerű kórháztechnológia alkalmazása, másrészt egy egységesen, minden egyes betegellátó intézményt összekötő informatikai rendszer kialakítása. Elengedhetetlen az egészségügyi intézmények egymás közti és a más megyékben lévő egészségügyi intézményekkel történő együttműködéseinek hatékonyabbá tétele. A megye területén is, a nemzeti egészségügyi informatikai rendszer megvalósításával nőni fog majd az ellátás színvonala, az emberek pedig egészségesebbekké és egészségtudatosabbakká válhatnak. Az elektronikus receptek bevezetésével egyszerűbb lesz a háziorvosok és a betegek kapcsolata, és a majdani nagy és naprakész adatbázis segítségével a háziorvosok arról is tudhatnak, hogy a körzetükben lévő betegek jártak-e kötelező szűrésekre, sőt még az egyes emberek egészségére vonatkozó bizonyos előrejelzéseket is lehet adni állapotuk alapján. Ezen informatikai rendszer kiépülésének megyei továbbfejlesztése a beavatkozás része.

Szükséges a Heves Megyei Mentőszervezet hírközlő rendszerének bővítése és fejlesztése is, az operatív mentőtevékenységet és a tudományos munkát kiszolgáló számítógép-hálózat tervezése, telepítése, működtetése.

Kezdeményezettek köre: GYEMSZI, települési önkormányzatok illetve ezek társulásai, egészségügyi szolgáltatást nyújtó intézmények

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.5. beavatkozás: Idősek életét támogató ellátások és szolgáltatások bővítése, minőségének javítása

A megye területén az időskorúak száma fokozatosan gyarapodik. Az idős és beteg személyek ellátása egyre inkább nagyobb feladatot hárít egyrészt a hozzátartozókra másrészt az állami intézményrendszer számára. Az odafigyelésnek, gondoskodásnak és segítségnyújtásnak a család minden rászoruló tagja számára biztosítottak kell lennie. Az aktivitásukat és függetlenségüket megőrző idősebb és idős emberek jelenlegi és jövőbeni generációi értékes és sok tekintetben még fel nem tárt erőforrásokat jelentenek a gazdaság és a társadalom számára. A beavatkozáson belül támogathatóak az időskorúak nappali ellátását biztosító intézmények épületének/helyiségeinek bővítése, átalakítása, felújítása, állapotjavítása. Ezen kívül figyelmet kap a bentlakásos, intézmények lakóinak életminőség javítása az intézményekben uralkodó rossz infrastrukturális adottságok megszüntetése és a hiányos felszereltség megváltoztatása, illetve az életviszonyok humanizálása, társadalmi integráció és modernizálás révén. Ezekon túl fejleszteni kell mindazokat a feltételeket, amelyek a természeti és társadalmi környezettel történő harmóniában élést segítik, az életmód kialakításáért történő tudatosságot és

felelősségvállalást, valamint az egészséges környezet kialakítását és védelmét szolgálják a lakóhelyen, illetve annak közvetlen környezetében. A beavatkozás fontos eleme az akadálymentes települési környezeti feltételek javítása, ezek hozzáigazítása az idős emberek szükségleteihez, ideértve a közterületek, illetve településen belüli és a települések közötti közlekedési rendszereket is. Ezen túl a köztéri parkok, szabadban lévő közösségi terek, idősök mozgását, erőnlétét fejlesztő eszközök nyilvános hozzáféréseinek biztosítása is a beavatkozás részét képezi. A beavatkozás támogatja a betegség megelőző, rehabilitációs, egészségfejlesztő szeniorsport programok támogatási rendszer feltételeinek megteremtését is. A beavatkozás lehetőséget nyújt arra, hogy az egyedül élő idősök számának növekedésével az idősök nappali ellátását biztosítsa illetve a beteg vagy idős családtag ápolásának-gondozásának vállalása illetve az egészséges, aktív idősödést támogató programok megvalósítása és fejlesztése (a kulturális és egyéb közösségi tevékenységek igénybevételének támogatása, a már működő alkotókörök és egyéb közösségi tevékenységek továbbfejlesztése, az idősödő és idős emberek számára, a környezetés természetvédelmi tevékenységekbe való bekapcsolódás elősegítése saját lakóhelyén és azon kívül is) megvalósulhasson.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, helyi nemzetiségi önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházi intézmények, alapítványok, egyesületek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.2.6. beavatkozás: A szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás és a szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése

A demográfiai változások, illetve a társadalmi esélyegyenlőség miatt indokolt szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése. Az önkormányzati tulajdonban lévő, üresen álló ingatlanok hasznosítása kívánatos, a szolgáltatási kör bővítése érdekében. A nappali ellátások közül a fogyatékosok, a hajléktalanok, a szenvedélybetegek és pszichiátriai betegek nappali intézményeit igénybe vevők száma az elmúlt években, országos viszonylatban ugrásszerűen megnőtt. A megyében az ellátások területi egyenlőtlenséget mutatnak. A fogyatékkal élőkhez nem minden esetben jut el a szolgáltatás, mint lehetőség. A települési és járási szintű szolgáltatások kialakításával, az időskorúakról, szenvedélybetegekről, és hajléktalan emberekről gondoskodó szociális nappali ellátásokat és egyéb szociális alapellátásokhoz kapcsolódó szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek fejlesztésével megvalósíthatóvá válik a leghátrányosabb településeken élő emberek szociális alapellátáshoz, szociális szakellátáshoz való hozzáféréseinek elősegítése. A hátrányos helyzetű személyeket minél szélesebb körben be kell vonni a településeknek kötelezően ellátandó feladatok igénybe vételére (étkeztetés, házi segítségnyújtás, falugondnoki szolgálat, családsegítés, idősök nappali ellátása). A beavatkozáson belül támogathatóak a funkciójukat veszített épületek szociális célú hasznosítása, a leghátrányosabb településeken élő emberek szociális alapellátáshoz illetve szociális szakellátáshoz való hozzáféréseinek elősegítése, a településeken található közintézmények akadálymentesítése, az önkormányzatoknál esélyegyenlőségi munkatárs, illetve szociális munkások alkalmazása illetve a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek folyamatos képzése, valamint az intézményen belüli belső továbbképzések figyelemmel kísérése.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok, helyi nemzetiségi önkormányzatok, non-profit szervezetek, egyházi intézmények, alapítványok, egyesületek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.3. intézkedés: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével

A szegénység - ahogyan az a helyzetelemzésben is feltárássra került - az egyik legsúlyosabb társadalmi probléma megyénkben is. A szegénység szempontjából legmeghatározóbb társadalmi jellemzők a megye területén a háztartások/családok alacsony munkaerő-piaci aktivitása, a roma származás, alacsony iskolai végzettség, a családok gyermekszáma, illetve a gyermekszegénység valamint a rurális lakókörnyezet. A gyermekszegénység közvetlen kapcsolatot mutat a szülők foglalkoztatottságával (annál nagyobb eséllyel él szegénységben egy gyermek, minél kevesebb szülője dolgozik, illetve minél alacsonyabb státuszban van foglalkoztatva), továbbá a háztartásban élő gyermekek számával. A gyermekszegénység a gyermek jövőbeni életesélyeit is csökkenti: kétszer annyi a korai iskolaelhagyók aránya a tartósan munkanélküli családokban, mint a foglalkoztatottakéban. Kiemelkedően fontos tehát megtörni ezt az újratermelődési folyamatot a megye területén.

A szegénység akkor csökkenhet, ha a gazdaság erősödik, a foglalkoztatás és a jövedelmek nőnek, és ezzel egyidejűleg csökkennek a társadalmi és gazdasági egyenlőtlenségek. A szegénység csökkentéséhez jelentős források szükségesek. A forrásnövelés alapvető eszköze a szülők munkavállalásának elősegítése és a munkajövedelmek növekedése, hosszabb távon a gyerekek által képviselt humántőke fejlesztése. Heves megyében (főként a hevesi, pétervásárai, bélapátfalvi járás területén) a népesség jelentős része nem rendelkezik munkahellyel és legális jövedelemmel, ezért önkormányzati, állami segélyekre/támogatásokra illetve alacsony összegű nyugdíjszerű ellátásokra szorul. Egyszerre vannak jelen a súlyos munkanélkülségi, a szociális és az egészségügyi egészségi állapotbeli problémák. Mindezek hatására tovább fokozódik a szegénységben élők - közöttük a roma népesség - helyzetének romlása, a társadalmi élet jelentős területeiről tapasztalható tömeges kizáródása. Ennek következménye a leszakadás, a kiszorulás az életlehetőségekből mind a tanulás, mind a foglalkoztatás, mind az egészségügyi szolgáltatások területén. Ezen folyamatok nem állnak meg a megyehatárnál, a szomszédos térségek is hasonló problémákkal küzdenek, mely tény azonban lehetőséget biztosít a problémák közös, integrált megoldására.

A beavatkozás legfontosabb célja a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok foglalkoztatásának ösztönzése (szak- és felnőttképzési programok által), a munkaerőpiaci hátrányok újratermelődésének megfékezése, az önálló jövedelemszerzésre való képesség kialakítása és fejlesztése. Cél továbbá a képzett fiatalok elvándorlásának megakadályozására komplex helyi programok segítségével (ösztöndíj, munkahely, a letelepedés elősegítése). A beavatkozás fontos szerepet szán a civil szervezetek, egyházak szociális tevékenységének támogatására is. A munkába való visszatérést segítheti a közfoglalkoztatás rendszerében való aktív részvétel, mely képes kialakítani a későbbi sikeres munkavállaláshoz nélkülözhetetlen munkamorált.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 1. prioritás: Befogadó társadalom
 2. prioritás: Infrastrukturális beruházások a társadalmi befogadás területén
 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke
 4. prioritás: Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke terén
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Területfejlesztési Operatív Program
 6. prioritás: Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

- 8 (e) - Munkaerő-piaci hozzáférés a munkakeresők és az inaktív személyek számára többek között helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén
 - 8 (f) – fiatalok – különös tekintettel a munkanélküli és oktatáson kívüliekre – fenntartható munkaerő-piaci integrációja;
 - 8 (g) – önfoglalkoztatás, vállalkozói készség és vállalkozásalapítás;
 - 8 (i) – a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez;
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
- 9 (b) – a rászoruló városi és falusi közösségek és térségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása;
 - 9 (d) – aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására;
 - 9 (e) – a társadalom peremére szorult közösségek – például romák – integrációja;
 - 9 (h) – a szociális gazdaság és vállalkozások ösztönzése;
10. Beruházás az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba
- 10 (b) – a korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;
 - 10 (c) – a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;
 - 10 (d) – az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek;
11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása
- 11 (d) - A foglalkoztatás-, oktatás- és szociálpolitikai kidolgozásában érintett felek intézményei kapacitásának növelése; ágazati és területi paktumok a nemzeti, regionális és helyi szintű reformok ösztönzése

2.4.3.1. beavatkozás: A hátrányos helyzetű fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljutásának és bennmaradásának elősegítése (ösztöndíj rendszer)

Elsősorban Heves megye déli és északi járásaiban a képzett fiatalok elvándorlása és az inaktív, munkanélküli, alacsony státusú népesség bevándorlása által megjelenő népességcsere települések közti szegregációval, vidéki gettók kialakulásával, a leszakadó települések társadalmi eróziójának további felgyorsulásával a folyamat megfordíthatatlanságának veszélyével fenyeget. A halmozódó hátrányok felszámolásához összehangolt komplex térségi fejlesztési programokra van szükség. A népesség elvándorlásának mérséklése és a fiatal, (szak)képzett munkaerő helyben tartása, letelepedése céljából ösztöndíj-, tehetség- és letelepedési alapok, programok kidolgozása és megvalósítása a cél jelen intézkedésnél.

Mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a hátrányos helyzetű, köztük roma fiatalok eljussanak a közép- és felsőfokú oktatásba. Növelni kell a hátrányos helyzetű gyerekek arányát a piacképes szakmát adó, a gazdasági integrációt lehetővé tévő szakképzésben, továbbá az érettségit adó képzésekben és a felsőoktatásban. Az érettségit adó középiskolába történő bejutást minél magasabb arányban kell biztosítani mind az érettségit nem adó szakképzéseket követően, mind pedig közvetlenül az általános iskola után. Az eljutást és bennmaradást segítik az iskolai átmeneteket, fordulópontokat segítő, könnyítő programok, az előrehozott szakképzésre felkészítő évfolyamok indítása, és a szakiskolai felzárkóztató oktatásban való részvétel azok számára, akik nem fejezték be az általános iskolát.

Az iskolai és a szakmai gyakorlat megszerzését támogató ösztöndíjprogramoknak továbbra is fontos szerepe van a társadalmi felzárkózás, az esélyteremtés szempontjából. A hátrányos helyzetű kistérségek, társadalmi rétegek felzárkózását nagyban segítheti a Komplex Instrukciós Program (KIP) amely a tanulók interaktív közreműködésére alapozott korszerű tanulási-tanítási módszerek közé tartozik.

Az intézkedés egy olyan új, integrált ösztöndíjrendszert támogatna, amellyel kiküszöbölhetőek a hatékonyságot akadályozó anomáliák, és amelyben a leghátrányosabb helyzetű tanulók juthatnak ösztöndíjhoz. Alapvető követelmény a támogatott programokkal kapcsolatban, hogy azokban hangsúlyos elvként jelenjen meg az elvárt teljesítmény, az ösztöndíj valóban hasson ösztönző erővel.

Az intézkedés ezen kívül olyan programok támogatását is lehetővé teszi, amely biztosítja az egészséges életfeltételeket kora gyermekkortól kezdve, biztosítja a korai életkorban kezdődő fejlesztéssel a képességek jobb kibontakozását, jelentősen csökkentse a ma sorsdöntő etnikai egyenlőtlenségeket illetve segítse elő azt, hogy a gyermekek biztonságos környezetben nevelkedjenek, hogy az életesélyeket romboló devianciák előfordulása csökkenjen.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, KLIK, Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI), Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.2. beavatkozás: Fiatalok első munkahelyhez jutásának segítése (gyakornoki program)

A hátrányos helyzetű lakosság felzárkóztatása, illetve tartós munkához juttatása a versenyszférában hosszú távra elhúzódóan nagyon komoly erőfeszítéseket igényel az államtól, a jelenleginél hatékonyabb foglalkoztatási-képzési-mentális fejlesztést is tartalmazó, kiszámíthatóan működő, az adott térség tartósan munkanélküli lakosaira koncentrálnó programok megvalósításával. Fontos feladat a munkaerőpiaci elvárásoknak megfelelő készségek integrálása az alapfokú oktatásba, különös tekintettel az alkalmazásorientált alapkészségekre, az infokommunikációs eszközök használatára illetve az alap és középfokú oktatási intézményekben elő kell segíteni a gyermek és fiatalok bűnelkövetővé válásának megelőzését, a normaszegéssel járó társadalmi hátrányok és a bűnözői életformák népszerűségének csökkentését főként a roma kiskorú lakosság körében.

Elengedhetetlen a munkáltatók ösztönzése, és a gyakornok alkalmazásával és betanításával járó többletköltségek kompenzálása. Követésre érdemes példaként említhetőek az olyan gyakornoki programok, amikor új foglalkoztatás kerül támogatásra teljes vagy részleges bér- és járuléktámogatással, a cégen belüli segítő mentor bérpótlékával és az új munkahely tárgyi feltételei kialakításának támogatásával. A program elsődleges célja a közvetlen munkahelyteremtés elősegítésén túl az iskolai rendszerű képzésben szerzett első szakképesítés hasznosulásának elősegítése, a pályakezdők korai munkahelyi tapasztalathoz segítése, ezzel a későbbi foglalkoztathatóságuk növelése. A fejlesztések eredményeként javul a fiatalok gyakornoki képzésben való részvétele, képzettsége, szakmai gyakorlati ismeretei, valamint a vállalkozói kedvük, ezáltal munkaerő-piaci kilátásaik és foglalkoztatásuk.

A fiatalok munkanélküliségére adható megoldási javaslatok és válaszintézkedések között hangsúlyos szerep jut a fiatalok vállalkozási kedvének javítására, illetve vállalkozásuk elindításának támogatására. Ehhez szükséges többek között a vállalkozással kapcsolatos ismereteket, vállalkozói kompetenciákat fejlesztő képzések, szemléletformálás támogatása, a vállalkozás indításához szükséges pénzügyi támogatás (induló tőke vissza nem térítendő, illetve visszatérítendő formában), továbbá mentorálás, tanácsadás, inkubátor szolgáltatások nyújtása a kezdő vállalkozóknak. Az Ifjúsági Garanciához kapcsolódó foglalkoztatási támogatások szintén segíthetik ezen célok megvalósulását.

Kezdeményezettek köre: intézményfenntartó települési önkormányzatok, szociális és gyermekjóléti intézmények, napközbeni ellátást nyújtó szervezetek, egyház által fenntartott intézmények, nonprofit vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.3. beavatkozás: A letelepedés elősegítése a képzett fiatalok megtartására (bérlakás program)

A népesség elvándorlásának mérséklése és a fiatal, (szak)képzett munkaerő helyben tartása, letelepedése céljából szükséges a korábban említett ösztöndíj- és tehetség programok kidolgozása és megvalósítása, ugyanakkor ezen hosszú távú programokat infrastrukturális beavatkozásoknak is követnie kell.

Cél az egészséges, esztétikus, vonzó lakókörnyezet kialakítása, alacsony fenntartású, környezeti szempontokat figyelembe vevő önkormányzati bérlakások (házak) építése, az önkormányzati bérlakás-állomány növelése és a lakásstruktúra javítása a pályakezdők és a fiatal diplomások lakásgondjainak átmeneti megoldása, letelepedésük elősegítése érdekében.

Prioritásként jelenik meg továbbá a vidékies járások vonzóvá tétele, a fiatalok lakáshoz jutását elősegítő támogatások (Pl. lakáscélú helyi támogatás) együttes alkalmazása, a munkáltatók bevonása. Egy hatékony bérlakás-program elősegítené a munkaerő mobilizációját, ma ugyanis sokan azért nem vállalnak el egy-egy munkát, mert el kellene költözniük, feladva a hosszú évek alatt felépített otthonot.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok,

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.4. beavatkozás: Munkaerő piaci igényekhez igazodó felnőttképzési programok elindítása a foglalkoztathatóság biztosítása érdekében

A megye területén az egyik legfontosabb gazdaság- és fejlesztéspolitikai cél a foglalkoztatás bővítése, amelyhez a gazdaságfejlesztés mellett szükséges a munkaerő-kínálat mennyiségi és minőségi növelése. Az intézkedés keretein belül ehhez az első lépést az aktivitás növelése jelenti, ami mindenekelőtt a foglalkoztatási szempontból hátrányos helyzetű, és alacsony munkaerő-piaci részvétellel jellemezhető csoportok (köztük az alacsony iskolai végzettségűek, a fiatalok, az 50 éven felüliek, a romák, a kisgyermekes nők) munkára ösztönzésével, foglalkoztathatóságának javításával, munkába állásának segítségével érhető el. Ezen intézkedés keretében főként a munkaerőpiacról kiszorult hátrányos helyzetű társadalmi csoportokat a munka világába vissza/vezető szakképzési-, átképzési-, felnőttképzési-, foglalkoztatási programok, közmunkaprogramok, helyi erőforrásokra épülő szociális földmunkaprogramok valósulhatnak meg, melyek nemcsak munkához és megélhetéshez juttatják a népet, hanem munkakultúrát alakítanak ki. Az intézkedés fontos elemét képezik a többségében romák lakta járásokat célzó közösségfejlesztési- képzési- és mikrovállalkozási programok, amelyek a romákon kívül az 50 év felettiek, egyedülálló szülők, megváltozott munkaképességűek részére elősegítik a helyi gazdaság fejlesztését, ugyanakkor jelentős a szerepük a társadalmi felzárkózás folyamatában is. Heves megye gazdasági szerepének növelése érdekében elengedhetetlen az aktív munkaerő piaci intézkedésekben résztvevők számának növelése, a vállalkozóvá válás segítése, valamint a szociális gazdaságban rejlő lehetőségek jobb kihasználása is. Emellett a foglalkoztatás bővítéséhez és a meglévő munkahelyek megtartásához szükséges a munkaerő és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása, az egész életen át tartó tanulás ösztönzése és támogatása a gazdaság igényeivel összhangban történő támogatásával. Az intézkedés keretein belül szükséges a gyakorlatorientált szakképzési rendszerek kialakítása és a felnőttoktatás támogatása /különösen az erdészeti, vadászati, turisztikai, műszaki képzés fejlesztése, piaci igényekhez alkalmazkodó szakmunkásképzés fejlesztése/.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.5. beavatkozás: Komplex felzárkózási programok

A halmozódó hátrányok felszámolásához összehangolt komplex térségi fejlesztési programokra van szükség. Ilyen integrált programok lehetnek a tehetséges tanulókat támogató bentlakásos intézményfejlesztési programok (pl: „Gandhi” Program), ahol az alacsony társadalmi-gazdasági státuszú szülők gyermekei a középiskolai kollégiumok által alkalmazható pedagógiai eszközrendszer segítségével eredményesen tanulhatnak és érettségi bizonyítványt szerezhetnek nappali tagozatos középiskolai osztályokban, továbbá esélyt kaphatnak a felsőfokú tanulmányok megkezdésére. A kollégiumok a programban részt vevő tanulók számára pedagógiai és szociális segítséget nyújtanak: egyrészt egyéni fejlesztési tervek alapján - például egyéni foglalkozások megszervezésével - a tanuló iskolai eredményeinek sikerességéhez járulnak hozzá, másrészt mindvégig támogatást nyújtanak (pl. tanulói étkezéshez vagy utazási költségekhez való hozzájárulás) ahhoz, hogy a diákok szociális körülményeiktől függetlenül sikeresen befejezhessék középiskolai tanulmányaikat, és felvételizhessenek a felsőoktatásba.

Kiemelt fontosságúak továbbá a bölcsődétől a középiskoláig tartó gyerekesély és tanoda programok, vagy a komplex térségi pszichoszociális alapú felkészítő és mentor program, valamint a munkahelyi integrálást célzó felnőttképzési programok.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.6. beavatkozás: Foglalkoztatási Paktum létrehozása és működtetése

Jelen intézkedés keretében cél a különböző helyi szereplők (települések, vállalkozók, munkaügyi szakemberek, civilek, képző intézmények) együttműködésének támogatása a térség foglalkoztatási helyzetének elemzése, a munkalehetőségek feltárása, a gazdasági és humán erőforrás fejlesztési elképzelések koordinációja, a kitörési pontok meghatározása, foglalkoztatást elősegítő képzési projektek generálása céljából. A tevékenységek során nagy hangsúlyt kap a térség hagyományos munkakultúrájának megőrzése és fejlesztése.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások, kamarák

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.4.3.7. beavatkozás: közfoglalkoztatás támogató rendszer létrehozása

A közfoglalkoztatás átmeneti munkalehetőséget biztosít azok számára, akiknek az önálló álláskeresése hosszú ideig eredménytelen. A közfoglalkoztatás célja, hogy a közfoglalkoztatott sikeresen vissza-, illetve bekerüljön az elsődleges munkaerő-piacra. A halmozottan hátrányban lévő, jellemzően aktív korú nem foglalkoztatottak, különösen a hátrányos helyzetű térségekben élők, tartósan munkanélküliek, alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők, 45 év felettiek közfoglalkoztatásba történő minél nagyobb arányú bevonása lehetőséget biztosít számukra azon munkatapasztalat megszerzésére, amely hozzájárul a nyílt munkaerőpiacon való elhelyezkedési esélyük növekedéséhez, továbbá a munkaszocializáció megszerzéséhez, megerősítéséhez.

Az értelmes, szervezett, ellenőrzött munkavégzés érdekében ugyanakkor szükséges a munkaszervezők/közfoglalkoztatás-szervezők alkalmazása és kiemelt költségének támogatása, hiszen problémaként jelentkezik, hogy a foglalkoztatottak nagy része képzetlen, ezért munkavégzésük fokozott irányítást igényel, kevés azonban az irányításra alkalmas foglalkoztatott. Jelentős adminisztratív terhet jelent továbbá az

önkormányzatok számára a jogosultság megállapítása, a foglalkoztatási szerződések megkötése, valamint a rendszeres bérszámfejtés.

Kezdeményezettek köre: települési önkormányzatok és intézményeik, nemzetiségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit vállalkozások, közfoglalkoztatók

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béalápátfalvai, Pétervásárai

2.4.4. intézkedés: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére

Ezen beavatkozás a megye területén az egészséges életmód illetve a sport mozgás nélkülözhetetlen szerepére helyezi a hangsúlyt. A helyzetelemzésben is megfogalmazásra került ezen beavatkozás fontossága. A fizikai aktivitás egészségre gyakorolt hatása kiemelkedő jelentőségű. A fizikai aktivitás az egyik alapfeltétele az egészség megőrzésének, fejlesztésének. A sportolás kiemelten fontos szerepet játszik a fizikai és mentális egészség megőrzésében, az egészségtudatos magatartás kialakításában, a népesség gazdasági aktivitásának előmozdításában, melyet a szabadidő egészséges eltöltésének infrastrukturális fejlesztései egészítenek ki. Fontos szerepet játszhat többek között a sokszor halálos kimenetelű betegségek kialakulásának megelőzésében. Az lényeges, egészségre gyakorolt hatások már mérsékelt napi aktivitás mellett is jelentkeznek. A rendszeres fizikai aktivitás egészségben gazdagabb életet és ezáltal jobb közérzetet is biztosít, mely az egészségi állapotról kialakult saját egészségtudatosság javulását eredményezi. A halmozottan hátrányos helyzetű és hátrányos helyzetű tanulók szociális helyzetéből és fejlettségéből eredő hátrányának ellensúlyozása szempontjából lényeges, hogy a köznevelésben a testnevelés és a fizikai aktivitás komoly szerephez jusson a felmerő rendszerben bevezetésre kerülő integrációs célú képesség-kibontakoztató felkészítésben. Az óvodai, valamint az iskolai tanórai és tanórai kereteken kívüli foglalkozásokat át kell hatnia az egészségfejlesztő testmozgással kapcsolatos tartalmak koncentrált feldolgozásának a gyermekek, tanulók személyiségének és a helyi közösségek fejlesztése, valamint a tanulási kudarcok kezelése érdekében. A rendszeres rekreációs sporttevékenység fizikai aktivitás elősegíti az egészség megőrzését, fejlesztését egészségmegőrző, illetve a meglévő krónikus betegség esetén egészség-helyreállító hatású, mely a gyógyszeres kezelést támogatja. A fokozottabb testmozgás összefüggésben áll a jobb közérzettel, így az egészségfejlesztés egyik fontos eszköze, ami javítja az életminőséget. A beavatkozás keretein belül a tömegsport infrastrukturális fejlesztése, erdei iskolák korszerűsítése, a lakosság szabadidős, rekreációs sporttevékenységének ösztönzése, feltételeinek kiépítése az egészségmegőrzés terén valósulhat meg.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 - 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke
 - 4. prioritás: Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
 - Területfejlesztési Operatív Program
- Nincs kapcsolódás

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás
 - 11 a) – oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztésével

2.4.4.1. beavatkozás: Sporttáborok támogatása, erdei iskolák korszerűsítése

Heves megyében a gyermekek számára önmaguk, motivációik, képességeik mélyebb megismerését lehetővé tevő, az iskolai oktatást kiegészítő és/vagy tanórán kívüli, ahhoz illeszkedő programok fejlesztésére (táborok, erdei iskolák) szükség van. A beavatkozás célja gyermek és ifjúsági szervezetek belföldi tematikus táborainak támogatása (a programok szervezéséhez, lebonyolításához szükséges kiadások (szállítás, melegétkezés, utazás)

biztosítására kizárólag szálláshely szolgáltatás, vendéglátás szolgáltatás igénybevételére. A beavatkozás keretében a környezettudatosság jegyében és az erdei iskola által közvetített értékeknek megfelelően erdei iskolák infrastrukturális korszerűsítésére is sor kerülhet.

Kedvezményezettek köre: alap és középfokú oktatási intézmények, diákönkormányzatok, szervezetek, egyesületek, alapítványok

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.4.2. beavatkozás: Az egészséges testmozgás koncepcióján alapuló rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein

A megyei szintű neveléshez a foglalkozásokat, programsorozatokat az oktatási, egyházi és kulturális intézmények, továbbá az egészségfejlesztés, a tehetséggondozás, a felzárkózás, a mindennapos testmozgás keretein belül szükséges megvalósítani. A fizikai aktivitással összefüggésbe hozható bármilyen civil karrier (a testnevelés, rekreáció területén szerzett végzettség) de akár valódi sportkarrier is elérhetővé válhat megfelelő akaratereővel és tehetséggel a rendszeres testmozgás által. A beavatkozás célja a lakosság rendszeres testmozgását elősegítő szabadidős programok megvalósítása, melyek hangsúlyt helyeznek az energiaegyensúly mindkét oldalára.

Kedvezményezettek köre: KLIK, települési önkormányzatok, osztályközösségek, diákönkormányzatok, szervezetek, egyesületek, alapítványok

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.4.3. beavatkozás: Sportlétesítmények korszerűsítése, építése (kivéve tornatermek,) diáksport versenyek rendezése és közösségi szabadidős programok támogatása

A sportnak helye, szerepe van az egészségmegőrzésben, a mozgáskultúra fejlesztésében, a szabadidő kulturált és hasznos eltöltésében, a közösségi magatartás kialakításában, a személyiségformálásban, a példamutatásban. A beavatkozáson belül szükséges a lakosság szabadidős sporttevékenységének támogatása sportlétesítmények biztosításával, szervezett sportprogramok szervezésével, az intézményi sport (óvodai, iskolai, szabadidő és versenysport) minél szélesebb körű elterjesztése, továbbá a létesítmények kihasználtságának növelése, ezáltal többlet bevétel elérése. Szükséges a szabadidő- és tömegsport népszerűsítése, tömegbázisának növelése mely hozzájárul a szabadidő hasznos eltöltéséhez. A beavatkozás keretein belül a sportpályák felújítása, sportmedencék építése, felújítása, fogadóépület építése felújítása közösségi tér kialakításával és kapcsolódó kisléptékű infrastrukturális fejlesztések valósíthatóak meg. A megye számára kitörési pont lehet egy országos hatáskörű felkészítő bázis létesítése, mely a megyei adottságaira támaszkodik.

Kedvezményezettek köre: KLIK, települési önkormányzatok, osztályközösségek, diákönkormányzatok, szervezetek, egyesületek, alapítványok

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5. intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében

Az intézkedés keretében megfogalmazott beavatkozások az oktatáson keresztül a kultúra fejlesztéséig bezáródóan tartalmazzak megvalósítani kívánt beavatkozásokat. Ahogyan az a helyzetelemzésben is megtalálható, a megye különböző adottságai nem hátrányt, hanem előnyt kell, hogy jelentsenek az esélyegyenlőség megteremtése az elvárt életminőség kialakításának támogatása kapcsán. Ehhez azonban mindenki számára meg kell teremteni a minőségi tudás elérését, a készség, képesség fejlesztésének a lehetőségeit úgy a képzések formális, mint informális és nem-formális színterein és eszközeivel. Az oktatás tartalmi megújítása és a kulturális területtel való összekapcsolása biztosíthatja a települések identitás tudatának a megerősítését. Szükséges a szociális és kulturális státuszbeli egyenlőtlenségek megszüntetése, s ennek érdekében a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférés biztosítása a megye teljes területén.

Kapcsolódó Operatív Programok:

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Befogadó Társadalom
 - 3. prioritás: Gyarapodó tudástőke
 - 4. prioritás: Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
 - 2. prioritás: Tudásgazdaság fejlesztése
 - 3. prioritás: Infokommunikációs fejlesztések
 - 5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Területfejlesztési Operatív Program
 - 1. prioritás: Térségi gazdaság-fejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
 - 2. specifikus cél: Kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérését segítő szolgáltatások bővítése
 - 1. intézkedés: A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztése

Kapcsolódás tematikus célkitűzés:

1. A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése
 - 1 (b) – a kutatási és innovációs infrastruktúra (K+I) és ennek kiválóságának a fejlesztésére irányuló kapacitás megerősítése és különösen az európai érdekelttségű kompetenciaközpontok támogatása;
2. Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása
 - 2 (c) – az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése;
 - 2 (d) – az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása a digitális jártasság és az e-tanulás fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális jártassággal és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén;
8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése
 - 8 (f) - fiatalok – különös tekintettel a munkanélküli és oktatáson kívüliekre – fenntartható munkaerőpiaci integrációja;
 - 8 (k) – a munkaerő-piaci intézmények modernizációja és erősítése, beleértve a transznacionális földrajzi mobilitást ösztönző tevékenységeket
9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem
 - 9 (d) – aktív befogadás, különös tekintettel a foglalkoztathatóság javítására
 - 9 (e) – a társadalom peremére szorult közösségek – például romák - integrációja
10. Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás

10 (b) – a korai iskolaelhagyás megelőzése, a korai iskolaelhagyók számának csökkentése; és a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés ösztönzése mind a koragyermekkori nevelésben, mind az alap- és középfokú oktatásban;

10 (c) – a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése és a végzettségi szintek emelése érdekében;

10 (d) – az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való hozzáférés ösztönzése, a munkavállalók készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, továbbá az oktatási és képzési rendszereknek a munkaerő-piaci igényekhez való jobb igazítása; beleértve a szakoktatás és szakképzés minőségi javítását, valamint a gyakornoki rendszerek és munkaalapú tanulás kialakítását, mint pl. a duális képzési rendszerek;

2.4.5.1. beavatkozás: Általános, közép- és felsőfokú oktatási intézmények és tornatermek infrastrukturális fejlesztése, eszközigényeik fejlesztése

A nevelés-oktatás kitüntetett szerepe elvitathatatlan a társadalmi problémák kezelésében. A köznevelési stratégia minden gyermek optimális fejlődését biztosítani képes, minőségi (hatékony és befogadó köznevelési rendszer), fenntartható és költséghatékony köznevelés kialakítását irányozza elő. Heves megyében 76 köznevelési intézmény (ebből 73 intézmény a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában van) látja el az általános iskolai oktatást. A megye 18 gimnáziuma közül 8 a KLIK, 4 egyházi, 1 állami (az EKF gyakorló iskolája) míg 5 intézmény alapítványi/magán fenntartású. A 24 szakközépiskola közül 8 a KLIK, 7 egyházi, 1 állami (FVM) míg 8 intézmény alapítványi/magán fenntartású. A megye 19 szakiskolája közül 8 a KLIK, 4 egyházi, 7 intézmény alapítványi/magán fenntartású. A beavatkozás keretein belül figyelmet kell fordítani az általános iskolák, közép és felsőfokú oktatási-nevelési intézmények épületeinek állagmegővására, a szükségessé váló felújításokra, eszközbeszerzésekre. A beavatkozás keretein belül az általános iskolák, középiskolák, szakközépiskolák komplex fejlesztése, illetve felújítása, energiaracionalizálása, tantermek bővítése, tanoda kialakítása, új kollégiumi férőhelyek létesítésére továbbá az oktatás színvonalának javítására lesz lehetőség infrastrukturális fejlesztések által. A szakközép- és szakiskolákban a korábbi években megvalósított, a gyakorlati foglalkoztatáshoz használt eszközök beszerzését a jövőben újabb eszközök beszerzésének kell követnie, hogy folyamatosan biztosított legyen a legkorszerűbb gépeken való tanulás. A jövőben a gépbeszerzéseket a gyakorlati tanuló helyekkel összhangban kell megvalósítani, hogy az iskolai keretek között, illetve a gyakorlati helyen végzett oktatás kiegészítse egymást.

Kedvezményezettek köre: KLIK, települési önkormányzatok, egyházak, alapítványok, egyesületek által fenntartott oktatási intézmények, szakképzésért felelős szervezetek, közoktatási intézmények

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.2. beavatkozás: Felsőoktatási intézmények és gazdasági szereplők együttműködésének fokozása

Heves megyében szükséges az együttműködés a gazdálkodó szervezetek szereplőivel a megfelelő képzési struktúra kialakításához. A képzési rendszer optimalizálása, a lakosság képzettségi szintjének emelése, modern kompetenciákkal való szélesítése a gyakorlóhelyek kialakításával és a hiányszakmákra fókuszáló képzések ösztönzésével növeli szükséges a foglalkoztatottságot. A beavatkozás a jelenlegi és várható gazdasági igényeknek megfelelő hiányszakmákra fókuszáló képzési struktúra kialakítását ösztönzi, mely a megyei gazdaság versenyképességét, egyes esetekben a speciális munkaerő hiányát kezeli. A beavatkozás segíti a megye munkaképes korú (aktív) lakossága képzettségi szintjének emelését, megfelelő munkaerőpiaci orientációját, integrációját, melynek eredményeképpen a lakosság mind nagyobb része válik a munkaerőpiac aktív szereplőjévé. A megyében két felsőfokú oktatási intézmény (Eszterházy Károly Főiskola, Károly Róbert Főiskola) is működik, melyek tudásbázisára hosszú távon lehet alapozni. Szükséges a főiskolák és a vállalkozások közti együttműködés fokozása, illetve a képzési struktúra összehangolása illetve a kutatás-fejlesztés célzott, szisztematikus bővítése. A demográfiai viszonyok miatt csökkeni fog a nappali tagozatos

hallgatók létszáma. Az intézmények számára célkitűzésként fog jelentkezni a hallgatói létszám szinten tartása, ezért várhatóan egyre nagyobb szerepet vállalnak a felnőttképzésben. A magyar munkaerőpiacon a felsőfokú végzettség versenyelőnyt jelent, ugyanakkor a diplomás munkanélküliség az elmúlt évtizedben többszörösére növekedett. Javasolt a munkaerő kereslettel való összhang megteremtése és az elhelyezkedési lehetőségek jobb kihasználása érdekében a műszaki és természettudományi szakokon tanulók arányának növelése. A megye mérnökellátottsága az igényekhez képest alacsony, melynek részben az lehet az oka, hogy a megye nem rendelkezik műszaki jellegű felsőoktatással. Ennek megoldása lehet, ha a megye két főiskolája együttműködést alakít ki műszaki képzéssel rendelkező felsőoktatási intézményekkel.

Kedvezményezettek köre: Felsőoktatási intézmények, vállalkozások, integráló szervezetek

Kapcsolódó járások: Bélápátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.3. beavatkozás: Távoktatás, a nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek támogatása, hatékonyabbá tétele

A távoktatás nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek legfőbb meghatározója egy új (legalább is a "hagyományos" oktatástól eltérő) szemléletmód, gondolkodásmód, amely a hangsúlyt a tanításról a tanulásra helyezi át. A távoktatásban a rendszer alapvetően arra törekszik, hogy minél több eszközzel, minél hatékonyabban szolgálja az eredményes tanulást. alkalmazását. Ezt szolgálhatja természetesen tanári előadás, magyarázat is, de nagy szerepet kapnak a tanulási folyamat sajátosságai és törvényszerűségei szerint felépített tankönyve, egyéni tanulásra alkalmas írott, vizuális és hangzó segédanyagok, önértékelő tesztlapok, számítógépes programok, egyéni és kiscsoportos tanári konzultációk. Az oktatások gyakorlati oldalának erősítése céljából erősíteni kell a gyakorló szakemberek oktatásba történő bevonását, a korszerű távoktatási anyagok kifejlesztését és Nagyon fontos a továbbtanulási utak támogatása az általános iskolától az érettségi megszerzéséig, a nem formális és informális képzési formák (pl. távoktatás, e-learning) kiterjesztése elsődleges feladat. A távoktatást a megye területén az eddigi tapasztalatok alapján szükséges hatékonyabbá tenni és kiterjeszteni. Az oktatások gyakorlati oldalának erősítése céljából erősíteni kell a gyakorló szakemberek oktatásba történő bevonását, a korszerű távoktatási anyagok kifejlesztését és alkalmazását.

Kedvezményezettek köre: Felsőoktatási intézmények, KLIK

Kapcsolódó járások: Bélápátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.4. beavatkozás: Az iskolai tehetséggondozás megerősítése

A tehetséggondozás kereteit a Nemzeti Tehetség Program jelöli ki, amelyet a Nemzeti Tehetség Alap támogat. A Nemzeti Tehetség Program elérendő célokat jelölhet ki a köznevelési intézmények számára, és tartalmazza a feladatok finanszírozásának módját is. A megyében több figyelmet kell fordítani a tehetséggondozásra, hiszen a tehetségek a versenyképesség meghatározó tényezőjévé léptek elő és a társadalmi leszakadás csökkentésének is ez az egyik legfontosabb eszköze. Mindehhez szükséges a biztos, pénzügyileg stabil intézményi háttér megteremtése, valamint az oktatási infrastruktúra folyamatos minőségi fejlesztése. Fontos megemlíteni a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programját. Ezen programban részt vehetnek azok a megyében lévő középiskolák és kollégiumok is, amelyek közösen vállalják a program célkitűzéseinek a megvalósítását, valamint céljuk esélyt teremteni a felsőoktatásba történő bejutásra azoknak a hátrányos helyzetű tanulóknak, akik a Tehetséggondozó Programban való részvétel nélkül nem vagy csak aránytalan nehézséggel kezdenék meg tanulmányaikat a felsőoktatásban. A cél az, hogy ezen programban minél több általános és középiskola részt vegyen.

Kedvezményezettek köre: települési Önkormányzatok, KLIK, Egyház, alapítványok által fenntartott intézmények

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
3. prioritás: Gyarapodó Tudástőke

Kapcsolódó kistérségek: Bélátpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.4.5.5. beavatkozás: A gazdaság igényeihez igazodó szak- és felnőttképzés kialakítása

A beavatkozás a jelenlegi és várható gazdasági igényeknek megfelelő hiányszakmákra fókuszáló képzési struktúra kialakítását ösztönzi, mely a megyei gazdaság versenyképességét, egyes esetekben a speciális munkaerő hiányát kezeli. Az állami fenntartásban működő szakképző iskolák irányítását, működtetését 2013. január 1-vel a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) vette át a megye területén is. A szakképzés-átalakítás hatékonyságát ezen intézmény keretein belül növelni szükséges. Korábban komoly problémát jelentett az iskolarendszerű szakképzés nem megfelelő alkalmazkodása a munkaerőpiac gyorsan változó igényeihez, amiben több tényező is fontos szerepet játszott. Ilyen volt a szakképző intézmények és a termelő vállalatok közötti együttműködés alacsony intenzitása, valamint a gyakorlatorientált kurzusok mérsékelt aránya a felsőoktatásban. A felnőttképzés kapcsán megállapítható, hogy az alacsony iskolai végzettségűek, a munkanélküliek, a nők, az idősebb korosztály és a hátrányos helyzetű kistérségeken élők részvétele a messze elmarad a szükségesétől, tehát akiknek a legnagyobb szükségük lenne a tanulásra, azok nem vesznek részt benne. A szakmai jellegű továbbképzési programok erősítésére is szükség van, hiszen ezek minden esetben kiegészítő ismereteket tartalmaznak, markáns szakmai hangsúlyokkal. Ezáltal a programokat sikerrel teljesítők egy "értéknövelt szakmai portfólióval", javuló eséllyel szerepelnek a munkaerőpiacon. A beavatkozás célja a munkavállalók továbbképzése, speciális ismeretekkel történő bővítése, valamint a munkanélküliek át- és továbbképzése. A beavatkozás a megyehatáron átvélő felsőoktatási együttműködések kialakulását, további erősödését is támogatja (pl. Miskolci Egyetem). Fontos kiemelni a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű emberek elhelyezkedésének problémáját is, amelynek legfőbb akadályai - állapotuk mellett - éppen a megfelelő iskolai végzettség és képzettség hiánya. A társadalmi integráció és a rehabilitáció egyik kulcskérdése, hogy a hátrányos helyzetű és a megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci esélyeit tudjuk-e javítani egy magasabb képzettségi szint vagy egy keresettebb szakma megszerzésével.

Kedvezményezettek köre: KLIK, továbbképző központok, felsőoktatási intézmények, kis- és középvállalkozások, nagyvállalatok

Kapcsolódó Operatív Program(ok):

- Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
5. prioritás: Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése
- Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
1. prioritás: Befogadó társadalom

Kapcsolódó kistérségek: Bélátpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

Output indikátorok meghatározása prioritásonként

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.4.1. intézkedés: A család, mint érték előtérbe helyezése	Férőhelyek száma a támogatott bölcsődékben	db
	Férőhelyek száma a támogatott óvodákban	db
2.4.2. intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása	A szűrővizsgálatokon megjelentek száma	fő
	Felújított egészségügyi intézmények száma	db
	Támogatott egészségügyi szakemberek száma	fő
	Technológiai-műszerezettségi fejlesztésben részesült egészségügyi intézmények száma	db
	A támogatott megyei és helyi kiemelt foglalkoztatási programok száma	db
2.4.3. intézkedés: Társadalmi különbségek mérséklése, mint a szegénység megszüntetésének eszköze	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is	fő
	Képzési programok száma	db
	A programokba bevont személyek száma	fő
2.4.4. intézkedés: A sport mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	Támogatott sporttáborok száma	db
	Felújított erdei iskolák száma	db
	Felújított sportlétesítmények száma	db
	Sporttáborokban/erdei iskolákban résztvevők száma	fő
	Tömegsport rendezvények száma	db
	Támogatott egyesületek száma	db
	A sportrendezvényeken résztvevő fogyatékosok száma	fő
2.4.5. intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, valamint a kultúra szerepének növelése a térségi identitás erősítésében	Felújított köznevelési intézmények száma	db
	Újonnan beszerzett eszközök száma az oktatási intézményekben	db
	Továbbképzési programok száma	db
	Támogatott oktatási intézmények száma	db
	Szak- és felnőttképzésben résztvevők száma	fő

Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálatának jelen prioritáshoz kapcsolódó észrevételei:

Míg az előző három prioritás a gazdasági célokat veszi számba, a 4. prioritás a társadalmi fókuszokat helyezi előtérbe. Ennek keretében a fő célkitűzések az alábbiak:

- a humán infrastruktúra fejlesztése az esélyegyenlőség, a foglalkoztathatóság érdekében;
- a társadalmi különbségek csökkentése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása.

Célul tűzi ki azon közösségi humán szolgáltatások fejlesztését (egészségügy, oktatás, szociális szolgáltatások, más közszolgáltatások), amelyek a cél eléréséhez szükségesek, kiemelve a hiányterületeket.

Itt jelenik meg a perifériák lemaradásának csökkentése, mint területi preferencia és cél. Ez a célkitűzés kezeli a hátrányos helyzetű csoportok, különösen a romák esélyeinek javítását, társadalmi integrációját. Ezen keretbe tartozik bele a helyi közösségek megerősítése is. A felzárkóztatás fontos elemének tartja az oktatási, képzési rendszer fejlesztését is.

A prioritáson belül sok intézkedés kerül felsorolásra, több esetben átfedéssel. Az intézkedések áttekintése, szinkronizálása, az átfedések kiszűrése a stratégiai cél esetében megfontolandó.

Prioritás azonosítója, neve:		2.4. Prioritás: Értéktudatos és befogadó társadalom megteremtése								
Sorszám	Intézkedés és Projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölése	Projektcsomag ütemezése	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, özi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
2.4.1. Intézkedés megnevezése : Munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése										
2.4.1.1	Bölcsődei szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez közeli biztosítása	Heves megye	A fenntartó települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek	Heves megye lakossága	2014-2020	1 000	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Támogatott gyermek-gondozási és oktatási intézmények kapacitása (fő)	igen
2.4.1.2	Óvodai szolgáltatások helyben vagy lakóhelyhez	Heves megye	A fenntartó települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok,	Heves megye lakossága	2014-2020	6 000	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás	Támogatott gyermek-gondozási és oktatási intézmények	igen

	<i>közeli biztosítása</i>		<i>illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, indokolt esetben közvetett módon gazdálkodó szervezetek</i>					<i>ösztönzése</i>	<i>kapacitása (fő)</i>	
2.4.1.3	Családi napközik fejlesztése	Heves megye	A fenntartó települési önkormányzatok, kisebbségi önkormányzatok, illetve ezek társulásai, non-profit szervezetek, egyházak, civil szervezetek, indokolt esetben közvetett módon gazdálkodó szervezetek	Heves megye lakossága	2014-2020	1 000	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	Támogatott gyermek-gondozási és oktatási intézmények kapacitása (fő)	igen
2.4.1.4	Gyermekevédelmi intézmények fejlesztése,	Heves megye	Gyermekevédelmi szolgálatok, területi gyermekevédelmi szakszolgálatok,	Heves megye lakossága	2014-2020	500	uniós	(9)A társadalmi befogadás előmozdítása	Támogatott gyermekevédelmi és gyermekevédelmi intézmények	igen

	gyermekjóléti szolgáltatások erősítése		napközbeni ellátást nyújtó intézmények, átmeneti gondozást nyújtó intézmények					a és a szegénység elleni küzdelem	száma (db)	
2.4.1.5	A részmunkaidő vagy távmunka lehetőségének elősegítése	Heves megye	Gazdálkodó szervezetek, non-profit szervezetek, civil szervezetek	Heves megye lakossága	2014-2020	500	uniós	(8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	A fejlesztés eredményeként részmunkaidőben, vagy távmunkában foglalkoztatottak száma (fő)	nem
2.4.2. Intézkedés megnevezése: Egészséges társadalom kialakítása										
2.4.2.1	A lakosság felvilágosítását szolgáló programok kidolgozása az egészséges életmód, az egészséges táplálkozás és a preventív gondolkodás megismertetése és	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervárárai járások	ÁNTSZ-ek, önkormányzatok, non-profit szervezetek, egészségügyi alapítványok	A szűrővizsgálatokon és az egészséges életmód programokon résztvevő személyek	2014-2020	500	Hazai	-	A szűrővizsgálatokon megjelentek száma (fő)	Igen

	erősítése terén illetve a szűrővizsgálá- tok szerepének növelése									
2.4.2.2	Az egészségügyi alapellátás infrastrukturál is fejlesztése	Egri, Gyöngyösi , Hatvani, Hevesi, Füzesabo- nyi, Bélapátfal- vai, Pétervásá- rai járások	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	Az egészségügyi intézményeket igénybe vevő lakosok	2014-2020	17 000	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítás a és a szegénység elleni küzdelem	Felújított egészségügyi intézmények száma (db)	Igen
2.4.2.3	Az egészségügyi szakemberhiá- ny pótlásának támogatása	Egri, Gyöngyösi , Hatvani, Hevesi, Füzesabo- nyi, Bélapátfal- vai, Pétervásá- rai járások	egészségügyi szakemberek, önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások	Az egészségügyi szakemberek	2014-2020	500	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítás a és a szegénység elleni küzdelem	Bevont egészségügyi dolgozók száma (fő)	Igen
2.4.2.4	Az egészségügyi intézmények műszerezettsé	Egri, Gyöngyösi , Hatvani,	önkormányzatok, önkormányzati társulások,	Az egészségügyi intézményeket igénybe vevő	2014-2020	300	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítás	Infrastrukturális fejlesztéssel érintett	Igen

	<i>gi, informatikai fejlesztése</i>	<i>Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervási járások</i>	<i>önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások</i>	<i>lakosok</i>				<i>a és a szegénység elleni küzdelem</i>	<i>egészségügyi intézmények száma (db)</i>	
2.4.2.5	<i>Idősek életét támogató ellátások és szolgáltatások bővítése, minőségének javítása (idősek nappali ellátásának infrastrukturális fejlesztése, étkeztetés, (jelzőrendszeres) házi segítségnyújtás)</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervási járások</i>	<i>önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak</i>	<i>Idősek, szociálisan rászorult személyek</i>	<i>2014-2020</i>	<i>9 000</i>	<i>Uniós</i>	<i>9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</i>	<i>A szolgáltatásokba, programokba bevont Idősek száma (fő), felújított nappali idős otthonok száma (db)</i>	<i>Igen</i>
2.4.2.6	<i>A szociális alapszolgáltatásokhoz való hozzáférés és a szociális szolgáltatások infrastrukturális fejlesztése</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai</i>	<i>önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek,</i>	<i>A szociális alapszolgáltatásokat igénybe vevő lakosság</i>	<i>2014-2020</i>	<i>2 000</i>	<i>Uniós</i>	<i>9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem</i>	<i>A szociális szolgáltatásokat igénybevevők száma (fő), a felújított szociális intézmények száma (db)</i>	<i>Igen</i>

		vai, Pétervásá rai járások	egyházak							
2.4.3. Intézkedés megnevezése: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével										
2.4.3.1	A hátrányos helyzetű fiatalok közép- és felsőfokú oktatásba való eljuttatásának és bennmaradásának elősegítése (ösztöndíj rendszer)	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai járások	települési önkormányzatok és intézményeik, kisebbségi önkormányzatok, KLIK, Türr István Képző és Kutató Intézet (TKKI), Heves Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	pályakezdő fiatalok	2014-2020	500	Uniós	10. Beruházás az oktatásba, a készségekből és az egész életen át tartó tanulásba	A programokba bevont személyek száma	Igen
2.4.3.2	Fiatalok első munkahelyhez jutásának segítése (gyakornoki program)	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai járások	intézményfenntartó települési önkormányzatok, szociális és gyermekjóléti intézmények, napköziellátást nyújtó szervezetek, egyház által fenntartott intézmények, nonprofit	pályakezdő fiatalok	2014-2020	370	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	A programokba bevont személyek száma	Igen

			Gazdasági Társaságok							
2.4.3.3	A letelepedés elősegítése a képzett fiatalok megtartására (bérletelés program)	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai járások	települési önkormányzatok és intézményeik, kisebbségi önkormányzatok	az adott térségbe visszatérni vagy ott letelepedni és munkát vállalni szándékozók, pályakezdő fiatalok,	2014-2020	1 600	Unió	8. A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése	A programokba bevont személyek száma	Igen
2.4.3.4	Munkaerő piaci igényekhez igazodó felnőttképzési programok elindítása a foglalkoztathatóság biztosítása érdekében	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai járások	települési önkormányzatok és intézményeik, kisebbségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit gazdasági társaságok	a munkaerőpiacról való kiszorulás leginkább veszélyeztetettek, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, alacsony iskolai végzettségű és képzettségűek, roma származásúak, megváltozott munkaképességű	2014-2020	1 500	Unió	10. Beruházás az oktatásba, a készségekből és az egész életen át tartó tanulásba	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is Képzési programok száma A programokba bevont személyek száma	Igen

				ek, nők, 40 feletti korosztály, pályakezdő fiatalok						
2.4.3.5	Komplex felzárkózási programok	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	települési önkormányzatok és intézményeik, kisebbségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit gazdasági társaságok	a munkaerőpiacról való kiszorulással leginkább veszélyeztetettek, tartós munkanélküliséggel veszélyeztetettek, alacsony iskolai végzettségű és képzettségűek, roma származásúak, megváltozott munkaképességűek, nők, 40 feletti korosztály, pályakezdő fiatalok	2014-2020	460	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem 10. Beruházás az oktatásba, a készségekből és az egész életen át tartó tanulásba	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is Képzési programok száma A programokba bevont személyek száma	Igen
2.4.3.6	Foglalkoztatási Paktum létrehozása és működtetése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi,	települési önkormányzatok és intézményeik, kisebbségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei	a munkaerőpiacról való kiszorulással leginkább veszélyeztetettek,	2014-2020	3 400	Uniós	11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás	Képzési programok száma	Igen

		Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit gazdasági társaságok	tartós munkanélküliség el veszélyeztetettek, alacsony iskolai végzettségű és képzettségűek, roma származásúak, megváltozott munkaképességűek, nők, 40 feletti korosztály, pályakezdő fiatalok				hatékonyságának fokozása		
2.4.3.7	Közfoglalkoztatás támogató rendszer létrehozása	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	települési önkormányzatok és intézményeik, kisebbségi önkormányzatok, önkormányzati társulások, Megyei Munkaügyi Központok és azok kirendeltségei, non-profit szervezetek, non-profit gazdasági társaságok	tartós munkanélküliség el veszélyeztetettek, alacsony iskolai végzettségű és képzettségűek, roma származásúak, 40 feletti korosztály,	2014-2020	4 000	Unió	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Munkanélküli résztvevők száma, beleértve a tartós munkanélkülieket is A programokba bevont személyek száma	Igen

2.4.4. Intézkedés megnevezése : A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére										
2.4.4.1	Sporttáborok támogatása, erdei iskolák korszerűsítése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervárárai járások	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak	A sporttáborokat, erdei iskolákat igénybe vevő diákok	2014-2020	2 300			Támogatott sporttáborok száma (db), Felújított erdei iskolák száma (db), Sporttáborokban /erdei iskolákban résztvevők száma (fő)	Igen
2.4.4.2	Az egészséges testmozgás koncepcióján alapuló rendszeres testmozgás programok megvalósítása a megye településein	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervárárai járások	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil szervezetek, egyházak	A testmozgás programokat igénybe vevő lakosság	2014-2020	500			Tömegsport rendezvények száma (db), Támogatott egyesületek száma (db)	Igen
2.4.4.3	Sportlétesítmények (tanuszodák, sportcsarnokok, sportpályák és kiszolgáló helyiségek, lelátók)	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Pétervárárai járások	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, civil	A sportlétesítményeket látogató és azt használó lakosság	2014-2020	6 000			Felújított sportlétesítmények (tanuszodák, sportcsarnokok, sportpályák és kiszolgáló	Igen

	infrastrukturális fejlesztése (kivéve tornatermek)	Bélapátfalvai, Pétervárái járások	szervezetek, egyházak						helyiségek, lelátók) száma (db)	
2.4.5. Intézkedés megnevezése : Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése										
2.4.5.1	Általános, közép- és felsőfokú oktatási intézmények és tornatermek infrastrukturális fejlesztése, eszközigényeik fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervárái járások	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati vállalkozások, KLIK, civil szervezetek, egyházak	Általános, közép- és felsőfokú oktatásban résztvevők	2014-2020	23 000	Uniós	10. Beruházás az oktatásba, készségekből és az egész életen át tartó tanulásba	Felújított köznevelési intézmények száma (db)	Igen
2.4.5.2	Felsőoktatási intézmények és gazdasági szereplők együttműködésének fokozása	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervárái járások	felsőoktatási intézmények, önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati vállalkozások munkügyi	Pályakezdő friss diplomával rendelkező fiatalok	2014-2020	500	Uniós	10. Beruházás az oktatásba, készségekből és az egész életen át tartó tanulásba	Elindított mentorprogramok száma (db), bevont friss diplomások száma (fő)	Igen

		<i>rai járáások</i>	<i>központok, , civil szervezetek, egyházak</i>							
2.4.5.3	<i>Távoktatás, a nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási lehetőségek támogatása, hatékonyabbá tétele</i>	<i>Egri, Gyöngyösi , Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai járáások</i>	<i>önkormányzatok, KLIK, képző intézmények, civil szervezetek, egyházak, magánszemélyek</i>	<i>A távoktatásban, a nem-formális és informális, valamint a rugalmas tanulási rendszerben résztvevők</i>	<i>2014-2020</i>	<i>2 200</i>	<i>Uniós</i>	<i>10. Beruházás az oktatásba, készségekb e és az egész életen át tartó tanulásba</i>	<i>Távoktatásban valamint a nem-formális és informális valamint a rugalmas tanulási lehetőségekben részt vettek száma (fő)</i>	<i>Igen</i>
2.4.5.4	<i>Az iskolai tehetséggondozás megerősítése</i>	<i>Egri, Gyöngyösi , Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai járáások</i>	<i>önkormányzatok, KLIK, , civil szervezetek, egyházak, magánszemélyek</i>	<i>Az alap-, közép és felsőfokú oktatásban résztvevő diákok</i>	<i>2014-2020</i>	<i>500</i>	<i>Uniós</i>	<i>10. Beruházás az oktatásba, készségekb e és az egész életen át tartó tanulásba</i>	<i>Iskolai tehetséggondozásban részt vett személyek száma (fő)</i>	<i>Igen</i>
2.4.5.5	<i>A gazdaság igényeihez igazodó szak- és felnőttképzés kialakítása</i>	<i>Egri, Gyöngyösi , Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi,</i>	<i>önkormányzatok, képző intézmények, KLIK, civil szervezetek, egyházak,</i>		<i>2014-2020</i>	<i>1 300</i>	<i>Uniós</i>	<i>10. Beruházás az oktatásba, készségekb e és az egész</i>	<i>Továbbképzési programok száma (db), gyakornok rendszerben részt vettek</i>	<i>Igen</i>

		Bélapátfalvai, Pétervárai járások	magánszemélyek					életen át tartó tanulásba	száma (fő), Szak- és felnőttképzésben résztvevők száma (fő)	
--	--	--------------------------------------	----------------	--	--	--	--	---------------------------	--	--

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
1. Intézkedés: Munkaerőpiacra történő visszatérés elősegítése	3 600	5 400
2. Intézkedés: Egészséges társadalom kialakítása	11 720	17 580
3. Intézkedés: A társadalmi befogadás erősítése a foglalkoztathatóvá válás elősegítésével	4 732	7 098
4. Intézkedés: A sport, a mozgás, mint az egészséges élet nélkülözhetetlen alappillére	3 520	5 280
5. Intézkedés: Korszerű gyakorlati tudás biztosítása, oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése	11 000	16 500
Összesen:	34 572	51 858

Az egyes prioritásokhoz tartozó közreműködő szereplők és felelősségi körük rövid leírása

A tervezés során a megyei programban meg kell, hogy jelenjen a program lebonyolításához kapcsolódó egyes szereplők és azok felelősségi körének bemutatása. A programozás jelenlegi szakaszában nem állnak teljes körűen rendelkezésre azon információk, melyek országos szinten szabályoznák a TOP lebonyolításának intézményrendszeréhez kapcsolódó szervezeti egységeket és a felelősségi körüket.

A jelenleg rendelkezésre álló információkat az alábbiakban foglaljuk össze.

A 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszak európai uniós programjainak lebonyolítását, illetve a fejlesztési források intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit az 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat rögzíti. Továbbá a 2014. márciusban Brüsszel felé benyújtott partnerségi Megállapodás alapján, az alábbiakban foglalható össze a következő tervezési időszak végrehajtásában közreműködő szereplők és felelősségi körük.

Közreműködő szereplők	Felelősségi kör
Az adott Operatív Program végrehajtását felügyelő Irányító Hatóságot magában foglaló szakminisztérium	Tárgyalási folyamat eredményeként a területi stratégia és projektlista jóváhagyása. Egyes projektek megfeleltetésének megállapítása (KSZ értékelés/javaslat alapján). A TOP/ágazati OP-k terhére kiírandó pályázatok egységes elemeinek a jóváhagyása. Megvalósításhoz kapcsolódó keretfeltételek biztosítása, szabályozása. Megvalósítás során felmerülő módosítási igények kezelése. OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Az adott Operatív Program Közreműködő Szervezete	Döntés előkészítés egy egyes projektek kapcsán a szakmai minimumnak való megfelelés vizsgálata. Hagyományos KSZ feladatok elvégzése (ellenőrzés, kifizetés stb.) OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Megyei szint (Heves Megyei Önkormányzat/Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.	Projektlista felállítása. A kapcsolódó területi stratégia megvalósítása, koordinálása. A megyei szintű indikátor vállalások teljesülésének nyomon követése. A megyei program értékelése
Kedvezményezettek	A projektek minél teljesebb körű előkészítése, a projekt megvalósítás során együttműködés az IH/KSZ/megye szervezetekkel.

2.5.Prioritás: Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése

A városok és térségeik fenntarthatósága a hosszútávú fejlődés alapját képezik, hiszen a népesség a városokban koncentrálódik. A városok és a vonzásukban lévő falvak (vidék) egymásra vannak utalva, fejlődésük közösen, integráltan hajtható végre. Heves megye versenyképes gazdasága megteremtésének és fenntartásának elengedhetetlen feltételei a gazdasági, infrastrukturális fejlesztések megvalósításában, az élhetőbb környezet kialakításában, az életminőség feltételeinek javításában, a települések, térségek sokszínű együttműködésében és a hátrányos helyzetű térségek és rétegek felzárkóztatásában testesülnek meg. Mindezek megvalósítása érdekében – a helyzetértékelésben és a területfejlesztési koncepcióban meghatározottak céloknak megfelelően – az alábbi intézkedések kerültek megfogalmazásra:

- Az elérhetőség feltételeinek javítása
- Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem
- Fenntartható település- és térszerkezet
- Infokommunikációs fejlesztések

A prioritás kapcsolódása a releváns Európai Unió tematikus célkitűzéshez és beruházási prioritáshoz:

- (2.) Az ITK-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása
 - 2 (a) A szélessáv kiépítés kiterjesztése és nagy sebességű hálózatok kiépítése, továbbá feltörekvő technikák és hálózatok támogatása a digitális gazdaság érdekében
 - 2 (b) Az IKT termékek és szolgáltatások, az e-kereskedelem továbbfejlesztése és az IKT iránti kereslet fokozása
 - 2 (c) Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, e-kultúra és az e-egészségügy IKT-alkalmazásainak megerősítése
 - 2 (d) az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása a digitális jártasság és az e-tanulás fejlesztése, valamint a digitális társadalmi befogadással, a digitális jártassággal és a megfelelő vállalkozói készséggel kapcsolatos beruházások révén
- (4.) Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban
 - 4 (a) megújuló energiaforrások gyártásának és forgalmazásának támogatása
 - 4 (b) a vállalkozásokban az energiahatékonyság és a megújuló energia használatának elősegítése
 - 4 (c) az infrastrukturális létesítményekben, beleértve a közcélú épületeket és a lakásépítési ágazatban az energiahatékonyság és a megújuló energia támogatása
 - 4 (e) minden típusú területi egységben, különösen a városokban alacsony szén-dioxid-kibocsátású fejlesztési stratégiák támogatása, beleértve a fenntartható városi mobilitás előmozdítását és a releváns adaptációs intézkedések negatív hatásainak enyhítését
- (5.) Az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése
 - 5 (a) az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodásra irányuló célzott beruházás támogatása
 - 5 (b) egyedi kockázatok kezelésére, a katasztrófákkal szembeni ellenálló képesség biztosítására és a katasztrófavédelmi rendszerek kifejlesztésére irányuló beruházások támogatása
- (6.) Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése
 - 6 (a) a hulladékgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében
 - 6 (b) a vízgazdálkodási ágazat jelentős beruházási szükségletének kielégítése az Unió környezetvédelmi vívmányai követelményeinek teljesítése érdekében

- 6 (c) a kulturális és természeti örökség védelme, elősegítése és fejlesztése
- 6 (d) a biológiai sokféleség védelme és helyreállítása, talajvédelem és – helyreállítás és az ökoszisztéma-szolgáltatások elősegítése, ideértve a NATURA2000-t és a zöld infrastruktúrákat is
- 6 (e) a városi környezetfejlesztési célzó intézkedések, ideértve a rozsdaovezetek helyreállítását és a légszennyezettség csökkentését is
- 6 (f) innovatív technológiák támogatása a környezetvédelem és az erőforrás-hatékonyság fokozása érdekében a hulladék- és vízgazdálkodási ágazatban, a talajvédelem területén és a légszennyezettség csökkentése érdekében
- 7 (g) az erőforrás-hatékony gazdaság irányába történő ipari átmenet támogatás a zöld növekedés érdekében

(7.) A fenntartható közlekedés elősegítése és a kulcsfontosságú hálózati infrastruktúrák előtti akadályok elhárítása

- 7 (c) környezetbarát és alacsony szén-dioxid-kibocsátású közlekedési rendszerek – beleértve a folyami és tengeri közlekedést, kikötőket és multimodális csomópontokat is – kifejlesztése és fenntartható városi mobilitás elősegítése
- 7 (d) átfogó, színvonalas és interoperábilis vasúti rendszerek kifejlesztése és rehabilitációja

(9.) A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

- 9 (a) a városi és falusi területek és az ott élő rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának és gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása
- 9 (g) a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat

(10.) Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba

- 10 (a) oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztése

(11.) Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása

- 11 (a) az intézményi kapacitás és az ERFA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése által, valamint az ESZA által támogatott intézményi kapacitásokra és közigazgatási hatékonyságára irányuló intézkedések támogatása
- 11 (b) az intézményi kapacitás és a KA végrehajtásához kapcsolódó közigazgatási hatékonyság és közszolgáltatások megerősítése

Prioritáshoz kapcsolódó Operatív Programok:

- TOP 1 - Térségi gazdaságfejlesztés a foglalkoztatási helyzet javítása érdekében
- TOP 2 - Vállalkozásbarát, népességmegtartó településfejlesztés
- TOP 3 - Alacsony széndioxid kibocsátású gazdaságra való áttérés kiemelten a városi területeken
- TOP 4 - A helyi közösségi szolgáltatások fejlesztése és a társadalmi együttműködés erősítése
- TOP 5 - Közösségi szinten irányított városi helyi fejlesztések (CLLD)
- TOP 6 - Megyei és helyi emberi erőforrás fejlesztések, foglalkoztatás-ösztönzés és társadalmi együttműködés
- IKOP 3. Fenntartható városi közlekedés fejlesztése, elővárosi vasúti elérhetőség és energia-hatékonyság javítása
- GINOP 1 - Kis- és középvállalkozások
- GINOP 3 - Infokommunikációs fejlesztések
- GINOP 4 - Energia
- GINOP 5 - Turizmus

-
- KEHOP 1 - A klímaváltozás hatásaihoz való alkalmazkodás
- KEHOP 2 - Települési vízellátás, szennyvíz-elvezetés és tisztítás, szennyvízkezelés fejlesztése
- KEHOP 3 - Hulladékgazdálkodással és kármentesítéssel kapcsolatos fejlesztések
- KEHOP 4 - Természetvédelmi és élővilágvédelmi fejlesztések
- KEHOP 5 - Energiahatékonyság növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása
-
- EFOP 1 - Társadalmi együttműködés erősítése
- EFOP 2 - Infrastrukturális beruházások a társadalmi együttműködés erősítése érdekében
- EFOP 3 - Gyarapodó tudástőke
- EFOP 4 - Infrastrukturális beruházások a gyarapodó tudástőke érdekében
-
- KÖFOP 1 - A szolgáltató közigazgatás szervezési feltételeinek fejlesztése
- KÖFOP 2 - A szolgáltató közigazgatás infrastruktúra feltételeinek fejlesztése
- KÖFOP 3 - A közösségi fenntartású humán közszolgáltatások szervezési és humán erőforrás feltételeinek fejlesztése
- KÖFOP 4 - A közösségi fenntartású humán közszolgáltatások infrastruktúra feltételeinek fejlesztése

2.5.1. intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása

A közlekedés, a minél gyorsabb és hatékonyabb helyváltoztatás egyre fontosabb társadalmi-gazdasági elvárás a globalizálódó világban.

Így az elérhetőség javítása, ennek keretében a közlekedési és szolgáltatási kapcsolatok javítása elsődleges fejlesztési prioritás a megye, a települések, vállalkozások, intézmények és állampolgárok számára.

Heves megye közlekedési infrastruktúrája a jelentős területi egyenlőtlenségek miatt fejlesztésre szorul. A megye déli részén húzódó országos és nemzetközi vonalas infrastruktúra rendszerek adják a megye közlekedési hálózatának a gerincét, azonban a megye többi (északi) részein a déli részekhez viszonyítva jelentős elmaradások mutathatók ki az infrastruktúra fejlettségének terén. Ez megmutatkozik a meglévő infrastruktúra állapotában és kiépítettségében. Fontos sajátosság a megye észak-dél irányú feltárásának hiánya, illetve ezek megyén belüli és megyén átnyúló hálózati jellegének hiánya. A meglévő hálózat fő elemei nem a kedvezőbb feltételeket biztosító völgyekben, hanem a hegyeken keresztül kerültek kialakításra. Fontos feladat tehát az észak-dél irányú völgyekben futó meglévő infrastruktúra elemek hálózatba szervezése, a felújításuk során felhasznált források elosztása terén.

Heves Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020) is alátámasztja, hogy a vonalas infrastruktúra fejlesztése a megye gazdaságának fejlődéséhez elengedhetetlen, mivel a közlekedési hálózat fejlesztése megteremti annak lehetőségét, hogy a területi fejlődésbeli különbségek belátható időn belül kiegyenlítődhessenek.

A közlekedési hálózat és a közösségi közlekedés (kiemelt figyelemmel a vasútra) fejlesztése létszükség, különösen a várostérségek mint vonzáskörzetek területén, illetve a periférikusabb helyzetű járásokban.

Az elmúlt időszakban Heves megyében a Közlekedés Operatív Program kiírásaira 14 pályázat érkezett. Ebből csupán 5 esetben végződött szerződéskötéssel, ami 26,7%-os eredményességi mutató. 101 km útszakasz tekintetében történt TSZ-kötés a Magyar Közúttal, mint projektgazdával.

A fejlesztések esetében a prioritás indikátorainak (saját járásának központi települését közúton és tömegközlekedéssel 30 percen kívül elérő lakosság számának csökkenése; közösségi közlekedést igénybevevők számának növekedése) megvalósulását igyekeztek szem előtt tartani, viszont a rendelkezésre álló forrásokból nem sikerült, komplex, átfogó fejlesztéseket végrehajtani, illetve a megvalósult fejlesztés nem minden esetben nyújt közvetlen kapcsolódást a járási központhoz, vagy a gyorsforgalmi úthálózathoz.

A közlekedési infrastruktúrafejlesztés tehát - beleértve a fenntartható városi mobilitást kialakításának elősegítését, a közösségi közlekedés fejlesztését, a kerékpáros közlekedés infrastruktúrális elemeinek

fejlesztését, illetve az intermodalitás feltételeinek javítását - kiemelt figyelmet kapott Heves Megye Területfejlesztési Konceptiójának (2014-2020) elkészítése, valamint a megye stratégiai programjának megalkotása során egyaránt.

2.5.1.1. beavatkozás: Közúthálózat-fejlesztés

A társadalmi és gazdasági célok megvalósulása érdekében elengedhetetlen, hogy megfelelő minőségű, mennyiségű, valamint a területi sajátosságokat figyelembe vevő és kiszolgáló közlekedési rendszer jöjjön létre.

A közúton való közlekedést – főként időráfordítás szempontjából – nagyban befolyásolják a közúthálózat sajátságai és az útminőség, így a közlekedési infrastruktúra fejlesztése, az elérhetőségek javítása, az úthálózat minőségének javítása kiemelt jelentőségű.

A fontosabb gazdasági gócpontok, járásközpontok elérhetőségének javítása, az ipari területekhez vezető alap-infrastruktúra fejlesztések megvalósítása, az egy és kétszámjegyű utak rövidtávú fejlesztése, a még kedvezőtlenebb állapotban lévő kisebb településeket összekötő, valamint a zsáktelepülések megközelítését szolgáló utak korszerűsítése a települések kapcsolatrendszerének kiépítése, illetve a vállalkozások megtelepedésének szempontjából is prioritásként kezelendő feladat.

Az útrekonstrukciós munkálatok és ezzel párhuzamosan a közösségi közlekedés infrastrukturális fejlesztése is azt a célt szolgálja, hogy a járási központok gyorsabban elérhetőek legyenek és az érintett lakosság életminősége is javuljon. A biztonságos közlekedés, a szolgáltatás-és életminőség javításához szorosan kapcsolódik a parkolóhelyek, a külterületi-és szervizutak bővítése és felújítása.

A közúti közlekedés gerince a megyében a Budapestről kiinduló, a Helsinki közlekedési folyosó részét képző M3-as autópálya. A Heves megyét érintő szakasza 75 km hosszú. Eger Megyei Jogú Város M3-as autópályával való gyorsforgalmi összekötése és a 251. sz.út megépítése a jövőben kulcsfontosságú, hiszen amellet, hogy az érintett települések (Andornaktálya, Nagytálya, Maklár) túlterhelt és veszélyes forgalmi helyzetét javítja, az autópálya elérhetősége a megyeközpont versenyképességére is pozitív hatást gyakorol.

A városokat elkerülő utak kiépítése pedig lehetővé teszik, hogy a tranzitforgalom ne terhelje a település belső forgalmát, lényegesen csökkenti a zaj, rezgés és légszennyezettség, valamint a zsúfoltság kialakulásának lehetőségét.

A megye versenyképességének növelése, valamint a fennálló területi különbségek kiegyenlítése érdekében olyan kisléptékű infrastruktúra-fejlesztésekre van szükség, amelyek összekötik Észak-Heves megyét Dél-Heves megyével, ezzel megteremtve a lehetőséget az elmaradott, fejlesztésekre váró települések számára is egyaránt. Fő célként fogalmazódik meg:

- a megye észak-déli feltárásának, és a megyén túli kapcsolódásainak megteremtése, elsősorban a völgyekben futó infrastruktúra hálózatok felhasználásával.
- a megye északi és déli útszakaszainak a Hatvan-Gyöngyös-Eger tengelyre történő rácsatlakozása annak érdekében, hogy a kiépült infrastrukturális adottságokból származó előnyöket a megye északi és déli részén is érvényesíteni lehessen.

Emellett turisztikai szempontból sem elhanyagolható, hiszen a célterület elérhetősége és az igénybe vehető turisztikai infrastruktúra állapota a turisztikai keresletet alapvetően befolyásoló tényező.

A Heves megyei utak felújítása kapcsán a 2007-2013-as időszakban a rendelkezésre álló forrásokat jóval meghaladó mértékben mutatkozott igény, tehát jó néhány útszakasz továbbra is felújításra vár.

Az elkövetkezendő évek közlekedés-fejlesztési tervei között szerepel a 21. számú főút Heves megyei szakaszainak a négy nyomúsítása, a 3. számú főút és a 32. számú főút Hatvant elkerülő szakaszának megépítése, a 24. számú főút Gyöngyöst, Parádót és Recsket elkerülő szakaszának megépítése, a 31. számú főút Heves megyei szakaszának rekonstrukciója, valamint Egert és Füzesabonyt összekötő 25. számú főút várható korszerűsítése.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.5.1.2. beavatkozás: Intelligens közösségi közlekedés

A közösségi közlekedés tekintetében a megyére megosztottság jellemző. A közúti közlekedésben Gyöngyös és Eger városai dominálnak, míg a vasúti közlekedésnek Füzesabony a központja. Hatvan város közlekedési csomópontként fontos közúti és vasúti csatlakozási szerepet tölt be.

A közösségi közlekedés fejlesztésének kulcselemét a különböző közlekedési láncok összekapcsolása jelenti.

A közlekedési ágazatok közötti szinergia erősítése, valamint a közlekedési infrastruktúra minőségének javítása érdekében intermodális központ kialakítása szükséges, amely autóbusz, vasúti, kisvasúti és kerékpárúti csomópont is egyben.

Az infrastruktúrafejlesztésnek a közlekedési módok közötti zökkenőmentes váltás biztosítására is tekintettel kell lenni és ennek érdekében a különféle (P+R, B+R, K+R) parkolóhelyek kialakítására is kiemelt hangsúlyt kell fektetni.

A megyében számos olyan település van, melyről nem érhető el közösségi közlekedéssel átszállás nélkül a megyeszékhely, de adott esetben a járási központ sem. Sajátos problémát hordoz busz közlekedés szempontjából a megye több települése is, ugyanis átszállás nélkül nem lehet elközeledni a járási központba a Füzesabonyi járás 3 települése (Kál, Kompolt és Nagyút) és a Pétervásárai járás (Parádsasvár) esetében. Ugyanezen járásokból további 6 településen (Aldebrő, Bodony, Fedemes, Kápolna, Parád és Tófalu) pedig 1 közvetlen lehetőség van az eljutásra a járási központba. Az alacsony járatszámokat tekintve 11 településen 10 alatti a járatszám a járási központba átszállással és közvetlenül összesen (ez előző 6 településhez csatlakozik Bekölce, Kisfüzes, Mátraballa, Tarnabod és Váraszó).

A közösségi közlekedés fejlesztése terén a jövőben tehát kiemelt jelentőséggel bír az utazási körülmények, valamint a járási, települési kapcsolatok javítását célzó beruházások megvalósítása. A lakóhelyek, intézmények és munkahelyek közösségi közlekedéssel történő elérhetőségéhez hozzátartozik a célépület és a közösségi közlekedési megállóhely, illetve csomópont közötti gyalogos – esetleg kerékpáros – kapcsolat biztosítása.

A közösségi közlekedés a felmerült valós igények felmérése után a pálya- és járműpark teljes rekonstrukciójával, a tömegközlekedési eszközök járatainak, csatlakozásainak bővítésével, buszfordulók, megállóhelyek létesítésével, fejlesztésével, akadálymentesítésével, az intermodalitás feltételeinek megteremtésével támogatható.

Az intézkedés elősegíti a fenntartható közösségi közlekedés feltételeinek kiépítését, továbbfejlesztését, hozzájárul a fenntartható városi mobilitás kialakításához, a munkaerő-piaci központok megközelíthetőségének, a munkaerő mobilitásának javításához, illetve mindezekben keresztül a CO₂ csökkentést előmozdító alkalmazkodási folyamat támogatásához egyaránt.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt., MÁV Zrt., Volán Társaság

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.5.1.3. beavatkozás: Vasút szerepének növelése

Megfelelő közlekedésszervezés és szemléletformálás révén növelni kell a fenntartható közlekedési módok, kiemelten a kötöttpályás közlekedési módok szerepét a helyi közlekedésben.

A megye déli részén húzódik a 80-as számú Budapest-Hatvan-Miskolc-Sátoraljaújhely vasútvonal, amely kétvágányú, villamosított fő vasútvonal, mely egyben része a Helsinki folyosónak. A 80-as számú vasútvonal mellett igen jelentős vonal az Eger-Putnok között (68 km) illetve Eger-Füzesabony között (17 km) húzódó 87-es és 87-a-s vasútvonalak. Ezek egyvágányú, részben villamosított vonalak. Jelentős a tehervagonok közlekedése a

szakaszon, viszont a pálya felújításra szorul. Továbbá a 85-ös számú Gyöngyös-Vámosgyörk vasútvonal (13 km) egyvágányú, villamosított, a 81-es Hatvan-Somoskőújfalu vasútvonal egyvágányú (a villamosítás hiányában dízelmozdony közlekedés biztosított), valamint 82-es számú Hatvan-Szolnok vasútvonal, amely kétvágányú villamosított. A normálnyomtávú vasútvonalak mellett keskenynyomtávú vonalakon is működik vasúti közlekedés a megyében.

A vasúti közlekedés javítása érdekében alapvető prioritás a vasúti fő- és mellékvonal-hálózat, valamint a kapcsolódó mellékvonalak és kiszolgáló létesítményeik korszerűsítése, egyenlő esélyű hozzáférésének biztosítása, megfelelő fenntartása, ugyanis a pályaszakaszok állapota miatt a szerelvények lassan tudnak haladni, így tovább rontják az alacsony kihasználtságú vonalak versenyképességét. További fejlesztéseket igényelnek a belterületi csomópontok korszerűsítése, a települések közötti forgalomának minimális akadályoztatása és a balesetmegelőzés érdekében.

A környezetkímélő, alacsony szén-dioxid kibocsátással járó közlekedési és szállítási formák térnyerési feltételeinek megteremtésével elérhető, hogy a környezetet kevésbé terhelő vasúti személy- és áruszállítás a forgalomnövekedést, a levegőszennyezést, a zaj- illetve rezgésterhelést okozó közúti teher és személyforgalom minél nagyobb részarányát átvegye.

A vasúthálózat korszerűsítése érdekében Heves megyét érintően a Budapest-Miskolc nemzetközi törzshálózati vonalon az emelt sebességű közlekedés feltételeinek megvalósítása, a kétvágányú vasútvonal teljes korszerűsítése, valamint Budapest-Miskolc vasútvonal felújítása, Hatvan-Nagyút, Nagyút-Mezőkövesd vonalszakasz felújítása került megfogalmazásra.

Az elképzelések között szerepelnek még azon vasútfejlesztési projektek, amelyek az üzleti infrastruktúrához kötődő kerítésen kívüli vasúthálózatba bekapcsoló iparvágány-fejlesztéseket támogatják (pl. Recski szárnyvonal), de az előttünk álló 2014-2020 közötti időszakban több vasútvonalon is jelentős pálya-rekonstrukciós munkálatok várhatók.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, NIF Zrt., MÁV Zrt.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.5.1.4. beavatkozás: Kerékpárút hálózat fejlesztése

A napi mobilitási-ingázási igények kielégítését mindenekelőtt a fenntartható közösségi közlekedési megoldások, például kerékpáros közlekedés alkalmazásával kell megvalósítani, hiszen ezen fejlesztések segítik elő a CO₂ kibocsátás csökkentését, a városi területeken való fenntartható mobilitás térnyerését.

2010-ben 52,67 km hosszúságú kerékpárút volt Heves megyében. A jelenleg hatályos OTvT-ben szereplő kerékpárút törzshálózat Heves megyét érintő szakaszai: Kelet-magyarországi kerékpárút: Zagyvaszántó-Gyöngyöspata-Gyöngyös-Markaz-Kisnána-Egerszalók-Poroszló; Tiszamente kerékpárút: Poroszló-Sarud-Kisköre; Bükki kerékpárút: Szilvásvárad-Bélapátfalva-Eger; Nyugat-zempléni kerékpárút: Felsőtárkány-Eger; Zagyvamenti kerékpárút: Zagyvaszántó-Hatvan.

A kerékpárút hálózat kiépítése a városok környezetében jelenleg hiányos, jelentős bővítésre szoruló a városokon átvelő szakaszok, és a városokba vezető szakaszok kiépítése.

Emellett a fenntartható közösségi mobilitás fejlesztésének elősegítése érdekében a kerékpárutak építése, a kerékpározás népszerűsítése, az úthálózat kerékpáros-barát fejlesztése, s ezzel egyidejűleg a kerékpárutak összefüggő rendszerének létrehozása kiemelt fontosságú.

Mint környezetkímélő alternatív közlekedési mód, kiegészülve a természetvédelmi és kulturális értékek (pl. határon átnyúló natúrparkok, kulturális tematikus útvonalak) összehangolt hasznosításával és marketingjével komoly lépés lehet a határtérségek turisztikai vonzerejének növelésében is, ami a gazdaságfejlesztési cél elérését is támogatja.

A környezetbarát kerékpáros közlekedés úthálózatának fejlesztését ugyanis nem csak a közúti közlekedést támogató prioritás keretében lehetett fejleszteni, hanem ökoturisztikai célra is. A kerékpáros turizmus

dinamikusan fejlődő ága legyen az idegenforgalomnak, megfelelő mennyiségű kiépített kerékpárútra, illetve ezek egy hálózatba történő egyesítésére van szükség. Több fejlesztés történt már a kerékpárutak kiépítésében és kijelölésre került több száz km-nyi hegyi kerékpáros pálya a Bükkben és a Mátrában és hagyományossá váltak nagy tömegeket megmozgató sikeres versenyek is.

Jelentős fejlesztési célterület a kerékpáros közlekedés közösségi közlekedéshez való kapcsolódása, a kerékpáros közlekedési mód integrálása a közösségi közlekedésbe. Így fejleszteni szükséges a kerékpáros közlekedést kiszolgáló létesítményeket, infrastruktúraelemeket, gyarapítani kell az őrzött kerékpár-tárolók számát. Mindezen fejlesztések során célszerű és indokolt figyelembe venni a gyalogos közlekedés sajátosságait és szükségleteit is, azaz a kerékpáros közlekedés fejlesztését összhangban kell végezni a gyalogos közlekedés fejlesztésével.

A megyében található egy országos jelentőségű kerékpárút törzshálózat szakaszának egy eleme, mégpedig a Cered felől érkező Pétervására-Eger-Noszvaj és Mezőkövesd irányába távozó kerékpárút. Emellett a térségi jelentőségű, Eger és Andornaktálya között, valamint Eger-Szarvaskő-Szilvásvárad-Nagyvisnyó útvonalon húzódó kerékpárutak nyomvonalainak fejlesztése a 2014-2020-as időszak fejlesztési elképzelései között szerepel.

Kedvezményezettek köre: önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

2.5.2. intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem

A lakosság túlnyomó hányadát érintő környezeti terhelések, klimatikus szélsőségek és a környezet állapotának egészét döntően meghatározó problémák elkerülése és megoldása, valamint az életminőség javítása érdekében kiemelten fontos feladat a települési életfeltételek javítása, a környezeti terhelések csökkentése, a környezeti értékek hosszú távú megőrzése.

A megfogalmazott célok a sokszínű és változatos adottságainkra való tudatos építkezést, az épített és természeti környezet harmóniájának és ezáltal a környezetvédelem és gazdaságfejlesztés ésszerű egyensúlyának megteremtését kell, hogy szolgálják (például: agrár-környezetgazdálkodás, melynek keretén belül az adott terület mezőgazdasági hasznosítása teljes mértékben alkalmazkodik táji adottságokhoz).

Fontos, hogy – a helyi sajátosságokhoz való idomulás, a helyi növényzet, természeti adottságok és terepi viszonyok lehető legkisebb mértékben történő változtatása, rongálása mellett – a két, egymással sokszor éles ellentétben álló érdek összhangba kerüljön.

A 2007-2013 időszakban vonatkozásában ezen célt elsősorban ÉMOP-on belül a belterületi vízrendezésekkel és az élő vízfolyások szabályozásával lehetett támogatni, de az elmúlt időszakban a KEOP forrásból támogatott projektjeinek száma is folyamatos emelkedést mutatott a megyében. A jövőben továbbra is jelentős mértékű igény mutatkozik hasonló célt szolgáló projektek megvalósítására.

2.5.2.1. beavatkozás: Ivóvíz minőségének javítása, távlati vízbázisvédelem

Korunk egyik legnagyobb kihívása az egyik legfontosabb természeti erőforrással, a vízzel való komplex gazdálkodás a fenntartható fejlődés figyelembevételével.

Nemcsak a felszíni, hanem a felszín alatti vizeink minőségének megőrzése is kiemelt fontosságú, hiszen a települések vezetékes vízellátása és a takarékos vízfelhasználás fokozottan előtérbe helyezte a felszín alatti vizek védelmének kérdését.

Már a 70-es évek óta napirenden van a vízmű védőidomok kijelölése és távlati vízbázisok védelme főleg a sérülékeny bükki karsztvidéken, illetve a folyóvölgyek kavicsteraszán.

A szolgáltatott ivóvíznek a mindenkor érvényben lévő jogszabályi előírásoknak kell megfelelnie. Minősége egyrészt a vízbázisokból termelt nyersvíz minősége, másrészt az elégtelen vízkezelés miatt kifogásolt.

A közüzemi ivóvíz szolgáltatás területén fennálló vízminőségi problémák megoldása, a vízminőség javítása, a vízkárelhárítással kapcsolatos teendők ellátása a vízügyi igazgatóságok, a katasztrófavédelmi igazgatóság, a vízgazdálkodási társulatok, valamint a települési önkormányzatok feladata.

A felszín alatti víz és földtani közeg veszélyeztetésének, szennyezettségének, károsodásának megismerése, nyilvántartásba vétele, illetve a szennyezettség kockázatának, valamint a szennyezettségnek csökkentése, megszüntetése, tehát mindazon kármentesítési tevékenység, amely a múltban bekövetkezett környezeti károk feltárását, megszüntetését eredményezi a talaj és a felszín alatti vizek minőségének megóvását szolgálják.

Emellett a vízrendszer rehabilitációja, a vízkészletekkel való ésszerű gazdálkodás a természeti, gazdasági és közvetve a társadalmi állapotokat is javíthatja.

Legfontosabb feladat az egészséges ivóvíz biztosítása a lakosság számára, ennek keretében biztosítani kell az ivóvízbázisok védelmét, sérülékeny vízbázisok biztonságba helyezését, az üzemelő és távlati vízbázisok diagnosztikai vizsgálatát, továbbá a vízkivételi és –tisztítási technológiák fejlesztését, a kapcsolódó csőhálózati rekonstrukciókat.

A jövőben ahol indokolt és lehetséges, ivóvíz kímélő technológiák alkalmazását kell bevezetni, növelni kell a kinyert vizek újrahasznosítását és tisztítását, csökkentve ezzel az ivóvíz kinyerésével kapcsolatos mennyiségi igényeket. Támogatni szükséges az elavult ivóvízhálózat felújítására vonatkozó lakás- és házfelújítási programokat.

Mindemellett kiemelt figyelmet kell fordítani a megyében egyedülálló felszín alatti kénes és szénsavas vizekre is (Parád, Bükkszék, Eger), amelyek napjainkban az egészség-, illetve gyógyturizmus alapjai.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, vízmű vállalatok

2.5.2.2. beavatkozás: Ár- és belvízvédelem

Heves megyében az ár-és belvízi veszélyeztetésnek kitett települések száma 75 db, ebből pedig az árvízzel veszélyeztetett települések száma 21 db. A megye településeinek ár-és belvíz veszélyeztetettségi alapon történő besorolását a 18/2003. (XII.9.) KvVM –BM együttes rendelet I. sz. melléklete tartalmazza, mely szerint 28 település erősen veszélyeztetett, 45 település közepesen veszélyeztetett és 2 település enyhén veszélyeztetett kategóriába sorolható.

A települési belvíz és csapadékvíz elvezetések, árvízvédelmet szolgáló beruházások megvalósítása, a környezeti katasztrófák megelőzése tehát továbbra is prioritást élvez.

Ár-, belvízvédelem, csapadékvíz-elvezetés legfontosabb feladatai:

- ár- és belvízveszély folyamatos csökkentése;
- víz-, szükség-, és záportározók építése;
- medermélyítések elvégzése,
- csatornahálózat bővítése, fejlesztése;
- a vizek kártétele elleni védelem erősítése;
- vízvédelmi és öntöző rendszerek fejlesztése; és
- vízrendezés, rekonstrukciós feladatok végrehajtása.

Mindezek érdekében megyei szinten, illetve vízgyűjtő területenként komplex fejlesztési programokat szükséges kidolgozni. Meg kell határozni azokat a pontokat, ahol összefüggő koncepcionális ár-, és belvízvédelmi fejlesztések szükségesek és le kell határolni azokat a pontokat ahol pontszerű beavatkozások is lehetségesek.

A szélsőséges vízgazdálkodási viszonyok (ár- és belvizek, valamint aszályok) káros hatásait fenntartható módon, a térségek vagy vízgyűjtők szintjén integráltan kell kezelni: az eddigi árvízi-belvízi és aszály elleni védekezést talaj-és belvízgazdálkodással kell felváltani.

A fennálló problémák további megoldását jelenti egy olyan automata távjelző hidrometeorológiai állomáshálózat kiépítése is, amely lefedi a veszélyeztetett vízgyűjtő területeket és lehetővé teszi a megfelelő gyorsaságú és pontosságú előrejelzést, ezáltal növelve a védekezésre való felkészülés időelőnyét.

Emellett persze folytatni kell a korszerű védekezési anyagok, eszközök, felszerelések beszerzését és a települések vízkár-elhárítási terveit az elmúlt időszak értékelései alapján a konkrét, mértékadónak tekinthető eseteknek megfelelően aktualizálni szükséges.

Kapcsolódó járássok: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezett köre: települési önkormányzatok, vállalkozások

2.5.2.3. beavatkozás: Hatékony hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése; folyékony hulladék elvezetése és kezelés

A fenntartható fejlődés igénye a hulladékgazdálkodás területén is prioritások megfogalmazását teszi szükségessé.

A környezet védelme, valamint a természeti erőforrások fenntartható használata érdekében első helyen a hulladék keletkezésének megelőzése áll. Természetszerű azonban, hogy miután a megelőzés nem minden esetben megvalósítható, akkor az újrahasználatot, ha ez sem lehetséges, akkor az újrafeldolgozást kell alkalmazni.

Arra kell törekedni, hogy a környezetveszélyeztetést és egészségi kockázatot mindenképpen kizáró ártalmatlanítás valóban csak az utolsóként szóba kerülő megoldás legyen. Környezetvédelmi szempontból a hulladéklerakón való elhelyezés a legrosszabb alternatíva, tekintettel arra, hogy ez hosszútávon környezetvédelmi problémát jelent, másodsorban pedig az erőforrások elvesztéséhez vezet.

A felszíni és felszín alatti vizek további szennyeződésének megakadályozása és a környezetterhelés mérséklése érdekében, az országos Hulladékgazdálkodási Tervvel és a vonatkozó jogi szabályozással összhangban térségi szinten kell kezelni a települések bezárt, illetve felhagyott szilárdhulladék-lerakóit.

A fizikai feltételek - építési, bontási hulladék-hasznosító program végrehajtása; állati hulladék begyűjtő-kezelő hálózat kialakítása; hulladékmérési-, analízis-lehetőségek megteremtése; biológiailag lebomló és zöld hulladékok kezelése - biztosításán túl továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni a keletkező hulladékok mennyiségi csökkentésére és újrahasznosítására, megfelelő színvonalú és kapacitású szelektív gyűjtési és válogató rendszer kiépítésére.

Heves megyében egyébként a szilárd hulladék-gyűjtésbe bevont lakások aránya a 2001-es 81,8%-ról 2010-re 93,1%-ra növekedett. Ez az érték magasabb, mint az országos átlag (92,8%). 2006-ban azon lakások közül, ahonnan a hulladékot rendszeresen elszállították csak 2,1% vett részt a szelektív hulladékgyűjtésben. 2010-re ez az arány 48,5%-ra növekedett, mellyel Heves megye jelentősen megelőzi az országos átlagot (25,4%).

Továbbra is ösztönözni kell tehát a zöldhulladékok helyben történő visszaforgatását, a házi és közösségi komposztálás elterjesztését, a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelését.

A gazdasági szereplőknek is jelentős a felelősségük a hulladékok képződésében: megfelelő minőségű termékek tervezésével, minimális környezetterheléssel járó gyártási technológia és megfelelő alapanyag felhasználással biztosítható, hogy kevesebb hulladék keletkezzen.

A jövőben kiemelt hangsúlyt kell fektetni a legkisebb környezeti terheléssel járó folyékony hulladék elvezetést és

–kezelés módszereinek kidolgozására is.

A Heves Megyei Vízmű Zrt. és az Északmagyarországi Regionális Vízművek Rt. jelenleg a megye fő szolgáltatói. A csatornahálózatba bekötött lakások száma 2004 és 2010 között ugyan növekvő tendenciát mutatott (jelenleg 60.314 db), a jövőben azonban törekednünk kell arra, hogy minden településen meg kell oldani a keletkezett folyékony hulladék gyűjtését, tisztítását, amelynek eléréséhez kiemelt figyelmet kell fordítani az agglomerációk folyékony hulladék elvezetési és –tisztítási programjának végrehajtására, meglévő folyékony hulladék gyűjtő hálózatok, folyékony hulladék tisztító telepek rekonstrukciójára és a szennyvíziszap-kezelési technológiák és ártalommentes iszapelhelyezés fejlesztésére.

A klímaváltozással összefüggésben is fel kell készülni a tisztított folyékony hulladék és a szennyvíziszap újrahasznosítására is. Az Európai Unióba való csatlakozással a jogszabályi háttér megszigorodott, szigorú jogszabályok szabályozzák az élővízbe bocsátható tisztított folyékony hulladék minőségét. A Heves Megyei Vízmű Zrt. jelenleg 25 folyékony hulladék tisztító telepet üzemeltet, amelyek hozzájárulnak ahhoz, hogy a természetbe visszajutó megtisztított víz az élővizeink terhelését csökkentse, hiszen megakadályozza a szennyezőanyagok környezetbe kerülését.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, vízmű vállalatok, önkormányzati hulladékgazdálkodási társulások

2.5.2.4. beavatkozás: Közvilágítás korszerűsítése

A települési önkormányzatok számára a legnagyobb kiadáscsökkenést az elavult energetikai rendszerek felújítása, ezen belül is a közvilágítás korszerűsítése, energiatakarékos átalakítása jelentheti, hiszen a települések közvilágításának költségei évről-évre egyre nagyobb terheket rónak az önkormányzatok költségvetésére.

A közvilágítás energiafelhasználásának csökkentése érdekében a lámpatestek, közvilágítási oszlopok, fényforrások, előtétek és az energiamegtakarítás szempontjából indokolt vezetékek felújítása, vagy cseréje indokolt. Természetesen a helyszíni adottságokat, a világítási feladatokat figyelembe véve kerülhetnek kiválasztásra az alkalmazandó energia-hatékony műszaki megoldások, szem előtt tartva az építészeti és rövid, valamint hosszú távú településfejlesztési elképzeléseket is.

A korszerűsítéssel kitűzött cél, hogy a település közvilágítása megújulva, a világítási feladathoz alkalmazkodva, modern és energiatakarékos lámpatestekkel, fényforrásokkal üzemeljen, az energetikai hatékonyság, illetve energiatakarékosság szempontjainak figyelembevételével, költséghatékonyabb üzemeltetés mellett. A lámpatestek korszerűsítésével ugyanis jelentős, akár 50%-os az energiafogyasztás megtakarítás érhető el.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdálkodó szervezetek

2.5.2.5. beavatkozás: Természetvédelmi területek és értékek megóvása

A természetvédelmi területeknek nagy jelentősége van a megye jelenlegi térszerkezetében, mivel a védett természeti területek az országos átlag feletti értéket mutatnak. A megye területe természetvédelmi szempontból különleges értékek hordozója, mely alapvetően abból adódik, hogy a hegyvidék és Alföld ütköző övezetként sajátosan gazdag biodiverzitás alakult ki. A jelenleg védelem alatt álló területek ugyan meglehetősen szigetszerűek, az ökológiai folyosók még nem alkotnak rendszert, de jó alapot nyújtanak a természetvédelmi célú fejlesztésekhez, és az ökológiai alapelvű területrendezéshez.

Heves megye 121 települése közül 27 rendelkezik védett területtel. A megyében 2 db olyan nemzeti park, 4 olyan tájvédelmi körzet és 9 olyan természetvédelmi terület található, amelyek országos jelentőségűnek tulajdonítható. Ezek mellett a megyében 47 db helyi jelentőségű természetvédelmi terület is található.

A megye legjelentősebb természetvédelmi területe a Bükki Nemzeti Park. Területi kiterjedése összesen 42283,43 ha (ebből fokozottan védett 8138 ha), 35% tartozik Heves megyéhez, 7 települést foglalva magába. A Hortobágyi Nemzeti Park, amely összesen 80957,17 ha (ebből fokozottan védett 8669 ha) 2 Heves megyei települést érint, az itt található különleges madárvédelmi rezervátumok, az egyedülálló és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területek részei az Európai Unió elindította Natura 2000 hálózathoz. A tájegység egész Európa szempontjából jelentős egyedi és veszélyeztetett fajokat, valamint ezek élőhelyeit őrzi.

Kiemelt jelentőségű üdülőkörzetek a Tisza-tó és a Mátra-Bükk üdülőkörzet.

A Poroszlói-és Sarudi-medence egy része **Ramsari terület**. A létrehozott Tisza-tó sétány, amely nem más, mint egy lábakon álló sétahíd, egész évben nyitva áll a nagyközönség előtt, és lehetőséget nyújt a madárvilág megfigyelésére. A tó északi része elsősorban az ökoturizmusnak, madármegfigyelésnek nyújt teret.

Az elkövetkezendő időszak fő célkitűzése a megye természetvédelmi területeinek (a Bükki Nemzeti Park, a tájvédelmi körzetek, NATURA 2000 és egyéb védett, ökológiai területek) biológiai sokféleségének megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével.

Emellett növelni kell a helyi védelem alá vonható – magán- és önkormányzati tulajdonú – természeti területek, értékek számát, a védetté nyilvánított területek nagyságát. Megyénk védett értékeinek felkutatása, megőrzése, fenntartása, természetvédelmi kezelésük ösztönzése és széles körben történő megismertetése kiemelt feladat.

A védett területek közötti összeköttetés jövőbeni megteremtése pedig a biológiai sokféleség megőrzése, valamint az állat- és növényfajok vándorlásának biztosítása érdekében szükséges.

Külön hangsúlyt kell, hogy kapjon az összefogás a természetvédelmi területek megóvása érdekében. Önkormányzatok, civil szervezetek, oktatási intézmények, hatóságok és más állami szervek együttműködésén túl, a területen érdekelt gazdálkodók bevonása is szükséges.

A védelem alatt álló területek körének kiszélesítése, a védetté nyilvánítás mellett a kezelés pénzügyi és szakmai feltételeinek megteremtése is sürgető.

Kapcsolódó járássok: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, oktatási intézmények, vállalkozások, Nemzeti Park Igazgatóságok

2.5.2.6. beavatkozás: Barnamezős területek hasznosítása

Adott természeti, környezeti viszonyoknak megfelelően gazdaságstratégiai feladatként jelenik meg a megye leromlott állapotú, barnamezős területeinek hasznosítása (kármentesítés, rehabilitáció), új funkciókkal való ellátása, mivel az eddig kihasználatlan beépített területek, barnamezők jobb kihasználásával hosszú távon a nemzetgazdaság számára fontos erőforrásokat védünk meg, biztosítva ezzel a gazdasági növekedés alapvető feltételeit.

A környezeti szempontokhoz igazodóan a beavatkozás keretében kiemelt hangsúlyt kell fektetni az alulhasznosított, vagy használaton kívüli területek újbóli településszerkezetbe illesztésére és e területek funkcióváltásának elősegítésére környezetvédelmi szempontok figyelembe vételével.

A következő időszak fontos feladatául jelentkezik ugyanis a barnamezős területek lehetőség szerinti rehabilitálása, funkcióváltással történő fejlesztése, mivel ezidáig a barnamezős területek hasznosítása iránt a vártnál kisebb érdeklődés mutatkozott; a fejlesztéseket a pályázati feltételek sem mindig segítették (kármentesítés finanszírozása). A tapasztalatok alapján érdemes újragondolni, mind a támogatási feltételek, mind a koncepció szintjén egy olyan feltételrendszer kialakítását, amely a barnamezős fejlesztéseket előtérbe helyezi a kármentesítéstől a vállalkozások betelepedéséig.

A szennyezéssel legjobban érintett kármentesítésre váró területek tekintetében fontosnak tartjuk azok felmérését, tényfeltárását, és végül projekt szintjén a kármentesítés lebonyolítását. Ezzel nem csak a szennyezett területek száma csökken, hanem területfejlesztés és gazdaságfejlesztés szempontjából is fontos területek válnak hasznosíthatóvá, megőrizve az érintetlen természetet, vagy az agrárium által használt termőföldet.

Mindezekon túl a remediációs beruházások nem csak a gazdaság élénkítését, hanem az egészséges környezet javítását is eredményezi.

Mind a volt ipari üzemek, mind a bánya-meddők, mind a pernyehányók környezetében okozott környezeti szennyezések kármentesítésével kapcsolatban olyan módszerek alkalmazandók, ahol az ártalmatlanításra váró anyag nyersanyagként kerül hasznosításra. Ezek a tevékenységek elsősorban a barnamezős területek újrahasznosításával végzendők el. A területek újrahasznosítása nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjon a településtervezés, a földhasználat-szabályozás, a zöldmezős beruházások, a gazdasági fellendülés és munkahelyteremtés tervezése során

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béláptfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások

2.5.2.7. beavatkozás: Környezeti tudatosság ösztönzése

Az állampolgárok környezeti ismereteiről, készségeiről és hajlandóságáról készült felmérések azt mutatják, hogy értékrendjükben fontos szerepet tölt be a környezet, de az egyéni cselekvésekben még mindig csak ritkán jelenik meg a környezettudatos gondolkodásmód, a fenntarthatóságra való törekvés.

A társadalom környezettudatosságának erősítése, a környezettudatos szemléletformálás érdekében elengedhetetlen a környezeti nevelés és oktatás hatékonyságának megerősítése, valamint a média és az oktatás együttműködése.

A környezeti szemléletformálás hatékonyságának fontos feltétele, hogy az állampolgárok környezeti ügyekben megfelelő információval rendelkezzenek. Ehhez szükséges az érdeklődés felkeltése, az új információnak a már meglévő ismeretekhez kapcsolhatósága, továbbá a tájékoztatás céljának megfelelő tartalmú, pontos, hiteles üzenet közvetítése.

A környezeti ügyekben való aktív társadalmi részvételt számos jogszabályi előírás (környezetvédelmi törvény, a stratégiai környezeti vizsgálatra és a környezeti hatásvizsgálatra vonatkozó szabályok, az uniós támogatást élvező projektekre vonatkozó előírások stb.) támogatja. Azonban a környezettudatosságra nevelés feladatai szerves részét a fenntartható fejlődéssel, a fenntarthatósággal kapcsolatos ismeretek átadása jelenti.

A tennivalók kapcsán megkerülhetetlen az egyéni felelősség kérdése, valamint annak felismerése és elfogadása, hogy a környezettudatos viselkedés sok esetben a rövid távú „kényelmi” szempontok háttérbe szorításával, esetenként többletráfordítással jár, de a pozitív hatások, illetve az elkerült károk rövidebb-hosszabb távon ezt ellensúlyozzák.

Kiemelt cél a megfelelő gazdasági potenciált és életfeltételeket biztosító természeti erőforrásokkal való fenntartható gazdálkodás megteremtése, az erőforrások megőrzése a jövő generációk számára mind mennyiségben, mind minőségben, az egészséges élet környezeti feltételeinek és jobb minőségének biztosítása, a fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése.

A települési környezet fejlesztése terén kiemelkedő jelentőségű a települések felkészítése a klímaváltozási kihívásokra is. A megfelelő energiaellátási módszereket és technológiákat is tartalmazó, az alacsony CO₂-kibocsátásra fókuszáló helyi integrált stratégiák kidolgozása hozzájárulhat az éghajlatváltozás koncentrálnó hatásainak csökkentéséhez, a környezet védelméhez és a lakosság életminőségének növeléséhez is.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Béláptfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások

2.5.3. intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet

A 2007 és 2013 közötti időszakban a vidéki Magyarország átlagára és Heves megyére is a természetes fogyás jellemző, a megyét azonban a vidéki átlaghoz képest ez a folyamat erőteljesebben érinti, így a 2012-es állapotot illetően a megye elmaradása jelentős. Heves megyei viszonylatban nem pusztán a népsűrűség csökkenése

A beavatkozás keretében nyújtott támogatások egyik célja a társadalmi integrációt elősegítő szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek megteremtése, a helyi szinten elérhető szolgáltatások fejlesztése és bővítése. A közszolgálatok intézményi kapacitásának és hatékonyságának növelése szükséges megyei, járási és helyi önkormányzati szinteken is, hiszen a gyors és hatékony kiszolgálás tudja elégedetté tenni a közigazgatási eljárások során az ügyfeleket. A beavatkozás keretében a települési önkormányzati intézmények energiahatékonyságának fokozása, épületgépészeti rendszerek energetikai célú korszerűsítése, a megújuló energiaforrások részarányának növelése jelenik meg. A gyorsabb ügyintézés hatására javul a befektetési környezet, a bürokrácia nem lassítja, hanem előmozdítja a hatósági, engedélyezési folyamatokat. A helyi, önkormányzati közszolgáltatások és a közigazgatás infrastruktúrájának illetve az egyéb önkormányzati feladatokat ellátó intézmények (azok épületeinek, eszközállományának) fejlesztése során alapelv, hogy a fejlesztések a szolgáltatások hozzáférhetőségének és azok minőségének javítását kell, hogy szolgálják. Támogatandó továbbá a meglévő, önkormányzati feladatellátást szolgáló intézmények akadálymentesítése, családbarát funkciók kialakítása esetlegesen a szolgálati lakásoknak az akadálymentesítése, energiaracionalizálása, külső és belső felújítása, bővítése.

Kedvezményezettök köre: települési önkormányzatok, önkormányzati társulások, települési önkormányzatok intézményei

Kapcsolódó járások: Belpátfalvai, Eger, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

Jelen beavatkozás célja a lakosság, a látogatók és a vállalkozások számára vonzó, ugyanakkor környezetileg fenntartható települési arculat kialakítása. Cél az épített környezet fejlesztése az alapvető infrastrukturális igények kielégítése, a minőségi életfeltételek kialakítása új közösségi funkciók megeremtése érdekében. Az

épített örökségünk, a helyi értékek segítenek a helyi és megyei identitás megőrzésében, erősítésében, a helyi és megyei márkásításban, turisztikai jelentőségük van, továbbá a gazdaságra is kihatásuk van. A társadalmilag leromlott területek esetében kiemelten fontos az érintett lakosság szociális kohéziójának erősítése is, melyet a közösségformálást erősítő terek, létesítmények és kulturális intézmények (pl: templomok, művelődési házak, könyvtárak) fejlesztése szolgálja, amennyiben új közösségi funkciók létrehozását, illetve eddigiek megerősítését szolgálják. Ugyancsak fontos feladat az élhető település részét képező, közösségi tulajdonban lévő közművek fejlesztése/ felújítása, utak, járdák, kegyeleti helyek megújítása. A helyi jelentőségű természeti és épített értékek, műemlékek megőrzése és bemutatása jelentősen hozzájárul a helyi identitás tudat fenntartásához, erősítéséhez. Ugyancsak a beavatkozás célja az egyéb önkormányzati tulajdonú ingatlanok energiahatékonyságának növelése, a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználási arányának növelését szolgáló beruházások támogatása, fűtése korszerűsítés illetve az intézmények épülethéj energiavesztésének csökkentését szolgáló fejlesztések erősítése. Ennek keretében támogatható az épület homlokzatának, padlás- és pincefödemeinek utólagos, külső hőszigetelése, a nyílászárók cseréje és egyúttal a külső árnyékolás megoldása. 2020-ig szükséges a megye kulturális intézményeinek szolgáltatási és program portfóliójának folyamatos fejlesztése a minőségi közszolgáltatások biztosítása érdekében. A kulturális intézmények (könyvtárak, muzeális intézmények, stb.) fontos szerepet töltenek be a helyi társadalmi kohézió erősítésében. A könyvtárak és a múzeumi intézmények szerepe az iskolán kívüli képzésben, felnőttképzésben és a lakosság kulturális igényeinek kielégítésében is rendkívül fontos szereppel bír. Ezen intézmények képesek a munkaerő-piacon lévők, illetve az oda belépni kívánó munkavállalók esélyét növelni a jobb foglalkoztatási feltételek eléréséhez képzéseik és a tudás megszerzését támogató szolgáltatásaik révén. Cél az információs és közösségi szerepvállalásuk erősítése, és részvételük növelése az élet-hosszig tartó tanulást támogató képzési folyamatokban.

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, települési önkormányzatok intézményei, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, önkormányzati társulások, egyházak

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.3.3. beavatkozás: A közösségi terek fejlesztése az életminőség javítása céljából

A vidéki kistelepüléseknek jellemzően az előregedés, elvándorlás és elszegényedés problémájával kell szembenézniük. Fontos cél ezeknek a folyamatoknak a kezelése, olyan biztonságos, gazdaságilag életképes és élhető vidéki környezet fenntartása, amely megőrzi a megye vidéki területeinek értékeit.

A megyében található kisebb települések esetében jelentkezhetnek olyan kisléptékű településfejlesztési igények, amelyek nem integrált, akcióterületi megközelítést igényelnek, hanem a településkép vonzerejének növelése céljából lokális fejlesztésekkel megoldhatók. Ezek az egy-egy közterületre, utcára, épületre kiterjedő kisléptékű infrastrukturális beavatkozások (pl. közterületek, lépcsősorok, parkok; játszóterek; piacterek; kegyeleti helyek; közösségi helyek: művelődési házak, könyvtárak, térburkolatok, közvilágítás; közlekedésbiztonság, kisléptékű közlekedési fejlesztések) amelyek elősegítik a településkép javítását, illetve növelik a lakosság elégedettségi szintjét. A kisebb településeket infrastrukturálisan olyan helyzetbe kell hozni, hogy az ott élők komfort fokozata közelítsen a városihoz (víz, villany, szennyvízelvezetés, gázvezeték kiépítés, iskola, stb.) annak érdekében, hogy helybemaradásuk feltételei adottak legyenek. Falufejlesztések tekintetében a vidék környezeti, természeti, kulturális, táji értékeinek védelmére, élhető környezet megteremtésére van szükség, mely a városok számára is rekreációs lehetőséget biztosít. Kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak a településeken működő IKSZT-k, művelődési házak, közösségi, civil szerveződések, hagyományőrző csoportok, amelyek jelentős szerepet játszanak és hozzájárulnak a vidék népességmegtartó erejének növeléséhez is. Hasonló jellegű probléma tapasztalható a megye országos viszonylatban, kisvárosaiban is. Ezeken, a területeken a népességmegtartó képeség fontos cél, melyek közül a lakóterületekhez kapcsolódó közösségi terek fejlesztése elengedhetetlen

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, települési önkormányzatok intézményei, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, önkormányzati társulások

Kapcsolódó eljárások: Bélapátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.3.4. beavatkozás: Települési infrastruktúra fejlesztések a közbiztonság javítása érdekében

A közbiztonság javítása Heves megye településein kiemelt célként jelenik meg. A beavatkozás keretében tervezett intézkedések a Heves megyei települések megnyugtató, kiegyensúlyozott közbiztonságát, a lakosság szubjektív biztonságérzetének fenntartását és javítását célozzák. A bűnmegelőzés természetesen nem kizárólag a rendőrség feladata, mindenkinek tenni kell érte, az egyes embereknek, a családoknak, a civil szervezeteknek, az iskoláknak, és persze az állami szerveknek is. Szükségszerű a megye területén a közbiztonság megerősítése, a polgárőri szervezetek sikeres működése, a bűnözés mennyiségi csökkentése, a védelem biztosítása mindenki számára. A fő cél a megyében élő állampolgárok biztonságérzetének javítása. A közbiztonság helyreállítása, megőrzése, továbbá a lakosság biztonságérzetének fokozása szempontjából vitathatatlanul a legfontosabb szerepe a bűnmegelőzésnek van. A társadalom számára lényegesen hasznosabb megelőzni a bűncselekményt, illetve az elkövetővé vagy az áldozattá válást, mint mozgásba hozni a bűnüldözés és a büntető igazságszolgáltatás igencsak költséges rendszereit annak érdekében, hogy felderítsék az elkövetett cselekményt és megbüntessék az elkövetőt. A térfigyelő rendszerek kialakításának és működtetésének alapvető feladata, hogy a bűnmegelőzési és közbiztonsági célkitűzéseken túlmenően hozzájáruljon a közterületek rendjének, tisztaságának védelméhez, elősegítse jogszerű használatát, és az önkormányzati vagyron védelmét, illetve a közterületen elkövetett szabálysértések számának csökkenését.

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, polgárőrségek

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

2.5.3.5. beavatkozás: Leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi megújítása

A megye területén a hátrányos helyzetű, szegregált lakókörnyezetben élő állampolgárok fenntartható társadalmi integrációjának elősegítése nélkülözhetetlen a szegregációs helyzetből eredő - problémákat felszámolásához. A társadalmi szempontból problémás családok egy-egy településen, illetve azokon belül is egy-egy településrészen koncentrálnak. Jellemző, hogy közülük sokan a település szélén épített lakóházakban laknak, mely ingatlanok komfort nélkülinek, illetve többnyire félkomfortosnak tekinthetők. Az egy területre koncentrált, lerobbant állapotú ingatlanokban lakó és az alacsony jövedelmű, iskolázottságú népesség számos helyen ún. szegregátumot alkot, ami nehézséget jelent az alacsony színvonalú társadalmi helyzetből való kitörésre. A roma lakosság felzárkóztatása, illetve a versenyszféra területén történő tartós munkához juttatásuk hosszú távra elhúzódóan nagyon komoly erőfeszítéseket igényel az államtól, a jelenleginél hatékonyabb foglalkoztatási-képzési-mentális fejlesztést is tartalmazó, kiszámíthatóan működő, az adott térség tartósan munkanélküli lakosaira koncentráló programok megvalósításával. Jelen beavatkozás célja tehát az alacsony státuszú, telepszerű lakhatási körülmények között élő marginalizált csoportok mobilizációjának és lakhatási körülményeinek javítása. Kizárólag az integrálható szegregátumok esetében a lakhatási körülmények javításával, lakások felújításával, komfortfokozatuk emelésével, lakások kiváltásával, szociális bérlakások vásárlásával, építésével; valamint vadtelepek felszámolásával lehet eredményeket elérni. Ezen programok keretei közt a településrészek köz-, gazdasági-, szolgáltatási és egyéb funkciókkal való ellátottságát emelő infrastrukturális beavatkozások (épületek, utak, járdák, zöldfelületek stb. építése, felújítása) és ezekhez kötődő tartalmi, a leszakadást csökkentő, kohéziót, köz- és közlekedés-biztonságot, zöldfelületet növelő fejlesztések, akciók, programok megvalósítása lehetséges ezen beavatkozás keretei közt. Fontos, hogy a lakhatás legalizálása illetve a lakhatási biztonság növelése (béleti szerződések, adósságkezelési programok) megtörténjen. Ezen komplex, infrastrukturális és soft elemeket ötvöző

fejlesztések egymás hatását erősítve járulnak hozzá a lakosság szegregálódása és a településrész leszakadása enyhítéséhez.

Kedvezményezettek köre: a szegregálódó településrészekkel rendelkező önkormányzatok, a települési önkormányzatok és intézményeik, illetve a gazdasági- és civil szféra.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélátpátfalvai, Pétervásárai

2.5.3.6. beavatkozás: A helyi identitás megerősítése és közösségformálás

A megye településein növelni kell a helyi identitástudatot és népességmegtartó képességet, a helyi kultúra értékeinek megőrzését és fejlesztését. Ezen célok eléréséhez olyan eszközök nyújthatnak segítséget, mint pl. a népi kézművesség értékeinek újraélesztése és terjesztése, mely egyszerre gazdasági és kulturális tevékenység, közösségformáló módszer és lehetőség, személyiségformáló, identitásalakító erő. A helyi lakosság identitásának növelése hosszú távon a civil szféra erősödését eredményezheti, amely jótékony hatással lehet a helyi gazdaság versenyképességére. A civil szervezeteknek törekedniük kell a civil társadalom fejlődésére, szerepet kell vállalni a helyi közösségek megerősítésében, az ehhez elengedhetetlenül szükséges emberi kapcsolatok kialakításában; közösségfejlesztéssel, közösségi munkával erősíteni kell a társadalmi kohéziót, a helyi identitást; közre kell működniük a helyi kulturális és természeti örökség közös gondozásában, a hagyományok ápolásában, a helyi tudás megőrzésében és átörökítésében. Ezeken túl aktívan rész kell, hogy vegyenek környezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításában is.

A helyi emberek identitástudat javításának egyik megfelelő módja a különböző, lehetőség szerint több korosztályt megmozgató rendezvények szervezése is. Ezeken kívül a közösségformálást erősítő akciók, programok, szemléletformáló kampányok szintén a helyi identitást erősítik és segítenek az elvándorlás megakadályozásában. A térségi helyi termékek, kifejezetten megyei hungarikumok bemutatása és pozicionálása, a megyei műemlékek felújítása és előtérbe helyezése, valamint a hagyományok továbbélése a hagyományörző kulturális szervezetek megújítása mellett identitáserősítő céllal is bír.

Kedvezményezettek köre: Önkormányzatok, civil szervezetek, non-profit szervezetek, nemzetiségi közösségek

Kapcsolódó eljárások: Bélátpátfalvai, Egri, Füzesabonyi, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Pétervásárai

2.5.4. intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések

Az információhoz való hozzáférés ma már külön gazdasági tényező. Az információs és kommunikációs technológiák hozzáférhetőségének, használatának és minőségének javítása a gazdaságfejlesztés elengedhetetlen része.

Hazánk mind a lakossági, mind a közigazgatási, mind pedig a KKV internet hozzáférés, használat és felhasználói ismeret terén jelentős lemaradásban van az uniós átlaghoz képest és mindez igaz az e-kereskedelmi, e-közigazgatási penetrációra is.

A gazdaság versenyképességének javítása a megye gazdasági adottságaira építő munkahelyteremtő beruházások ösztönzése, a munkahelymegtartó- és gyarapító fejlesztések prioritizálása és a beruházásösztönzést támogató infrastruktúrák (infokommunikációs, közlekedési, oktatás-szakképzési, stb.) fejlesztése elengedhetetlen.

Az infokommunikációs fejlesztések egyrészt a vállalkozói-, és közszféra szolgáltatásainak és infrastrukturális feltételeinek korszerűsítését, az azokhoz való hozzáférés egyenlőtlenségeinek mérséklését célozzák.

Másrészt, mivel az információs társadalom nem csak az infokommunikációs rendszerekhez való hozzáférést, hanem azok használatát, a társadalmi-gazdasági életbe való integrálódásukat is jelenti, erősíti az úgynevezett „e-gazdaság” szerepét is. A vállalkozások számára ma már elengedhetetlen, hogy megjelenjenek a világhálón (e-kereskedelem és más szolgáltatások). A közigazgatásban hasonlóképpen minőségi változás az elektronikus

ügyintézés különböző formáinak elterjedése, ami tipikusan az információs technológiák társadalmi életben való hasznosulásának példája.

Mindemellett az infokommunikációs technológiák bevezetésének, elterjesztésének és alkalmazásának célja az emberek életminőségének javítása, tudásuk szélesítése, a különböző fejlettségű és gazdasági erejű földrajzi területek polgárai között a társadalmi esélyegyenlőség megteremtéséhez való hozzájárulás, illetve az attól való elzártságból adódó „digitális szakadék” felszámolása.

2.5.4.1. beavatkozás: Vállalkozások informatikai fejlesztéseinek támogatása

Az IKT eszközök és megoldások vállalatban belüli használatának előtérbe helyezése, külső és belső hálózattal való ellátása, a digitális gazdaság előmozdítása, vagyis a vállalkozások IKT alkalmazásokkal és eszközökkel való ellátottságának javítása, az elektronikus, felhőalapú-szolgáltatások igénybevételének növelése versenyképességük növelése szempontjából elengedhetetlen.

Így a megyében működő vállalkozások, valamint a fejlesztési pólusok, tudásközpontok és térben koncentrálnak vállalati együttműködések (ipari parkok, klaszterek) esetében egyaránt ösztönözni szükséges az IT-technológiák üzletmenetet segítő felhasználását és támogatni szükséges a komplexebb, magasabb informatizáltsági szintet lehetővé tevő, vállalatban belüli és üzleti folyamatokat egyaránt támogató, komplex vállalati és szervezeti infokommunikációs megoldások (vállalatirányítási rendszerek, ügyfélkapcsolat-kezelő rendszerek (CRM-ek), döntéstámogató megoldások, folyamatmenedzsment szoftverek stb.) alkalmazását.

A beavatkozás támogatja az elektronikus alkalmazások minél szélesebb körű igénybevételét (pl. e-számla, e-aláírás, e-fizetés) a KKV szektorban, melyek hozzájárulnak más vállalatokkal, illetve az állammal való hatékony együttműködéshez, a vállalat belső és külső működésének javulásához, ezáltal javítva a versenyképességet.

Az IKT eszközök használata jótékony módon hat a vállalkozások termelékenységére és gazdasági hatékonyságára, ezen keresztül elősegítve a versenyképességet és a társadalmi jólét növekedését.

A beavatkozás révén a vállalkozási tevékenység folyamata modernbbé és hatékonyabbá válik. A KKV-k képesek lesznek lépést tartani a kor technikai elvárásaival, ezáltal nő a versenyképességük, piacon maradási esélyük, az ellátási láncba bekapcsolódási szintjük, valamint erősödik a munkahelyteremtő- és megtartó képességük.

A beavatkozás révén a vállalkozási tevékenység folyamata modernbbé és hatékonyabbá válik. A KKV-k képesek lesznek a beavatkozás révén lépést tartani a kor technikai elvárásaival, ezáltal nő a versenyképességük, piacon maradási esélyük, az ellátási láncba bekapcsolódási szintjük, valamint erősödik a munkahelyteremtő- és megtartó képességük.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Belpátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: vállalkozások

2.5.4.2. beavatkozás: Közsféra informatikai fejlesztése; elektronikus közszolgáltatások elérhetővé tétele, megismertetése

Az IKT ellátottság javítása, az IKT alkalmazások fejlesztése, infokommunikációs felszereltségének és minőségi szolgáltatásainak fejlesztése, szabad szoftverek bevezetése a központi közigazgatásban, a helyi önkormányzati gazdálkodás mindennapjaiban is hangsúlyozandó.

A kormányzat és a közigazgatás működését olyan stabil, korszerű és biztonságos informatikai háttér (infrastruktúra, alkalmazások és szolgáltatások egyaránt) kell, hogy támogassa, amely lehetővé teszi a közigazgatás és az állam belső folyamatainak, szolgáltatásainak a nagyarányú elektronizálását, továbbá az

állami érdekkörbe tartozó információk és tartalmak széles körű digitalizációját és nyilvános hozzáférhetővé tételét.

A közigazgatás hatékonyságának növelése szempontjából fontos a közszolgáltatások minőségi fejlesztése, az elektronikus szolgáltatások széles körben történő elérhetővé tétele (e-közigazgatás), a gyors, költséghatékony és kényelmes ügyintézés megismertetése és alkalmazása.

A közsféra informatikai infrastruktúrájának fejlesztése az informatikai működés tárgyi feltételeinek megteremtését jelenti, olyan informatikai eszközök, technológiák, olyan innovatív folyamatok alkalmazását, amelyek az információközlést, feldolgozást, annak áramlását és kódolását hatékonyabbá és gyorsabbá teszik.

Az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás és az e-egészségügy komplex IKT fejlesztése a modern infokommunikációs rendszerbe történő bekapcsolódás informatikai feltételeit teremti meg.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, költségvetési szervek

2.5.4.3. beavatkozás: Az információs társadalom kiépítéséhez szükséges hálózatok fejlesztése

Az infokommunikációs hálózatok tervezése, fejlesztése és üzemeltetése kiemelt fontosságú és jelentős iparág nemcsak a megyében, hanem globális szinten egyaránt.

A hatékonyan működő információs társadalom kiépítéséhez elengedhetetlen az IKT-khoz való hozzáférés elősegítése, az e-technológiák használatának elterjesztése, WEB alapú szolgáltatási rendszerek működtetése és minőségének fokozása.

Ehhez egy megfelelő hálózati infrastruktúra kiépítése, a kapcsolódó informatikai eszközállomány korszerűsítése, bővítése és a megfelelő infokommunikációt elősegítő infrastruktúra kiépítése (pl. szélessávú internethálózat) szükségeltetik.

Kiemelten fontos tehát a modern, infokommunikációs eszközökkel történő technikák alapjául szolgáló IKT-infrastruktúra fejlesztése, az intézmények infokommunikációs eszközellátottságának, informatizáltságának növelése, új oktatási IKT tartalmak, (pl. felhőalapú) szolgáltatások kifejlesztése, bevezetése, valamint a kulcsfontosságú, nagy számú közösséget vonzó közösségi terek internet elérési pontjainak fejlesztése, internet elérési lehetőségeinek fejlesztése, az információ áramlás gyorsítása, ismeretátadás, és vétel megkönnyítése érdekében.

Kapcsolódó eljárások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek, vállalkozások, az iskolarendszeren kívüli képző intézmények, internetszolgáltatók, közigazgatási szervek

2.5.4.4. beavatkozás: Digitális írástudatlanság felszámolása, IT-technológiák használatának ösztönzése

Az információs társadalom szempontjából a kulcskompetenciák közül különösen a digitális írástudásnak – az információtechnikai eszközök használatának készsége - és az információs írástudásnak – információk eszközök használata révén a tudásalkalmazási szint megnövelhető és megújítható - van kiemelt jelentősége.

A nagyfokú digitális írástudatlanság felszámolása, különös tekintettel a legnagyobb lemaradásban levők körében (az idősek, hátrányos helyzetűek, kistélepülésen élők és alacsony végzettségűek körében) kiemelten fontos,

hiszen a digitális világban való jártasság versenyképesebb munkaerőt, igényesebb fogyasztót jelent, amelynek eredményeként nemzetközi vállalkozások számára Magyarország újra vonzóvá válhat.

Az Általános Művelődési Központok, könyvtárak és a közösségi művelődés más szinterei, pl. a művelődési házak, IKSZT-k, teleházak jelentős szerepet töltenek be abban, hogy az info-kommunikációs kompetenciák mindenki számára hozzáférhetővé váljanak, csökkentve ezzel a digitális írástudás hiányát.

Emellett fontos a másodlagos digitális írástudás elterjesztése, a távmunka és digitális közmunka fejlesztése is.

A területi felzárkózást elősegítve az elmaradott térségekben, egyes speciális adottságú térségtípusok esetében, és a kisebb népességszámú településeknél kiemelt prioritás kell, hogy legyen az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés elősegítése, az informatikai, számítógép-felhasználói és idegen nyelvi ismereteket, kompetenciákat növelő képzési programok lebonyolítása, az e-technológiák használatának és minőségének fokozása, a kapcsolódó infrastruktúrák, közösségi hozzáférési pontok és a digitális jártasság, írástudás fejlesztése.

Kapcsolódó járások: Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, BÉlapátfalvai, Pétervásárai

Kedvezményezettek köre: települési önkormányzatok, civil szervezetek

Prioritásokhoz kapcsolódó indikátorok

Prioritás neve, száma	Indikátor megnevezése	Indikátor mértékegysége
2.5.1. intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása	Épített/felújított utak hossza	Km
	Kialakításra kerülő/felújított parkolóhelyek száma	Db
	Megépített kerékpárutak hossza	Km
	Felújított/kiépített/áthelyezett buszfordulók száma	Db
	Átépített/korszerűsített buszöblök száma	Db
	Épített/felújított autóbusz pályaudvarok száma	Db
	A közösségi közlekedés fejlesztésével közvetlenül érintett utasszám	Fő
	Kiépített/felújított forgalomirányítási rendszerek száma	Db
	A járási központot és gyorsforgalmi úthálózatot közúton 15/20/30 percen belül elérő lakosság számának növekedése	fő
	Fejlesztett városi közlekedéssel érintett lakosság száma	fő

	Kiépített/korszerűsített dinamikus utas-tájékoztatói rendszerek száma	Db
2.5.2. intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet- és környezetvédelem	Épített/felújított vízelvezető árkok, csatornák hossza	Km
	Ár- csapadék és belvízkároktól megvédett lakosság száma	Fő
	Ár- csapadék és belvízkároktól megvédett terület	Ha
	Megerősített partfal szakasz hossza	Km
	Épített/felújított szennyvízhálózat hossza	Km
	Épített/felújított víz- záportározók száma	db
	Szennyvízcsatornával ellátott lakóegységek száma	Db
	Szennyvízkezeléssel ellátott lakosok száma	Fő
	Rekultivált hulladéklerakók száma	Db
	A projekt által megvédett értékek vagy megtakarított áthelyezési szükséglet	Db
	Energia megtakarítás mértéke	Kwh
	Felújított lámpatestek száma	db
	Funkcióváltással felújított barnamezős területek nagysága	Ha
	Lebonyolított képzések száma	db
	Lebonyolított programok száma	db
2.5.3. intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet	Új elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek kiépítésének száma	Db
	Már meglévő elektronikus ügyfél-kapcsolattartási rendszerek fejlesztésének száma	Db
	Felújított, akadálymentesített közszolgáltatásokat nyújtó intézmények száma	Db
	Fejlesztett közművelődési intézmények, könyvtárak és múzeumi intézmények száma	Db
	Felújított tárgyi, építészeti, műemléki értékek száma	Db

	Lakosok száma	Fő
	Városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága	Ha
	Városrehabilitációs beavatkozások által érintett lakosok száma	Fő
	Település-rehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága	Ha
	Település-rehabilitációs beavatkozások által érintett lakosok száma	Fő
	Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma	Fő
	Bűnmegelőzési programokba bevont személyek száma (kiemelten a gyermek és fiatalok lakosságra)	Fő
	Támogatással felújított lakások száma	Db
	Helyi foglalkoztatási kezdeményezésekbe bevont hátrányos helyzetű emberek	Db
	Megnövekedett zöldfelületek száma	Ha
	Lakossági elégedettség	%
	Kialakított új szolgáltatások száma	Db
	Megvalósult programok, akciók, rendezvények száma	Db
	Teremtett munkahelyek száma	Db
2.5.4. intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések	Újonnan elérhető elektronikus közszolgáltatások száma	Db
	Újonnan kialakított internetelérési pontok száma	db
	Újonnan beszerezett eszközök száma	db
	Lebonyolított képzések száma	db
	A fejlesztéssel érintett közigazgatásban dolgozók száma	fő

Heves Megye Területfejlesztési Programja (2014-2020) területi hatásvizsgálatának jelen prioritáshoz kapcsolódó észrevételei:

A prioritás elsőként az elérhetőség javítását, ezen belül a közlekedési infrastruktúra fejlesztését említi, beleértve a közúti és vasúti közlekedést, az intermodalitás javítását, valamint a közösségi közlekedés fejlesztését. A prioritás logikusan lefedi a legfontosabb érintett fejlesztési területeket, részben területi fókuszokat is tartalmaz. Elsősorban gazdaságfejlesztési vetülete van, de a népesség megtartására is hatással bír. Egyszerűbb és átláthatóbb lenne a prioritás tagolása, ha a vonalas fejlesztéseket egy intézkedésben jelenítené meg, külön csoportban pedig az intermodalitást támogató intézkedéseket.

Javítaná a Program konzisztenciáját, ha a fejlesztési fókuszok kapcsolódását is bemutatná a releváns többi prioritáshoz, intézkedéshez. Ilyen területek lehetnek a társadalmi leszakadással küzdő perifériák, a fejlesztési tervezett turisztikai desztinációk. A vasúti fejlesztések súlya kevésbé érződik a közútfejlesztési célok mellett. Itt is kimutatható lenne, mely területek esetében lehet elsődleges, vagy legalább is fontos szerepe a vasúti közlekedésnek.

Prioritás azonosítója, neve:		2.5. Város-vidék kapcsolatok környezettudatos fejlesztése								
Sor-szám	Intézkedés és Projektcsomag megnevezése	Projektcsomag területi specifikumai	Jellemző kedvezményezettek köre	Célcsoport megjelölés e	Projektcsomag ütemezés e	Projektcsomag költségigénye (Indikatív, teljes összeg, (Millió Ft))	Finanszírozó forrás (uniós, nemzeti, özi, hazai)	Kapcsolódó EU tematikus célkitűzés (uniós finanszírozás esetén)	Projektcsomaghoz kapcsolódó eredmény és output indikátorok (jellemzően prioritásonként)	Együttműködésben megvalósuló projektcsomagok (igen/nem)
2.5.1. Intézkedés megnevezése: Az elérhetőség feltételeinek javítása										
2.5.1.1.	Közúthálózat fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai	Önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt.	önkormányzatok, a megye lakossága	2014-2020	75 000	uniós/hazai	(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban	épített/felújított út (km) épített/felújított parkoló (db)	igen
2.5.1.2.	Intelligens közösségi közlekedés	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi,	Önkormányzatok, Magyar Közút Nrt., NIF Zrt.	önkormányzatok, a megye lakossága	2014-2020	15 000	uniós/hazai	(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és	épített/felújított intermodális csomópont (db) járműpark fejlesztés (db) kiépített	igen

		Bélapátfalvai, Pétervásárai						kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (4) Az alacsony CO2 kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	szolgáltatás (db)	
2.5.1.3.	Vasút szerepének növelése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	Önkormányzatok, NIF Zrt	önkormányzatok, a megye lakossága	2014- 2020	1 000	uniós/ hazai	(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (4) Az alacsony CO2 kibocsátású	felújított vonalszakasz (km) villamosított vonalszakasz (km) kiépített szolgáltatás (db)	igen

								gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban		
2.5.1.4.	Kerékpárút hálózat fejlesztése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	Önkormányzatok, Magyar Közút Nzt., NIF Zrt	önkormányzatok, a megye lakossága	2014-2020	13 000	uniós/hazai	(7) A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban (4) Az alacsony CO2 kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	épített/felújított kerékpárút (km) kiépített szolgáltatás (db)	igen
2.5.2. Intézkedés megnevezése: Stratégiai erőforrások megóvása, természet és környezetvédelem										
2.5.2.1.	Ivóvíz minőségének	Egri, Gyöngyösi,	települési önkormányzatok,	lakosság, önkormány	2015-2020	700	uniós	5. Az éghajlatváltozás	Érintett lakosság száma (fő)	nem

	<i>javítása, távlati vízbázisvédelem</i>	<i>Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai</i>	<i>civil szervezetek, gazdasági társaságok</i>	<i>-zatok vállalkozások</i>				<i>hoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése</i> 6. <i>Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése</i>	<i>Érintett terület nagysága (ha)</i> <i>Lakossági elégedettség (%)</i>	
2.5.2.2.	<i>Ár- és belvízvédelem</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai</i>	<i>települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok</i>	<i>lakosság, önkormányzatok, vállalkozások</i>	2015-2020	33 000	uniós	5. <i>Az éghajlatváltozás hoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése</i> 6. <i>Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése</i>	<i>Épített/felújított vízelvezető árkok, csatornák hossza (km)</i> <i>Ár- csapadék és belvízkároktól megvédett lakosság száma (fő)</i> <i>Ár- csapadék és belvízkároktól megvédett terület (ha)</i> <i>Megerősített partfal szakasz hossza (km)</i> <i>Épített/felújított</i>	nem

									víz- záportározók száma (db)	
2.5.2.3.	Hatékony hulladékgazdálkodás feltételeinek megteremtése; szennyvízelvezetés és kezelés	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai	települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok	lakosság, önkormányzatok, vállalkozások	2015-2020	13 000	uniós	6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése	Épített/felújított szennyvízhálózat hossza (km) Szennyvízcsatornával ellátott lakóegységek száma (db) Szennyvízkezeléssel ellátott lakosok száma (fő) Rekultivált hulladéklerakók száma (db)	igen
2.5.2.4.	Közvilágítás korszerűsítése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai	települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok	lakosság, önkormányzatok, vállalkozások	2015-2020	500	uniós/hazai	6. Környezetvédelem és az erőforrások hatékonyságának elősegítése	Energiamegtakarítás mértéke(kW) Felújított lámpatestek száma (db)	nem
2.5.2.5.	Természetvédelmi területek és értékek megóvása	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi,	települési önkormányzatok, civil szervezetek, oktat	lakosság, önkormányzatok, vállalkozá-	2015-2020	10 000	uniós	5. Az éghajlatváltozás hoz való alkalmazkodás,	A projekt által megvédett értékek vagy megtakarított	igen

		Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	ási intézmények, gazdasági társaságok	sok, civil közössé- gek				valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése 6. Környezetvédel em és az erőforrások hatékonyságán ak elősegítése 10. Beruházás az oktatásba, kézségekbe és az egész életen át tartó tanulásba	áthelyezési szükséglet (db)	
2.5.2.6.	Barnamezős területek hasznosítása	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok	lakosság, önkormány -zatok, vállalkozá- sok	2015- 2020	6 200	uniós	6. Környezetvédel em és az erőforrások hatékonyságán ak elősegítése	Funkcióváltással felújított barnamezős területek nagysága (ha)	nem
2.5.2.7.	Környezeti tudatosság ösztönzése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi,	települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági	lakosság, önkormány -zatok, vállalkozá-	2015- 2020	400	uniós/ hazai	4. Az alacsony szén- dioxid- kibocsátású	Lebonyolított programok száma (db) Lebonyolított	igen

		Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	társaságok	sok, civil közössé- gek				gazdaságra való áttérés támogatása minden ágazatban 5. Az éghajlatváltozás hoz való alkalmazkodás, valamint a kockázatok megelőzésének és kezelésének elősegítése 10. Beruházás az oktatásba, kézségekbe és az egész életen át tartó tanulásba	képzések száma (db)	
2.5.3. Intézkedés megnevezése : Fenntartható település- és térszerkezet										
2.5.3.1.	A közszolgálati intézmények fejlesztései	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	önkormányzatok, önkormányzati társulások, többcélú kistérségi társulások, önkormányzati	A fejlesztés el érintett települése n élő lakosság.	2014-2020	26 000	Uniós	11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságán ak fokozása	Felújított önkormányzati intézmények száma (db)	Igen

		<i>járások</i>	<i>többségi tulajdonú vállalkozások</i>							
2.5.3.2.	<i>Az épített környezet fejlesztése a vonzó települési arculat megteremtése érdekében (A vidéki természeti- és kulturális örökség védelmének támogatása)</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások</i>	<i>önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, non-profit és civil szervezetek, egyházak</i>	<i>A fejlesztéssel érintett településének lakossága.</i>	2014-2020	21 000	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Felújított épületek, parkolók, közterületek száma (db)	Igen
2.5.3.3.	<i>A közösségi terek fejlesztése az életminőség javítása céljából</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások</i>	<i>önkormányzatok, önkormányzati többségi tulajdonú vállalkozások, magánvállalkozások, non-profit és civil szervezetek, egyházak</i>	<i>A fejlesztéssel érintett településének lakossága.</i>	2014-2020	6 800	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Felújított kulturális és szabadidő eltöltését szolgáló intézmények száma (db)	Igen

2.5.3.4.	Települési infrastruktúra fejlesztések a közbiztonság javítása érdekében	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	városi önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, magánvállalkozások, non-profit szervezetek, magánszemélyek	A fejlesztéssel érintett településen élő lakosság.	2014-2020	600	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Közterületi térfigyelő kamerák száma (db)	Igen
2.5.3.5.	Leszakadó településrészek komplex fizikai és társadalmi megújítása	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai járások	városi jogállású önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati szövetségek, civil szervezetek, társasházak, magánszemélyek	Alacsony státuszú népesség	2014-2020	6 300	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Szociális városrehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága (ha), Városrehabilitációs beavatkozások által érintett lakosok száma (fő), Település-	Igen

									rehabilitációs beavatkozások által érintett terület nagysága (ha), Település-rehabilitációs beavatkozások által érintett lakosok száma (fő), Helyi társadalmi akciókban résztvevők száma (fő)	
2.5.3.6.	A helyi identitás megerősítése és közösségformálás	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélápátfalvai, Pétervásárai járások	önkormányzatok, önkormányzati társulások, önkormányzati szövetségek, önkormányzati közintézmények, civil szervezetek, magánszemélyek, érdekképviselők	Főként a falusi településeken élő lakosság	2014-2020	1 000	Uniós	9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem	Helyi identitást növelő programok száma (db), támogatott civil szervezetek száma (db)	Igen
2.5.4. Intézkedés megnevezése: Infokommunikációs fejlesztések										
2.5.4.1.	Vállalkozások informatikai	Egri, Gyöngyösi,	gazdasági társaságok	vállalkozások	2015-2020	1 500	uniós	2. Az ITK-hoz való		nem

	<i>fejlesztéseinek támogatása</i>	<i>Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai</i>						<i>hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása</i>		
2.5.4.2.	<i>Közsféra informatikai fejlesztése; elektronikus közszolgáltatások elérhetővé tétele, megismertetése</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai</i>	<i>települési önkormányzatok, civil szervezetek, költségvetési szervek</i>	<i>lakosság, önkormányzatok, vállalkozások, költségvetési szervek, civil közösségek</i>	<i>2015-2020</i>	<i>830</i>	<i>uniós/hazai</i>	<i>2. Az ITK-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása</i> <i>11. Az intézményi kapacitások és a közigazgatás hatékonyságának fokozása</i>	<i>A fejlesztéssel érintett közigazgatásban dolgozók száma (fő)</i> <i>Újonnan elérhető elektronikus közszolgáltatások száma (db)</i>	<i>nem</i>
2.5.4.3.	<i>Az információs társadalom kiépítéséhez szükséges hálózatok</i>	<i>Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi,</i>	<i>települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok, az</i>	<i>lakosság, önkormányzatok, oktatási intézmé-</i>	<i>2015-2020</i>	<i>620</i>	<i>uniós</i>	<i>2. Az ITK-hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák</i>	<i>Újonnan beszerzett eszközök száma (db)</i> <i>Újonnan</i>	<i>igen</i>

	fejlesztése	Bélapátfalvai, Pétervásárai	iskolarendszeren kívüli képző intézmények, internetszolgáltatók	nyelvi tanulói, civil közössé- gek				használatának és minőségének fokozása 9. A társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem 10. Beruházás az oktatásba, kézségekbe és az egész életen át tartó tanulásba	kialakított internetelérési pontok száma (db)	
2.5.4.4.	Digitális írástudatlanság felszámolása, IT- technológiák használatának ösztönzése	Egri, Gyöngyösi, Hatvani, Hevesi, Füzesabonyi, Bélapátfalvai, Pétervásárai	települési önkormányzatok, civil szervezetek, gazdasági társaságok, az iskolarendszeren kívüli képző intézmények, internetszolgáltatók	lakosság, vállalkozá- sok, civil közössé- gek	2015- 2020	1 900	uniós/ hazai	2. Az ITK- hoz való hozzáférés elősegítése és e technológiák használatának és minőségének fokozása 9. A társadalmi	Lebonyolított képzések száma (db) Újra kialakított internetelérési pontok száma (db)	igen

								befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem 10. Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba		
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Az intézkedések pénzügyi ütemterve:

Intézkedés megnevezése	Indikatív forrás 2014-2017 (Millió Ft)	Indikatív forrás 2018-2020 (Millió Ft)
1. Intézkedés: Az elérhetőség feltételeinek javítása	41 600	62 400
2. Intézkedés: Stratégiai erőforrások megóvása, természet és környezetvédelem	25 520	38 280
3. Intézkedés: Fenntartható település- és térszerkezet	24 680	37 020
4. Intézkedés: Infokommunikációs fejlesztések	1 940	2 910
Összesen:	93 740	140 610

Az egyes prioritásokhoz tartozó közreműködő szereplők és felelősségi körük rövid leírása

A tervezés során a megyei programban meg kell, hogy jelenjen a program lebonyolításához kapcsolódó egyes szereplők és azok felelősségi körének bemutatása. A programozás jelenlegi szakaszában nem állnak teljes körűen rendelkezésre azon információk, melyek országos szinten szabályoznák a TOP lebonyolításának intézményrendszeréhez kapcsolódó szervezeti egységeket és a felelősségi körüket.

A jelenleg rendelkezésre álló információkat az alábbiakban foglaljuk össze.

A 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszak európai uniós programjainak lebonyolítását, illetve a fejlesztési források intézményi és végrehajtási kereteit meghatározó alapelveit az 1731/2013. (X.11.) Kormányhatározat rögzíti. Továbbá a 2014. márciusban Brüsszel felé benyújtott partnerségi Megállapodás alapján, az alábbiakban foglalható össze a következő tervezési időszak végrehajtásában közreműködő szereplők és felelősségi körük.

Közreműködő szereplők	Felelősségi kör
Az adott Operatív Program végrehajtását felügyelő Irányító Hatóságot magában foglaló szakminisztérium	Tárgyalási folyamat eredményeként a területi stratégia és projektlista jóváhagyása. Egyes projektek megfeleltetésének megállapítása (KSZ értékelés/javaslat alapján). A TOP/ágazati OP-k terhére kiírandó pályázatok egységes elemeinek a jóváhagyása. Megvalósításhoz kapcsolódó keretfeltételek biztosítása, szabályozása. Megvalósítás során felmerülő módosítási igények kezelése. OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Az adott Operatív Program Közreműködő Szervezete	Döntés előkészítés egy egyes projektek kapcsán a szakmai minimumnak való megfelelés vizsgálata. Hagyományos KSZ feladatok elvégzése (ellenőrzés, kifizetés stb.) OP indikátorok teljesülésének nyomon követése
Megyei szint (Heves Megyei Önkormányzat/Heves Megyei Területfejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft.	Projektlista felállítása. A kapcsolódó területi stratégia megvalósítása, koordinálása. A megyei szintű indikátor vállalások teljesülésének nyomon követése. A megyei program értékelése
Kedvezményezettek	A projektek minél teljesebb körű előkészítése, a projekt megvalósítás során együttműködés az IH/KSZ/megye szervezetekkel.

A végrehajtás módja és feltételrendszere, ellenőrzési rendszere

A megyei programozás során jól látható, hogy Heves megye fejlesztéseinek túlnyomó része a 2014-2020-as fejlesztéspolitikai időszakban is elsősorban uniós források felhasználásával valósulhat meg. Ezek alapján az uniós források által finanszírozott programok lebonyolításával kapcsolatos, a tervezés jelenlegi szakaszában rendelkezésre álló információkat kell alapul venni.

Ezen kívül a program megvalósításban közreműködő megyei szint esetében várhatóan a korábbi tervezési időszakokhoz képest jóval jelentősebb feladat fog hárulni. Ez azt jelenti, hogy a tervezési feladatokon túl a lebonyolításban is szerepet kap a megye.

A fentiekben vázolt kétszintes program megvalósítást azonban a jelenlegi információk alapján továbbra is az európai uniós programok lebonyolítását támogató hazai intézményrendszer szervezeti keretei határozzák meg. Ezt kiegészítendő, a decentralizációnak is megfelelő intézmény struktúra kell, hogy működjön a megyei szinten is, melynek központi szervezeti keretét a megyei önkormányzat adja.

Az uniós programok lebonyolítását támogató intézményrendszer és keretei

A 2007-2013 között az európai uniós fejlesztési források felhasználásához kapcsolódóan működtetett intézményi struktúrától jelentősen eltérő, a 2014–2020-as időszakot levezénylő intézményrendszer kialakítása során az 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozatban foglaltak alapján a következő célok és alapelvek kerültek/kerülnek érvényesítésre¹:

- a 2014–2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználását *központi koordinációval működő decentralizált intézményrendszerek* kell támogatnia, amelyben hatékony központi koordináció mellett érvényesül az *ágazati szakpolitikákért felelős tárcák* tervező és irányító szerepe,
- a 2014–2020 között elérhető források felhasználását biztosító *új intézményrendszer* kialakításakor biztosítani kell a jelenlegi fejlesztési időszak kifutó programjainak zökkenőmentes zárását és a kifizetések teljes körű abszorpcióját, törekedve a teljes intézményrendszeren belüli esetleges párhuzamosságok minimalizálására.

Az új időszak operatív programjaihoz kapcsolódó *irányító hatósági funkciók az ágazati szakpolitikákért felelős tárcákhoz kerültek*. A korábban a Nemzeti Fejlesztési Ügynökségben (NFÜ) működő, és egyébként a források felhasználásában meghatározó szereppel bíró irányító hatóságok (IH) szintén az egyes minisztériumok, az NFÜ horizontális egységei pedig a Miniszterelnökség (ME) szervezeti struktúrájába tagozódtak be. Az irányító hatóságok tevékenységeit *helyettes államtitkárok irányítják* (IH vezető). A Terület- és Településfejlesztési OP (TOP) IH, a korábbi ROP IH-ba tagozódik be a Nemzetgazdasági Minisztérium szervezeti keretein belül.

Az intézményrendszer átalakításának következő lépése a *közreműködő szervezetekhez* (KSZ) kapcsolható szervezeti átalakítások voltak. A KSZ-ek éppúgy minisztériumi irányítás alá kerültek, mint az IH-k és a szaktárcákba, illetve a *miniszterelnökségbe integrálódtak*. Kivételt ez alól csak a regionális fejlesztési ügynökségek (RFÜ) jelentenek, akik a megyei önkormányzatok irányítása alatt működnek tovább.

Az egységesítés erősítése érdekében a *központi koordináció a Miniszterelnökség szervezeti keretei között került kialakításra* a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság keretein belül.

Az uniós forrásokkal összefüggő *döntések meghozatala*, így a döntési szinten megnyilvánuló koordináció a *Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság feladata*. Az NFK elnöke a miniszterelnök, tagjai a Miniszterelnökséget vezető miniszter, a fejlesztési és a nemzetgazdasági miniszter.

Az NFK feladata -a 140/2012. (VII.2) Korm. határozat alapján -különösen:

- megtárgyal és döntési javaslattal lát el minden kormánydöntést igénylő fejlesztéspolitikai tárgyú, illetve fejlesztési tervezési és végrehajtási dokumentumot,

- dönt az Operatív programok, valamint az Akciótervek elfogadásáról és módosításáról, továbbá a nagyprojektekre vonatkozóan az Európai Bizottság számára benyújtandó javaslatokról,
- a fejlesztéspolitikával való összhang megteremtése érdekében megtárgyalja és véleményezi a kormánydöntést nem igénylő különböző ágazati fejlesztési terveket, programokat, stratégiákat,
- dönt a kiemelt projektek nevesítéséről,
- dönt az egymilliárd forintot meghaladó támogatási igényű projektjavaslatokról,
- véleményezi a fejlesztéspolitikai szempontból kiemelt jelentőségű ügyeket, a komplex programokat, az operatív programok kiemelt projektjeit,
- állást foglal a projektkiválasztás elbírálási szempontjairól, eljárásrendi szabályokról és utasításokról,
- az általa tárgyalt ügyekben nyomon követési tevékenységet végezhet, a végrehajtásról tájékoztatást kérhet,
- a fejlesztéspolitikai célok teljesülése érdekében jogszabály módosítást kezdeményez,
- a fejlesztések végrehajtásáért felelős szervezetektől beszámolót kérhet, és intézkedési javaslatot fogalmazhat meg,
- a fejlesztési célú uniós és hazai pénzügyi források tekintetében egyes végrehajtás-felügyeleti feladatokat lát el.

A kifizetések fogadására kijelölt szervezet és igazoló hatóság is egyben a Magyar Államkincstár (MÁK). Az irányítási és ellenőrzési rendszerek hatékony, eredményes és gazdaságos működésének biztosításáért az Európai Támogatásokat Auditáló Főigazgatóság (EUTAF) felel.

A megyei szint bemutatása

A térségi szinten a program megvalósításhoz szorosan kapcsolódó feladatokat a *területfejlesztésről és a területrendezésről* szóló 1996. évi XXI. törvény definiálja. A területfejlesztési tervek végrehajtásával kapcsolatban a megyei önkormányzat egyrészt:

- dönt a hatáskörébe utalt *fejlesztési források felhasználásáról*,
- *figyelemmel kíséri az operatív programok* (továbbá a megyehatáron átnyúló és más *nemzetközi együttműködési programok*) megyében jelentkező *feladatainak megvalósítását* a megyei jogú városok önkormányzata kötelező bevonásával, észrevételei figyelembevételével,
- *monitoring bizottság* vagy más döntéshozó szerv útján *közreműködik a területi operatív program* (és a megyehatáron átnyúló és más *nemzetközi együttműködési programok*) irányításában, megvalósításuk végrehajtásában,

másrészt:

- *nyomon követi és értékeli saját területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának végrehajtását.*

Az, hogy az önkormányzat kompetenciájába tartozó fejlesztési forrásokat érintő döntések milyen formában és mechanizmusok mentén születnek meg jelen tervezési szakaszban nem látható. A feladathoz kapcsolódó jogosultság legvalószínűbb esete, hogy ez a döntéshozatal a *TOP IH-nak szóló döntési javaslatban* ölthet majd testet. Ezt kivitelezni különösebbképp nem okoz majd nehézséget abban az esetben, ha a TOP közreműködő szervezeti funkciói az RFÜ-nél maradnak, az RFÜ-k pedig továbbra is megyei önkormányzati tulajdonban lesznek.

A megyei önkormányzat esetleges *monitoring bizottsági* tagságával járó *feladat- és felelősségi köre* egyszerűbben prognosztizálható a korábbi időszak tapasztalatait alapul véve:

- program-kiegészítő dokumentum(ok) jóváhagyása, szükség szerint módosítása, ideértve a támogatás figyelemmel kísérésére szolgáló fizikai és pénzügyi mutatókat is,
- az egyes intézkedések keretén belül *támogatandó tevékenységek kiválasztási követelményeinek meghatározása*,
- a támogatás célkitűzéseinek megvalósítása során elért *előrehaladás rendszeres felmérése*, a *megvalósítás eredményeinek áttekintése*, különös tekintettel az egyes intézkedések kapcsán kitűzött célok elérésére,
- az irányító hatóságok által elkészített éves, félévi és végső *megvalósítási jelentések elemzése és jóváhagyása*, olyan *javaslatok megtétele* az irányító hatóságok részére, amelyek előmozdítják a programok céljainak elérését, illetve javítják a támogatások kezelését, ideértve a pénzügyi menedzsment feladatok ellátását stb.

A megyei önkormányzat különösen a TOP és a magyar-szlovák határon átnyúló program monitoring bizottságaiban tölthet be meghatározó szerepet.

A megye saját területfejlesztési koncepciójának és területfejlesztési programjának végrehajtásához kapcsolódó feladatok szintén a monitoring tevékenységekre fókuszálnak.

A nyomon követést és ellenőrzést támogató szereplők és működési rendjük valójában már a program készítése során körvonalazódott – hiszen a tervezési feladatokra szabottan megalkotott és működtetett struktúra átvittethető a program végrehajtására is.

Mivel a Heves megyei önkormányzat a programozás során elsősorban uniós operatív programok terhére tervez (elsősorban TOP) a végrehajtás eredményességének mérése során az adott operatív programhoz kapcsolódó értékelési rendszernek megfelelően történhet az eredményességi vizsgálat. Az esetleges hazai finanszírozású programok esetében, a hazai program lebonyolításáért felelős intézmény eredményességi vizsgálatára vonatkozó szabályok lesznek az irányadók. Ezen témakörön belül kiemelt szerepe lehet az EU önerő alap forrásainak, hiszen ezek közvetlenül érinthetik a TOP gazdaságfejlesztést érintő intézkedéseinek megvalósulását. Ebből adódóan a megyei önkormányzatoknak lehetőséget kell biztosítani az EU önerő alap forrásairól szóló döntések meghozatalában.

A teljesítés-igazolás követelményrendszerének kialakítása

A program teljesítése az alábbi két szempont szerint határozható meg:

1. Szakmai szempontból a program teljesítettnek tekinthető, ha az abban megfogalmazott célokat mérő számszerűsített indikátor célértékek elérésre kerülnek.
2. Pénzügyi szempontból a program akkor teljesül, ha a végrehajtására allokkált források szabályosan, az előre meghatározott időbeli ütemezés szerint maradéktalanul felhasználásra kerülnek.

Amennyiben a megyei szintű intézményrendszer valós kompetenciákkal rendelkezik majd a program végrehajtásában, akkor fontos feladata lesz mind a szakmai, mind pedig a pénzügyi teljesítés nyomon követése és igazolása is. (Várhatóan eltérő feladatai lesznek a teljesítésigazolás kapcsán a TOP forrásokból megvalósuló, illetve az egyéb pl. a hazai forrásból megvalósuló fejlesztések kapcsán.)

A teljesítésigazolások alapja minden esetben a programban megfogalmazott fejlesztési prioritások megvalósítását szolgáló konkrét beavatkozások eredményeként megvalósuló teljesítések összessége. Ennek méréséhez elengedhetetlen a rendszeres időközönként történő projektszintű – az adott projekt pénzügyi és fizikai megvalósulására vonatkozó – adatszolgáltatás. Várhatóan ez a nemzeti szinten egységes – az európai uniós

programok teljesítményét nyomon követő – információs rendszer keretében fog előállni. Fontos tehát, hogy a szükséges adatok a megyei önkormányzat számára az információs rendszerből kinyerhetőek legyenek oly módon, hogy azok teljes körű képet adjanak a megyei program előrehaladásáról, teljesítményéről.

Az esetlegesen a megye hatáskörébe utalt hazai decentralizált forrásokhoz kapcsolódó teljesítésigazolás alapját a korábbiakhoz hasonlóan egy központi jogszabály adja. A teljesítés igazolása ezen hazai források felhasználása vonatkozásában is szakmai és pénzügyi részterületeket érint.

A Heves Megyei Önkormányzat Hivatala adhatja a munkaszervezeti háttérét a megyei szintre decentralizált forrásokhoz kapcsolódó közreműködő szervezeti feladatoknak (számlák mögötti teljesítések ellenőrzése, kifizetési kérelmek, előrehaladási jelentések ellenőrzése, közbeszerzési eljárások ellenőrzése, a megvalósításhoz kapcsolódó helyszíni ellenőrzések lefolytatása stb.).